http://www.dhammadownload.com

ဤစာအုပ်၌

===============

၁။ ပါဠိတော်ကောက်နုတ်ချက်များ ။

၂။ ပါဠိတော်နိဿယကောက်နုတ်ချက်များ ။

၃။ အဋ္ဌကထာဝါကျမေးခွန်းများ ။ (အစိုးရမေးခွန်းစသည်)

၄။ အဋ္ဌကထာနိဿယအညွှန်းများ ။

၅။ အနက်ပေးမှုဆိုင်ရာ နိယံများ ။

၆။ နိယံရှင်းလင်းချက်များ ထည့်သွင်း၍ ပြည့်စုံစွာ ရေးသား ပြုစု ထားပါသည်။

စာရေးဆရာသုမောင်က သူ၏ ကွမ်းစကားစာအုပ်၌ "ကွမ်းစားခြင်းသည် အရေလည်း မရ၊ အဖတ်လည်း မရပါ၊ သို့သော် တစ်စုံတစ်ခုသောအရသာကို ပေးစွမ်းနိုင်၍ ကွမ်းစားကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်"ဟု ရေးထား၏။ ထို့အတူပင် စာဖြေအရှင်တို့အတွက် တစ်စုံတစ်ခုသော အောင်မြင်မှုအရသာကို ပေးစွမ်းနိုင်ရန် ကျွန်ုပ်ကြိုးစားထားပါ၏ဟူ၍သာ ။

မိုးသစ္စာ စာစဉ်(၂)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်

ပို့ချချက်

အဋ္ဌကထာဝါကျမေးခွန်းများနှင့် နိဿယအညွှန်းများ
အနက်ပေးမှုဆိုင်ရာ နိယံများနှင့် နိယံရှင်းလင်းချက်များ
ပါဝင်သည်။

ဘဒ္ဒန္တကေသရာဘိဝံသ
(နာယက)
ဓမ္မဘာဏကကျောင်း ၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ်
မန္တလေးမြို့
စီစဉ်ရေးသားပြုစုသည်။

http://www.dhammadownload.com

မိုးသစ္စာ စာစဉ်(၂)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်
ပို့ချချက်

အဋ္ဌကထာဝါကျမေးခွန်းများနှင့် နိဿယအညွှန်းများ
အနက်ပေးမှုဆိုင်ရာ နိယံများနှင့် နိယံရှင်းလင်းချက်များ
ပါဝင်သည်။

ဘဒ္ဒန္တကေသရာဘိဝံသ
(နာယက)
ဓမ္မဘာဏကကျောင်း ၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ်
မန္တလေးမြို့
စီစဉ်ရေးသားပြုစုသည်။

http://www.dhammadownload.com

- စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် ။ (၅/၉၆) (၂)
- မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်။ (၃၇/၉၆ (၇)
- ပထမအကြိမ်
- ၁၉၉၆-ခု ။ ဇူလိုင်လ
- အုပ်ရေ (၁၀၀၀)
- တန်ဖိုး
- မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း Moethisar (Computer)
- အတွင်းစာသား Moethisar (Computer)
- ထုတ်ဝေသူ ဦးအောင်ကြီး (၀၉၈၆)
ရွှေပုရပိုက်စာပေ
အမှတ်(၅) တင့်ဆန်းလမ်း၊ ဗဟန်း
ရန်ကုန်မြို့
- အဖုံးရိုက် သီရိနန္ဒာပုံနှိပ်တိုက်
- ပုံနှိပ်သူ ဦးနန္ဒ (၀၃၅၉၇)
သီရိနန္ဒာပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် (၂၁၅)၊ ၃၂-လမ်း၊
ရန်ကုန်မြို့

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

၁။	နိဒါန်းလွှာ	
၂။	အနက်ပေးမှုဆိုင်ရာ နိယံပို့ချချက်များ	၁
၃။	အစိုးရ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိအဋ္ဌကထာ (ပထမနေ့) မေးခွန်းပုံစံ	၁၁
၄။	တိကမာတိကာ ပါဠိတော်ပို့ချချက်	၁၃
၅။	ဒုကမာတိကာ	၂၀
၆။	သုတ္တန္တိကဒုကမာတိကာ	၂၃
၇။	စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ (ကာမာဝစရကုသလပဒဘာဇနီ)	၂၇
၈။	ကောဋ္ဌာသဝါရ	၄၀
၉။	ကာမာဝစရကုသလ (ပဌမစိတ္တ)	၄၀
၁၀။	ရူပါဝစရကုသလစိတ္တ	၄၁
၁၁။	စတဿော ပဋိပဒါ	၄၃
၁၂။	စတ္တာရိ အာရမ္မဏာနိ	၄၃
၁၃။	အဘိဘာယတနာနိ ပရိတ္တာနိ	၄၃
၁၄။	သောဠသကခုတ္တကာနိ	၄၄
၁၅။	တီဏိ ဝိမောက္ခာနိ	၄၄
၁၆။	စတ္တာရိ ဗြဟ္မဝိဟာရဈာနာနိ	၄၄
၁၇။	အသုဘဈာန်	၄၄
၁၈။	အရူပါဝစရကုသလစိတ္တ	၄၅
၁၉။	လောကုတ္တရကုသလစိတ္တ	၄၅
၂၀။	အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယ်	၄၅
၂၁။	ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တ	၄၇
၂၂။	အဗျာကတဝိပါက (ကုသလဝိပါကပဉ္စဝိညာဏ)	၅၂
၂၃။	လောကုတ္တရဝိပါက (ပဌမမဂ္ဂဝိပါက)	၅၃
၂၄။	ရူပါဝစရ ကိရိယာ	၅၃

http://www.dhammadownload.com

၂၅။ ရူပကဏ္ဍ ၅၃

၂၆။ ဒုက ၅၄

၂၇။ တိက ၅၄

၂၈။ စတုက္က ၅၅

၂၉။ ဒုက နိဒ္ဒေသ ၅၅

၃၀။ နိက္ခေပကဏ္ဍ ၆၈

၃၁။ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာပို့ချချက်များ ၈၁

====================

ရေးသားပြုစု ထုတ်ဝေပြီး စာအုပ်များ

(၁) ပါရာဇိကပါဠိတော် ပို့ချချက်

(၂) သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိတော် ပို့ချချက်

(၃) ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက်

(၄) အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ပို့ချချက် (ပထမတွဲ)

(၅) အထက်ယမိုက် ပို့ချချက်

(၆) ဇာတကဋ္ဌကထာ ပို့ချချက် (ပထမကြီးတန်း)

(၇) ဇာတကဋ္ဌကထာ ပို့ချချက် (ပထမငယ်တန်း)

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာပို့ချချက်(ဒုတိယတွဲ) မကြာမီ ထွက်ပါမည်။

စာအုပ်ရနိုင်သော ဌာနများ

(၁) ဓမ္မဘာဏကကျောင်း၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ်၊ မန္တလေးမြို့။

(၂) ဣစ္ဆာသယပိဋကတ်စာအုပ်ဆိုင်၊
ရွှေတိဂုံဘုရားတောင်ဘက်မုခ်၊ ရန်ကုန်မြို့ ။

(၃) ပိဋကတ်စာအုပ်ဆိုင်များ၊
ဈေးချိုတော် ၊ မန္တလေးမြို့ ။

http://www.dhammadownload.com

နိဒါန်းလွှာ

===================

ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်သည် ပရိယာယ်ပုဒ်များစွာကို ဟောထားသည့်ပါဠိတော်ဖြစ်၍ ၎င်းပါဠိတော်၏ နိသျှများကို သဘောသက်သက် မှတ်သားရုံဖြင့် မရနိုင်ပါ၊ နှုတ်တက်အာဂုံ ကျေပွန်စွာ ကျက်မှတ်ထားမှသာလျှင် ကောင်းမွန်စွာ ဖြေဆိုနိုင်ပါမည်၊ ပါဠိတော်၌ ပုဒ်တူပရိယာယ် များကို နေရာများစွာ၌ ဟောထားရကား ပုဒ်တူပရိယာယ်များနှင့် မတူသည့်ပုဒ်များကို စုစည်း၍ နှုတ်ထုတ်ထားမည်ဆိုပါက အနည်းငယ်သာ ကျက်မှတ်ရမည်ဖြစ်၍ ဖြေဆိုရာ၌ ကောင်းစွာ လွယ်ကူပါသည်။

မိမိ စာချတန်းဖြေဆိုစဉ်က ဤနည်းအတိုင်းပင် နှုတ်ထုတ်၍ ကျက်မှတ်ခဲ့သည့်အတွက် ပါဠိတော်နိသျှဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မိမိ သိရှိခဲ့သော နည်းစနစ်ကို စာချတန်းဖြေဆိုမည့် အရှင်များလည်း နည်းရစေရန်နှင့် လွယ်ကူစွာ ကြည့်ရှုကျက်မှန်နိုင်စေရန် ရည်သန်လျက် ဤပို့ချချက်ကို ရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မိမိ စာချဆရာဘဝရောက်သည့်အခါ၌ လည်း မိမိ၏ တပည့်များကို နေ့စဉ်ကျက်မှတ် အာဂုံပြန်ဆိုစေခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ နေ့စဉ်ကျက်မှတ် အာဂုံပြန်ဆိုစေခဲ့သဖြင့် ပါဠိတော်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

ရေးသားပုံ အစီအစဉ်

=============================

ပါဠိတော်နိသျှ၌ ပုံနှိပ်တိုက်အမှားများ၊ ပုဒ်အထားအသိုရှုတ်ထွေးနေမှုများကို နေရာများစွာ၌ တွေ့ရပါသည်၊ သို့ပါ၍ ဤပို့ချချက်ကို ရေးသားရာ၀ယ် အဋ္ဌကထာအဖွင့်, ၎င်းနိသျှ(ပြည်မှု), မာတိကာ အရကောက်နိသျှစသည်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင် ပြင်ဆင်၍ ရေးသားပို့ချထားပါသည်။

အဋ္ဌကထာမေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မေးပုံမေးနည်းစနစ်သိရှိနိုင်စေရန် အစိုးရစာမေးပွဲ မေးခွန်းများ၊အခြားသော စာမေးပွဲမေးခွန်းများ၊ အဋ္ဌကထာမှ ခက်ခဲသော ၀ါကျများကို မေးခွန်းချည်း သက်သက်ထည့်သွင်းထားပါသည်၊ ပါဠိတော်ပို့ချချက်ကဲ့သို့ နိသျှများကို ထည့်သွင်းမထားပါ။ နိသျှအညွှန်းကို ကြည့်ရှု၍ နိသျှများကို တိုက်ဆိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်၊ သို့မှသာ နိသျှဉာဏ်ရင့်သန်၍ နိသျှမှ အမှာအထားများကိုလည်း မှတ်သားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လေ့ကျင့်ကျက်မှတ်ထားမည် ဆိုပါလျှင် အဋ္ဌကထာဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကိုလည်း ကောင်းမွန်စွာ ဖြေဆိုနိုင်ပါလိမ့်မည်။

http://www.dhammadownload.com

တစ်ဖန် ဆရာနည်းရ ကျနစေရန်အတွက် အနက်ပေးမှုဆိုင်ရာ နိယံများကိုလည်း ရှင်လင်းချက်ပုံစံများနှင့်တကွ ထည့်သွင်းပို့ချထားပါသည်။ ဤအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ရာ၌ ပို၍ပြည့်စုံစေရန် အဋ္ဌကထာမေးခွန်းများကို ထပ်မံ၍ ဖြည့်စွက် ပို့ချထားပါသည်။

စာရေးဆရာ သုမောင်က သူ၏ ကွမ်းစကားစာအုပ်၌ "ကွမ်းစားခြင်းသည် အရေလည်း မရ၊ အဖတ်လည်း မရပါ၊သို့သော် တစုံတခုသော အရသာကို ပေးစွမ်းနိုင်၍ ကွမ်းစားကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့အတူ စာဖတ်ပရိသတ်အား တစုံတခုသော အရသာကို ပေးစွမ်းနိုင်အောင် ကျွန်ုပ် ကြိုးစားထားပါသည်"ဟု အမှာစာ ရေးထား၏။ ထို့အတူပင် စာဖြေအရှင်များအတွက် တစုံတခုသော အောင်မြင်မှုကို ပေးစွမ်းနိုင်အောင် ကျွန်ုပ် ကြိုးစားထားပါ၏ဟူ၍သာ။

တောင်းပန်လွှာ

===============================

ဤပို့ချချက်၌ စာအထားအသို ကျနစေရန် ကိုယ်တိုင်ပင် ကွန်ပျူတာ ရိုက်နှိပ်ပါသည်၊ မကင်းနိုင်သည့် အမှားအယွင်းများ၊ အယူအဆမတူညီမှုများ တွေ့ရှိခဲ့သော် မိမိရေးသားသည့် ကျမ်းစာအလား ပြင်ဆင်ကြည့်ရှု၍ ကျက်မှတ်ပါရန် မှာကြား တောင်းပန်လိုပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

========================

ဤပို့ချချက် စာမူများကို ကွန်ပျူတာရိုက်နှိပ်ရာ၌ ဟိုစပ်စပ် ဒီစပ်စပ် ကူညီသင်ကြား ပေးသော မစိုးရိမ်တိုက်ကြီးမှ ပါဠိဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တာဘိဝံသ၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ်မှ အဓိပတိဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တကုန္ဒကာလင်္ကာရာဘိဝံသ၊ ရိုက်နှိပ်ပြီးစာမူများကို စစ်ဆေးပေးကြသော ဓမ္မာစရိယတပည့်များဖြစ်သည့် ဦးကုန္ဒက၊ ဦးပညာဇောတ၊ ဦးသောဘဏ၊ ဦးသောပါက၊ မိမိ၏ စာအုပ်များ ထုတ်ဝေနိုင်ရေးအတွက် အစစကူညီဆောင်ရွက်ပေးသော ရွှေပြည်တန်ပုံနှိပ်တိုက် မိသားစုတို့ကို အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တကေသရာဘိဝံသ

(နာယက)

ဓမ္မဘာဏကကျောင်း၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ်၊ မန္တလေး။

(၁၄ ၊ ၁၀ ၊ ၂၀၀၁)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မိုချုပ် (၁)

အနက်ပေးမှုဆိုင်ရာ မှတ်ဘွယ်များ

==============================

ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ , သင်္ချာဒဗ္ဗာပေက္ခ

နိယံ (ဒြပ်တွင်မျှ ၊ ငဲ့တိုက ၊ ကေဝလဒဗ္ဗာ)
(ဂုဏ်နှင့် ဒဗ္ဗ ၊ ငဲ့တိုက ၊ သင်္ချာဒဗ္ဗာ)

ပုံစံ။ ဗုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်. (ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ)
ဗုဒ္ဓေါ-သစ္စာလေးပါးကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။(သင်္ချာဒဗ္ဗာပေက္ခ)

==========================

တုလျတ်,လိင်္ဂတ် ၊ ပကတိ,ဝိကတိ ၊ အနိယတ်,နိယတ်

ပုံစံ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည် ၊ သမိတပါပေါ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိတော်မူ၏။ (တုလျတ် , လိင်္ဂတ်)

ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သမိတပါပေါ-သည်၊ ဟောတိ-၏
(ပကတိ , ဝိကတိ)

ယော ဘဂဝါ-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ သမိတပါပေါ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ (အနိယတ် , နိယတ်)

==========================

ပဌမံ , တာဝ

နိယံ။ (ပဌမံ တာဝ၊ ရှိကကေန်၊ အပါဒါန်နှင့်၊ သမ္ဗန်အနေ၊ သည်နှစ်ထွေ၊ လာလေတစ်ခုခု) (တောင်တွင်းနိယံ၊ ပဒ။၅၈)

ပုံစံ။ ဝိနယော အတ္ထသံဝဏ္ဏနတော (အတ္ထသံဝဏ္ဏနသ) တာဝ ဝတ္တဗ္ဗပေတဗ္ဗော။

========================

ဇတ္တာဟ

နိယံ။ (ဇတ္တာဟမှာ၊ ကြိယာဝိသေသန၊ ကတ္တာမျှနှင့်၊ ကံမှနှစ်ချက်၊ ထည့်ကာစွက်၍၊ အနက်သမ္ဗန်မြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၅၅)

ပုံစံ။ ဇတ္တ ဌာနေ ဌတ္ဘာ(ကြိယာဝိသေသန) စောဒကော(ကတ္တား) တော် ဝစနံ(ကမ္မ) အာဟ။

========================

ဇတ္တ (တတ္တ) သိယာ

နိယံ။ (ဇတ္တ (တတ္တ) သိယာ၊ ရှိတုံပါမူ၊ ကြိယာဝိသေသန၊ သမ္ဗန္ဓဟု၊ ကတ္တာသုံးပါး၊ ထည့်ငြားမလွဲ၊ သမ္ဗန်မြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၅၄)

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဧတ္ထ ဌာနေ ဌတွာ (ကြိယာဝိသေသန) ဓာဒကဿ (သမ္ဗန်) ဓာဒနာ (ကတ္တား) သိယာ။

==========================

ယထာ , တထာ (ဇဝံ)

နိယံ။ (ယထာ တထာ(ဇဝံ)၊ ဥပမာ မဟုတ်၊ ယင်းသို့ထုတ်မူ၊ တထာ (ဇဝံ) စပ်ရာ၊ ကြိယာသည်၊ မှန်စွာလက္ခဏာဖြစ်မြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၉၇)

ပုံစံ။ ယထာ-အကြင်သို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊သဒ္ဒေ-အသံကို၊ (နိစ္စာရိယမာနေ-မြွက်ဆိုအပ်သည်ရှိသော်-တထာစပ်ရာပုဒ်ကို လက္ခဏာပြင်သည်)၊ သုဏန္တိ-ကြားကုန်၏၊ တထာ-ထိုသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိစ္စာရေသုံ-ကုန်ပြီ။ (ဌ၁၊။၁၈၁)

==========================

ဝုစ္စတေ

နိယံ။ (ဝုစ္စတေ-ပုဒ်၊ အဖြေထုတ်ရာ၊ အာဓာရင်း၊ တစ်ကြောင်းသမ္ဗန်၊ ကံနှင့်ကတ္တား၊ လေးပါးစွက်၍ အနက်သမ္ဗန်မြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၅၇)

ပုံစံ။ ဧတ္ထ ဌာနေ(အာဓာရ) ဓာဒကဿ(သမ္ဗန်) ပရိဟာရော(ကံ) မယာ(ကတ္တား) ဝုစ္စတေ။

==========================

ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ

နိယံ။ (ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ရှိသည့်ပုဒ်ထွက်၊ ဘောအနက်ကို၊ ကိုင်လျက်စွဲထုတ်၊ သင်္ကော-ပုဒ်မှီ၊ ဆဋ္ဌီအနက်၊ ဟောပုဒ်ထွက်၊ သက်လေ ပဥ္စမာ) (တောင်တွင်းနိယံ၊ပဒ။၁၄၁)

<u>အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်</u> ပုံစံ။ <u>သင်္ကော ဟုတွာန နိဗ္ဗတ္တိ</u> ။

ယင်းပုံစံ၌ ဟုတွာန,နိဗ္ဗတ္တိ-ပုဒ်တို့ကား ဘာဝသာဓနပုဒ်များဖြစ်ကြသည်၊ သို့ဖြစ်၍ သင်္ကော-ပုဒ်၌ သက်ထားသော ပဉ္စမာဝိဘတ်သည် သင်္ကဿ-ဟု ဆဋ္ဌီအနက်၌ ဖြစ်ရသည်။ <u>စာစပ်ရာ၌</u>= သင်္ကော-၌ ပဉ္စမာဝိဘတ်ကို ဟုတွာန-ပုဒ်နှင့်၄င်း, နိဗ္ဗတ္တိ-ပုဒ်နှင့်၄င်း ဘာဝန္တ ဘာဝအဖြစ်ဖြင့် စပ်လေ ။

အနက်ပေးပုံ

(၁) သင်္ကော သင်္ကဿ-၏၊ ဟုတွာန ဘဝနံ-ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ နိပ္ပဇ္ဇနံ-ဖြစ်ခြင်း။

(တစ်နည်း) သင်္ကော ဟုတွာန သင်္ကဿ ဘာဝေန-သိကြား၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း။

ဝစနတ္ထ

ဟုတဗ္ဗံ ဘဝနံ ဟုတွာန (ဘာဝသာဓန)၊ နိပ္ပဇ္ဇနံ နိဗ္ဗတ္တိ (ဘာဝသာဓန)ပြု။

(နိပ္ပဇ္ဇနံ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပဒ ဂတိယံ၊ နိပုဗ္ဗော တိ၊ ပဿ ဗော) (ဓာန်ဋီ။၉၀)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှိုချုချက် (၃)

မှတ်ချက်။ ဘာဝသာဓနဖြင့် ဆိုခြင်းသည်ကား ဥပလက္ခဏာမျှသာ ၊ အခြားသော သာဓန ပုံစံ၌လည်း အောက်ပါအတိုင်း အနက်ပေးနိုင်သေး၏။

====================

(တစ်နည်း)အနက်ပေးပုံ

(၂) သက္ကော-သည်၊ ဟုတ္ဝာန-၍၊ သက္ကော သက္ကဿ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ နိပ္ပဇ္ဇနံ-ခြင်း။

ဝစနတ္ထ

ဟောတီတိ ဟုတွာန (ကတ္တုသာဓန)၊ နိပ္ပဇ္ဇနံ နိဗ္ဗတ္တိ (ဘာဝသာဓန)။

====================

(တစ်နည်း)အနက်ပေးပုံ

(၃) သက္ကော-သည်၊ သက္ကော သက္ကဿ-၏၊ ဟုတွာန ဘဝနံ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်၏။

ဝစနတ္ထ

ဟုတဗ္ဗံ ဘဝနံ ဟုတွာန (ဘာဝသာဓန)၊ နိပ္ပဇ္ဇတီတိ နိဗ္ဗတ္တိ (ကတ္တုသာဓန)။

====================

(တစ်နည်း)အနက်ပေးပုံ

(၄) သက္ကော-သည်၊ ဟုတွာန-၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-၏။

ဝစနတ္ထ

ဟောတီတိ ဟုတွာန (ကတ္တုသာဓန)၊နိပ္ပဇ္ဇတီတိ နိဗ္ဗတ္တိ (ကတ္တုသာဓန)။ (နိယံအဖြေ)

====================

ယဒိ ဧဝံ

နိယံ။ (ယဒိ ဧဝံ၊နှစ်ပါးပြွမ်းမူ၊ တတ်စွမ်းသောလျှောက်၊အပြစ်ကောက်မူ၊နောက်စကားကို၊ မှတ်သားကိုင်လျက်၊ ယဒိ-ထက်ဝယ်၊ စွက်သည့်ကြိယာ၊ အသစ်ရှာ၊ ဧဝံ-နောက်မှာ သတိ-လာ၊ သန္တေသု-လည်း တရံတခါ) (ရှင်တိပိဋကနာဂနိယံ၊ပဒ။၂၅)

<u>ရှင်းလင်းချက်</u> ရှေ့၌ဆိုပြီးစကားကို မှတ်သားထား၍ ယဒိ-စပ်ရာ ကြိယာထည့်၊ ဆိုပြီး စကား ဧကဝုစ်ဖြစ်က ဧဝံ-နောက်မှာ သတိ-ထည့် ၊ ဗဟုဝုစ်ဖြစ်က ဧဝံ-နောက်မှာ သန္တေသု-ထည့်၍ အနက်ပေးလေ။

ပုံစံ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အတ္ထိ ဝါ ဟောတု , မာဝါ၊ အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဧဝ နာမ။ <u>ယဒိ ဧဝံ</u> နာမမတ္တမေဝေတံ ဟောတိ၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယေ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ကိစ္စာဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ န ပရိပူရေန္တိ။ (အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ။၂၈၃)

http://www.dhammadownload.com

<u>အနက်ပေးပုံ။</u>မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အတ္ထိ ဝါ-ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ မာ အတ္ထိ ဝါ-မရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဧဝ နာမ-မည်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-၏။

<u>မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အတ္ထိ ဝါ-ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ မာ အတ္ထိ ဝါ-မရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဧဝ နာမ-မည်သည်သာလျှင်၊</u> (ရှေ့၌ ဆိုပြီးစကား) <u>ယဒိ သိယာ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊</u> (ယဒိ-ထက်ဝယ် စွက်သည့် သိယာ-ကြိယာ) ဧဝံ သတိ-သော်။ (ဆိုပြီးစကား ဧကဝုစ်ဖြစ်သောကြောင့် သတိ-ထည့်)။

မှတ်ချက်။ (နောက် ဤပုံစံမျိုးတွေ့ရာ၌လည်း အထက်ပါအတိုင်း နည်းယူ၍ အနက်ပေးလေ)။ နိယံ၌ နောက်စကား-ဟုဆိုခြင်းသည်ကား မဂ္ဂင်္ဂမနည်းတည်း။ (နိယံအဖြေ) ။

=========================

ဇောတံ-၏ ပုဒ်စွဲ၊ ဝိဘတ်စွဲ

နိယံ။ (ဇောတံ-မလွဲ၊ ဝိဘတ်စွဲလျှင်၊ ထင်အောင် ဝိဘတ် မှတ်၍ပေးမြဲ)

(ပုဒ်စွဲရှိက၊ အဿတ္ထိအနက်၊ ထွက်အောင်သမ္ဗန်မြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၇၅-၇၆)

ပုံစံ။ ဇောတံ-ဤ'ဝေရဇ္ဇာယံ'၌ သတ္တမီဝိဘတ်သည်၊ သမီပတ္ထေ-သမီပအနက်၌၊ ဘုမ္မဝစန-သတ္တမီဝိဘတ်တည်း။ (ဝိဘတ်စွဲ)

= ဇောတံ-ဤဝေရဇ္ဇာယံ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ သမီပတ္ထေ-၌၊ ဘုမ္မဝစန-သတ္တမီဝိဘတ် ရှိသော ပုဒ်တည်း။ (ပုဒ်စွဲ)

=========================

တွာ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တား၊ အာချာတ်ကြိယာ၏ ကတ္တားကွဲ

နိယံ။ (ကတ္တားကွဲဘိ၊ မတူရှိသော်၊ မိမိကတ္တား၊ သမ္ဗန်ထား၍၊ ဖြစ်ငြားဟိတ်မှာ၊ သက်တို့လာသည်၊ တွာဒိပစ္စည်းသဘောတည်း)။ (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၂၄၃)

ပုံစံ။ ပုရိသော သီဟံ ဒိသွာ (ဘယံ) ဟောတိ။

<u>ရှင်းလင်းချက်။</u> အထက်ပါ ပုံစံ၌ ပုရိသော-သည် ဒိသွာ-၏ ကတ္တားတည်း၊ ဘယံ-သည်၊ ဟောတိ-ဟူသော အာချာတ်ကြိယာ၏ ကတ္တားတည်း။ ဤသို့ ကတ္တားကွဲပြားရာ၌ တွာ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တားဖြစ်သော <u>ပုရိသော-ကို ပုရိသသ</u>-ဟု သမ္ဗန်ပြင်၊ <u>ဒိသွာ-ကို 'မြင်သောကြောင့်'</u>ဟု ဟိတ်အနက်ပေး။

=========================

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တားလွန်၏ စပ်ရာပုဒ်

နိယံ။ (ကတ္တားလွန်တို့၊ စပ်စေဖို့ရာ၊ ပုဒ် မပါ၊ ဟုတွာ-ထည့်လေမင်း)
(သမ္မန္တာစိန္တာဂဏ္ဌိသစ်။၁၁၆)

ပုံစံ။ မေတ္တိယဘူမဇကာ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်(ပကတိကတ္တား)၊ ဂိဇ္ဈကူဋာ-သော၊ ပဗ္ဗတာ-မှ၊ ဩရောဟန္တာ-ကုန်သည် (ဝိကတိကတ္တား)၊ (ဟုတွာ-ကုန်၍)။

ရှင်းလင်းချက်။ ဘိက္ခူ(ပကတိကတ္တား)ကို ဩရောဟန္တာ-ပုဒ်မှာ စပ်။ ဩရောဟန္တာ-(ဝိကတိကတ္တား)အတွက် စပ်ရာမရှိသောကြောင့် ဟုတွာ-ဟု ပါဌသေသ ထည့်၍ ၎င်းမှာ စပ်လေဟု ဆိုလိုသည်။

==================================

အတ္ထော-သမ္ဗန်

နိယံ။ (သံဝဏ္ဏနာ၊ အတ္ထောပါမူ၊ သဒ္ဒါသံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၊ ဝါစကသည်၊ မုချသမ္ဗန်ခံမြဲ)။
(ဘုရားကြီးနိယံ၊ ပ၁။ ၆၄)

ပုံစံ။ မန္တေ-ဗေဒင်တို့ကို၊ သဇ္ဈာယတိ-သရဇ္ဈာယ်တတ်၏၊ ဣတိအယံ-ကား၊ အတ္ထော-ဖြဟ္မံ အဏတိ-ဟူသောပုဒ်တို့၏(သမ္ဗန်)အနက်တည်း။ (ဤကား အတ္ထသေသ နည်းသမ္ဗန်)

(တစ်နည်း:) မန္တေ-ဗေဒင်တို့ကို၊ သဇ္ဈာယတိ-သရဇ္ဈာယ်တတ်၏၊ ဣတိအယံ-ကား၊ ဖြဟ္မံ အဏတီတိပဒါနံ-တို့၏(သမ္ဗန်) အတ္ထော-အနက်တည်း။(ဤကား ပါဌသေသ နည်းသမ္ဗန်)

==========================

ဣတရထာ၊ အညထာ

နိယံ။ (ဣတရထာ၊ အညထာနောက်၊ ဟိ,ပနနှင့် စ-လုံးရောက်သော်၊ လဒ္ဓဒေါသ၊ ဇောတိရိက်ဟုအမည်ပေးမြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ ပ၁၊ ၆၁-၆၂)

(ဣတရထာ၊ အညထာပုဒ်၊ ထုတ်၍ရှိက၊ လက္ခဏာနှင့်၊ လက္ခဏာဝန်၊ ဤနှစ်တန်ကို၊ အမှန်သွင်းလျက်၊ အနက်သမ္ဗန်၊ အပါဒါန်မှာ၊ အနွယာကို၊ ခံကာမလွဲ၊ထားလေမြဲ)

ရှင်းလင်းချက်။ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ၊ စ၆-၌ "ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော"ဟူသော ရှေ့ဝါကျအနက်သည် အနွယ။

"ဣတရထာ ဟိ"-မှစ၍ "အနဓိပ္ပေတံ"တိုင်အောင်သော စကားရပ်သည် ဇောတိရေက-ဟု မှတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေးပုံ။ ဟိ-ဗျတိရိက်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣတရထာ ကေသွိ အတ္တေ-ဤစတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိမှ (အန္တယကို အပါဒါန်ခံ)တပါး, ဆဋ္ဌီဗဟုဗ္ဗီဟိအနက်သည်၊ သတိ-သော် (လက္ခဏဝန္တ ,လက္ခဏထည့်)၊ အပဟေတုကာနံ-တို့ကို၊ အဂ္ဂဟဏံ-သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏။ ဟု နိယံနှင့်အညီ အနက်ပေး။ (ပြည်သျှ၊၁။၃၀၁) (ဘာသာ့ဋီ၊၁။၃၁၉-လည်း ကြည့်)။

==========================

ယထာဟ

နိယံ။ (ယထာဟဟူ၊ တွေ့လေမူကား၊ ယထာ အာဟ၊ နှစ်ပုဒ်ယူမြဲ) ယေန ကိံ-ခံ၊ ကရိဏ်း ကံ၊ အမှန်ကြေစမြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၆၈-၆၉)

ပုံစံ။ (ယထာဟ---"အထခေါ အာယသ္မာ ။ပ။ ဟောန္တိ"တိ) (ဒီ၊၄၊၁။၄)

အနက်ပေးပုံ။ မယာ-ငါသည်၊ ဝုတ္တဿ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထဿ-ကို၊ သာဓကံ-ပြီးစေတတ်သော၊ ယထာ ကိံဝစနံ-အဘယ်စကားကို၊ ကော-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဟ-ဆိုသနည်း။ "အထခေါ ။ပ။ ဟောန္တိ"တိ-ဟူသော၊ ဣဒံ ဝစနံ-ကို၊ သင်္ဂီတိကာရော-သင်္ဂါယနာ တင်မထေရ်အပေါင်းသည်၊ အာဟ-ပြီ။ (ယထာ-နှောင် ကိံ-ဟူသော ကံပုဒ်ခံ)

(တနည်း) ယထာ ယေန ပကာရေန-အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မယာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-၏၊ တထာ တေန ပကာရေန-ထိုသို့သော အပြားအားဖြင့်၊ ပါဠိယမ္ပိ-"အထခေါ ။ပ။ ဟောန္တိ-ဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ သင်္ဂီတိကာရော-သည်၊ အာဟ-၏။ (ယထာ-နှောင် ယေန-ဟူသော ကရိဏ်းပုဒ်ခံ)

(ယထာတိ ကိံ အာဟ၊ မယာ ဝုတ္တဿ အတ္ထဿ သာဓကံ ကိံ အာဟာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာ ဝါ ယေန ပကာရေန မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ တေန ပကာရေန ပါဠိယမ္ပိ အာဟာတိ အတ္ထော) (သီဋီသစ်၊၁။၅၂)

==========================

ကိစ္စေတ္ထ

နိယံ။ (ကိစ္စေတ္ထပုဒ်၊ ထုတ်၍ရှိမူ၊ ကိဥ္စိနောက်မှ၊ အဝသိဋ္ဌ်ယံ အတ္ထိနှင့်၊ တံ ဖြုဟ်ကို၊ ဆို၍ထည့်ငြား၊ ရှေ့နားကမှာ၊ တဝ စောဒနာ၊ အသမတ္တာကို၊ ဆောင်ကာစွက်၍၊ အနက်သမွန်မြဲ) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၅၆)

ပုံစံ၊ ကိံ ပနေတာနိ "ကုသလာတိ ဝါ ဓမ္မာတိ ဝါ"တိ အာဒီနိ ဧကတ္ထာနိ, ဉဒါဟု နာနတ္ထာနီတိ? ကိစ္စေတ္ထ ယဒိ တာဝ ဧကတ္ထာနိ "ကုသလာ ဓမ္မာ"တိ ဣဒံ "ကုသလာ ကုသလာ"တိဝုတ္တသဒိသံ ဟောတိ။ အထ နာနတ္ထာနိ၊ တိကဒုကာနံ ဆက္ကစတုက္ကဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ၊ ပဒါနဥ္စ အသမ္ဗန္ဓော။ (အဘိ၊၄၊၁။၈၂)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှိုချချက် (၇)

အနက်ပေးပုံ ဧတ္တ ဌာနေ-၌၊ တ၀-သင်၊ စောဒနာသည်၊ အသမတ္တာ-အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေး၊ ကိဉ္စိ-စိုးစဉ်း၊ ၀တ္တဗ္ဗံ-ဆိုအပ်သော၊ ယံ အ၀သိဋ္ဌံ-အကြင်စောဒနာ အကြွင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ အ၀သိဋ္ဌံ-ကို၊ တာ၀-ပရိဟာရဆရာ၏ ရှေးဦးစွာ၊ တွံ-သင်စောဒကဆရာသည်၊ ဗြူဟိ-ဆိုဦးလော။ (ပြည်သျှ၊၁။၂၈၁-လည်း ကြည့်)

==============================

ဂဟ-ခါတ်ရှေ့မှ အာခါရ

နိယံ။ (ဂဟရှေ့မှ၊ အာခါရကို၊ ဘူမတ္တပင်၊ ယူလေချင်မူ၊ ရှေ့တွင်ပုဒ်မှာ၊ ဆဋ္ဌီပါက၊ ကံမှာသက်ဟု၊ မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦးအလိုတည်း) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၈၈)

ပုံစံ။ <u>အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ပါဒေသု ဂဟေတွာ</u> ။ (၀ိ၊၌၁။၂၀)

<u>အနက်ပေးပုံ။</u> အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ <u>အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ- ကို</u> ၊ <u>ပါဒေသု-တို့၌</u>၊ ဂဟေတွာ-၍။

(တနည်း)နိယံ။(ဂဟရှေ့မှ၊ အာခါရကို၊ ကံဆိုလိုမူ၊ ထိုရှေ့ပုဒ်မှာ၊ ဒုတိယာကို၊ ဆဋ္ဌီမှာသက်၊ ဤအချက်လည်း၊ မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦးအလိုတည်း) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၈၉)

ပုံစံ။ ထေရော <u>ရာဇာနံ ဒက္ခိဏဟတ္ထေ</u> အဂ္ဂဟေသိ။ (၀ိ၊၌၁။၄၂)

<u>အနက်ပေးပုံ။</u> ထေရော-အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည်၊ ရာဇာနံ-ဓမ္မာသောကမင်း၏၊ (ဒုတိယာဝိဘတ် ဆဋ္ဌီမှာသက်)၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထေ-လက်ျာလက်ကို၊ (သတ္တမီဝိဘတ် ဒုတိယတ္ထ)၊ အဂ္ဂဟေသိ-ကိုင်ပြီ။

<u>ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တိုက်ရိုက်ရှိသော ပုံစံ။</u>

<u>အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ-၏</u> ၊ <u>ပါဒေသု-တို့ကို</u>၊ ဂဟေတွာ-၍။

(ပါဒေသု ဂဟေတွာတိ ပါဒေ ဂဟေတွာ၊ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မ၀စနံ၊ ပါဒေသု ၀ါ တံ ဂဟေတွာ)။ (၀ိ၊၌၁။၁၇၈)

==============================

ယာ၀, ပုရာ, ပုရေ

နိယံ။ (ယာ၀ ပုရေ ပုရာ၊ သဒ္ဒါသုံးပါး၊ ယှဉ်ငြားသောခါ၊ နာဂတ်နက်မှာ၊ သက်ပါ၀တ္တမာန်ကိုတည်း) (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၂၂၅)

ပုံစံ။ "ယျောသိ ဘန္တေ ပုရာဟံ ဟညာမိ"။ (၀ိ၊၁။၅၃)

<u>အနက်ပေးပုံ။</u> ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အဟံ-တပည့်တော်ကို၊ <u>ပုရာ ဟညာမိ</u>-ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ် မသတ်အပ်မီ (၀ါ) မသတ်အပ်ခင် (၀ါ) ရှေ့သို့သတ်အပ်လတ္တံ့။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၈)

ဟေတာလင်္ကာရအနက်ပေးနည်း

ဟေတာလင်္ကာရအနက်ပေးနည်းဟူသည်= ဟိတ်ပုဒ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အနက်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ပုံစံ။ (ကိလေသဝိနယနေန-ကိလေသာတို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သောကြောင့်)(ဟိတ်ပုဒ်)၊ ဓမ္မော-မည်၏။

==========================

ဣတိ-သဒ္ဒါ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ၊ နာမတ္ထကြံ၍ အနက်ပေးနည်း

ပုံစံ။ ဓမ္မောတိ ပါဠိ။ (ဝိ၊၄၊၁။၁၈)

အနက်ပေးပုံ။ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မောဟူသည်ကား (ဣတိ-သဒ္ဒါ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ)၊ ပါဠိ-တည်း။ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မောမည်သည်ကား (ဣတိ-သဒ္ဒါ နာမတ္ထ)၊ ပါဠိ-ပါဠိတည်း။

(ဝါ) ပါဠိ-ပါဠိသည်၊ ဓမ္မောတိ ဓမ္မောနာမ-ဓမ္မမည်၏။

==========================

ဥပမာလင်္ကာရ (ဥပမာဖြင့်တန်ဆာဆင်၍ အနက်ပေးနည်း)

ဥပမာလင်္ကာရ-ဟူသည်= ဥပမာဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အနက်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ပုံစံ။ ဣဓ ပန ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ (ဝိ၊၄၊၁။၈၀)

= ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတီတိ"အန္နေန ဝသတိ၊ဝိဇ္ဇာယ ဝသတီ"တိ-အာဒီသု ဝိယ ဟေတုအတ္ထော "ဖရသုနာ ဆိန္ဒတိ၊ ကုဒါလေန ခဏတီ"တိ-အာဒီသု ဝိယ ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ (သာရတ္ထ၊၁။၂၀၁)

အနက်ပေးပုံ။ ပန-အထူးကိုဆိုဦးအံ့၊ "အန္နေန ဝသတိ၊ ဝိဇ္ဇာယ ဝသတီ"တိအာဒီသု-တို့၌၊ ဟေတုအတ္ထော-ဟိတ်အနက်သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ စ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း "ဖရသုနာ ဆိန္ဒတိ၊ ကုဒါလေန ခဏတီ"တိအာဒီသု-တို့၌၊ ကရဏတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ စ-သကဲ့သိုလည်းကောင်း၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ဣဓ-ဤဝိနည်းပါဠိတော်၌၊ ဟေတုအတ္ထော စ-လည်းကောင်း၊ ကရဏတ္ထော စ-လည်းကောင်း သမ္ဘဝတိ-၏။

မှတ်ချက်။ ဥပမာ,ဟိတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အနက်ပေးလျှင်(ဥပမာဟေတာလင်္ကာရ)ဖြစ်၏။

==========================

ဥပမာအန္တောကရဏ (ဥပမာအတွင်းသွင်း၍)အနက်ပေးနည်း

ဥပမာအန္တောကရဏ-ဟူသည် ဥပမာနဝါကျကို ဥပမေယျဝါကျအတွင်းသွင်း၍ အနက်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ပုံစံ။ သဝတိ စေတံ အတ္ထေ သဿမိဝ ဖလံ။ (ဝိ၊၄၊၁။၁၅)

http://www.dhammadownload.com

<u>အနက်ပေးပုံ</u> စ-ထိုမှတပါး၊ (သသံ-ကောက်သည်၊ ဖလံ-အသီးကို၊ သဝတိ ဣဝ-ဖြစ်စေသကဲ့သို့(သဒ္ဒတ္ထ)၊ (ဝါ)သီးသကဲ့သို့(အဓိပ္ပါယတ္ထ) (သု-ဘူ သန္ဒဇနိယသရေ)။ (ဥပမာနဝါကျအတွင်း)။ တထာ-ထို့အတူ၊ တေ သုတ္တံ-သည်၊ အတ္ထေ-အကျိုးစီးပွားတို့ကို၊ (ဝါ)အနက်တို့ကို၊ သဝတိ-၏။ (ဥပမေယျ)

မှတ်ချက်။ ပမာ,ပမေထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါဟုမေးလျှင် ဤအတိုင်းဖြေရန်။

=========================

ဥပမာဗဟိကရဏ(ဥပမာအပြင်ထုတ်၍)အနက်ပေးနည်း

<u>ဥပမာဗဟိကရဏ-ဟူသည်</u> ဥပမာနဝါကျကို အပြင်ထုတ်၍ အနက်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

အနက်ပေးပုံ။ စ-ထိုမှတပါး၊ တေ သုတ္တံ-သည်၊ အတ္ထေ-အကျိုးစီးပွားတို့ကို၊ (ဝါ)အနက်တို့ကို၊ သဝတိ-၏။ (ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား) သသံ-ကောက်သည်၊ ဖလံ-အသီးကို၊သဝတိ ဣဝ-ဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း(သဒ္ဒတ္ထ)၊ (ဝါ)သီးသကဲ့သို့တည်း(အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

<u>မှတ်ချက်။</u> ပဓာန,အပဓာနအစဉ်ကျအောင် အနက်ပေးပါဟုဆိုလျှင် ဤအတိုင်းအနက်ပေးရန်။

<u>နိယံ</u> (ပမာ,ပမေ၊ ဤနှစ်ထွေ၊ ပမေ ပဓာနသာတည်း) ။

=========================

အာကာရ (သဒ္ဒတော)အန္တောကရဏအနက်ပေးနည်း

<u>အာကာရ(သဒ္ဒတော)အန္တောကရဏ-ဟူသည်=</u> အာကာရဝါကျကို မူလဝါကျအတွင်း သဒ္ဒါအားဖြင့် အတွင်းသွင်း၍ အနက်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ပုံစံ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သုဒိန္နော တံ ဉာတိဒါသိံ ဧတဒဝေါစ "သစေ တံ ဘဂိနိ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ၊ ဣဓ မေ ပတ္တေ အာကိရာ"တိ။ (ဝိ၊၁။၁၇)

<u>အနက်ပေးပုံ။</u> အထခေါ-၌၊ အာယသ္မာ သုဒိန္နော-သည်၊ တံ ဉာတိဒါသိံ-ကို (သစေတံ ။ပ။ အာကိရာတိ-ဟူ၍၊အဝေါစ-ဆိုပြီ)၊(ဘဂနိ-နှမ ။ပ။အာကိရ-လောင်းလိုက်ပါလော့)

=========================

အာကာရ(အတ္ထတော)အန္တောကရဏအနက်ပေးနည်း

<u>အာကာရ(အတ္ထတော)အန္တောကရဏ-ဟူသည်</u> အာကာရဝါကျကို မူလဝါကျအတွင်း အနက်အနက်အားဖြင့် သွင်း၍ အနက်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

အနက်ပေးပုံ။ အထခေါ-၌၊ အာယသ္မာ သုဒိန္နော-သည်၊ တံ ဉာတိဒါသိံ-ကို ၊ (ဘဂနိ-နှမ ။ပ။ အာကိရ-လောင်းလိုက်ပါလော့)၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ ဝစနံ-ကို၊ အဝေါစ-ဆိုပြီ)၊

=========================

http://www.dhammadownload.com

အာကာရ (သဒ္ဒတော)ဗဟိကရဏအနက်ပေးနည်း

အနက်ပေးပုံ။ အထခေါ-၌၊ အာယသ္မာ သုဒိန္နော-သည်၊ တံ ဉာတိဒါသိံ-ကို၊ အဝေါစ-ဆိုပြီ၊ ကိံ-အဘယ်သို့၊ အဝေါစ-သနည်း၊ (သစေတံ ။ပ။ အာကိရာတိ-ဟူ၍)၊ အဝေါစ-ပြီ။ (ဘဂိနိ-နှမ ။ပ။ အာကိရ-လောင်းလိုက်ပါလော့)

==========================

အာကာရ(အတ္ထတော်)ဗဟိကရဏအနက်ပေးနည်း

အနက်ပေးပုံ။ အထခေါ-၌၊ အာယသ္မာ သုဒိန္နော-သည်၊ တံ ဉာတိဒါသိံ-ကို၊ အဝေါစ-ဆိုပြီ၊ ကိံ-အဘယ်သို့၊ အဝေါစ-သနည်း၊ (ဘဂိနိ-နှမ ။ပ။ အာကိရ-လောင်းလိုက်ပါလော့) ဣတိ-သို့၊ တံ ဝစနံ-ကို၊ အဝေါစ-ဆိုပြီ)။

နိယံ။ (ဣတိ-သဒ္ဒါ၊ အာကာရတ္ထ၊ နောက်၌ပြမူ၊ ဝါစကပုစ္ဆာ၊ ကိံ-သဒ္ဒါကို၊ ရှေ့မှာစွက်၍ အနက်သမ္ဗန်မြဲ)။ (ဘုရားကြီးနိယံ၊ပဒ။၁၄၁)

==========================

ဝါကျပရိဝတ္တန(ဝါကျအပြန်အလှန်)အနက်ပေးနည်း

(၁) ဖလ ကာရဏဝါကျများ။
(၂) ဒဋ္ဌိယ ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျများ။
(၃) နိယမ အနိယမဝါကျများ။
(၄) ဥပမာန ဥပမေယျဝါကျများကို ဝါကျအပြန်အလှန် အနက်ပေးနိုင်သည်။

အနက်ပေးရာ၌ (၁) ဖလ ၊ ဒဋ္ဌိယဝါကျများကို ဦးစွာ အနက်ပေး။
(၂) ကသ္မာ-စသည် ပုစ္ဆာထုတ်၍ အနက်ပေး။
(၃) ကာရဏ ၊ ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျများ၌ ယသ္မာ-ထည့်၍ အနက်ပေး။
(၄) တသ္မာ-ထည့်၍ မူလ ဖလ၊ ဒဋ္ဌိယဝါကျများကို ပြန်၍အနက်ပေး။

နိယံ။ (ဟေတုပိဋ္ဌိ၊ ဖြစ်လေဘိက၊ ရှေးရှိဖိုလ်မှာ၊ ကသ္မာ ကေန၊ ပုစ္ဆာပြလျက်၊ဟိတ်နှင့်ယှဉ်ပါ၊ ပြီးဆုံးခါ ဖိုလ်မှာလည်၍သတ်)

==========================

ဧသောဝနယော

နိယံ။ (ဧသောဝနယော၊ပုဒ်သဘောမှာ၊ထင်စွာဧဝ,ဣဝ၊နှစ်ချက်ခွဲ၍၊သမ္ဗန်မြဲ)(ဘုရားကြီးနိယံ၊ရ၁)

ပုံစံ။ (ဧသောဝနယော ဧသော ဧဝ နယော-ဤနည်းကိုသာလျှင် (ဧသော + ဧဝ)
(ဧသောဝနယော ဧသော ဣဝ နယော-ဤနည်းကဲ့သို့သော နည်းတည်း။(ဧသော+ဣဝ)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁)

(နမူနာ အစိုးရဓမ္မာစရိယမေးခွန်း)

==============================

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

ဓမ္မာစရိယစာမေးပွဲ

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိအဋ္ဌကထာ။ ပဌမနေ့မေးခွန်း (၁၃၆၂-ခုနှစ်)

=====================

အောက်ဖော်ပြပါ ပါဠိတော်တို့ကို ကျနစွာ အနက်ယောဇနာပါ-

၁။ (က) ယာ တသ္မိံ သမယေ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ လဟုတာ လဟုပရိဏာမတာ အဒန္ဓနတာ အဝိတ္ထနတာ။

(ခ) ယာ တသ္မိံ သမယေ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ဥဇုတာ ဥဇုကတာ အဇိမှတာ အဝင်္ကတာ အကုဋိလတာ။

၂။ (က) ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ။

(ခ) ယာ တသ္မိံ သမယေ တေသံ ဓမ္မာနံ အနုညာတာနံ အဒိဋ္ဌာနံ အပတ္တာနံ အဝိဒိတာနံ အသစ္ဆိကတာနံ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဇာနနာ ဓမ္မဝိစယော ဝေဘဗျာ။

၃။ ယာ ကုသလစိတ္တဿ ဝါ အကုသလစိတ္တဿ ဝါ အဗျာကတစိတ္တဿ ဝါ ဝါစာ ဂိရာ ဗျပ္ပထော ဥဒီရဏံ ဃောသော ဃောသကမ္မံ ဝါစာ ဝစီဘေဒေါ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဝါစာ။

၄။ ကတ္ထ ကတမော လောဘော။ ယော အနုရောဓော သဥ္စနနီ ဇာလိနီ သရိတာ ဝိသတ္တိကာ သုတ္တံ ဝိသဋာ ပုစ္ဆဋ္ဌိကတာ ဝေဝိစ္ဆံ။

၅။ ဧတ္ထ စ နတ္ထိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ အဘိဝဒိတဗ္ဗံ အဇ္ဈောသိတဗ္ဗံ၊ ဧသေဝန္တော ရာဂါနုသယာနံ-ကို ဧတ္ထ-အစွဲမလွဲစေဘဲ ပကတိကတ္တား,ကရိဏ်းစုံလင်စွာထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ။

၆။ တဿ သမ္မသတော ဓမ္မံ၊ ဗုဒ္ဓဘူမိံ အသေသတော။
တေနာယံ ကမ္မိတာ ပထဝီ၊ ဒသသဟဿီ သဒေဝကေ-ကို နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။

၇။ ကန္တာရခိန္နဿ ဝနန္တောဒကဒဿနသဝနေသု ဝိယ ပီတိ၊ ဝနစ္ဆာယာပဝေသနဥဒကပရိဘောဂေသု ဝိယ သုခံ-ကို ပါဌသေသစုံလင်စွာ ထည့်စွက်၍ ဥပမာန , ဥပမေယျ ကွဲပြားအောင် အနက်ပေးပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂)

၈။ ကေဝလဥ္စ ဣမေသု ဝေဒနာပရိဝတ္တနဠေ ပီတိပရိဟာနဠ ဟောတိ၊ သေသံ သဒ္ဒိံ ဥပ္ပတ္တိနယေန တာဒိသမေဝ-ကို သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏အစွဲ မှန်ကန်စေ၍ တာဒိသမေဝ-၌ အဓိပ္ပါယတ္ထ ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။

၉။ ယထေဝ ဟိ မတသရီရံ ဇဝံ ဓိဝမာနကမ္ပိ အသုဘမေဝ၊ အသုဘလက္ခဏံ ပနေတ္ထ အာဂန္တုကေန အလင်္ကာရေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န ပညာယတိ-ကို "န ပညာယတိ"၌ သမ္ဗန္ဒါန်ပုဒ် ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

၁၀။ တသေ့ဝ သတ္တအကုသလစိတ္တသဟဇာတော သင်္ကပ္ပေါ အတ္ထိ၊ တေဟေဝ စိတ္တေဟိ ဝါစင်္ဂစောပနံ အတ္ထိ၊ ကာယင်္ဂစောပနံ အတ္ထိ၊ ပစ္စယပရိဘောဂေါ အတ္ထိ၊ သဟဇာတ-ဝါယာမော အတ္ထိ-ကို "သတ္တအကုသလစိတ္တသဟဇာတော"၌ သရူပတ္ထ ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။

တစ်ပုဒ်လျှင် (၁၀)မှတ်စီ

http://www.dhammadownload.com

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

==========================

တိကမာတိကာ

၁။ ကုသလတိက်

၁။ <u>ကုသလာ ဓမ္မာ</u>

ကုသလာ- ကုသိုလ်မည်ကုန်သော (နာမသတ်)၊

(ဝါ) စက်ဆုတ်ဖွယ် အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပဟာန်သုံးပါးတို့ဖြင့် လှုပ်ရှားစေတတ် ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သော၊ (ဌ၊ ပ-နည်းအဖွင့်)။

(ဝါ) ကုသမည်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြတ်တတ်ကုန်သော၊ (ဌ၊ ဒု-နည်းအဖွင့်)။

(ဝါ) ကုသမည်သော ဉာဏ်သည် ယူအပ် ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊ (ဌ၊ တ-နည်းအဖွင့်)။

(ဝါ) သမန်းမြက်ပမာ နှစ်ဘက်သော ကိလေသာတို့ကို ဖြတ်တတ်ကုန်သော၊ (ဌ၊ စ-နည်းအဖွင့်)။

(ဝါ) အနာမရှိကုန်သော၊ (ဝါ) အပြစ်ကင်းကုန်သော၊ (ဝါ)ကောင်းသော အကျိုးရှိကုန်သော၊(သွာဃမိဓ အာရောဂျေ-စသော ဌ- အဖွင့်)။ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ <u>အကုသလာ ဓမ္မာ</u>

အကုသလာ-ကုသိုလ်မဟုတ်ကုန်သော၊(ဝါ)ကုသိုလ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ (အ-သည် ဝိရုဒ္ဓ (ပဋိပက္ခ) အနက်)၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ <u>အဗျာကတာ ဓမ္မာ</u>

အဗျာကတာ- ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏အဖြစ်အားဖြင့်ကား မဟောကြားအပ်ကုန် တစ်ပါးသောအဖြစ်အားဖြင့်သာ ဟောကြားအပ်ကုန်သော၊(အ-သည် အညအနက်)၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ဝေဒနာတိက်

၁။ <u>သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ</u>

သုခါယ-သုခဖြစ်သော၊ ဝေဒနာယ-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တာ-အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ <u>ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ (အနက် ပေးလေ)</u>

၃။ <u>အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ</u>

အဒုက္ခမသုခါယ-ဒုက္ခလည်းမဟုတ် သုခလည်းမဟုတ်သော၊ (ဝါ) ဒုက္ခမှလည်း တပါး သုခမှလည်း တပါးသော၊ ဝေဒနာယ-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ ဝိပါကတိက်

၁။ <u>ဝိပါကာ ဓမ္မာ</u>

ဝိပါကာ-အချင်းချင်း ထူးကုန်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ <u>ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ</u>

ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ - အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောရှိကုန်သော သတ္တလည်း မဟုတ် ဇီဝလည်း မဟုတ်ကုန်သော သဘောတရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ <u>နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ</u>

နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ-အချင်းချင်းထူးကုန်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးလည်း မဟုတ်၊အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောရှိသည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော သတ္တလည်းမဟုတ် ဇီဝလည်းမဟုတ်ကုန်သော သဘောတရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၄။ ဥပါဒိန္နတိက်

၁။ <u>ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ</u>

ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော

http://www.dhammadownload.com

ကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွား ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ

အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယာ - အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် မယူအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွားသာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ

အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယာ- အာရုံ ။ပ။ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွားလည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၅။ သံကိလိဋ္ဌတိက်

၁။ သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ

သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ-ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိလေသာတို့သည် ပူပန်စေအပ် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိလေသာတို့ကို ရခြင်းငှာ ထိုက်ကုန်သော၊

(ဝါ) ကိလေသာနှင့်လည်းပြည့်စုံ-ကိလေသာ၌ အာရုံအဖြစ်ဖြင့်လည်း ယှဉ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ

အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ - ပူပန် ။ ပ ။ နှိပ်စက်အပ်သည် မဟုတ်ကုန်သည် ဖြစ်၍ ပူပန်စေတတ် ။ ပ ။ ရခြင်းငှာသာ ထိုက်ကုန်သော။

(ဝါ) ကိလေသာတရားနှင့်ပြည့်စုံသည်ကား မဟုတ်၊ကိလေသာ၌ကား အာရုံအဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ အသံကိလိဋ္ဌအသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ

အသံကိလိဋ္ဌအသံကိလေသိကာ- ပူပန် ။ပ။ နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်လည်း မဟုတ်၊ ပူပန် ။ပ။ ရခြင်းငှာထိုက်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော၊

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) ကိလေသာနှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းမဟုတ်၊ ကိလေသာ၌ အာရုံအဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၆။ ဝိတက္ကတိက်

၁။ သဝိတက္ကသဝိစာရာ ဓမ္မာ

သဝိတက္ကသဝိစာရာ-ဝိတက်နှင့်လည်းတကွ ဝိစာရနှင့်လည်းတကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ဓမ္မာ

အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ-ဝိတက်ကားမရှိ ဝိစာရမျှသာရှိကုန်သော၊ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ဓမ္မာ

အဝိတက္ကအဝိစာရာ-ဝိတက်လည်းမရှိ ဝိစာရလည်းမရှိကုန်သော၊ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၇။ ပီတိတိက်

၁။ ပီတိသဟဂတာ ဓမ္မာ

ပီတိသဟဂတာ-ပီတိနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ) ပီတိနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒတာ အစရှိသောအဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သော၊(ဝါ)ပီတိနှင့် ကေုပ္ပါဒတာအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ သုခသဟဂတာ ဓမ္မာ

သုခသဟဂတာ - သုခဝေဒနာနှင့် (ကြွင်းတူ)။

၃။ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဓမ္မာ

ဥပေက္ခာသဟဂတာ - ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် (ကြွင်းတူ)။

၈။ ဒဿနတိက်

၁။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ

ဒဿနေန-သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ-ပယ်အပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ

၂။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ

ဘာဝနာယ-အထက်မဂ်သုံးခုသည် (ကြွင်းပေးလေ)။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုဒ်ချုပ် (၁၇)

၃။ နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ

နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ–သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ် သည်လည်း မဟုတ်၊ အထက်မဂ်သုံးခုသည် ပယ်အပ်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၉။ ဒဿနဟေတုတိက်

၁။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ– သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်သော ဟိတ် ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။ (ကြွင်း လွယ်ပြီ)။

၁၀။ အာစယဂါမိတိက်

၁။ အာစယဂါမိနော ဓမ္မာ

အာစယဂါမိနော – စုတိ ပဋိသန္ဓေသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အပစယဂါမိနော ဓမ္မာ

အပစယဂါမိနော– နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ နေဝါစယဂါမိနာပစယဂါမိနော ဓမ္မာ

နေဝါစယဂါမိနာပစယဂါမိနော– စုတိပဋိသန္ဓေသို့ ရောက်ကြောင်းလည်း မဟုတ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းလည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၁၁။ သေက္ခတိက်

၁။ သေက္ခာ ဓမ္မာ

သေက္ခာ–သုံးပါးကုန်သော အဓိသီလသိက္ခာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ အဓိပညာသိက္ခာတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (၄၊ ပ–နည်း အဖွင့်)၊

(ဝါ) သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ယောက်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ (၄၊ ဒု–နည်း အဖွင့်)။

(ဝါ) ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊(၄၊ တ–နည်း အဖွင့်)။ (အပရိယောသိတသိက္ခတ္တာ–ဟု ဟိတ်ပုဒ်ထည့်)၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အသေက္ခာ ဓမ္မာ

အသေက္ခာ–ကျင့်ဆဲမဟုတ်ကုန်သော၊(ဥပရိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော–ဟု ဟိတ်ပုဒ် ထည့်၊ဤ၌ အ–သည် အဗြာဟ္မဏော–၌ကဲ့သို့ သဒိသအနက်)၊(၄ ပ–နည်းအဖွင့်)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုဒ်ချုပ် (၁၈)

(ဝါ) ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊(ဤ၌ အ-သည် ကမ္မာကမ္မာ ဖလာဖလံတို့၌ကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓိအနက်)၊ (၄၊ ၃-နည်း အဖွင့်)။ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ နေဝသေက္ခာ နာသေက္ခာ ဓမ္မာ

နေဝသေက္ခာ နာသေက္ခာ-ကျင့်ဆဲလည်းမဟုတ် ကျင့်ပြီးလည်းမဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၁၂။ ပရိတ္တတိက်

၁။ ပရိတ္တာ ဓမ္မာ

ပရိတ္တာ-နည်းသော အာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ

မဟဂ္ဂတာ-မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ (ဝါ) မြတ်ကုန်သော ဈာန-လာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရောက်အပ် ကျင့်အပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ

အပ္ပမာဏာ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော ရာဂအစရှိသော ကိလေသာ တရားတို့ မရှိကုန်သော၊ (ဝါ) နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော ရာဂအစရှိသော ကိလေသာတရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၁၅။ မိစ္ဆတ္တတိက်

၁။ မိစ္ဆတ္တနိယတာ ဓမ္မာ

မိစ္ဆတ္တနိယတာ - ဖောက်ပြန်သောသဘော ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ စုတိ၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးသည်၏ အစွမ်းဖြင့် မြဲကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ သမ္မတ္တနိယတာ ဓမ္မာ

သမ္မတ္တနိယတာ-မဖောက်မပြန်သော သဘောရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးသည်၏ အစွမ်းဖြင့် မြဲကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ အနိယတာ ဓမ္မာ

အနိယတာ-နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မမြဲကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မိုချုပ် (၁၉)

၁၆။ မဂ္ဂါရမ္မဏတိက်

၁။ မဂ္ဂါရမ္မဏာ ဓမ္မာ

မဂ္ဂါရမ္မဏာ–မဂ်လျှင်အာရုံရှိကုန်သော၊(ဝါ)မဂ်ကို အာရုံပြုကုန်သော၊ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ

၂။ မဂ္ဂဟေတုကာ ဓမ္မာ

မဂ္ဂဟေတုကာ – မဂ်တည်းဟူသော အကြောင်းရှိကုန်သော၊

(ဝါ) မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိကုန်သော၊

(ဝါ) မဂ်၌တည်သော ဟိတ်ရှိကုန်သော၊

(ဝါ) သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဟု ဆိုအပ်သော ဟိတ်ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ မဂ္ဂါဓိပတိနော ဓမ္မာ

မဂ္ဂါဓိပတိနော–မဂ်ဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းရှိကုန်သော၊

(ဝါ) မဂ်ဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းရှိကုန်သော၊

(ဝါ) မဂ်လျှင် သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၁၇။ ဥပ္ပန္နတိက်

၁။ ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာ

ဥပ္ပန္နာ–ဥပါဒ်မှသည် ဘင်တိုင်အောင် အထက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အနုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ

အနုပ္ပန္နာ – အလုံးစုံသော ဥပ္ပန္နမဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ ဥပ္ပါဒိနော ဓမ္မာ

ဥပ္ပါဒိနော–အကြောင်းတစ်စိတ်ပြီးပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့ ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၁၈။ အတီတတိက်

၁။ အတီတာ ဓမ္မာ

အတီတာ–မိမိသဘောသို့(ဝါ) ဥပါဒ် စသော ခဏသို့ရောက်ပြီး၍ လွန်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ အနာဂတာ ဓမ္မာ

အနာဂတာ–နှစ်ပါးစုံသို့ မရောက်ကုန်သေးသော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုဒ်ချုပ် (၂၀)

၃။ <u>ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ</u>

ပစ္စုပ္ပန္နာ–ထိုသို့သော အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂၀။ အဇ္ဈတ္တတိက်

၁။ အဇ္ဈတ္တာ ဓမ္မာ

အဇ္ဈတ္တာ–မိမိကို အကြီးအမှူးတည်ရာပြု၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ ဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မာ

ဗဟိဒ္ဓါ–မိမိမှ အပဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ <u>အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မာ</u>

အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ–မိမိကို အကြီးအမှူးတည်ရာပြု၍ဖြစ်ကုန်သော မိမိမှအပ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂၂။ သနိဒဿနတိက်

၁။ <u>သနိဒဿနသပ္ပဋိဃာ ဓမ္မာ</u>

သနိဒဿနသပ္ပဋိဃာ – မြင်ခြင်းနှင့်လည်းတကွ ထိပါးခြင်းနှင့်လည်းတကွ ဖြစ်ကုန်သော (ဝါ) မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်လည်းတကွ ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်လည်းတကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ)မြင်အပ်သည်နှင့်လည်းတကွ ထိပါးတတ်သည်နှင့်လည်းတကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၂။ <u>အနိဒဿနသပ္ပဋိဃာ ဓမ္မာ</u>

အနိဒဿနသပ္ပဋိဃာ– မြင်ခြင်းမရှိ ထိပါးခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ)မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်မရှိ ထိပါးတတ်သည်၏အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ)မြင်အပ်သည်မရှိ ထိပါးတတ်သည်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၃။ <u>အနိဒဿနအပ္ပဋိဃာ ဓမ္မာ</u>

အနိဒဿနအပ္ပဋိဃာ–မြင်ခြင်းလည်းမရှိ ထိပါးခြင်းလည်းမရှိကုန်သော (တူပြီ)၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

==================================

http://www.dhammadownload.com

ဒုကမာတိကာ

မှတ်ချက်။ ဒုကမာတိကာ၌ ခက်ခဲသော ပုဒ်များကိုသာ ထုတ်နှုတ်ရေးသားပါသည်။

စူဠန္တရဒုက

=သပ္ပစ္စယာ - အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

=အပ္ပစ္စယာ - အကြောင်းမရှိကုန်သော။

=သင်္ခတာ - အကြောင်းတရားတို့သည် အညီအညွတ်စုဝေး၍ ပြုပြင်အပ်ကုန်သော။

=အသင်္ခတာ - အကြောင်းတရားတို့သည် အညီအညွတ် စုဝေး၍ ပြုပြင်အပ်ကုန်သည် မဟုတ်ကုန်သော။

=ရူပိနော - ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သော။

=လောကိယာ - လောက၌ ယှဉ်ကုန်သော။

=ကေနစိ - တစ်စုံတစ်ခု အမှတ်မရှိသော ဝိညာဏ်သည်၊ ဝိညေယျာ-သိအပ်ကုန်သော။

အာသဝဂေါစ္ဆက

=အာသဝါ - အာသဝမည်ကုန်သော၊(ဝါ) ဘုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်အောင် ဓမ္မအားဖြင့် ဂေါတြဘုတိုင်အောင် ယိုစီးတတ်ကုန်သော။

သညောဇနဂေါစ္ဆက

=သညောဇနာ - သံယောဇဉ်မည်ကုန်သော၊(ဝါ)သံယောဇဉ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ကမ္မ ကိလေသ ဝိပါကဟုဆိုအပ်သော ဝဋ်သုံးပါး၌ ယှဉ်စေတတ် ဖွဲ့တတ်ကုန်သော။

=သညောဇနိယာ - အာရုံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍ သံယောဇဉ်တို့နှင့် စပ်ခြင်းကြောင့် သံယောဇဉ်တို့၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော။

ဂန္ထဂေါစ္ဆက

=ဂန္ထာ - ကုန်သော၊ (ဝါ) မိမိဖြစ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့၏အစွမ်းဖြင့် ဝဋ်သုံးပါး၌ ဖွဲ့တတ် ဆက်စပ်တတ်ကုန်သော။

=ဂန္ထနိယာ - အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဂန္ထတရားတို့သည် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော။

ဩဃဂေါစ္ဆက

=ဩဃာ - ကုန်သော၊ (ဝါ) မိမိဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝဋ်သုံးပါး၌ပင် အောက်သို့ချ၍ ညှဉ်းဆဲတတ် နစ်မြုပ်စေတတ်ကုန်သော။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၂၂)

=ဩဃနိယာ - အာရုံပြု၍ လွှန်ကျူးကျော်နင်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဩဃတို့သည် လွှန်ကျူးကျော်နင်းအပ်ကုန်သော။

ယောဂဂေါစ္ဆက

=ယောဂါ - ကုန်သော၊ (ဝါ) မိမိဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝဋ်သုံးပါး၌ သစ်စေးကဲ့သို့ စေးကပ်ငြိတွယ်စေတတ်ကုန်သော။

နီဝရဏဂေါစ္ဆက

=နီဝရဏာ - ကုန်သော၊ (ဝါ) စိတ်ကို မြေးယှက်တတ်ကုန်သော။

ပရာမာသဂေါစ္ဆက

=ပရာမာသာ - ကုန်သော၊(ဝါ) ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဟုတ်မှန်တိုင်းသော အနိစ္စစသော အခြင်းအရာကို ကျော်လွှန်၍ နိစ္စအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ အနိစ္စအစရှိသောအခြင်းအရာမှတပါး နိစ္စအစရှိသောအခြင်းအရာအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်ကုန်သော။

=ပရာမဋ္ဌာ - ကုန်သော၊ (ဝါ) ပရာမာသတရားတို့သည် အာရုံပြုသည်၏အစွမ်းဖြင့် အနိစ္စစသော ဟုတ်မှန်သောသဘောမှတပါး နိစ္စစသော မဟုတ်မမှန်သော သဘောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်ကုန်သော။

မဟန္တရဒုက်

=သာရမ္မဏာ - အာရုံနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။

=စိတ္တသံသဋ္ဌာ - ဥပါဒ်မှဘင်တိုင်အောင် စိတ်နှင့် နှီးနှောကုန်သော။

=စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ - စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။

=စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာ-စိတ်နှင့်လည်းနှီးနှော စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။

=စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနသဟဘုနော- စိတ်နှင့်လည်း နှီးနှောသော စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော စိတ်နှင့်တကွလည်းဖြစ်ကုန်သော။

=အဇ္ဈတ္တိကာ - မြဲသော မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော။

=ဥပါဒါ - မဟာဘုတ်တို့ကို စွဲလမ်းတတ်ကုန်သော။

ဥပါဒါန ဂေါစ္ဆက

=ဥပါဒါနာ- ကုန်သော၊ (ဝါ) ပြင်းစွာယူတတ် စွဲလမ်းတတ်ကုန်သော၊ (ဥပ-သဒ္ဒ ဒဠှတ္ထ)(ဝါ)မြဲမြံစွာ ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင် ယူတတ်ကုန်သော၊ (ဝါ)မြဲမြံစွာ စွဲလမ်းခြင်းကို စွဲလမ်းတတ်ကုန်သော ။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၂၃)

ပိဋ္ဌိဒုက်

=ပရိယာပန္နာ - တေဘူမကဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော။

=နိယျာနိကာ - ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်ကုန်သော၊ (ဝါ)ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။

=နိယတာ - စုတိ၏ ငင်း မိမိ၏ ငင်း ဖြစ်ခြင်း၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးခြင်း မြဲကုန်သော။

=သဥတ္တရာ - လောကုတ္တရာ တရားတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ) မိမိတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော လောကီတရားတို့ကို လွန်မြောက်နိုင်ကုန်သော (သဒ္ဒတ္ထ) (ဝါ) မိမိတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော လောကီတရားတို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်ကုန်သော (**အဓိပ္ပါယတ္ထ**)၊ (ဝါ) မိမိဟူသောသဥတ္တရတရားကို လွန်မြောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ကုန်သော ဥတ္တရမည်သောတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။

=သရဏာ - ရာဂစသော ကိလေသာတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ) သမ္ပယုတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း, ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဦးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်၌တည်သည်၏အဖြစ်နှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း ငိုကြွေးကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသောကိလေသာတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်တတ်ကုန်သော။

=အရဏာ - ငိုကြွေးကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသော ကိလေသာ မရှိကုန်သော။

သုတ္တန္တိက ဒုကမာတိကာ

=ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော - သမ္ပယုတ်၏အစွမ်းဖြင့် (၈)ပါးသော ဝိဇ္ဇာသို့ ဆည်းကပ်တတ်ကုန်သော (ဝါ)အပေါင်း၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာအဖို့၌ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ) ထို(၈)ပါးသော ဝိဇ္ဇာတို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ (ဝါ) ဝိဇ္ဇာ (၈) ပါးအစု၌ ဖြစ်ကုန်သော။

=အဝိဇ္ဇာဘာဂိနော - သမ္ပယုတ်၏အစွမ်းဖြင့် သစ္စာ(၄)ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်သော မောဟ (၄)ပါးသို့ ဆည်းကပ်တတ်ကုန်သော၊ (ဝါ) သစ္စာ(၄)ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်သော မောဟအစု၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ **ဓမ္မာ**–အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ **မောဟကြဉ်သော စေတသိက်ဆဗ္ဗိသတရားတို့သည် (အဘိဓေယျတ္ထ)** သံဝိဇ္ဇန္တိ။

=ဝိဇ္ဇူပမာ - လျှပ်စစ်ဥပမာရှိကုန်သော၊(ဝါ)လျှပ်စစ်နှင့်တူကုန်သော၊**ဓမ္မာ**–အောက်မဂ် **စိတ်(၃)ခု၌ရှိသော ပညာတရားတို့သည်(အဘိဓေယျတ္ထ)**၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှီချက် (၂၄)

=ဝဇိရူပမာ – မိုးကြိုးစက် ဥပမာရှိကုန်သော (ဝါ) မိုးကြိုးစက်နှင့် တူကုန်သော၊ ဓမ္မာ– **အရဟတ္တမဂ်စိတ်၌ရှိသော ပညာတရားတို့သည်။**

=ဗာလာ – မိုက်ကုန်သော၊ (ဝါ) သူမိုက်တို့၌ တည်ကုန်သော၊ဓမ္မာ–အကုသိုလ်စိတ် **ဒွါဒသ စေတသိက်သတ္တဝီသတရားတို့သည်။**

=ပဏ္ဍိတာ – ပညာရှိကုန်သော၊ (ဝါ) ပညာရှိတို့၌တည်ရှိကုန်သော၊ဓမ္မာ–ကုသိုလ်စိတ် **ဧကဝီသ စေတသိက်အဋ္ဌတိံသတရားတို့သည်။**

=ကဏှာ – မည်းညစ်ကုန်သော၊ (ဝါ) အပါယ်ဆင်းရဲ ဘုန်းနည်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မည်းညစ်သောဇာတ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။

=သုက္ကာ – ဖြူစင်ကုန်သော၊ (ဝါ)သုဂတိချမ်းသာဘုန်းကြီးခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဖြူစင်သော ဇာတ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။

=တပနီယာ – ပစ္စုပ္ပန် သံသရာနှစ်ပါး၌ ပူပန်စေတတ် ဆင်းရဲစေတတ်သော အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။

=အတပနီယာ – ပစ္စုပ္ပန် သံသရာနှစ်ပါး၌ မပူပန်စေတတ် ချမ်းသာစေတတ်သော ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။

=အဓိဝစနာ – သဒ္ဒါမျှကိုသာ အကြီးအမှူးပြု၍ဖြစ်သော သဒ္ဒပညတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ (ဝါ) နာမ နာမကမ္မ နာမဓေယျ နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဉ္ဇန နာမာဘိလာပ တည်းဟူသော သဒ္ဒပညတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ **ဓမ္မာ–သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏. အသိဉာဏ်အားတတ်သော သဒ္ဒပညတ်တရားတို့သည်။**

=အဓိဝစနပထာ – သဒ္ဒါမျှကိုသာ အကြီးအမှူးပြု၍ဖြစ်သော သဒ္ဒပညတ်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ **ဓမ္မာ–ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသိဉာဏ်အားတပ်သော အတ္ထပညတ်တရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ။**

=နိရုတ္တိ – ထုတ်၍ဆိုအပ်ကုန်သော၊ (ဝါ) အနက်ကို ပြခြင်း၌ ဆုံးဖြတ်တတ်ကုန်သော သဒ္ဒါဖြစ်ကုန်သော။

=နိရုတ္တိပထာ – ထုတ်၍ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝါ) အနက်ကို ပြခြင်း၌ ဆုံးဖြတ်တတ်ကုန်သော။

=ပညတ္တိ – အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်ကုန်သော။

=ပညတ္တိပထာ – အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော သဒ္ဒါ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။

=နာမဥ္စ – ညွတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သောတရားသည်လည်း၊(ဝါ)ညွတ်တတ်သော တရားသည်လည်း၊ (ဝါ) ညွတ်စေတတ်သော တရားသည်လည်း၊ အတ္ထိ–၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၂၅)

= ရူပဥ္ဇ - ဖောက်ပြန်တတ်သော တရားသည်လည်း၊ (ဝါ) အချမ်းအပူစသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်သော တရားသည်လည်း(ဝါ)အချမ်းအပူစသောဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့သည် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော တရားသည်လည်း၊ အတ္ထ-၏။

=အဝိဇ္ဇာစ - သစ္စာ(၄)ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟသည်လည်း၊ (ဝါ) သစ္စာ(၄)ပါးတို့၌ မသိခြင်းမောဟသည်လည်း၊ (ဝါ)သိအပ်သည်ကို မသိတတ်သော မောဟသည်လည်း၊ (ဝါ) မသိအပ်သည်ကို သိတတ်သော မောဟသည်လည်း။

=ဘဝဒိဋ္ဌိစ - သဿတအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိသည်လည်း။

=ဝိဘဝဒိဋ္ဌိစ - ဥစ္ဆေဒအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိသည်လည်း။

=သဿတဒိဋ္ဌိစ - သတ္တလောကသည် မြဲ၏ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည်လည်း။

=ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိစ - ဘဝပြတ်လတ္တံ့ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည်လည်း။

=ဒေါဝစဿတာစ- ဆင်းရဲစွာဆိုအပ်သောစကားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အမူ၏အဖြစ်သည်လည်း။

=သောဝစဿတာစ- ချမ်းသာစွာဆိုအပ်သောစကားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ။ပ။ အဖြစ်သည်လည်း။

=အဇ္ဇဝေါစ - ဖြောင့်မတ်သည်၏အဖြစ်သည်လည်း။

=မဒ္ဒဝေါစ - နူးညံ့သည်၏အဖြစ်သည်လည်း။

=သောရစ္စဉ္စ - တင့်တယ်သောအမှု၌ မွေ့လျော်သည်၏အဖြစ်သည်လည်း။

=သာခလျဉ္စ - နူးညံ့ပြေပြစ် ချစ်ဖွယ်သော စကားရှိသောသူ၏အဖြစ်သည်လည်း။

=ပဋိသန္ထာရောစ - အာမိသပဋိသန္ထာရ ဓမ္မပဋိသန္ထာရတို့ဖြင့် ပျူငှာလောကဝတ် အစေ့အစပ်ပြုခြင်းသည်လည်း။

=ဣန္ဒြိယေသု - ဣန္ဒြေ(၆)ပါးတို့၌၊ အဂုတ္တဒွါရတာစ-မစောင့်အပ်သော တံခါးရှိသောသူ၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ (ဝါ) တံခါးကို မစောင့်သောသူ၏အဖြစ်သည်လည်း။

=မုဋ္ဌဿစ္စဉ္စ - လွတ်သော သတိရှိသောသူ၏အဖြစ်သည်လည်း။

=အသမ္ပဇညဉ္စ - ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့်သိတတ်သော ပညာမရှိသောသူအဖြစ်သည်လည်း။

=ပဋိသင်္ခါနဗလဉ္စ - ပညာဟုဆိုအပ်သော အားသည်လည်း၊(ဝါ)ဆင်ခြင်ခြင်း၌ မတုန်မလှုပ်သည်ဖြစ်၍ ဆင်ခြင်သော ပညာသည်လည်း။

=ဘာဝနာဗလဉ္စ - ဗောဇ္ဈင်ကို ပွားစေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ (ဝါ) ဝီရိယကို အရင်းမူသဖြင့် ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါးကို ပွားစေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖြစ်သော မတုန်မလှုပ်ခြင်းသည်လည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၂၆)

=သမထောစ - ဆန့်ကျင်ဘက် အကုသိုလ်တရားတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမာဓိသည်လည်း။

=ဝိပဿနာစ - သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စစသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် အထူးထူးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာသည်လည်း။

=သမထနိမိတ္တဉ္စ - ရှေးသမထသည်ပင် နောက်သမထ၏ အကြောင်းသည်လည်း၊ (ဝါ) နောက်သမထ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရှေးသမထသည်လည်း။

=ပဂ္ဂါဟောစ - သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ချီးမြှောက်တတ်သော လုံ့လသည်လည်း။

=အဝိက္ခေပေါစ - မပျံ့လွင့် တည်ကြည်သော သမာဓိသည်လည်း။

=သီလဝိသုဒ္ဓိစ - သီလ၏ အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်းသည်လည်း၊(ဝါ)အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော သီလသည်လည်း။

=ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိခေါပန - ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော ပညာ၏ အထူးသဖြင့်စင်ကြယ်ခြင်းသည်လည်း။

=ယထာဒိဋ္ဌိဿ - ဝီရိယအား လျော်ကပ်သောပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဓာနဉ္စ-ထိုပညာနှင့်ယှဉ်သော လုံ့လသည်လည်း။

=သံဝေဇနီယေသု ဌာနေသု-ထိတ်လန့်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏတည်းဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့် (ဝါ)တို့မှ၊ သံဝေဂေါ စ-ထိတ်လန့်ခြင်းသည်လည်း။

=သံဝိဂ္ဂဿစ - ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏတို့မှ ထိတ်လန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယောနိသော-ပဓာနဉ္စ-အသင့်အားဖြင့် လုံ့လပြုခြင်းသည်လည်း။

=ကုံသလေသု - ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ အသန္တုဋ္ဌိတာစ-ဖြည့်ခြင်း၌ ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်လည်း။

=ပဓာနသ္မိံ - လုံ့လပြုခြင်း၌၊ အပ္ပဋိဝါနိတာစ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်မူ၍ ဆုတ်နစ်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်း။

=ဝိဇ္ဇာစ - မောဟကိုဖျက်ဆီး၍ ထင်စွာပြုတတ်သော ပညာသည်လည်း။

=ဝိမုတ္တိစ - ဆန့်ကျင်ဘက်နီဝရဏတို့မှ ကောင်းစွာလွတ်သော သမာပတ် (၈)ပါးသည်လည်း၊(ဝါ) အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ စင်စစ်လွတ်သော နိဗ္ဗာန်သည်လည်း။

=ခယေ - ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းကိုပြုတတ်သောအရိယာမဂ်(၄)ခု၌၊ ဉာဏံ-သည်။

http://www.dhammadownload.com

=အနုပ္ပါဒေ - ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် မဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏ တစ်ဖန်မဖြစ်ပြန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော မဂ်၏အဆုံး၌ဖြစ်သော အရိယဖိုလ်၌၊ ဉာဏဥ္စ-ဖြစ်သောဉာဏ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။

(မာတိကာ-ပို့ချချက် ပြီးဆုံးသည်)

==

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍာ
ကာမာဝစရကုသလပဒဘာဇနီ

==========================

၁။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ။ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ ။ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ။ (ပါ။၁၇။သျှ။၁၃။)

<u>အနက်ပေး</u>

ကတမေ-အဘယ်သို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊ကုသလာ-ကုသိုလ်မည်ကုန်သနည်း။

- ယသ္မိံ သမယေ - အကြင်အခါ၌ (ဝါ) အကြင်လွန်နည်းစွာသောကာလ၌)(၄)(ကာလတ္ထ)။
  - (ဝါ) အကြင်စိတ်၏ဖြစ်ရာ ဖဿစသော သဘောတရားအပေါင်း၌ (သမူဟတ္ထ)။
  - (ဝါ) အကြင်ကိုးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒခဏ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိခဏဟု ဆိုအပ်သော ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏ အခွင့်သည်(ခဏတ္ထ)၊ သတိ-ရှိသော်။
  - (ဝါ) အကြင်ဆက်ဆံသောအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် တည်သော အကြောင်း၏ညီညွတ်ခြင်းသည် (ဝါ) စက္ခုပသာဒ, ရူပါရုံ, အလင်း, နှလုံးသွင်းခြင်းဟုဆိုအပ်သော အကြောင်း၏ညီညွတ်ခြင်းသည်(သမဝါယတ္ထ)(၄)။

သတိ-သော်။ (ဝါ) အကြင်နိုသောမနသိကာရအစရှိသော ပြဓာန်းသော အကြောင်းသည် (ဟေတွတ္ထ)(၄)၊ သတိ-သော်၊ ကာမာဝစရံ-မည်သော၊ ကုသလံ-လည်းမည်သော၊ သောမနဿသဟဂတံ-သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ကေပ္ပါဒတာအစရှိသောအဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ (ဝါ)သောမနဿဝေဒနာနှင့် ကေပ္ပါဒတာအစရှိသောအစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ-ဉာဏ်နှင့် အညီအညွတ်ကေပ္ပါဒတာအစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော၊

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တံ-သည်၊ ရူပါရမ္မဏံဝါ-ရူပါရုံကိုမူလည်း။ ပ။ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍။ ဥပ္ပန္နံ-ဥပါဒ်ဆဲသည် (ဝါ) ခဏတ္တယသို့ ရောက်ဆဲသည်၊ ဟောတိ-၏။

(တစ်နည်း) ကာမာဝစရံ-သော၊ ကုသလံ-သော၊ သောမနဿသဟဂတံ-သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ-သော၊ ရူပါရမ္မဏံဝါ-ရူပါရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ပ။ ဓမ္မာရမ္မဏံဝါ-ဓမ္မာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ (ဤကား အနိယတ်ဝါကျ နှစ်နည်းပေးပုံတည်း)၊ ယံယံဝါပန - အကြင်အကြင်သို့သော ရူပါရုံ စသည်တို့တွင် အမှတ်မရှိ တစ်ပါးပါးသော အာရုံကိုမူလည်း၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

= ယေ ဝါ ပန တသ္မိံ သမယေ အညေပိ အတ္ထိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ အရူပိနော ဓမ္မာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။ (ပါ။ ၁၇။ သျှ။ ၃၅။)

အနက်ပေး

အညေပိ-ဖဿစသည်မှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ-မိမိအားလျှော်က်ပတ်သော အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ အရူပိနော-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပန ဓမ္မာ-အကြင် သဘောအားဖြင့် ရအပ်ကုန်သော ဆန္ဒ အဓိမောက္ခစသောတရားတို့သည်၊ အတ္ထိ သန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤသို့သဘောအားဖြင့် ရအပ်ကုန်သော ဆန္ဒ အဓိမောက္ခ အစရှိကုန်သော တရားတို့သည်၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်မည်ကုန်၏။

၂။ ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ ယော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ သမ္ဖုသိတတ္တံ ။ အယံ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ (ပါ။ ၁၈။ သျှ။ ၃၅။) (၄။ ၁၈၀)။

အနက်ပေး

ယသ္မိံ သမယေ-၌။ ကာမာဝစရံ-သော ။ပ။ မဟာစိတ္တံ-ပဌမကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ် စိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော ဖဿော-ကို၊ ဓမ္မုဒ္ဒေသေ-၌၊ မယာ -သည်၊ ဖဿော ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ သော ဖဿော-သည်၊ ကတမော-အဘယ်နည်း။

မှတ်ချက် (အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာတို့၌ ဤနည်းချည်း အနိယတ်ထည့်၍ ပေးပါ)။

- တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဖုသနကဝသေန-တွေ့သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ ယော ဖဿော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

-တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယာ ဖုသနာ-အကြင်တွေ့သော အခြင်းအရာသည်၊ ဟောတိ-၏။ 5B

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုချချက် (၂၉)

-တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယာ သံဖုသနာ-အကြင်တွေ့သော အခြင်းအရာသည်၊ (ဝါ) အကြောင်းအညီအညွတ် စုဝေးသောအားဖြင့် တွေ့သောအခြင်းအရာသည်၊ ဟောတိ-၏။

-တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယံ သံဖုသိတတ္တံ-အကြင်တွေ့တတ်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ (ဝါ) အကြောင်းအာရုံကို အညီအညွတ်တွေ့တတ်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံဖဿော-ဤသို့သဘာရှိသော ဖဿသည်၊ ဟောတိ-၏။

(၄။၁၈၁။ပ-နည်းအဖွင့်)။

(တစ်နည်းကား) တသ္မိံ သမယေ-၌၊ဖုသနကဝသေန-ဖြင့်၊ဥပ္ပန္နော-သော၊ ယော ဖဿော-ကို၊ မယာ-သည်၊အညေန-တစ်ပါးသော၊ပရိယာယေနာပိ-ပရိယာယ်သဒ္ဒါဖြင့်လည်း၊ ဖုသနာ သံဖုသနာ သံဖုသိတတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ **(ဖုသနာ-တွေ့သော အခြင်းအရာသည်၊သံဖုသနာ-သည်၊ သံဖုသိတတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ-၏)**၊တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ ဖဿော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

(၄၊ ၁၈၁၊၃-နည်းအဖွင့်)။

<u>မှတ်ချက်</u> <u>အလုံးစုံသောစေတသိက်တို့၏ ပဒဘာဇနီ၌ အထက်ပါအတိုင်း အနက် နှစ်နည်း ပေးနိုင်သည်။</u>

၃။ **<u>ဝေဒနာ ဟောတိ</u> ။ ယံ တသ္မိံ သမယေ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ စေတသိကံ သာတံ စေတသိကံ သုခံ စေတောသမ္ဖဿဇံ သာတံ သုခံ ဝေဒယိတံ စေတောသမ္ဖဿဇာ သာတာ သုခါ ဝေဒနာ။ (ပါ။၁၈။သျှ။၃၇)**

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ-ထိုသာတအား လျှောက်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ (ဝါ)အတွေ့၌ ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ-စိတ်၌မှီသော၊ ယံ သာတံ-အကြင်သာယာစေတတ်သော တရားသည်၊ ဟောတိ-၏။

-တသ္မိံ သမယေ-၌၊ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ-ထိုသုခအား လျှောက်။ပ။ သော။ စေတသိကံ-သော၊ ယံသုခံ-အကြင်သုခဝေဒနာသည်၊ ဟောတိ-၏။

-တသ္မိံ သမယေ- ၌၊ စေတောသမ္ဖဿဇံ-စိတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ သာတံ-သာယာစေတတ်သော၊ သုခံ-သုခဖြစ်သော၊ ယံ ဝေဒယိတံ-အကြင်ခံစားတတ်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ (ဝါ) အကြောင်ခံစားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

-တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စေတောသမ္ဖဿဇာ-သော၊ သာတာ-သော၊ သုခါ-သော၊ ယာ ဝေဒနာ-သည်၊ဟောတိ-၏။

http://www.dhammadownload.com

၄။ <u>သညာ ဟောတိ။</u> ယာ တသ္မိံ သမယေ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ သညာ သဉ္ဇာနနာ သဉ္ဇာနိတတ္တံ။ (ပါ။၁၈။သျှ။၃၈။)

<u>အနက်ပေး:</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ-ထိုကုသိုလ်သညာအား လျောက်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ သဉ္ဇာနနကဝသေန-အမှတ်ပြု၍ သိတတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော=

- ယာ သညာ- အကြင်သညာသည်၊
- ယာ သဉ္ဇာနနာ- အကြင်အမှတ်ပြု၍ သိသောအခြင်းအရာသည်၊
- ယံ သဉ္ဇာနိတတ္တံ- အကြင်အမှတ်ပြု၍ သိသော်စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၅။ <u>စေတနာ ဟောတိ။</u> ယာ တသ္မိံ သမယေ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ စေတနာ သဉ္စေတနာ စေတယိတတ္တံ။ (ပါ။၁၈။သျှ။၃၈။)

<u>အနက်ပေး:</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာ-ထိုကုသိုလ်စေတနာအား လျောက်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ စေတနကဝသေန-စေ့ဆော်တတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော=

- ယာ စေတနာ- အကြင်စေတနာသည်၊
- ယာ သဉ္စေတနာ- အကြင်စေ့ဆော်တတ်သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယာ သဉ္စေတယိတတ္တံ- အကြင်စေ့ဆော်တတ်သောစိတ်၏အဖြစ်သည်၊ဟောတိ-၏။

၆။ <u>စိတ္တံ ဟောတိ။</u>ယံ တသ္မိံသမယေ စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ ပဏ္ဍရံ မနော မနာယတနံ မနိန္ဒြိယံ ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု။ (ပါ။၈။သျှ။၃၈။)

<u>အနက်ပေး:</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌=

- ယံ စိတ္တံ- အကြင်စိတ်သည်။
- ယောမနော-အကြင်အာရုံကို သိတတ်သော တရားသည်၊(မာနသံ-သဒ္ဒါပွား အနက်တူ)။
- ယံ ဟဒယံ- အကြင်စိတ်သည်၊
- ယံ ပဏ္ဍရံ- အကြင်ဖြူစင်သောတရားသည်။
- မနော-စိတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ မနာယတနံ-အကြင်စိတ်သာလျှင်ဖြစ်သော အာယတနသည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယံ မနိန္ဒြိယံ- အကြင်စိတ်သာလျှင်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေသည်၊
- ယံ ဝိညာဏံ- အကြင်အာရုံ၌ အထူးသဖြင့် သိတတ်သော တရားသည်၊
- ယော ဝိညာဏက္ခန္ဓော- အကြင်စိတ်သာလျှင်ဖြစ်သော ခန္ဓာသည်၊
- တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု-ထိုဖဿစသည်တို့အား လျော်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ရ။ **<u>ဝိတက္ကော ဟောတိ။</u> ယော တသ္မိံ သမယေ တက္ကော ဝိတက္ကော သင်္ကပ္ပေါ အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ စေတသော အဘိနိရောပနာ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ။** (ပါ။၁၈။သျှ၊၃၉။)

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဝိတက္ကနဝသေန-ကြံသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နော-သော=

- ယော တက္ကော- အကြင်ကြံခြင်းသည်၊
- ယော ဝိတက္ကော- အကြင်အားကြီးသော ကြံခြင်းသည်၊
- ယော သင်္ကပ္ပေါ- အကြင်ကောင်းသော အကြံသည်၊
- ယာ အပ္ပနာ-အကြင်စိတ်ကိုအာရုံသို့ တင်တတ်သော တရားသည်၊ (ဗျာပ္ပနာ-အနက်တူ) (ဝါ) အကြင်အားရှိမြတ်သော အပ္ပနာသည်၊
- ယာ စေတသော အဘိနိရောပနာ-အကြင်စိတ်ကို အာရုံ၌ ရှေးရှုထားတတ်သော တရားသည်၊
- ယော သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-အကြင်အဟုတ်အဟတ် ချီးမွမ်းအပ်သော အကြံသည်၊ဟောတိ-၏။

၈။ **<u>ဝိစာရော ဟောတိ။</u> ယော တသ္မိံ သမယေ စာရော ဝိစာရော အနုဝိစာရော ဥပဝိစာရော စိတ္တဿ အနုသန္ဓာနတာ အနုပေက္ခနတာ။**(ပါ။၁၈။သျှ။၃၉။)

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဝိစာရဏဝသေန-သုံးသပ်တတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နော-သော၊

- ယော စာရော- အကြင်သုံးသပ်ခြင်းသည်၊
- ယော ဝိစာရော- အကြင်အားကြီးသော သုံးသပ်ခြင်းသည်၊
- ယော အနုဝိစာရော- အကြင်အစဉ်လိုက်၍ သုံးသပ်ခြင်းသည်၊
- ယော ဥပဝိစာရော- အကြင်အာရုံသို့ကပ်၍ သုံးသပ်ခြင်းသည်၊
- ယာ စိတ္တဿ အနုသန္ဓနတာ-အကြင်စိတ်ကို အာရုံ၌ထားသော အခြင်းအရာသည်၊
- ယာ အနုပေက္ခနတာ- အကြင်အာရုံကို အဘန်တလဲလဲငဲ့သကဲ့သို့ တည်တတ်သော တရားသည်၊ ဟောတိ-၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်စုချက် (၃၂)

၉။ ပီတိ ဟောတိ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ ပီတိ ပါမောဇ္ဇံ အာမောဒနာ ပမောဒနာ ဟာသော ပဟာသော ဝိတ္တိ ဩဒဂျံ အတ္တမနတာ စိတ္တဿ။ (ပါ။၁၈။သျှ။၃၉-၄၀)

အနက်ပေး

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ပီနနကဝသေန-ပျို့သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော၊

- ယာ ပီတိ- အကြင်ပီတိသည်၊
- ယံ ပါမောဇ္ဇံ- အကြင်ဝမ်းမြောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အာမောဒနာ- အကြင်တကွနက် ပြုံးခြင်းသည်၊
- ယာ ပမောဒနာ- အကြင်အပြားအားဖြင့် တကွနက် ပြုံးခြင်းသည်၊
- ယော ဟာသော- အကြင်ရွှင်စေတတ်သော တရားသည်၊
- ယော ပဟာသော- အကြင်အပြားအားဖြင့် ရွှင်စေတတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ဝိတ္တိ- အကြင်ဥစ္စာကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ကြောင်းသည်၊
- ယံ ဩဒဂျံ- အကြင်တက်ကြွသော ကိုယ်စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- စိတ္တဿ-၏၊ ယာ အတ္တမနတာ-အကြင်မိမိစိတ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၀။ သုခံ ဟောတိ။ (ဝေဒနာ-နှင့် တူ၏)။

၁၁။ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ ဟောတိ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တဿ ဌိတိ သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိ အဝိသာဟာရော အဝိက္ခေပေါ အဝိသာဟဋမာနသတာ သမထော သမာဓိန္ဒြိယံ သမာဓိဗလံ သမ္မာသမာဓိ။ (ပါ။၁၉။သျှ။၄၀။)

အနက်ပေး

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စိတ္တဿ-၏=

- ယာ ဌိတိ - အကြင်မတုန်မလှုပ်တည်တတ်သောတရားသည်၊ (သဏ္ဌိတိ၊အဝဋ္ဌိတိ၊တူ)

(ဝါ)ယာ သဏ္ဌိတိ - အကြင်အာရုံ၌ ပေါင်း၍ တည်သော တရားသည်၊

- ယာ အဝဋ္ဌိတိ - အကြင်အာရုံသို့ ဝင်၍တည်သော တရားသည်၊
- ယော အဝိသာဟာရော- အကြင်ပျံ့လွင့်ယုံမှားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားသည်၊
- ယော အဝိက္ခေပေါ - အကြင်ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိသော တရားသည်၊
- ယာ အဝိသာဟဋမာနသတာ - အကြင်ရွေ့ခြင်းမရှိသော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော သမထော - အကြင်ငြိမ်းစေတတ်သော တရားသည်၊
- ယံ သမာဓိန္ဒြိယံ - အကြင်သမာဓိသာလျှင်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေသည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယံ သမာဓိဗလံ - အကြင်သမာဓိသာလျှင်ဖြစ်သော ဗိုလ်သည်၊
- ယော သမ္မာသမာဓိ-အကြင်အဟုတ်အဟတ်ချီးမွမ်းအပ်သောတည်ကြည်ခြင်းသည်၊ဟောတိ

၁၂။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဟောတိ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ သဒ္ဓါ သဒ္ဒဟနာ ဩကပ္ပနာ အဘိပ္ပသာဒေါ သဒ္ဓါ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ သဒ္ဓါဗလံ။ (ပါ။၁၉။သျ။၄၁)

အနက်ပေး

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ သဒ္ဒဟနကဝသေန-ယုံကြည်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော၊

- ယာ သဒ္ဓါ - အကြင်သဒ္ဓါသည်၊
- ယာ သဒ္ဒဟနာ - အကြင်ယုံကြည်သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယာ ဩကပ္ပနာ- အကြင်သက်ဝင်တတ်သော တရားသည်၊ (ဝါ) အကြင်ခွဲသကဲ့သို့ ဝင်တတ်သော တရားသည်၊
- ယော အဘိပ္ပသာဒေါ- အကြင်အလွန်ကြည်တတ်သော တရားသည်၊
- သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ-အကြင်သဒ္ဓါသာလျှင်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေသည်၊
- ယံ သဒ္ဓါဗလံ - အကြင်သဒ္ဓါသာလျှင်ဖြစ်သော ဗိုလ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၃။ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိ။ ယော တသ္မိံ သမယေ စေတသိကော ဝီရိယာရမ္ဘော နိက္ကမော ပရက္ကမော ဥယျာမော ဝါယာမော ဥဿာဟော ဥဿောဠှီ ထာမော ဓိတိ အသိထိလပရက္ကမတာ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ အနိက္ခိတ္တဓုရတာ ဓုရသမ္ပဂ္ဂါဟော ဝီရိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဝီရိယဗလံ သမ္မာဝါယာမော။ (ပါ။၁၉။သျ။၄၁။)

အနက်ပေး

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စေတသိကော-စိတ်၌မှီသော၊

- ယော ဝီရိယာရမ္ဘော - အကြင်ဝီရိယဟု ဆိုအပ်သော အားထုတ်ခြင်းသည်၊
- ယော နိက္ကမော - အကြင်ပျင်းခြင်းမှ ထွက်မြောက်ခြင်းသည်၊
- ယော ပရက္ကမော - အကြင်အဆင့်ဆင့် မြင့်သောအရာသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊
- ယော ဥယျာမော - အကြင် အထက်သို့ တက်၍ လုံ့လပြုခြင်းသည်၊
- ယော ဝါယာမော - အကြင်လုံ့လသည်၊
- ယော ဥဿာဟော - အကြင်အားထုတ်ခြင်းသည်၊
- ယော ဥဿောဠှီ - အကြင် လွန်စွာ အားထုတ်ခြင်းသည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယော ထာမော - အကြင်ခိုင်ခံ့ခြင်းသည်၊
- ယော ဓိတိ - အကြင်ဆောင်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ အသိထိလပရက္ကမတာ- အကြင်မလျော့သော လုံ့လရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ - အကြင်မချသော အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အနိက္ခိတ္တဓုရတာ - အကြင်မချသော အားထုတ်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော ဓုရသမ္ပဂ္ဂါဟော - အကြင်အဦးကို ချီးမြှောက်ခြင်းသည်၊
- ဝီရိယံ-ဝီရိယဟုဆိုအပ်သော၊ယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ-အကြင်ဝီရိယသာလျှင်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေသည်၊
- ယံ ဝီရိယဗလံ - အကြင်ဝီရိယသာလျှင်ဖြစ်သော ဗိုလ်သည်၊
- ယော သမ္မာဝါယာမော- အကြင်အဟုတ်အဟတ် ချီးမွမ်းအပ်သော လုံ့လသည်၊ (ဝါ) အကြင်သံသရာမှ ထုတ်တတ်သောလုံ့လသည်၊(ဝါ)အကြင်ကုသိုလ်လုံ့လသည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၄။ <u>သတိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> ယာ တသ္မိံ သမယေ သတိ အနုဿတိ ပဋိဿတိ သတိ သရဏတာ ဓာရဏတာ အပိလာပနတာ အသမ္မုဿနတာ သတိ သတိန္ဒြိယံ သတိဗလံ သမ္မာသတိ။ (ပါ။၁၉။သျှ။၄၂။)

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ သရဏဝသေန-အောက်မေ့သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော၊
- ယာ သတိ - အကြင်သတိသည်၊
- ယာ အနုဿတိ - အကြင် အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းသည်၊
- ယာ ပဋိဿတိ - အကြင်အာရုံသို့ ရှေးရှုသွားသကဲ့သို့ အောက်မေ့ခြင်းသည်၊
- သတိ-သတိဟုဆိုအပ်သော၊ ယာ သရဏတာ-အကြင်အောက်မေ့သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယာ ဓာရဏတာ - အကြင်ဆောင်တတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အပိလာပနတာ - အကြင်မလျှပ်ပေါ်သောအဖြစ်သည်၊
- ယာ အသမ္မုဿနတာ- အကြင်မေ့လျော့ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊
- သတိ-သတိဟု ဆိုအပ်သော၊ ယံ သတိန္ဒြိယံ-သည်၊
- ယံ သတိဗလံ-သည်၊ ယာ သမ္မာသတိ-အကြင်အဟုတ်အဟတ် ချီးမွမ်းအပ်သော အောက်မေ့ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၅။ <u>သမာဓိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> (စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ-နှင့် တူ၏)။

http://www.dhammadownload.com

၁၆။ <u>ပညိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> ယာ တသ္မိံ သမယေ ပညာ ပဇာနနာ ဝိစယော ပဝိစယော ဓမ္မဝိစယော သလ္လက္ခဏာ ဥပလက္ခဏာ ပစ္စုပလက္ခဏာ ပဏ္ဍိစ္စံ ကောသလ္လံ နေပုညံ ဝေဘဗျာ စိန္တာ ဥပပရိက္ခာ ဘူရီ မေဓာ ပရိဏာယိကာ ဝိပဿနာ သမ္ပဇညံ ပတောဒေါ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ပညာသတ္ထံ ပညာပါသာဒေါ ပညာအာလောကော ပညာဩဘာသော ပညာပဇ္ဇောတော ပညာရတနံ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ (ပါ။၁၉။သျ။၄၃-၄၄။)

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ပဇာနနကဝသေန-အပြားအားဖြင့် သိတတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော=

- ယာ ပညာ- အကြင်ပညာသည်၊
- ယာ ပဇာနနာ - အကြင် အပြားအားဖြင့် သိသော အခြင်းအရာသည်၊
- ယော ဝိစယော - အကြင် အနိစ္စစသည်တို့ကို စိစစ်တတ်သော တရားသည်၊ (ပဝိစယော - အနက်တူ)၊
- ယော ဓမ္မဝိစယော - အကြင် သစ္စာတရားတို့ကို စိစစ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ သလ္လက္ခဏာ - အကြင် ကောင်းစွာ မှတ်ခြင်းသည်၊
- ယာ ဥပလက္ခဏာ - အကြင် ကပ်၍ မှတ်ခြင်းသည်၊
- ယာ ပစ္စုပလက္ခဏာ - အကြင် ရှေးရှုကပ်၍ မှတ်ခြင်းသည်၊
- ယံ ပဏ္ဍိစ္စံ - အကြင် ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယံ ကောသလ္လံ - အကြင် လိမ္မာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယံ နေပုညံ - အကြင်နူးညံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ ဝေဘဗျာ - အကြင် ထင်ရှားခြင်းသည်၊
- ယာ စိန္တာ - အကြင်ကြံစေတတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ဥပပရိက္ခာ - အကြင် ကပ်၍ စုံစမ်းတတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ဘူရီ-အကြင်မြေကြီးကဲ့သို့ ပြန့်တတ်သောတရားသည်၊(ဝါ)အကြင်ဟုတ်မှန်သော အနက်၌ မွေ့လျော်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ မေဓာ - အကြင် ကိလေသာတို့ကို နှိပ်စက်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ပရိဏာယိကာ - အကြင် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ ညွှတ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ဝိပဿနာ - အကြင် အနိစ္စ စသည်တို့ဖြင့် ရှုတတ်သော တရားသည်၊
- ယံ သမ္ပဇညံ- အကြင်ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိတတ်သော တရားသည်၊ (ဝါ) အကြင် ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယော ပတောဒေါ - အကြင် လှံတန်ကဲ့သို့သော ပညာသည်၊
- ပညာ-ပညာဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ ပညိန္ဒြိယံ-အကြင်ပညာသာလျှင်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေသည်၊
- ယံ ပညာဗလံ-သည်၊ ယံ ပညာသတ္ထံ-အကြင်ပညာဟူသော ဓားလက်နက်သည်၊
- ယော ပညာပါသာဒေါ-အကြင်ပညာဟူသော ပြာသာဒ်သည်၊ ယော ပညာအာလောကော-အကြင်ပညာဟူသော အလင်းသည်၊ ယော ပညာဩဘာသော-ဟူသော အရောင်သည်၊ ယော ပညာပဇ္ဇောတော-ဟူသော ထွန်းပခြင်းသည်၊ ယံ ပညာရတနံ-ဟူသော ရတနာသည်၊
- ဓမ္မဝိစယော-ဟုဆိုအပ်သော၊ယော အမောဟော-အကြင်တွေဝေခြင်းမရှိသော တရားသည်၊
(ဝါ) အကြင်မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားသည်၊
- ယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ- အကြင်အဟုတ်အဟတ် ချီးမွမ်းအပ်သော အမြင်သည်၊ဟောတိ-၏။

၁၇။ <u>မနိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> (စိတ္တံ-နှင့် တူ၏)။

၁၈။ <u>သောမနဿိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> (ဝေဒနာ-နှင့် တူ၏)။

၁၉။ <u>ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> ယော တေသံ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ အာယု ဌိတိ ယပနာ ယာပနာ ဣရိယနာ ဝတ္တနာ ပါလနာ ဇီဝိတံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ (ပါ။၂၀။သျှ။၄၅။)

<u>အနက်ပေး:</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊အရူပီနံ-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုသဘော တရားတို့၏=
- ယော အာယု - အကြင် အသက်သည်၊
- ယာ ဌိတိ - အကြင် တည်ကြောင်းသည်၊
- ယာ ယပနာ - အကြင် မျှကြောင်း တရားသည်၊ (ယာပနာ - တူ)။
- ယာ ဣရိယနာ - အကြင် ပွားကြောင်း တရားသည်၊
- ယာ ဝတ္တနာ - အကြင် ဖြစ်ကြောင်း တရားသည်၊
- ယာ ပါလနာ - အကြင် စောင့်ကြောင်း တရားသည်။
- ယံ ဇီဝိတံ - အကြင် တည်ကြောင်း တရားသည်။
- ယံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ - အကြင်အသက်သာလျှင် ဖြစ်သော ဣန္ဒြေသည်၊ ဟောတိ-၏။

၂၀။ <u>သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။</u> (ပညိန္ဒြေ-နှင့် တူ၏)။

၂၁။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ ဟောတိ။ (ဝိတက္ကော-နှင့် တူ၏)။

<u>မှတ်ချက်။</u> ပါဠိတော်လာ ပုဒ်တူများကို ညှိ၍ ချန်လှပ်ခဲ့ပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၀။ <u>ဟိရီဗလံ ဟောတိ။</u> ယံ တသ္မိံ သမယေ ဟိရီယတိ ဟိရိယိတဗ္ဗေန ဟိရီယတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ (ပါ။၂၂။သျှ။၅၂။)

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယံ ယော ဓမ္မော-အကြင် သဘောတရားသည်၊ ဟိရိယိတဗ္ဗေန-စက်ဆုပ်အပ်သော ကာယဒုစရိုက်စသည်ကို၊ ဟိရီယတိ-စက်ဆုပ်တတ်၏၊ ပါပကာနံ-ကုန်သော၊ အကုသလာနံ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-သဘောတရားတို့သို့၊ သမာပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းကို၊ (တစ်နည်းကား) ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ သမာပတ္တိယာ-ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဟိရီယတိ-စက်ဆုပ်တတ်၏၊ <u>(ဟိရီယတိ-စက်ဆုပ်အပ်သည်၊ဟောတိ-၏) (ပါ၊ သျှ)။</u>

၃၁။ <u>ဩတ္တပ္ပဗလံ ဟောတိ။</u> ယံ တသ္မိံ သမယေ ဩတ္တပ္ပတိ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗေန ဩတ္တပ္ပတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။(ပါ။၂၂။သျှ။ ၅၂။)

<u>အနက်ပေး</u>

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ယံ ယော ဓမ္မော-သည်၊ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗေန-ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော ကာယဒုစရိုက်စသောတရားကြောင့်၊ ဩတ္တပ္ပတိ - ထိတ်လန့်တတ်၏၊ (ဝါ)၊ ထိတ်လန့်တတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပါပကာနံ-ကုန်သော၊ အကုသလာနံ- ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့သို့၊ သမာပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ဝါ) ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ သမာပတ္တိယာ-ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဩတ္တပ္ပတိ-၏၊ (ဝါ)သည်၊ ဟောတိ-၏။

၃၂။ <u>အလောဘော ဟောတိ။</u> ယော တသ္မိံ သမယေ အလောဘော အလုဗ္ဘနာ အလုဗ္ဘိတတ္တံ အသာရာဂေါ အသာရဇ္ဇနာ အသာရဇ္ဇိတတ္တံ အနဘိဇ္ဈာ အလောဘော ကုသလမူလံ ။ (ပါ။၂၂။သျှ။၅၂။)

အနက်ပေး

- ယော အလောဘော- အကြင်အလောဘသည်၊
- ယာ အလုဗ္ဘနာ - အကြင်မတပ်မက်သော တရားသည်၊
- ယံ အလုဗ္ဘိတတ္တံ - အကြင်တပ်မက်ခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော အသာရာဂေါ- အကြင်တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
- ယာ အသာရဇ္ဇနာ- အကြင်တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောရာဂမရှိသောအခြင်းအရာသည်၊
- ယံ အသာရဇ္ဇိတတ္တံ- အကြင်တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောရာဂမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယာ အနဘိဇ္ဈာ - အကြင်အလိုမကြီးတတ်သော တရားသည်၊
- အလောဘော-အလောဘဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ ကုသလမူလံ-အကြင်ကုသိုလ်တို့၏မူလသည်၊ ဟောတိ-၏။

၃၃။ <u>အဒေါသော ဟောတိ။</u> ယော တသ္မိံ သမယေ အဒေါသော အဒုဿနာ အဒုဿိ-တတ္တံ အဗျာပါဒေါ အဗျာပဇ္ဇော အဒေါသော ကုသလမူလံ။ (ပါ။၂၂။သျှ။၅၃။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယော အဒေါသော - အကြင်အဒေါသသည်၊
- ယာ အဒုဿနာ - အကြင်မပြစ်မှားသော အခြင်းအရာသည်၊
- ယံ အဒုဿိတတ္တံ - အကြင်မပြစ်မှားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော အဗျာပါဒေါ - အကြင်ဒေါသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
- ယော အဗျာပဇ္ဇော - အကြင်အမျက်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
- အဒေါသော-အဒေါသဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ ကုသလမူလံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

၄၀။ <u>ကာယပဿဒ္ဓိ ဟောတိ။</u> ယာ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ သညာက္ခန္ဓဿ သင်္ခါရက္ခန္ဓဿ ပဿဒ္ဓိ ပဋိပဿဒ္ဓိ ပဿမ္ဘနာ ပဋိပဿမ္ဘနာ ပဋိပဿမ္ဘိတတ္တံ။ (ပါ။၂၃။သျှ။၅၆။)

<u>အနက်ပေး</u>

ဝေဒနက္ခန္ဓဿ-၏ ။ပ။ သင်္ခါရက္ခဿ-၏၊

- ယာ ပဿဒ္ဓိ - အကြင် ငြိမ်းကြောင်းသည်၊ (ပဋိပဿဒ္ဓိ-တူ)၊
- ယာ ပဿမ္ဘနာ - အကြင် ငြိမ်းသောအခြင်းအရာသည်၊ (ပဋိပဿမ္ဘနာ-တူ)၊
- ယံ ပဋိပဿမ္ဘိတတ္တံ- အကြင်ငြိမ်းသော ခန္ဓာသုံးပါးအပေါင်း၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၄၁။ <u>စိတ္တပဿဒ္ဓိ ဟောတိ</u>။ ။ပ။ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ။ပ။ပဋိပဿမ္ဘိတတ္တံ။(ပါ။၂၃။သျှ။၅၇။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယံ ပဋိပဿမ္ဘိတတ္တံ- အကြင်ငြိမ်းသော ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏အဖြစ်သည်။ (ကြွင်း တူ)

၄၂။ <u>ကာယလဟုတာ ဟောတိ</u> ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ။ပ။ လဟုတာ လဟုပရိ-ဏာမတာ အဒန္ဓနတာ အဝိတ္ထနတာ ။ (ပါ။၂၄။သျှ။၅၇။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး:

- ယာ လဟုတာ - အကြင်လျင်သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယာ လဟုပရိဏာမတာ-အကြင်လျင်သောအပြန်ရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးအပေါင်း၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အဒန္ဓနတာ - အကြင်မလေးသည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အဝိတ္ထနတာ - အကြင်ကိလေသာတည်းဟူသော ဝန်မရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၄၄။ ကာယမုဒုတာ ဟောတိ။ပ။ မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာ အကက္ခဠတာ အကထိနတာ။ (ပါ။၂၄။သျ။၅၇။)

အနက်ပေး:

- ယာ မုဒုတာ - အကြင်နူးညံ့သည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ မဒ္ဒဝတာ - အကြင်ပြေပြစ်သည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အကက္ခဠတာ - အကြင်မကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အကထိနတာ - အကြင်မခက်မာသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၄၆။ ကာယကမ္မညတာ ဟောတိ ။ပ။ ကမ္မညတာ ကမ္မညတ္တံ ကမ္မညဘာဝေါ။ (ပါ။၂၄။သျ။၅၈။)

အနက်ပေး:

- ယာ ကမ္မညတာ-အကြင်အမှု၌ ခံ့သည်၏အဖြစ်သည်၊ဟောတိ-၏။(ကြွင်းသဒ္ဒါပွား အနက်တူ)

၄၈။ ကာယပါဂုညတာ ဟောတိ ။ပ။ ပဂုဏတာ ပဂုဏတ္တံ ပဂုဏဘာဝေါ။ (ပါ။၂၄။သျ။၅၈။)

အနက်ပေး:

- ယာ ပဂုဏတာ- အကြင်အနာမရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏အဖြစ်သည်၊ဟောတိ-၏။ (ကြွင်း သဒ္ဒါပွား အနက်တူ)။

၅၀။ ကာယဇုကတာ ဟောတိ ။ပ။ ဥဇုတာ ဥဇုကတာ အဇိမှတာ အဝင်္ကတာ အကုဋိလတာ။(ပါ။၂၄။သျ။၅၉)

အနက်ပေး:

- ယာ ဥဇုတာ - အကြင်ဖြောင့်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောအဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

- ယာ ဥဇုကတာ- အကြင်ဖြောင့်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သောခန္ဓာသုံးပါးတို့၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အဇိမှတာ - အကြင်နွားကျင်ရေးကဲ့သို့ မကောက်သည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အဝင်္ကတာ - အကြင်လရေးကဲ့သို့ မကောက်သည်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အကုဋိလတာ- အကြင်ထွန်ရေးကဲ့သို့ မကောက်သည်၏အဖြစ်သည်၊ဟောတိ- ၏။

မှတ်ချက်။ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စသည်၌ - ကာယ ၊ စိတ္တအထူးမှာ = ကာယသည် <u>ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဟူသော နာမ်ခန္ဓာသုံးပါး</u>။ စိတ္တသည် <u>ဝိညာဏက္ခန္ဓာ</u> ဤမျှသာ ထူး၏။

ရ၂။ မနောသမ္ဘေတနာဟာရော ဟောတိ။ (စေတနာ-နှင့် တူ၏)။

<u>မှတ်ချက်။ ပါဠိတော်လာ ပုဒ်များမှ အရကောက်တူသော ပရိယာယ်ပုဒ်များ</u>

သမထ ၊ အဝိက္ခေပ-သည် သမာဓိ-နှင့် တူ၏ ။

သမ္မဒိဋ္ဌိ ၊ ဝိပဿနာ-ပုဒ်များသည် ပညာ-နှင့် တူ၏ ။

ပဂ္ဂါဟ-သည် ဝီရိယ-နှင့် တူ၏ ။

<u>ကောဋ္ဌာသဝါရ</u>

၁၁၄။ ယေ ဝါ ပန တသ္မိံ သမယေ အညေပိ အတ္ထိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ အရူပိနော ဓမ္မာ ။ (ပါ။၃၄။သျ။၈၆။)

<u>အနက်ပေး</u>

ဝေဒနာက္ခန္ဓ-ကို၊ ဌပေတွာ-၍ ။ပ။ အညေပိ-ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ-မိမိ မိမိအား လျော်ကပ်သော အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ အရူပိနော-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပနဓမ္မာ-အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော ဖဿအစရှိကုန်သော တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ သန္တိ-ရှိကုန်၏ ။ပ။ အယံသင်္ခါရက္ခန္ဓော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

ကာမာဝစရကုသလ (ပဌမစိတ္တ)

၁၅၂။ <u>ဝေဒနာ(ဥပေက္ခာ)ဟောတိ။</u> ယံ တသ္မိံ သမယေ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု-သမ္ဖဿဇံ စေတသိကံ နေဝ သာတံ နာသာတံ စေတောသမ္ဖဿဇံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒယိတံ စေတောသမ္ဖဿဇာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ (ပါ။၄၁။သျ။၉၅)

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး:

-တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ-ထိုနေဝသာတနာသာတအား လျော်ကပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ-စိတ်၌မှီသော၊ နေဝသာတံ-သာယာ တတ်သည်လည်း မဟုတ်သော၊ နာသာတံ-သာယာစေတတ်သည်လည်း မဟုတ်သော။

(-တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ - ထိုဥပေက္ခာဝေဒနာအား လျော်ကပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ-သော၊ ယံ အဒုက္ခအသုခံ-အကြင် အဒုက္ခမသုခဝေဒနာသည်။) (ဤသျှသည် ပါဠိတော်၌ မပါ၊ ပါ-နိဿယ၌သာ ပါသည်။)

-စေတောသမ္ဖဿဇံ-စိတ်၏အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ အဒုက္ခမသုခံ-ဒုက္ခလည်း မရှိ သုခလည်း မရှိသော၊ ယံ ဝေဒယိတံ-အကြင်ခံစားတတ်သောစိတ်၏အဖြစ်သည်။

-စေတောသမ္ဖဿဇာ-စိတ်၏အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ အဒုက္ခမသုခါ-အဒုက္ခ မသုခ အမည်ရှိသော၊ ယာ ဝေဒနာ-အကြင်ဝေဒနာသည်၊ ဟောတိ-၏။ (ကြွင်းပုဒ်များ တူ၏)။

(ကာမာဝစရကုသလစိတ္တပြီးပြီ)

==================================

ရူပါဝစရကုသလစိတ္တ

၁၆၀။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏံ။ (ပါ။၄၄။သျှ။၉၉။)

အနက်ပေး:

ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ရူပူပပတ္တိယာ-ရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ခြင်း၏၊(ဝါ)ငှါ၊ မဂ္ဂံ-အကြောင်း ဖြစ်သော ဈာန်ကို၊ ဘာဝေတိ-ပွားစေ၏၊ ကာမေဟိ-ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-ကင်းသည်ဖြစ်၍သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ-ဝိတက်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သဝိစာရံ-ဖြစ်သော၊ ဝိဝေကဇံ-နီဝရဏတို့မှ ကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ (ဝါ)နီဝရဏကင်းသော သမ္ပယုတ်တရား၌ ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခံ-ပီတိသုခဖြစ်သော၊(ဝါ)ဝိဝေကဇံ-ပီတိသုခံ-နီဝရဏကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော၊ ပထဝီကသိဏံ-ပထဝီကသိုဏ်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (ဝါ) ပထဝီကသိုဏ်း အာရုံရှိသော၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော၊ ဈာနံ- ဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ကပ်၍၊ (ဝါ) ဈာနံ-ဈာန်ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြည့်စုံစေ၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၄၂)

၁၆၁။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏံ။(ပါ။၄၄။သျှ။၁၀၀)

<u>အနက်ပေး</u>

ယသ္မိံ သမယေ-၌ ။ပ။ ဘာဝေတိ-၏၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ-တို့ကို၊ဝူပသမာ-လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ဝါ) ဝိတက္ကဝိစာရာနံ-တို့၏၊ ဝူပသမာ-ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၊အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ သမ္ပသာဒနံ-မည်သော၊ စေတသော-စိတ်၏။ ဧကောဒိဘာဝံ-ဧကောဒိမည်သောသမာဓိကို ပွားစေတတ်သော၊ အဝိတက္ကံ-ဝိတက်မရှိသော၊ အဝိစာရံ-ဝိစာရမရှိသော၊ သမာဓိဇံ-ပဌမဈာန် သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊(ဝါ)သမ္ပယုတ်သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခံ-ပီတိသုခရှိသော၊ ပထဝီကသိဏံ-သော၊ ဒုတိယံ-နှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော ။ပ။ ဝိဟရတိ-နေ၏။

၁၆၃။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ။ (ပါ။၄၅။သျှ။၁၀၁။)

<u>အနက်ပေး</u>

ယသ္မိံ သမယေ-၌ ။ပ။ ပီတိယာ-ကို၊ ဝိရာဂါ-လွန်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနဉ္စ-တို့ကိုလည်း၊ ဝူပသမာ-လွန်ခြင်းကြောင့်၊ သတောစ-သတိရှိသည်ဖြစ်၍လည်း၊ သမ္ပဇာနော-ပညာအဆင်အခြင်ရှိသည်ဖြစ်၍လည်း၊ ဥပေက္ခကော စ-အသင့်အားဖြင့်ရှုတတ်သော တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍လည်း၊ ဝိဟရတိ-၏၊ ကာယေန-ကာယဝိညာဏ်ဖြင့်၊ သုခံ-ကာယိကသုခကို၊ ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစား၏။

= ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီတိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏံ။ (ပါ။၄၅။သျှ။၁၀၁။)

<u>အနက်ပေး</u>

ယံ တတိယဈ္ဈာနံ-အကြင်တတိယဈာန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ တံ တတိယဈ္ဈာန-သမင်္ဂီပုဂ္ဂလံ-ထိုတတိယဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အရိယာ-ဘုရားအစရှိသော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီတိ-ဟူ၍၊ အာစိက္ခန္တိ - ချီးမွမ်းကုန်၏၊ ပထဝီကသိဏံ-သော ။ပ။ ဝိဟရတိ-နေ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၄၃)

၁၆၅။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။(ပါ။၄၅။သျှ။၁၀၃)

အနက်ပေး

ယသ္မိံ သယေ-၌ ။ပ။ပုဗ္ဗေဝ-ရှေးဦးကလျှင်၊ သုခဿစ-ကာယိကသုခကိုလည်း၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ခဿ စ-ကာယိကဒုက္ခကိုလည်း၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ သောမနဿ-ဒေါမနဿာနံ-စေတသိကသုခ စေတသိကဒုက္ခတို့၏၊ ပုဗ္ဗေဝ-ရှေးဦးကလျှင်၊ အတ္ထင်္ဂမာ-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ အဒုက္ခမသုခံ-ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိသော၊ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ -တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာသည် ဖြစ်စေအပ်သော သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော၊ ပထဝီကသိဏ်-သော၊ စတုတ္ထံ-လေးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဈာနံ-သို့ ။ပ။ ဝိဟရတိ-၏။

၁၈၆။ စတသော ပဋိပဒါ။ (ပါ။၅၀၊သျှ။၁၀၃။)

<u>အနက်ပေး</u>

= ဒုက္ခပဋိပဒံ- ဆင်းရဲသောအကျင့်ရှိသော။
= ဒန္ဓာဘိညံ- နှေးသော အဘိညာဏရှိသော။ (ကြွင်းပုဒ်များ လွယ်ပြီ)။

၁၈၁။ စတ္တာရိ အာရမ္မဏာနိ ။ (ပါ။၅၁။သျှ။၁၀၄။)

အနက်ပေး

= ပရိတ္တံ - မလေ့လာအပ်သော၊ (ဝါ) နည်းသောအာနုဘော်ရှိသော ။
= ပရိတ္တာရမ္မဏံ- ကျဉ်းသောစကောခွက်မျှသော အာရုံရှိသော။
= အပ္ပမာဏံ - လေ့လာအပ်ပြီးသော၊(ဝါ)ကောင်းစွာပွားစေအပ်ပြီးသော၊(ဝါ) မနှိုင်းယှဉ်အပ် ကြီးမားသော အာနုဘော်ရှိသော။
= အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ- မနှိုင်းယှဉ်အပ် ကြီးပွားသော အာရုံရှိသော။

အဘိဘာယတနာနိ ပရိတ္တာနိ။

၂၀၄။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိတိ။ (ပါ။၅၅။သျှ။၁၀၇)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မိုချချက် (၄၄)

အနက်ပေး:

– ရူပူပပတ္တိယာ–၄ါ (ဝါ)၏၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ အဇ္ဈတ္တံ – မိမိသန္တာန်၌ (ဝါ) အတွင်းသန္တာန်၌၊ အရူပသညီ–ရုပ်၌ပရိကမ္မသညာကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဗဟိဒ္ဓါ–အပ၌၊ ပရိတ္တာနိ–မပွားစေအပ်ကုန်သော၊ (ဝါ) နည်းသောအာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ရူပါနိ–ရုစ်ပါးသော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ–ရှု၏၊ ပရိတ္တာနိ–မပွားစေအပ်ကုန်သော (ဝါ) နည်းသော အာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ တာနိ ရူပါနိ–ထိုရုစ်ပါးသော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ အဘိဘုယျ–နှိပ်စက်၍၊ ဇာနာမိ–သိအံ့၊ ပဿာမိ–မြင်အံ့၊ ဣတိမနသိကတွာ–ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဘာဝေတိ–ပွားစေ၏။

၂၄၆။ သောဠသကန္ဒတ္တုကာနိ ။ (ပါ။၆၄။သျ။၁၁၂။)

အနက်ပေး:

- နီလာနိ– ညိုကုန်သော၊
- နီလဝဏ္ဏာနိ– ညိုသောအဆင်းရှိကုန်သော၊
- နီလနိဘာသာနိ– ညိုသောအရောင်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရူပါနိ–တို့ကို၊ ပဿတိ–၏။

တီဏိ ဝိမောက္ခာနိ

၂၄၈။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ။
(ပါ။၆၅။သျ။၁၁၄)

အနက်ပေး:

–မဂ္ဂံ–ကို၊ ရူပီ –မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆံပင်စသည်တို့၌ ဖြစ်စေအပ်သော ရူပဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပါနိ–အပ၌ နီလအစရှိသော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ဈာနစက္ခုနာ– ဈာန်တည်းဟူသော မျက်စိဖြင့်၊ ပဿတိ–၏၊ ပဿိတွာ–၍၊ ဘာဝေတိ–၏။

၂၅၁။ စတ္တာရိ ဗြဟ္မဝိဟာရဈာနာနိ။ (ပါ။၆၆။သျ။၁၁၅။)

အနက်ပေး:

= မေတ္တာသဟဂတံ – မေတ္တာနှင့်ပြည့်စုံသော။
= ဥပေက္ခာသတဂတံ – တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာနှင့်ပြည့်စုံသော။

၂၆၃။ အသုဘဈာန်။ (ပါ။၆၇။သျ။၁၁၅)

အနက်ပေး:

= ဥဒ္ဓုမာတကသညာသဟဂတံ–ဥဒ္ဓုမာတကနိမိတ်၌ အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော သညာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ဝါ) သညာနှင့်ယှဉ်သော။ (ကြွင်း တူ၏)

http://www.dhammadownload.com

အရူပါဝစရကုသလစိတ္တ

၂၆၅။ ယသ္မိံ သမယေ အရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ သုခဿ စ ပဟာနာ။ပ။စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဥပေက္ခာသဟဂတံ။ (ပါ။၆၈။သျှ။၁၁၇)

အနက်ပေး

-အရူပူပပတ္တိယာ-ငါ(ဝါ)၏၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဘာဝေတိ-၏၊ သဗ္ဗသော-ခပ်သိမ်းသောအပြား အားဖြင့်၊(ဝါ) အလုံးစုံသော၊ ရူပသညာနံ-ရူပါဝစရဈာန်သညာတို့ကို၊ သမတိက္ကမာ-လွန်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိဃသညာနံ-စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံစသည်တို့၏ ထိပါးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောသညာတို့၊ အတ္ထင်္ဂမာ-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ နာနတ္တသညာနံ-အထူးထူးသော အာရုံ၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို၊ အမနသိကာရာ-နလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ-အာကာသာနဉ္စာယတန၌ အပ္ပနာသို့ရောက်သော သညာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သုခဿစ-စေတသိကသုခ ကာယိကသုခ ဝေဒနာကိုလည်း၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ (ကြွင်း လွယ်ပြီ)။

လောကုတ္တရကုသလစိတ္တ

၂၇၇။ ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ နိယျာနိကံ အပစယဂါမိံ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယ ပဌမာယ ဘူမိယာ ပတ္တိယာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ။ပ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဒုက္ခပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ။(ပါ။ရ၂။သျှ။၁၂၂)

<u>အနက်ပေး</u>

-နိယျာနိကံ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော၊ အာစယဂါမိံ- စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့ကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားတတ်သော၊ လောကုတ္တရံ-မည်သော၊ ဈာနံ-ကို၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ-ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော ဝိစိကိစ္ဆာစသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ပဟာနာယ-သမုစ္ဆေဒပဟာန် အားဖြင့် ပယ်ခြင်းငှာ၊ ပဌမာယ-ရှေးဦးစွာဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ- သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့၊ ပတ္တိယာ-ငှာ၊ (ဝါ) ဘူမိယာ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ပတ္တိယာ-ရခြင်းငှာ၊ ဘာဝေတိ-၏။

၂၉၆။ <u>အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ ဟောတိ။</u> ယာ တေသံ ဓမ္မာနံ အနညာတာနံ အဒိဋ္ဌာနံ အပ္ပတ္တာနံ အဝိဒိတာနံ အသစ္ဆိကတာနံ သစ္ဆိကိရိယာယ ပညာ။ (ပါ။ရ၅။သျှ။၁၃၀။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး

–အညာတာနံ–ဉာဏ်ဖြင့် မသိဘူးကုန်သော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–ထိုတရားတို့ကို၊ ဉာဏာယ–သိခြင်းငှာ၊ အဒိဋ္ဌာနံ–ဉာဏ်ဖြင့်မမြင်အပ်ကုန်သေးသော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–တို့ကို၊ပတ္တိယာ–ရခြင်းငှာ၊ အဝိဒိတာနံ–မထင်အပ်ကုန်သေးသော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–တို့ကို၊ ဝိဒိတာယ–ထင်ရှားခြင်းငှာ၊ အသစ္ဆိကတာနံ–မျက်မှောက်မပြုအပ်ကုန်သေးသော၊ တေသံဓမ္မာနံ–တို့ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ–မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ ယာ ပညာ–အံကြင်ပညာသည်။ (ကြွင်း ပညာအတိုင်း)

၂၉၉။ သမ္မာဝါစာ ဟောတိ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ အနဇ္ဈာပတ္တိ ဝေလာအန–တိက္ကမော သေတုဃာတော သမ္မာဝါစာ မဂ္ဂင်္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္နံ။ (ပါ။ရ၆။သျ။၁၃၀)

အနက်ပေး

–စတူဟိ–ကုန်သော၊ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ–တို့မှ=

- ယာ အာရတိ– အကြင်ဝေးစွာ ကြဉ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ဝိရတိ– အကြင်ကင်း၍ ကြဉ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ပဋိဝိရတိ– အကြင်ဆုတ်နစ်၍ ကင်း၍ ကြဉ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ဝေရမဏီ– အကြင်ဒုစရိုက်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားသည်၊
- ယာ အကရိယာ – အကြင်ဒုစရိုက်ကို ပြုခြင်းကို မပေးတတ်သော တရားသည်၊ (ဝါ) အကြင်ပြုခြင်း၏အကြောင်းကို ဖြတ်တတ်သော တရားသည်၊

(အကရဏံ–တူ)၊

- ယာ အနဇ္ဈာပတ္တိ – အကြင်လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်းငှာ မပေးတတ်သော တရားသည်၊
- ယော ဝေလာအနတိက္ကမော–အကြင်ဝစီသုစရိုက်တည်းဟူသော အပိုင်းအခြားကို လွန်ကျူးခြင်းကို မပေးတတ်သော တရားသည်၊ (ဝါ)အကြင်ဒုစရိုက်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အကျိုးစီးပွားကို မလွန်တတ်သော တရားသည်။
- ယော သေတုဃာတော– အကြင်ဒုစရိုက်၏ အကြောင်းကို သတ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ သမ္မာဝါစာ– အကြင်အဟုတ်အဟုတ် ချီးမွမ်းအပ်သော စကားသည်၊
- ယံ မဂ္ဂင်္ဂံ – အကြင်မဂ်၏ အဖို့သည်၊
- ယံ မဂ္ဂပရိယာပန္နံ – အကြင်မဂ်၌ အကျုံးဝင်သော တရားသည်၊ ဟောတိ–၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီမြန်မာ့တော်ပို့ချချက် (၅၇)

၃၀၁။ သမ္မာအာဇီဝေါ ဟောတိ။ (ပါဠိတူ) (ပါ။ ၇၆။ သျှ။ ၁၃၂။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယာ အနဝဇ္ဇာပတ္တိ - အကြင်လွန်ကျူး၍ကျင့်ခြင်းငှာ မပေးတတ်သော တရားသည်၊
- ယော ဝေလာအနတိက္ကမော- အကြင်သမ္မာအာဇီဝတည်းဟူသော အပိုင်းအခြားကို လွန်ခြင်းကို မပေးတတ်သော တရားသည်၊
- ယော သေတုဃာတော- အကြင်မိစ္ဆာဇီဝ၏ အကြောင်းကို သတ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယော သမ္မာအာဇီဝေါ- အကြင်ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်းသည်၊
- ယံ မဂ္ဂင် - အကြင်မဂ်၏အဖို့သည် ။ပ။ ဟောတိ။ (ပုဒ်ထူးကိုသာ ပေး၏)

ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တ

၃၈၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသညောဇနံ ဂါဟော ပတိဋ္ဌာဟော အဘိနိဝေသော ပရာမာသော ကုမ္မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာပထော မိစ္ဆတ္တံ တိတ္ထာယတနံ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော။ (ပါ။ ၈၃။ သျှ။ ၁၄၆။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယာ ဒိဋ္ဌိ - အကြင်ဒိဋ္ဌိသည်၊
- ယံ ဒိဋ္ဌိဂတံ - အကြင်ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူ၌ အကျုံးဝင်သော တရားသည်၊
- ယံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ - အကြင်ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော တောသည်၊
- ယော ဒိဋ္ဌိကန္တာရော - အကြင်ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ခရီးခဲသည်၊
- ယံ ဒိဋ္ဌိဝိသုကာယိကံ- အကြင်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားသည်၊(ဝါ)အကြင်သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားသည်၊
- ယံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ - အကြင်ဒိဋ္ဌိ၏ ဖောက်ပြန်သော တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊
- ယံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ - အကြင်ဒိဋ္ဌိသာလျှင်ဖြစ်သော သံယောဇဉ်သည်၊
- ယော ဂါဟော - အကြင်မြဲမြံစွာ အာရုံကို ဖမ်းယူတတ်သော တရားသည်၊

(ပဋိဂ္ဂါဟော တူ)၊

- ယော အဘိနိဝေသော- အကြင်နိစ္စစသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းတတ်သော တရားသည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယော ပရာမာသော- အကြင်တရားသဘောကို လွန်၍ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော တရားသည်။
- ယော ကုမ္မဂ္ဂေါ - အကြင်စက်ဆုပ်အပ်သော ခရီးသည်၊ (ဝါ) အကြင်စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော အပါယ်လေးပါးတို့၏ ခရီးသည်။
- ယော မိစ္ဆာပထော- အကြင်အဟုတ်အဟတ်မဟုတ်သော ခရီးသည်၊
- ယံ မိစ္ဆတ္တံ - အကြင်ဖောက်ပြန်သော သဘောသည်၊
- ယံ တိတ္ထာယတနံ-အကြင်ဆိပ်ဟုဆိုအပ်သော အကျိုးမရှိသောတရားတို့၏ တည်ရာသည်။
- ယော ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော-အကြင်ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် ရှာမှီး၍ ယူခြင်းသည် ။ပ။

၃၈၉။ လောဘော ဟောတိ။ ယော တသ္မိံ သမယေ လောဘော လုဗ္ဘနာ လုဗ္ဘိတတ္တံ သာရာဂေါ သာရဇ္ဇနာ သာရဇ္ဇိတတ္တံ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ (ပါ။၉၄။သျ။၁၄၈။)

အနက်ပေး:

- ယော လောဘော - အကြင်လောဘသည်၊
- ယာ လုဗ္ဘနာ - အကြင်တပ်မက်သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယံ လုဗ္ဘိတတ္တံ - အကြင်တပ်မက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော သာရာဂေါ - အကြင်တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော တရားသည်၊
- ယာ သာရဇ္ဇနာ - အကြင်တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယံ သာရဇ္ဇိတတ္တံ - အကြင်တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂရှိသော စိတ်၏၊ (ဝါ) ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ အဘိဇ္ဈာ - အကြင်ရှေးရှုကြံတတ်သော တရားသည်၊
- လောဘော-လောဘဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ အကုသလမူလံ-အကြင်အကုသိုလ်တို့၏မူလသည်၊ ဟောတိ-၏။

၃၉၀။ မောဟော ဟောတိ။ ယံ တသ္မိံ သမယေ အညာဏံ အဒဿနံ အနဘိသမယော အနနုဗောဓော အသမ္ဗောဓော အပ္ပဋိဝေဓော အသံဂါဟနာ အပရိယောဂါဟနာ အသမပေက္ခနာ အပစ္စဝေက္ခနာ အပစ္စက္ခကမ္မံ ဒုမ္မေဇ္ဈံ ဗာလျံ အသမ္ပဇညံ မောဟော ပမောဟော သမ္မောဟော အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇောဃော အဝိဇ္ဇာယောဂေါ အဝိဇ္ဇာနုသယော အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ မောဟော အကုသလမူလံ (ပါ။၉၄။သျ။၁၄၈။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၅၉)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယံ အညာဏံ - အကြင်သိတတ်သောဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
- ယံ အဒဿနံ - အကြင်မြင်တတ်သောပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
- ယော အနဘိသမယော-အကြင်ရှေးရှုဖြစ်၍ တရားတို့ကို ကောင်းစွာ မသိတတ်သော တရားသည်၊
- ယော အနနုဗောဓော- အကြင်အလျော်အားဖြင့် တရားတို့ကို သိတတ်သော ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်။
- ယော အသမ္ဗောဓော- အကြင်အနိစ္စစသည်တို့နှင့် ယှဉ်၍ တရားကို မသိတတ်သော တရားသည်၊
- ယော အပ္ပဋိဝေဓော - အကြင်သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်း၍ မသိတတ်သော တရားသည်၊
- ယာ အသံဂါဟနာ - အကြင်ရုပ်စသည်တို့၌ တစ်ခုသောတရားကိုမျှလည်း အနိစ္စစသော သာမညအားဖြင့် မသိမ်းဆည်းတတ်သော တရားသည်။
- ယာ အပရိယောဂါဟနာ-အကြင်သစ္စာတရားသို့ မသက်ဝင်တတ်သော တရားသည်။
- ယာ အသမပေက္ခနာ- အကြင်အညီအညွတ် မရှုတတ်သော တရားသည်။
- ယာ အပစ္စဝေက္ခဏာ- အကြင်ရုပ်စသောတရားတို့၏ သဘောကို စွဲ၍ မရှုတတ်သော တရားသည်၊
- ယံ အပစ္စက္ခကမ္မံ - အကြင်မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တစ်စုံတစ်ခုသောကံမျှ မရှိသော တရားသည်၊
- ယံ ဒုမ္မေဇ္ဈံ - အကြင်ဖြူစင်သော စိတ်အစဉ်ကို ဖျက်စီးတတ်သော တရားသည်၊
- ယံ ဗာလျံ - အကြင်မလိမ်မာသောသူ၏အဖြစ်သည်၊
- ယံ အသမ္ပဇညံ - အကြင်ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် မသိတတ်သော တရားသည်၊
- ယော မောဟော - အကြင် တွေဝေတတ်သော တရားသည်၊
- ယော ပမောဟော - အကြင် လွန်စွာတွေဝေတတ်သော တရားသည်၊
- ယော သမ္မောဟော - အကြင် ထက်ဝန်းကျင့်မှ တွေဝေတတ်သော တရားသည်၊
- ယာ အဝိဇ္ဇာ - အကြင်ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊
- ယော အဝိဇ္ဇောဃော - အကြင် မောဟတည်းဟူသော ဩဃသည် ။ ပ ။ အနုသယသည်၊
- ယံ အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ- အကြင် မောဟတည်းဟူသော နှိပ်စက်တတ်သော တရားသည်၊
- ယော အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ- အကြင်မောဟတည်းဟူသော တံခါးကျည်သည်၊(ဝါ)အကြင်မောဟ တည်းဟူသော ခွင်းတတ်သော တရားသည်၊ (ကြွင်း လွှ်ယ်ပြီ)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၅၀)

၄၁၅။ <u>ဝေဒနာ ဟောတိ (ဒေါမနဿဝေဒနာ)။</u> ယံ တသ္မိံ သမယေ တဇ္ဇာမနော- ဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ စေတသိကံ အသာတံ စေတသိကံ ဒုက္ခံ စေတော- သမ္ဖဿဇံ အသာတံ ဒုက္ခံ ဝေဒယိတံ စေတောသမ္ဖဿဇာ အသာတာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ (ပါ။၁၀၀။သျှ။၁၅၁။)

<u>အနက်ပေး</u>

-တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ-ထို **အသာတအား** လျော်ကပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ-သော၊ ယံ အသာတံ-အကြင် မသာယာစေတတ်သော တရားသည်။

- တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ-**ထိုဒုက္ခဝေဒနာအား**လျော်ကပတ်သော မနောဝိညာဏ ဓာတ်၏အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ - သော၊ ယံ ဒုက္ခံ - အကြင်ဒုက္ခဝေဒနာသည်၊

- စေတောသမ္ဖဿဇံ-**ဒေါသမူစိတ်**၏အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော၊ အသာတံ-သာယာ စေတတ်သည် မဟုတ်သော၊ (ဝါ) မသာယာစေတတ်သော၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခမည်သော၊ ယံ ဝေဒယိတံ- အကြင်ခံစားတတ်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ (ဝါ) အကြင်ခံစားခြင်းသည်၊

- စေတောသမ္ဖဿဇာ - **ဒေါသမူစိတ်**၏အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ အသာတာ-သော၊ ယာ ဒုက္ခာဝေဒနာ-အကြင်ဒုက္ခဝေဒနာသည်၊ ဟောတိ-၏။

၄၁၈။ <u>ဒေါသော ဟောတိ။</u> ယော တသ္မိံ သမယေ ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿိတတ္တံ ဗျာပတ္တိ ဗျာပဇ္ဇနာ ဗျာပဇ္ဇိတတ္တံ ဝိရောဓော ပဋိဝိရောဓော စဏ္ဍိက္ကံ အသုရောပေါ အနတ္တမနတာ စိတ္တဿ။ (ပါ။၁၀၁။သျှ။၁၅၂။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယော ဒေါသော - အကြင်ဒေါသသည်၊
- ယာ ဒုဿနာ - အကြင်ဖျက်ဆီးသော အခြင်းအရာသည်၊
- ယံ ဒုဿိတတ္တံ - အကြင်ဖျက်ဆီးတတ်သော စိတ်၏ (ဝါ) ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ ဗျာပတ္တိ - အကြင်ပကတိသဘောကိုစွန့်၍ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းသည်၊
- ယာ ဗျာပဇ္ဇနာ - အကြင်ပကတိသဘောကို စွန့်သော အခြင်းအရာသည်၊
- ယံ ဗျာပဇ္ဇိတတ္တံ - အကြင်ပကတိသဘောကို စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော ဝိရောဓော - အကြင်ဆန့်ကျင်သော တရားသည်၊
- ယော ပဋိဝိရောဓော - အကြင်အဖန်တလဲလဲ ဆန့်ကျင်သော တရားသည်၊

http://www.dhammadownload.com

- ယံ စဏ္ဍိက္ကံ - အကြင်ကြမ်းတမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယော အသုရောပေါ- အကြင်မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားသည်၊(ဝါ) မပြည့်စုံသော စကားသည်၊
- စိတ္တဿ-၏၊ ယာ အနတ္တမနတာ-အကြင် မိမိစိတ် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊

၄၂၅။ ဝိစိကိစ္ဆာ ဟောတိ။ ယာ တသ္မိံ သမယေ ကင်္ခါ ကင်္ခါယနာ ကင်္ခါယိတတ္တံ ဝိမတိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဒွေဠှကံ ဒွေဓာပထော သံသယော အနေကံသဂ္ဂါဟော အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ အပရိယောဂါဟနာ ထမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ မနောဝိလေခေါ (ပါ။၁၀၂။သျှ။၁၅၃။)

အနက်ပေး

- ယာ ကင်္ခါ - အကြင်ယုံမှားခြင်းသည်၊
- ယာ ကင်္ခါယနာ- အကြင်နောက်နောက်ဖြစ်သော ယုံမှားခြင်းကို ဆောင်တတ် ဖြစ်စေတတ်သော တရားသည်။
- ယံ ကင်္ခါယိတတ္တံ - အကြင်ယုံမှားသော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊
- ယာ ဝိစိကိစ္ဆာ- အကြင်အာရုံကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်းကြောင်း တရားသည်၊
- ယံ ဒွေဠှကံ - အကြင်နှစ်ပါးအပြားဖြင့်တုန်လှုပ်တတ် ဖြစ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယော ဒွေဓာပထော - အကြင်နှစ်မြွာသော ခရီးကဲ့သို့ နှစ်မြွာဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊
- ယော သံသယော - အကြင်ထက်ဝန်းကျင်မှ ယုံမှားခြင်းဖြစ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယော အနေကံသဂ္ဂါဟော-အကြင်တစ်ခုသောအဘို့ကို ယူခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော တရားသည်။
- ယာ အာသပ္ပနာ - အကြင်အာရုံမှ ဆုတ်နစ်တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ ပရိသပ္ပနာ - အကြင်ထက်ဝန်းကျင်မှ ရွေ့တတ်သော တရားသည်၊
- ယာ အပရိယောဂါဟနာ-အကြင်သက်ဝင်၍ ယူခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်၏အဖြစ်သည်၊
- စိတ္တဿ-၏၊ယံ ထမ္ဘိတတ္တံ-အကြင်ခက်တရော်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယော မနောဝိလေခေါ- အကြင်စိတ်ကို ရေးခြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သော တရားသည်၊

၄၂၆။ ဥဒ္ဓစ္စံ ဟောတိ။ ယံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တဿ ဥဒ္ဓစ္စံ အဝူပသမော စေတသော ဝိက္ခေပေါ ဘန္တတ္တံ စိတ္တဿ ။ (ပါ။၁၀၃။သျှ။၁၅၄။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး

- စိတ္တဿ-၏၊ ယံ ဥဒ္ဒစ္စံ-အကြင်အထက်၌ ဘုန်လှုပ်သောစိတ်၏ အမူအရာသည်၊
- ယော အဝူပသမော - အကြင်မငြိမ်သက်သော တရားသည်၊
- ယော စေတသော အဝိက္ခေပေါ-အကြင်စိတ်ကို အထူးထူးသော အာရုံ၌ ပစ်ချတတ်သော တရားသည်၊
- စိတ္တဿ - ၏၊ ယံ ဘန္တတ္တံ - အကြင်တုန်လှုပ်တတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ - ၏။

အဗျာကတဝိပါက
ကုသလဝိပါက ပဉ္စဝိညာဏ

၄၃၁။ အဗျာကတာ။ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ရူပါရမ္မဏံ။ (ပါ။၁၀၄။သျှ။၁၅၅။)

အနက်ပေး

ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကာမာဝစရဿ-သော၊ ကုသလဿ-သော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏ (ဝါ)ကို၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာ-ပွားစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးဖြစ်သော၊(ဝါ)ဝိပါက်မည်သော၊ဥပေက္ခာသဟဂတံ-ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်သမ္ပယောဂအားဖြင့် တကွဖြစ်သော၊ စက္ခုဝိညာဏံ-စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည်၊ ရူပါရမ္မဏံ-ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

၄၅၅။ အဗျာကတာ (ကုသလဝိပါကမနောဓာတု)။ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကာ မနောဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ရူပါရမ္မဏာ ဝါ ။ပ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာ ဝါ ယံ ယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ။ (ပါ။၁၀၈။သျှ။၁၆၀။)

အနက်ပေး

ယသ္မိံ သမယေ-၌ ။ပ။ ရူပါရမ္မဏာဝါ-ရူပါရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော ။ပ။ ဝိပါကာ-သော၊ မနောဓာတု-သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ ယံ ယံ ဝါပန-အကြင်အကြင်သို့သော သဘောရှိသောရူပါရုံစသော ငါးပါးသော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံတို့တွင် အမှတ်မရှိ တစ်ပါးပါးသောအာရုံကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပ္ပန္နာ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

http://www.dhammadownload.com

လောကုတ္တရဝိပါက-ပဌမမဂ္ဂဝိပါက

၅၀၅။ တသေ့ဝ လောကုတ္တရဿ ကုသလဿ ဈာနဿ ကတတ္တာ ဘာဝိတတ္တာ ဝိပါကံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ။ပ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဒုက္ခပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ သုညတံ။ (ပါ။၁၁၈။သျ။၁၇၆)

<u>အနက်ပေး:</u>

- လောကုတ္တရဿ-မည်သော၊ ကုသလဿ-ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ တသေ့ဝ ကမ္မဿ- ထိုကံကို သာလျှင်၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဘာဝိတတ္တာ-ပွားစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာမေဟိ-ဝတ္ထု ကာမဂုဏ်တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနအားဖြင့် ကင်းသည်ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ဒုက္ခပဋိပဒံ-ဆင်းရဲ ငြိုငြင်သော အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညံ-နှေးသော အဘိညာဏ်ရှိသော၊ သုညတံ-သုညတမည်သော၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော ။ပ။ ဝိဟရတိ-၏။

ရူပါဝစရကိရိယာ

၅၇၇။ ယသ္မိံ သမယေ ရူပါဝစရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ ကိရိယံ နေဝ ကုသလံ နာကုသလံ န စ ကမ္မဝိပါကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ။ပ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏံ။ (ပါ။၁၄၂။သျ။၂၁၃။)

<u>အနက်ပေး:</u>

- ကိရိယံ-ကိရိယာမည်သော၊(ဝါ)ပြုကာမျှဖြစ်သော၊ နေဝ ကုသလံ-ကုသိုလ်၏ အကြောင်း မရှိသော၊ (ဝါ) ကုသိုလ် မဟုတ်သော၊ နာကုသလံ-အကုသိုလ်၏ အကြောင်း မရှိသော၊(ဝါ) အကုသိုလ် မဟုတ်သော၊ နေဝကမ္မဝိပါကံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုး မဟုတ်သော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ-မျက်မှောက်သောကိုယ်၏အဖြစ်၌ ချမ်းသာစွာနေခြင်းမျှဖြစ်သော၊ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရမည်သော၊ ဈာနံ-ကို၊ ဘာဝေတိ-၏။

ရူပကဏ္ဍ

၅၈၃။ ယေ စ ဓမ္မာ ကိရိယာ နေဝ ကုသလာ နာ ကုသလာ န စ ကမ္မဝိပါကာ။ သဗ္ဗဉ္စ ရူပံ အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ (ပါ။၁၄၅။သျ။၂၁၆။).

အနက်ပေး:

-ယေ စ ဓမ္မာ-တို့သည်လည်း၊ ကိရိယာ - မည်ကုန်သည်၊ နေဝကုသလာ - ကုသိုလ်တို့၏ အကြောင်း မရှိကုန်သည်၊ နာကုသလာ-အကုသိုလ်တို့၏အကြောင်း မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ယံ ရူပဉ္စ-သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ အသင်္ခတာ-ကံစိတ်ဥတုအာဟာရ တည်းဟူသောအကြောင်းတို့သည် အညီအညွတ် စုဝေး၍ မပြုပြင်အပ်သော၊ ဓာတု စ-နိဗ္ဗာနဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဒုက

၅၈၄။ အတ္ထိ ရူပံ စက္ခုသမ္ဖဿဿ ဝတ္ထု ၊ အတ္ထိ ရူပံ စက္ခုသမ္ဖဿ န ဝတ္ထု။
(ပါ။၁၄၆။သျှ၊၂၁၇။)

အနက်ပေး:

-စက္ခုသမ္ဖဿဿ-၏၊ ဝတ္ထု-မှီရာဖြစ်သော၊ ရူပံ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ စက္ခုသမ္ဖဿဿ-၏၊ န ဝတ္ထု-မှီရာမဟုတ်သော၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ (ကြွင်းပုဒ်များ ဤနည်းမှီးလေ)။

တိက

၅၈၅။ ယံ တံ ရူပံ အဇ္ဈတ္တိကံ တံ ဥပါဒါ၊ ယံ တံ ရူပံ ဗာဟိရံ တံ အတ္ထိ ဥပါဒါ၊
အတ္ထိ နော ဥပါဒါ။ (ပါ။၁၄၈။သျှ။၂၂၄။)

အနက်ပေး:

-ယံ တံ ရူပံ-အကြင်ရုပ်သည်၊ အဇ္ဈတ္တိကံ-မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်၏(ဝါ)အတွင်းသန္တာန်၌ ဖြစ်၏၊ (ဝါ)မိမိကို စွဲ၍ ဖြစ်၏၊ တံ ရူပံ-ထိုရုပ်သည်၊ ဥပါဒါ-ဥပါဒါမည်၏၊

-ယံ တံ ရူပံ-သည်၊ ဗာဟိရံ-အပ၌ဖြစ်၏၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ဥပါဒါ-ဥပါဒါမည်သော ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ နော ဥပါဒါ-ဥပါဒါမမည်သော ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။

= ယံ တံ ရူပံ အဇ္ဈတ္တိကံ တံ ဥပါဒိန္နံ၊ ယံ တံ ဗာဟိရံ တံ အတ္ထိ ဥပါဒိန္နံ၊ အတ္ထိ အနုပါဒိန္နံ။ (ပါ။၁၄၈။သျှ။၂၂၄)

အနက်ပေး:

-ယံ တံ ရူပံ-သည်၊ အဇ္ဈတ္တိကံ-ဖြစ်၏၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ဥပါဒိန္နံ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်၏။

- ယံ တံ ရူပံ-သည်၊ ဗာဟိရံ-ဖြစ်၏၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ဥပါဒိန္နံ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ အနုပါဒိန္နံ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ။ပ။ ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏။

တိက၌ ထူးရာပုဒ်များ အနက်

= ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ။ပ။ ယူအပ်သော ဥပါဒါန်တရားတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။

= အနိဒဿနံ - မြင်အပ်သော သဘောမရှိသော ရုပ်မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

= သနိဒဿနံ - မြင်အပ်သောသဘောနှင့် တကွဖြစ်သော ရုပ်သည်လည်း။
= သပ္ပဋိဃံ - ထိပါးခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ရုပ်သည်။
= ဣန္ဒြိယံ - ဣန္ဒြိယရုပ်မည်သော ရုပ်သည်။
= န မဟာဘူတံ - မဟာဘုတ်မမည်သော ရုပ်မည်၏။
= နစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ - စိတ်ကြောင့် မဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။
= နစိတ္တသဟဘု - စိတ်နှင့်တကွ မဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။
= နစိတ္တာနုပရိဝတ္တိ - စိတ်သို့ အစဉ်မလိုက်တတ်သော ရုပ်မည်၏။

မှတ်ချက် - <u>ထူးရာပုဒ်များကိုသာ အနက်ပေးထားပါသည်။ ရှေ့နည်းကို မှီ၍ ပေးလေ။</u>

စတုက္က

၅၈၆။ ယံ တံ ရူပံ ဥပါဒါ တံ အတ္ထိ ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ အတ္ထိ အနုပါဒိဏ္ဏံ။ ယံ တံ ရူပံ နော ဥပါဒါ တံ အတ္ထိ ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ အတ္ထိ အနုပါဒိဏ္ဏံ။ (ပါ။၁၅၂။သျှ။၂၂၈။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယံ တံ ရူပံ-သည်၊ ဥပါဒါ-မည်၏၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ဥပါဒိဏ္ဏံ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ အနုပါဒိဏ္ဏံ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏။

- ယံ တံ ရူပံ-သည်၊ နော ဥပါဒါ-ဥပါဒါရုပ် မမည်၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ဥပါဒိဏ္ဏံ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ အနုပါဒိဏ္ဏံ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏။ (ကြွင်းပုဒ်များ ဤနည်းကို မှီးလေ)။

ဒုက နိဒ္ဒေသ

၅၉၆။ <u>စက္ခာယတနံ။</u> ယံ စက္ခု စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ပသာဒေါ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နော အနိဒဿနော သပ္ပဋိဃော၊ ယေန စက္ခုနာ အနိဒဿနေန သပ္ပဋိဃေန ရူပံ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ ပဿိ ဝါ ပဿတိ ဝါ ပဿိဿတိ ဝါ ပဿေ ဝါ။ (ပါ။၁၅၇။သျှ။၂၃၇။)

<u>အနက်ပေး</u>

-ယံ စက္ခု-အကြင်စက္ခုပသာဒသည်၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ပသာဒေါ-မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်စေတတ်၏။
- အတ္တဘာဝပရိယာပန္နော-အတ္တဘောဥ် အကျုံးဝင်၏။
- အနိဒဿနော - မြင်အပ်သောသဘော မရှိ။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၅၆)

- သပ္ပဋိဃော- ထိပါးခြင်းနှင့် တကွဖြစ်၏။

(တစ်နည်း:)ယံစက္ခု-သည်၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊သ=

- ယော ပသာဒေါ - အကြင်မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်စေတတ်သော ရုပ်သည်။
- ယော အတ္တဘာဝပရိယာပန္နော-ရုပ်သည်၊(ဝါ)အကြင်အတ္တဘော၌ မှီတတ်သော ရုပ်သည်။
- ယော အနိဒဿနော- အကြင်မြင်တတ်သောသဘော မရှိသော ရုပ်သည်။
- ယော သပ္ပဋိဃော - အကြင်ထိပါးခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ရုပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

အနိဒဿနေန-မရှိသော၊ သပ္ပဋိဃေန-တကွဖြစ်သော၊ ယေန စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ သတ္တော-သည်၊ သနိဒဿနံ-မြင်အပ်သောသဘောနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပဋိဃံ - ထိပါးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ပဿိ ဝါ-မြင်လည်း မြင်ပြီ၊ပဿတိ ဝါ-မြင်လည်း မြင်ဆဲ၊ ပဿိဿတိ ဝါ-မြင်လည်း မြင်လတ္တံ့၊ ပဿေ ဝါ-မြင်လည်း မြင်ရာ၏။

= **စက္ခုပေတံ စက္ခာယတနံပေတံ စက္ခုဓာတုပေသာ စက္ခုန္ဒြိယံပေတံ လောကော-ပေသော ဒွါရာပေသာ သမုဒ္ဒေါပေသော ပဏ္ဍရံပေတံ ခေတ္တံပေတံ ဝတ္ထုံပေတံ နေတ္တံပေတံ နယနံပေတံ ဩရိမံ တီရံပေတံ သုညော ဂါမောပေသော။ (ပါ။၁၅၇။သျှ။၂၃၈။)**

<u>အနက်ပေး</u>

-ဧတံ-ဤစက္ခုပသာဒသည်၊ စက္ခုပိ-မြင်ခြင်းသို့ ညွှတ်စေတတ်သော အနက်ကြောင့်၊ (ဝါ) ရူပါရုံကို ထင်စွာပြတတ်သောအနက်ကြောင့် စက္ခုလည်းမည်၏။

-ဧတံ-သည်၊ စက္ခာယတနံ-စက္ခုသည်ပင်လျှင် ဖဿအစရှိသော သဘောတရားတို့၏ စုဝေးရာဖြစ်သော အနက်ကြောင့် စက္ခာယတနလည်းမည်၏။

-ဧသော-သည်၊ စက္ခုဓာတုပိ-စက္ခုသည်ပင်လျှင် အတ္တမှ ဆိတ်သောအနက်,သဘောဟူသော အနက်,သတ္တမဟုတ်သော အနက်ကြောင့် စက္ခုဓာတ်လည်းမည်၏။

-ဧတံ-သည်၊ စက္ခုန္ဒြိယံပိ-စက္ခုသည်ပင်လျှင် မြင်ခြင်းလက္ခဏာ၌ အစိုးရသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော အနက်ကြောင့်--မည်၏။

- ဧသော-သည်၊ လောကောပိ-အဖန်တလဲလဲ ပျက်တတ်သောကြောင့် -- မည်၏။
- ဧသာ-သည်၊ ဒွါရာပိ-သုံးဆောင်ရာအနက်ကြောင့် -- မည်၏။
- ဧသော-သည်၊ သမုဒ္ဒေါပိ-မပြည့်သောအနက်ကြောင့် -- မည်။
- ဧတံ-သည်၊ ပဏ္ဍရံပိ-ဖြူစင်တတ်သော အနက်ကြောင့် -- မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

- တေ်-သည်၊ ခေတ္တံပိ-ဖဿစသောတရားတို့၏ ရောက်ရာအနက်ကြောင့် -- မည်၏။
- တေံ - သည်၊ ဝတ္ထုံပိ-ဖဿ စသော တရားတို့၏ တည်ရာအနက်ကြောင့် --မည်၏။
- တေံ-သည်၊ နေတ္တံပိ-ညီညွတ် မညီညွတ်သောအဖြစ်ကို ရှုလျှက် အတ္တဘောကို ဆောင်တတ်သော အနက်ကြောင့် -- မည်၏။
- တေံ-သည်၊ နယန်ပိ-အတ္တဘောကို ဆောင်တတ်သော အနက်ကြောင့် -- မည်၏။
- တေံ-သည်၊ ဩရိမံတီရံပိ-သက္ကာယ၌ အကျုံးဝင်သော အနက်ကြောင့် -- မည်၏။
- ဧသော-သည်၊ သုညောဂါမောပိ-များသောဖဿအစရှိသော တရားတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်း အလျဉ်းမရှိခြင်းအနက်ကြောင့်-မည်၏။(ကြွင်းသောတ-စသည်ပုဒ်များ နည်းမှီး၍ ပေးလေ)။

၆၁၆။ ရူပါယတနံ ။ ယံ ရူပံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ နီလံ ပီတကံ လောဟိတကံ ဩဒါတံ ကာဠကံ မဉ္ဇိဋ္ဌကံ ဟရိ ဟရိဝဏ္ဏံ အမ္ဗင်္ကုရဝဏ္ဏံ ဒီဃံ ရဿံ အဏုံ ထူလံ ဝဋ္ဋံ ပရိမဏ္ဍလံ စတုရံသံ ဆဠံသံ အဋ္ဌံသံ သောဠသံသံ နိန္နံ ထလံ ဆာယာ အာတပေါ အာလောကော အန္ဓကာရော အဗ္ဘာ မဟိကာ ဓူမော ရဇော စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဝဏ္ဏနိဘာ သူရိယ-မဏ္ဍလဿ ဝဏ္ဏနိဘာ တာရကရူပါနံ ဝဏ္ဏနိဘာ အာဒါသမဏ္ဍလဿ ဝဏ္ဏ-နိဘာ မဏိသင်္ခမုတ္တာဝေဠုရိယဿ ဝဏ္ဏနိဘာ ဇာတရူပရဇတဿ ဝဏ္ဏနိဘာ (ပါ။၁၆၂။သျှ။၂၅၃။)

<u>အနက်ပေး</u>

ယံ ရူပံ-သည်၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊
- ဝဏ္ဏနိဘာ- အဆင်းသည်၊ (ဝါ) အဆင်းသာဖြစ်သော ထင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။
- နီလံ - အောင်မဲညိုပွင့်အဆင်းနှင့်တူသော ညိုသောအဆင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။
- ပီတကံ - မဟာလှေကားပွင့်အဆင်းနှင့်တူသော ရွှေသောအဆင်းသည်။
- လောဟိတကံ- မိုးစွေပွင့်အဆင်းနှင့်တူသော နီသောအဆင်းသည်။
- ဩဒါတံ - သောက်ရှူးကြယ်အဆင်းနှင့်တူသော ဖြူသောအဆင်းသည်။
- ကာဠကံ - မီးသွေးအဆင်းနှင့် တူသော မည်းသောအဆင်းသည်။
- မဉ္ဇိဋ္ဌကံ - ရေဉနှဲပွင့် ခံတက်ပွင့်အဆင်းနှင့်တူသော မောင်းသော အဆင်းသည်။
- ဟရိ - စိမ်းညိုသောအဆင်းသည်၊
- ဟရိဝဏ္ဏံ - စိမ်းညိုသောသစ်ရွက်အဆင်းသည်။
- အမ္ဗကုရဝဏ္ဏံ - သရက်ညွန့်အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်။

http://www.dhammadownload.com

- ဒီဃံ-ရှည်သည်၊ ရဿံ-တိုသည်၊အဏုံ-ငယ်သည်၊ထူလံ-ကြီးသည်၊ဝဋ္ဋံ-လုံးသည်၊ပရိမဏ္ဍလံ-အဝန်းသည်၊စတုရဿံ-လေးမြောင့်သည်၊ဆဠံသံ-ခြောက်မြောင့်သည်၊အဋ္ဌံသံ-ရှစ်မြောင့်သည်၊သောဠသံသံ-တစ်ဆယ့်ခြောက်မြောင့်သည်၊နိန္နံ-နိမ့်သည်၊ထူလံ-မြင့်သည်၊ဆာယာ-အရိပ်သည်၊အာတပေါ-နေပူသည်၊အာလောကော-အလင်းသည်။အန္ဓကာရော-အမိုက်တိုက်သည်၊အဗ္ဘာ-တိမ်သည်၊မဟိကာ-ဆီးနှင်းသည်၊ဓုမော-အခိုးသည်၊ရဇော-မြူသည်၊ စန္ဒမဏ္ဍလဿ-လဝန်း၏၊ဝဏ္ဏနိဘာ-အဆင်းသည် (ဝါ) အဆင်းသာလျှင်ဖြစ်သော ထင်ခြင်းသည်။
- သူရိယမဏ္ဍလဿ - နေဝန်း၏။
- အာဒါသမဏ္ဍလဿ - ကြေးမုံဝန်း၏။
- မဏိသင်္ခမုတ္တဝေဠုရိယဿ-ပတ္တမြား ခရုသင်း ပုလဲ ကြောင်မျက်ရွဲ၏။
- ဇာတရူပရဇတဿ-၏၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

= ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ အတ္ထိ ရူပံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ၊ ယံ ရူပံ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ စက္ခုနာ အနိဒဿနေန သပ္ပဋိဃေန ပဿိ ဝါ ပဿတိ ဝါ ပဿိဿတိ ဝါ ပဿေ ဝါ ၊ ရူပံပေတံ ရူပါယတနံပေတံ ရူပဓာတုပေသာ။ (ပါ။၁၆၃။သျှ။၂၅၅)

<u>အနက်ပေး</u>

အညံပိ-ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-ဖြစ်သော၊ သနိဒဿနံ-ဖြစ်သော၊ သပ္ပဋိဃံ-ဖြစ်သော၊ယံဝါပန ရူပံ-အကြင်သို့သဘောရှိသော သင်ဖြူး ပုဆိုး ခရုသင်း အချက်စသော ရုပ်တို့သည်၊ အတ္ထိ-၏။

-သနိဒဿနံ-သော၊ သပ္ပဋိဃံ-သော၊ ယံ ရူပံ-အကြင်ရူပါယတနကို၊ အနိဒဿနေန-သော၊ သပ္ပဋိဃေန-သော၊ စက္ခုနာ-စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်၊ သတ္တော-ဆည် ။ပ။ ပဿေဝါ-ရာ၏။

-ဧတံ ရူပံ-ဤရူပါရုံသည်၊ ရူပဋ္ဌ-ဖောက်ပြန်တတ်သော အနက်ကြောင့် ရုပ်လည်းမည်၏။

-ဧတံ-သည်၊ ရူပါယတနံပိ-ရူပါရုံသည်ပင်လျှင် ဖဿစသည်တို့၏ စုဝေးရာဖြစ်သော အနက်ကြောင့် ရူပါယတနလည်းမည်၏။

-ဧတံ-သည်၊ ရူပဓာတုပိ-ရူပါရုံသည်ပင်လျှင် အတ္တမှဆိတ်သောအနက် ,သဘောဟူသော အနက်, သတ္တမဟုတ်သောအနက်ကြောင့် ရူပဓာတ်လည်းမည်၏။

၆၂၀။ <u>သဒ္ဒါယတနံ။</u> ယော သဒ္ဒေါ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ အနိဒဿနော သပ္ပဋိဃော ဘေရိသဒ္ဒေါ မုဒိင်္ဂသဒ္ဒေါ သင်္ခသဒ္ဒေါ ပဏဝသဒ္ဒေါ ဂီတသဒ္ဒေါ

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၅၉)

ဝါဒိတသဒ္ဒေါ သမ္မသဒ္ဒေါ ပါဏိသဒ္ဒေါ သတ္တာနံ နိဂ္ဃောသသဒ္ဒေါ ဓာတူနံ သန္နိဃာတသဒ္ဒေါ ဝါတသဒ္ဒေါ ဥဒကသဒ္ဒေါ မနုဿသဒ္ဒေါ အမနုဿသဒ္ဒေါ။ (ပါ။၁၆၄။သျှ။၂၅၇)

<u>အနက်ပေး</u>

- ဘေရိသဒ္ဒေါ - တီးသော စည်သံသည်၊ ဟောတိ-၏။
- မုဒိင်္ဂသဒ္ဒေါ - တီးသော မုရိုးစည်၏ အသံသည်။
- ပဏဝသဒ္ဒေါ - တီးသော ထက်စည်၏ အသံသည်။
- ဝါဒိတသဒ္ဒေါ - တီးမှုတ်သော စောင်းညှင်းအစရှိသည်တို့၏ အသံသည်။
- သမ္မသဒ္ဒေါ - တီးသော မောင်း ကြေးနင်း ခွက်ခွင်း အသံသည်။
- ပါဏိသဒ္ဒေါ - တီးသော လက်ခုတ် အသံသည်။
- သတ္တာနံ-စည်းဝေးသော သတ္တဝါတို့၏၊ နိဂ္ဃောသသဒ္ဒေါ-ကြွေးကြော်သော အသံသည်။
- ဓာတူနံ-ပထဝီစသောဓာတ်တို့၏၊ သန္နိဃာတသဒ္ဒေါ-အချင်းချင်း ထိခိုက်သော အသံသည်။
- ဥဒကသဒ္ဒေါ - စီးသော ရေ၏ အသံသည်။
- မနုဿသဒ္ဒေါ - လူတို့၏ စကားပြောဟောသော အသံသည်။
- အမနုဿသဒ္ဒေါ - လူမဟုတ်သော ဘီလူးတို့၏ အသံသည်၊ ဟောတိ-၏။

(ခက်ခဲသော ပုဒ်များကိုသာ အနက်ပေးထားသည်)

၆၂၄။ <u>ဂန္ဓာယတနံ။</u> ယော ဂန္ဓော စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ အနိဒဿနော သပ္ပဋိဃော မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော တစဂန္ဓော ပတ္တဂန္ဓော ပုပ္ဖဂန္ဓော ဖလဂန္ဓော အာမကဂန္ဓော ဝိဿဂန္ဓော သုဂန္ဓော ဒုဂ္ဂန္ဓော။ (ပါ။၁၆၅။သျှ။၂၅၉။)

<u>အနက်ပေး</u>

- မူလဂန္ဓော - အမြစ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အနံ့သည်။
- သာရဂန္ဓော - အနှစ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အနံ့သည်။
- တစဂန္ဓော - အခေါက်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အနံ့သည်။
- ပတ္တဂန္ဓော - အရွက်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အနံ့သည်။
- ပုပ္ဖဂန္ဓော - အပွင့်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အနံ့သည်။
- ဖလဂန္ဓော - အသီးကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အနံ့သည်။

http://www.dhammadownload.com

- အာမကဂန္ဓော - စိမ်းသောဟင်းရွက်အစရှိသည်တို့၏ အနံ့သည်။
- ဝိသဂန္ဓော - ငါးပုပ်၊ အမဲပုပ်အစရှိသည်တို့၏ အနံ့သည်။
- သုဂန္ဓော - အလိုရှိအပ်သော ကောင်းသော အနံ့သည်။
- ဒုဂ္ဂန္ဓော - အလိုမရှိအပ်သော မကောင်းသော အနံ့သည်၊ ဟောတိ-၏။

၆၂၈။ ရသာယတနံ။ ယော ရသော စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ အနိဒဿနော သပ္ပဋိဃော မူလရသော ခန္ဓရသော တစရသော ပတ္တရသော ပုပ္ဖရသော ဖလရသော အမ္ဗိလံ မဓုရံ တိတ္တကံ ကဋုကံ လောဏိကံ ခါရိကံ လမ္ဗိလံ ကသာဝေါ သာဒု အသာဒု။ (ပါ။၁၆၇။သျှ။၂၆၁။)

အနက်ပေး

- အမ္ဗိလံ - ရက်တကရည်အစရှိသော ချဉ်သော ရသသည်။
- မဓုရံ - နွားနို့ ထောပတ်စသော မွန်မြတ်သော ရသသည်။
- တိတ္တကံ - တမာစသော ခါးသော ရသသည်။
- ကဋုကံ - ချင်းစသော စပ်သော ရသသည်။
- လောဏိကံ - ဆားငန် ရသသည်။
- ခါရိကံ - ဆပ်ပြာစသော ငန်သော ရသသည်။
- လမ္ဗိလံ - ဆီးသီးဖျော် သီးသီးဖျော်စသော ချိုချဉ် ရသသည်။
- ကသာဝေါ - သဖန်းခါးသီးစသော ဖန်သော ရသသည်။
- သာဒုရသော- ကောင်းသော ရသသည်၊
- အသာဒုရသော- မကောင်းသော ရသသည်၊ ဟောတိ-၏။

၆၂၉။ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ။ ယံ ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ဣတ္ထိကုတ္တံ ဣတ္ထာကပ္ပေါ ဣတ္ထတ္တံ ဣတ္ထိဘာဝေါ ။ (ပါ။၁၆၈။သျှ။၂၆၄။)

အနက်ပေး

ယံ ယေန ကာရဏေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိယာ-၏=

- ယံ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ- အကြင် လက် ခြေ စသော မိန်းမသဏ္ဌာန်သည်၊ ဟောတိ-၏။
- ယံ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ - အကြင်သားမြတ်စသော မိန်းမဟု သိကြောင်းသည်။
- ယံ ဣတ္ထိကုတ္တံ - အကြင်မုတ်ဆိတ်ကြင်စွယ် မရောက်ခြင်း, ငယ်သောအခါ ဇန်းငယ် စကောငယ်တို့ဖြင့် ကစားခြင်းစသော မိန်းမ၏ အမူအရာသည်။

http://www.dhammadownload.com

- ယော ဣတ္ထာကပ္ပော- အကြင်မသန့်ရှင်းသော သွားခြင်း , ရပ်ခြင်းစသော မိန်းမ၏ အခြင်းအရာသည်။
- ယံ ဣတ္ထတ္တံ - အကြင်မိန်းမ၏အဖြစ်သည်။
- ယံ ဣတ္ထိဘာဝေါ- အကြင်မိန်း၏သဘောသည်၊ ဟောတိ-၏၊

တေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံ ရူပံ-ထိုရုပ်သည်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ-ဣတ္ထိန္ဒြေမည်၏။

၆၃၅။ ကာယဝိညတ္တိ။ ယာ ကုသလစိတ္တဿ ဝါ အကုသလစိတ္တဿ ဝါ အဗျာကတ-စိတ္တဿ ဝါ အဘိက္ကမန္တဿ ဝါ ပဋိက္ကမန္တဿ ဝါ အာလောကေန္တဿ ဝါ ဝိလောကေန္တဿ ဝါ သမိဉ္ဇေန္တဿ ဝါ ပသာရေန္တဿ ဝါ ကာယဿ ထမ္ဘနာ သန္ထမ္ဘနာ သန္ထမ္ဘိတတ္တံ ဝိညတ္တိ ဝိညာပနာ ဝိညာပိတတ္တံ။ (ပါ။၁၆၈။သျှ။၂၆၆)

အနက်ပေး

ကုသလစိတ္တဿဝါ-မဟာကုသိုလ် အဘိညာဏ်ကုသိုလ်အားဖြင့် ကိုးပါးသောကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း (ဝါ)ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကုသလစိတ္တဿဝါ-ဖြင့်လည်းကောင်း (ဝါ)ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဗျာကတစိတ္တဿဝါ-မဟာကြိယာ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟသိတုပ္ပါဒ် ကြိယာအဘိညာဏ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော အဗျာကတစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း (ဝါ) ကြောင့်လည်းကောင်း၊

- အဘိက္ကမန္တဿဝါ - ရှေ့သို့ တက်သောသူ၏လည်းကောင်း၊
- ပဋိက္ကမန္တဿဝါ - နောက်သို့ ဆုတ်သောသူ၏လည်းကောင်း၊
- အာလောကေန္တဿဝါ- တူရူကြည့်သောသူ၏လည်းကောင်း၊
- ဝိလောကေန္တဿဝါ - ထိုမှဤမှ ကြည့်သောသူ၏လည်းကောင်း၊၊
- သမိဉ္ဇေန္တဿဝါ- ကွေးသောသူ၏လည်းကောင်း၊
- ပသာရေန္တဿဝါ- ဆန့်သောသူ၏လည်းကောင်း၊
- ကာယဿ-ကိုယ်၏၊ ယာ ထမ္ဘနာ-အကြင်ခိုင်သည်ကိုပြုခြင်းသည်၊ (သန္ထမ္ဘနာ-တူ)

(ဝါ)သန္ထမ္ဘနာ- အကြင်အားကြီးစွာ ခိုင်သည်ကို ပြုတတ်သော တရားသည်။

- ယံ သန္ထမ္ဘိတတ္တံ - အကြင်ခိုင်ခဲ့သည်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ ဝိညတ္တိ - အကြင်အလိုကို သိစေတတ်သော တရားသည်။
- ယာ ဝိညာပနာ - အကြင်အလိုကို သိစေတတ်သော အခြင်းအရာသည်။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၆၂)

- ယံ ဝိညာပိတတ္တံ - အကြင်အလိုကို သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။
ဣဒံ-သော ။ပ။ ကာယဝိညတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

၆၃၆။ ဝစီဝိညတ္တိ။ ယာ ကုသလစိတ္တဿ ဝါ အကုသလစိတ္တဿ ဝါ အဗျာကတ-
စိတ္တဿ ဝါ ဝါစာ ဂိရာ ဗျပ္ပထော ဥဒီရဏံ ဃောသော ဃောသကမ္မံ ဝါစာ
ဝစီဘေဒေါ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဝါစာ ။ (ပါ။၁၆၈။သျှ။၂၆၇။)

အနက်ပေး

- ယာ ဝါစာ - အကြင်ဆိုအပ်သော စကားသည်။
- ယာ ဂိရာ - အကြင်ဆိုအပ်သော အသံသည်။
- ယော ဗျပ္ပထော- အကြင်စကားအပြားသည်၊(ဝါ)အကြင်စကားအပြားသာလျှင်ဖြစ်သော အကြောင်းသည်။
- ယံ ဥဒီရဏံ - အကြင်ရွတ်ဆိုအပ်သော စကားသည်။
- ယော ဃောသော - အကြင်ကြွေးကြော်တတ်သော အသံသည်။
- ယံ ဃောသကမ္မံ - အကြင်ကြွေးကြော်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော အမှုသည်။
- ဝါစာ-ဝါစာဟုဆိုအပ်သော၊ ယော ဝစီဘေဒေါ-အကြင်ဝစီဘေဒသည်၊ (ဝါ) အကြင် စကား မြွက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ အယံ-ဤသည်ကို၊ ဝါစာဣတိ-ဝါစာမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။
- ယာ ဝါစာ-အကြင်သဒ္ဒဝါစာကို၊ ဝါစာဂိရာဒိနာ-ဝါစာဂိရာအစရှိသည်ဖြင့်၊ဝုစ္စတိ -ဟောအပ်၏၊
တာယဝါစာယ - ထိုသဒ္ဒဝါစာဖြင့်=
- ယာ ဝိညတ္တိ - အကြင်အလိုကို သိစေခြင်းသည်။
- ယာ ဝိညာပနာ - အကြင်အလိုကို သိစေသောအခြင်းအရာသည်။
- ယံ ဝိညာပိတတ္တံ - အကြင်အလိုကို သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၆၃၇။ အာကာသဓာတု။ ယော အာကာသော အာကာသဂတံ အဃံ အဃဂတံ ဝိဝရော
ဝိဝရဂတံ အသမ္ဖုဋ္ဌံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ ။(ပါ။ ၁၆၉။ သျှ။ ၂၆၇။)

အနက်ပေး

- ယော အာကာသော - အကြင်ကောင်းကင်သည်။
- ယံ အာကာသဂတံ - အကြင်ကောင်းကင်သည်။
- ယံ အဃံ - အကြင်မထိအပ်သော သဘောသည်။ (အဃဂတံ-တူ)။
- ယော ဝိဝရော - အကြင်ဟင်းလင်းသော အပေါက်သည်။ (ဝိဝရဂတံ-တူ)
- စတူဟိ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ယံ အသံဖုဋ္ဌ-အကြင်မထိခြင်းသည်၊ဟောတိ-၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၃၈။ <u>ရူပဿလဟုတာ။</u> ယာ ရူပဿ လဟုတာ လဟုပရိဏာမတာ အဒန္ဓနတာ အဝိတ္ထနတာ။(ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၆၈။)

<u>အနက်ပေး:</u>

ရူပဿ–နိပ္ဖန္နရုပ်၏=

- ယာ လဟုတာ – အကြင်လျင်သော အခြင်းအရာသည်။
- ယာ လဟုပရိဏာမတာ–အကြင်လျင်သော အပြန်ရှိသော နိပ္ဖန္နရုပ်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အဒန္ဓနတာ – အကြင်မလေးသော နိပ္ဖန္နရုပ်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အဝိတ္ထနတာ – အကြင်ဝန်မရှိသော နိပ္ဖန္နရုပ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ–၏။

၆၃၉။ <u>ရူပဿ မုဒုတာ။</u> ယာ ရူပဿ မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာ အကက္ခဠတာ အကထိနတာ။ (ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၆၉။)

<u>အနက်ပေး:</u>

ရူပဿ–နိပ္ဖန္နရုပ်၏=

- ယာ မုဒုတာ – အကြင်နူးညံ့သော အခြင်းအရာသည်။
- ယာ မဒ္ဒဝတာ – အကြင်ပြေပြစ်သည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အကက္ခဠတာ – အကြင်မကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အကထိနတာ – အကြင်မခက်မာသည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ–၏။

၆၄၀။ <u>ရူပဿ ကမ္မညတာ။</u> ယာ ရူပဿ ကမ္မညတာ ကမ္မညတ္တံ ကမ္မညဘာဝေါ။ (ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၆၉)

<u>အနက်ပေး:</u>

ရူပဿ–နိပ္ဖန္နရုပ်၏၊

- ယာ ကမ္မညတာ– အကြင်အမှု၌ ကောင်းသော အခြင်းအရာသည်။
- ယံ ကမ္မညတ္တံ – အကြင်အမှု၌ ကောင်းသည်၏အဖြစ်သည်။ (ကမ္မညဘာဝေါ–တူ)

၆၄၁။ <u>ရူပဿ ဥပစယော။</u> ယော အာယတနာနံ အာစယော၊ သော ရူပဿ ဥပစယော။ (ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၆၉။)

<u>အနက်ပေး:</u>

အာယတနာနံ–အဖန်တလဲလဲဖြစ်သော ၁၁–ပါးသော ရုပ်အာယတနတို့၏၊ ယော အာစယော–အကြင်ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ သော အာစယော – ထို ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည်၊ ရူပဿ–စက္ခုဒသကရုပ်၏၊ ဥပစယော–ပွားခြင်းဥပါဒ်သည်၊ ဟောတိ–၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုချချက် (၆၄)

၆၄၂။ <u>ရူပဿ သန္တတိ။</u> ယော ရူပဿ ဥပစယော၊ သာ ရူပဿ သန္တတိ။
(ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၇၀။)

<u>အနက်ပေး:</u>

ဝမှတော-ပွားသည်မှ၊ ဥတ္တရိတရံ-လွန်စွာ၊ ပဝတ္တိကာလေ-ဖြစ်သောအခါ၌၊ ရူပဿ-စက္ခုဒသကစသော ရုပ်၏၊ ယော ဥပစယော-အကြင်ပွားခြင်း ဥပါဒ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သာ-ထိုပွားခြင်းဥပါဒ်သည်၊ ရူပဿ-၏၊ သန္တတိ-ဖြစ်စဉ် ဥပါဒ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၆၄၃။ <u>ရူပဿ ဇရတာ။</u> ယာ ရူပဿ ဇရာ ဇီရဏတာ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော။ (ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၇၀။)

<u>အနက်ပေး:</u>

ရူပဿ-စက္ခာယတန စသော ရုပ်=

- ယာ ဇရတာ - အကြင်အဂ္ဂယ်မှ ယုတ်ခြင်းသည်။
- ယာ ဇီရဏတာ - အကြင်အရွယ်မှ ယုတ်သော အခြင်းအရာသည်။
- ယံ ခဏ္ဍိစ္စံ - အကြင်သွား လက်သည်း ခြေသည်းကျိုးသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယံ ပါလိစ္စံ - အကြင် ဆံပင်ဖြူသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ ဝလိတ္တစတာ - အကြင်တွန့်သော အရေရှိသည်၏အဖြစ်သည်။
- အာယုနော-အသက်၏၊ ယာ သံဟာနိ-အကြင်ယုတ်ခြင်းသည်။
- ဣန္ဒြိယာနံ-စက္ခုစသောဣန္ဒြေတို့၏၊ ယော ပရိပါကော-အကြင်ရင့်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

၆၄၄။ <u>ရူပဿ အနိစ္စတာ ။</u> ယော ရူပဿ ခယော ဝယော ဘေဒေါ ပရိဘေဒေါ အနိစ္စတာ အန္တရဓာနံ။ (ပါ။၁၆၉။သျှ။၂၇၁။)

<u>အနက်ပေး:</u>

ရူပဿ-စက္ခာယတန စသော ရုပ်၏=

- ယော ခယော - အကြင်ကုန်ခြင်းသည်။
- ယော ဝယော - အကြင်ပျက်ခြင်းသည်။
- ယော ဘေဒေါ- အကြင်ပျက်စီးခြင်းသည်။ (ပရိဘေဒေါ-တူ)

(ဝါ)ယော ခယော- အကြင် ကုန်ရာသည်။

- ယော ဝယော- အကြင်ပျက်ရာသည်။

http://www.dhammadownload.com

- ယောဘောဒေါ- အကြင်ပျက်စီးရာသည်။
- ယာ အနိစ္စတာ - အကြင်အမြဲမရှိသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယံ အန္တရဓာနံ-အကြင်ကွယ်ရာသည်၊(ဝါ)အကြင်မမြင်ခြင်းသို့ ရောက်ရာသည်၊ဟောတိ-၏။

၆၄၅။ ကဗဠီကာရော အာဟာရော။ ဩဒနော ကုမ္မာသော သတ္တု မစ္ဆော မံသံ ခီရံ ဒဓိ သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ (ပါ။၁၆၉။သျ။၂၇၁။)

အနက်ပေး

- ယော ဩဒနော - အကြင်ထမင်းသည်။
- ယော ကုမ္မာသော - အကြင်မယောမုန့်သည်။
- ယော သတ္တု - အကြင်မုန့်လုံးသည်။ (ကြွင်း လွယ်ပြီ)။

= ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ အတ္ထိ ရူပံ ယမှိ ယမှိ ဇနပဒေ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ မုခါသိယံ ဒန္တဝိခါဒနံ ဂလဇ္ဈောဟရဏီယံ ကုစ္ဆိဝိတ္ထမ္ဘနံ ယာယ ဩဇာယ သတ္တာ ယာပေန္တိ ။ (ပါ။၁၆၉။သျ။၂၇၁။)

အနက်ပေး

အညမ္ပိ-ဆိုအပ်ပြီးသည်မှတစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ယမှိ ယမှိဇနပဒေ-အကြင် အကြင် ဇနပုဒ်၌၊ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ-တို့၏၊ မုခါသိယံ-ခံတွင်းဖြင့် စားအပ်သော၊ ဒန္တဝိခါဒနံ-သွားဖြင့် ခဲအပ်သော၊ ဂလဇ္ဈောဟရဏီယံ-လည်ချောင်းဖြင့် မျိုအပ်သော၊ ကုစ္ဆိဝိတ္ထမ္ဘနံ-ဝမ်းကို ခိုင်စေတတ်သော၊ ယံဝါ ပန ရူပံ-အကြင်သို့သဘောရှိသော အမြစ် အသီးစသော ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ယာယ ဩဇာယ-ဖြင့်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ယာပေန္တိ-မျှကုန်၏၊ (ဣဒံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ကဗဠီကာရော အာဟာရော-မည်သည်၊ ဟောတိ-၏။)

၆၄၇။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ။ ပထဝီဓာတု ။ပ။ ဝါယောဓာတု ကက္ခဠံ မုဒုကံ သဏှံ ဖရုသံ သုခသမ္ဖဿံ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ ဂရုကံ လဟုကံ။ (ပါ။၁၇၀။သျ။၂၇၂။)

အနက်ပေး

ယာ ပထဝီဓာတု-သည် ။ပ။ ကက္ခဠံ-ခက်တရော်ရှိ၏၊ မုဒုကံ-နူးညံ့၏၊ သဏှံ-ပြေပြစ်၏၊ ဖရုသံ-ကြမ်းတမ်း၏၊ သုခသမ္ဖဿံ-ကောင်းသောအတွေ့ရှိ၏ (ဝါ) ချမ်းသာသော အတွေ့ရှိ၏၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ-မကောင်းသော အတွေ့ရှိ၏ (ဝါ)ဆင်းရဲသော အတွေ့ရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

= ယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ ကာယေန အနိဒဿနေန သပ္ပဋိဃေန ဖုသိ ဝါ ဖုသတိ ဝါ ဖုသိဿတိ ဝါ ဖုသေ ဝါ။ (ပါ။၁၇၀။သျှ။၂၇၃။)

အနက်ပေး:

အနိဒဿနံ-သော၊ သပ္ပဋိဃံ-သော၊ ယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ-ကို၊ အနိဒဿနေန-သော၊ သပ္ပဋိဃေန-သော၊ ကာယေန-ကာယပသာဒဖြင့်၊ သတ္တော-သည်၊ ဖုသိ ဝါ-တွေ့လည်း တွေ့ပြီ၊ ဖုသတိ ဝါ-တွေ့လည်း တွေ့ဆဲ၊ ဖုသိဿတိ ဝါ-တွေ့လည်း တွေ့လတ္တံ့၊ ဖုသေ ဝါ-တွေ့လည်း တွေ့ရာ၏။

၆၅၁။ အာပေါဓာတု။ ယံ အာပေါ အာပေါဂတံ သိနေဟော သိနေဟဂတံ ဗန္ဓနတ္တံ ရူပဿ ။ (ပါ။၁၇၁။သျှ။၂၇၆။)

အနက်ပေး:

- ယော အာပေါ- အကြင်ရေသည်။
- ယံ အာပေါဂတံ - အကြင်ရေသည်။
- ယော သိနေဟော - အကြင်အစေးသည်။
- ယံ သိနေဟဂတံ - အကြင်အစေးသည်။
- ရူပဿ-ပထဝီဓာတ်စသောမဟာဘုတ်ကို၊ယံ ဗန္ဓနတ္တံ-အကြင်ဖွဲ့သည်၏အဖြစ်သည်၊ဟောတိ-

၈၄၄။ နော ဥပါဒါ ဥပါဒိဏ္ဏံ။ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ အာပေါဓာတု။ (ပါ။၁၉၂။သျှ။၃၀၃။)

အနက်ပေး:

နော ဥပါဒါ-မဟာဘုတ်တို့ကို စွဲလမ်း၍ မဖြစ်တတ်သော၊ ဥပါဒိဏ္ဏံ-သော၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ကတမံ-နည်း၊ ကမ္မဿ-၏ (ဝါ) ကို၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ ယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ-သည်၊ ယံ အာပေါဓာတု-သည်၊ ဟောတိ-၏။ ဣဒံ-သော ။ပ။ ဥပါဒိဏ္ဏံ-မည်၏။

၉၆၆။ ရူပါယတနံ ဒိဋ္ဌံ. သဒ္ဒါယတနံ သုတံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မုတံ သဗ္ဗံ ရူပံ မနသာ ဝိညာတံ ရူပံ။ (ပါ။၂၀၁။သျှ။၃၀၆။)

အနက်ပေး:

- ရူပါယတနံ-သည်၊ ဒိဋ္ဌံ-ဒိဋ္ဌမည်သော၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ ဓာတ်-ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

- သဒ္ဒါယတနံ-သည်၊ သုတံ-သုတမည်သော၊ ရူပံ-သည်၊ ဓာတံ-၏။
- ဂန္ဓာယတနံ-သည်၊ ရသာယတနံ-သည်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ-သည်၊ မုတံ-မုတမည်သော၊ ရူပံ-သည်၊ ဓာတံ - ၏။
- သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ရူပံ-သည်၊ မနသာ-မနောဝိညာဏ်ဖြင့်၊ ဝိညာတံ-သိအပ်သော၊ ရူပံ-သည်၊ ဓာတံ-၏။

၉၆၅။ <u>ပထဝီဓာတု။</u> ယံ ကက္ခဋံ ခရဂတံ ကက္ခဠတ္တံ ကက္ခဠဘာဝေါ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိ ဝါ ဥပါဒိန္နံ ဝါ အနုပါဒိန္နံ ဝါ။ (ပါ။၂၀၁။သျှ။၃၀၆။)

<u>**အနက်ပေး**</u>

- ယံ ကက္ခဋံ - အကြင်ခက်တရော်သော ရုပ်သည်။
- ယံ ခရဂတံ - အကြင်ကြမ်းသော ရုပ်သည်။
- ယံ ကက္ခဠတ္တံ- အကြင်ခက်တရော်သော ရုပ်၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ-၏။ (ကက္ခဠဘာဝေါ-တူ)။
- အဇ္ဈတ္တံဝါ - အသီးသီးသော မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။
- ဗဟိရံဝါ - အပ၌ဖြစ်သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။
- ဥပါဒိန္နံဝါ-သည်လည်း ။ပ။ ဟောတိ - ၏။

၉၆၉။ တေဇောဓာတု။ ယံ တေဇော တေဇောဂတံ ဥသ္မာ ဥသ္မာဂတံ ဥသုမံ ဥသုမဂတံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဥပါဒိန္နံ ဝါ အနုပါဒိန္နံ ဝါ။ (ပါ။၂၀၂။သျှ။၃၀၇)

<u>**အနက်ပေး**</u>

- ယော တေဇော- သည်။
- ယံ တေဇောဂတံ-အကြင်အလုံးစုံသော တေဇောတို့၌ အတွင်းဝင်သော ပူသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော လက္ခဏာရှိသောရုပ်သည်(ဝါ)သဘောအားဖြင့် တေဇောအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ (ပြည်သျှ၊၃။၃၅၀။)
- ယာ ဥသ္မာ - အကြင်အငွေ့သည်။
- ယာ ဥသ္မာဂတံ - အကြင်အငွေ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။
- ယာ ဥသုမာ - အကြင်အားရှိသော အငွေ့သည်၊ (ဝါ) အကြင်အခိုးသည်။
- ယံ ဥသုမဂတံ- အကြင်အားကြီးသောအငွေ့အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ဟောတိ-၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၆၈)

၉၇၀။ <u>ဝါယောဓာတု။</u> ယံ ဝါယော ဝါယောဂတံ ထမ္ဘိတတ္တံ ရူပဿ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဥပါဒိဏ္ဏံ ဝါ အနုပါဒိဏ္ဏံ ဝါ ။ (ပါ။၂၀၂။သျှ။၃၀၈။)

<u>အနက်ပေး:</u>

- ယော ဝါယော - အကြင်ဝါယောဓာတ်သည်။
- ယံ ဝါယောဂတံ - အကြင်လေအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။
- ရူပဿ-ပထဝီအစရှိသောရုပ်၏၊ ယံ ထမ္ဘိတတ္တံ-အကြင်ခက်တရော်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ-၏။ (ကြွင်း တူပြီ)

=====================================

နိက္ခေပကဏ္ဍ

၉၈၅။ <u>ကုသလာ။</u> တံသမ္ပယုတ္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓော ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ၊ တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ မနောကမ္မံ။ (ပါ။၂၀၅။သျှ။၃၁၅။)

<u>အနက်ပေး:</u>

- တံသမ္ပယုတ္တော-ထိုအလောဘစသည်တို့နှင့် အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒတာအစရှိသောအပြား တို့ဖြင့် ယှဉ်သော။
- တံသမုဋ္ဌာနာ- ထိုအလောဘစသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော။

၉၈၆။ <u>အကုသလာ။</u> တဒေကဋ္ဌာ စ ကိလေသာ၊ တံသမ္ပယုတ္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓော ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ (ပါ။၂၀၅။သျှ။၃၁၆။)

<u>အနက်ပေး:</u>

- တဒေကဋ္ဌာ-ထိုလောဘ ဒေါသစသည်နှင့်တကွ တစ်ခုသောစိတ်၌ တည်ကုန်သော ကိလေသာစ-တို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။
- တံသမ္ပယုတ္တော - ထိုလောဘ ဒေါသစသည်တို့နှင့် အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒတာအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။

၉၈၈။ <u>သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ။</u> သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ ရူပါဝစရေ အပရိယာပန္နေ သုခံ ဝေဒနံ ဌပေတွာ တံသမ္ပယုတ္တော သညာက္ခန္ဓော ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ (ပါ။၂၀၅။သျှ။၃၁၇)

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး

ကာမာဝစရေ-မည်သော ။ပ။ အပရိယာပန္နေ-တေဘူမကဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အကျုံးမဝင်သော၊ (ဝါ)လောကုတ္တရာမည်သော၊ သုခဘူမိယံ-သုခသဟဂုတ်စိတ် ခြောက်ဆယ့်သုံးခုစိတ္တုပ္ပါဒ် တည်းဟူသောဘုံ၌၊ သုခံ ဝေဒနံ-ကာယိကသုခ စေတသိကသုခဝေဒနာကို၊ ဌပေတွာ-၍၊ တံသမ္ပယုတ္တော-ထိုသုခဝေဒနာနှင့် ။ပ။ ယှဉ်သော၊ သညာက္ခန္ဓော-သည် ။ပ။ ဟောတိ-၏။

၉၈၉။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ။ ဒုက္ခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဌပေတွာ တံသမ္ပယုတ္တော ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ (ပါ။၂၀၅။သျှ။၃၁၈။)

အနက်ပေး

- ဒုက္ခဘူမိယံ - ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ်သုံးခု စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော ဘုံ၌။
- ဒုက္ခံ - ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာကို။ (ကြွင်းတူ)။

၉၉၀။ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ။ အဒုက္ခမသုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ အပရိယာပန္နေ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဌပေတွာ တံသမ္ပယုတ္တော ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ (ပါ။၂၀၅။သျှ။၃၁၈။)

အနက်ပေး

- အဒုက္ခမသုခဘူမိယံ- ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ငါးဆယ့်ငါးခု စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော ဘုံ၌။
- အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ - ဒုက္ခလည်းမဟုတ် သုခလည်းမဟုတ်သော ဝေဒနာကို။ (ကြွင်းတူ)။

၉၉၆။ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယာ။ အပရိယာပန္နာ မဂ္ဂါ စ မဂ္ဂဖလာနိ စ အသင်္ခတာ စ ဓာတု ။ (ပါ။၂၀၆။သျှ။၃၂၁။)

အနက်ပေး

- အပရိယာပန္နာ-တေဘူမက ။ပ။ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ကုန်၏။
- မဂ္ဂါစ-မဂ်တရားတို့သည်လည်း၊ ဖလာနိ စ-ဖိုလ်တရားတို့သည်လည်း။
- အသင်္ခတာ-အကြောင်းတရားတို့သည် အညီအညွှတ် စုဝေး၍ မပြုပြင်အပ်သော၊ ဓာတု စ-နိဗ္ဗာနဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏။

၁၀၀၃။ သင်္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ဣဓ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယ-ဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေအဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသ-

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်စုချက် (၇၀)

ဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ အတ္တနိ ဝါ ရူပံ၊ ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ (ပါ။၂၀၈။သျှ။၃၂၁)

<u>အနက်ပေး</u>

ဣဓ ဤလောက၌=

– အရိယာနံ–ဘုရားအစရှိသော အရိယာတို့ကို၊ အဒဿာဝီ–ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော၊ အရိယဓမ္မဿ–ဘုရားအစရှိသော အရိယာတို့၏ သတိပဋ္ဌာန်စသော တရား၌၊ အကောဝိဒေါ–မလိမ်မာသော။ **အရိယဓမ္မေ**–၌၊ အဝိနီတော–မစောင့် မပယ်တတ်သော၊ (ဝါ) မသိသော။

– သပ္ပုရိသာနံ–ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ကို၊ အဒဿာဝီ–ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော။ **သပ္ပုရိသဓမ္မဿ**–ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့၏ သတိပဋ္ဌာန်စသော တရား၌၊ အကောဝိဒေါ–သော၊ **သပ္ပုရိသဓမ္မေ**–၌၊ အဝိနီတော–သော၊ အဿုတဝါ–ခန္ဓာ အာယတနစသည်တို့၌ အကြားအမြင်မရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနော–အန္ဓပုထုဇဉ်သည်၊ ရူပံ–ရုပ်ကို၊ အတ္တတော–အတ္တအားဖြင့်၊ (ဝါ)အတ္တတော အတ္တဣတိ–အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿတိ–အမြင်မှားသောအားဖြင့်ရှု၏၊ ရူပဝန္တံ–ရုပ်ရှိသော၊ အတ္တာနံ ဝါ–အတ္တကိုမူလည်း၊ သမနုပဿတိ–၏၊ အတ္တနိ ဝါ–အတ္တ၌မူလည်း၊ ရူပံ–ကို၊ သမနုပဿတိ–၏၊ ရူပသ္မိံဝါ–၌မူလည်း၊ အတ္တာနံ–ကို၊ သမနုပဿတိ–၏။

၁၀၀၇။<u>ဝိစိကိစ္ဆာ။</u> သတ္ထရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ ဓမ္မေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ သံဃေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ သိက္ခာယ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ ပုဗ္ဗန္တေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ အပရန္တေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ ပုဗ္ဗာပရန္တေ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ။ (ပါ။၂၀၈။သျှ။၃၂၅။)

<u>အနက်ပေး</u>

– သတ္ထရိ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ ကင်္ခတိ–ယုံမှား၏၊ ဝိစိကိစ္ဆတိ–အာရုံကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာမတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်း၏ ။ပ။ ပင်ပန်း၏။

– ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု–ဤဇရာ မရဏ စသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော ဇာတိစသောတရား ဇာတိစသောထိုထိုအကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော ဇရာ မရဏ စသော အကျိုးတရားတို့၌၊ ကင်္ခတိ–ယုံမှား၏ ။ပ။ ပင်ပန်း၏။

၁၀၀၉။<u>သီလဗ္ဗတပရာမာသော။</u> ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိ ဝတေန သုဒ္ဓိ သီလဗ္ဗတေန သုဒ္ဓီတိ။ (ပါ။၂၀၈။သျှ။၃၂၆။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး

ဣတော ဤသာသနာတော်မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပဥ္ဓ၊ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-တို့အား (ဝါ)တို့၏၊ သီလေန-နွားစသည်တို့၏အလေ့ဖြင့်၊သုဒ္ဓိ-ကိလေသာမှစင်ကြယ်၏ ။ပ။ ဣတိ-သို့၊ဂဏှာတိ-၏။

၁၀၂၃။ သေက္ခာ။ စတ္တာရော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ ဟေဋ္ဌိမာနိ စ တီဏိ သာမညဖလာနိ။
(ပါ။၂၁၀။သျှ။၃၃၂။)

အနက်ပေး

စတ္တာရော-ကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-လောကုတ္တရာမဂ်တို့သည်၊ အပရိယာပန္နာ-တို့သည်၊ ဟေဋ္ဌိမာနိ-အရဟတ္တမဂ်မှ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ-ကုန်သော၊ သာမညဖလာနိ-သာမညဖိုလ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

၁၀၂၄။ အသေက္ခာ။ ဥပရိဋ္ဌိမံ အရဟတ္တဖလံ ။ (ပါ။၂၁၀။သျှ။၃၃၂။)

အနက်ပေး

- ဥပရိဋ္ဌိမံ-လောကုတ္တရာစိတ်ခုနစ်ခုတို့၏ အထက်၌ တည်သော။

၁၀၂၉။ပရိတ္တာရမ္မဏာ။ ပရိတ္တေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ။
(ပါ။၂၁၁။သျှ။၃၃၃။)

အနက်ပေး

ပရိတ္တေ-နည်းသော အာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ (ဝါ) ပရိတ္တမည်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - စိတ်စေတသိက် ရုပ်တရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ယေ ဓမ္မာ-အကြင်နာမ်တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊ သရူပတော-သရုပ်အားဖြင့်၊ စိတ္တစေတသိကာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ကုန်၏။

၁၀၃၅။ မိစ္ဆတ္တနိယတာ။ ပဉ္စ ကမ္မာနိ အာနန္တရိကာနိ ယာ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိယတာ။
(ပါ။၂၁၁။သျှ။၃၃၅။)

အနက်ပေး

-အာနန္တရိကာနိ-စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးခြင်းမြဲကုန်သော၊(ဝါ) အာနန္တရိကမည်ကုန်သော၊ ယာနိ ပဉ္စကမ္မာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ နိယတာ-စုတိ၏အခြားမဲ့၌မကောင်းကျိုးပေးခြင်း မြဲသော၊ (ဝါ) နိယတမည်သော၊ ယာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၀၃၇။အနိယတာ။ တေ ဓမ္မေ ဌပေတွာ အဝသေသာ ကုသလာကုသလာဗျာကတာ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ ရူပါဝစရာ အရူပါဝစရာ အပရိယာပန္နာ ။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော သဗ္ဗဉ္စ ရူပံ အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ (ပါ။၂၁၂။သျှ။၃၃၅။)

အနက်ပေး

တေ ဓမ္မေ-ထိုပဋ္ဌာနန္တရိယက် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဂ်တရားတို့ကို၊ ဌပေတွာ-၍၊ အဝသေသာ-ပဋ္ဌာနန္တရိယက်စသည်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ကုသလာကုသလာဗျာကတာ-မည်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်။ (ကြွင်း လွယ်ပြီ)

၁၀၄၁။ဥပ္ပန္နာ။ ယေ ဓမ္မာ ဇာတာ ဘူတာ သဉ္ဇာတာ နိဗ္ဗတ္တာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ ပါတုဘူတာ ဥပ္ပန္နာ သမုပ္ပန္နာ ဥဋ္ဌိတာ သမုဋ္ဌိတာ ဥပ္ပန္နာ ဥပ္ပန္နံသေန သင်္ဂဟိတာ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ ။ (ပါ။၂၁၂။သျှ။၃၃၆။)

အနက်ပေး

ယေဓမ္မာ-အကြင်တရားတို့သည်=
- ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်သည်(ဝါ)ရအပ်သော အတ္တဘောရှိကုန်သည်။
- ဘူတာ - ထင်ကုန်သည်။
- သဉ္ဇာတာ - ပစ္စယ္ပွန်အကြောင်းနှင့် စပ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။
- နိဗ္ဗတ္တာ - ပြီးခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။ (အဘိနိဗ္ဗတ္တာ - တူ)။
- ပါတုဘူတာ - ထင်စွာဖြစ်ကုန်သည်။
- ဥပ္ပန္နာ - ရှေးအဖို့မှ အထက်၌ ဖြစ်ကုန်သည်။ (သမုပ္ပန္နာ - တူ)။
- ဥဋ္ဌိတာ- အထက်၌ တည်ကုန်သည်။
- သမုဋ္ဌိတာ- ပစ္စယ္ပွန်အကြောင်းနှင့် စပ်၍ တည်ကုန်သည်။
- ဥပ္ပန္နာ-ဥပ္ပန္နဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဥပ္ပန္နံသေန သင်္ဂဟိတာ-ပစ္စုပ္ပန်အဖို့ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ (ကြွင်း လွယ်ပြီ)

၁၀၄၄။အတီတာ။ ယေ ဓမ္မာ အတီတာ နိရုဒ္ဓါ ဝိဂတာ ဝိပရိဏတာ အတ္ထင်္ဂတာ အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝိဂတာ အတီတာ အတီတံသေန သင်္ဂဟိတာ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ ။ (ပါ။၂၁၃။သျှ။၃၃၇။)

အနက်ပေး

ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်=

http://www.dhammadownload.com

- အတီတာ - ခဏသုံးပါးကို လွန်ကုန်သည်။
- နိရုဒ္ဓါ - ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။
- ဝိဂတာ- ကင်းခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည် ။
- ဝိပရိဏတာ- ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည် ။
- အတ္ထင်္ဂတာ- ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည် ။ (အဗ္ဗတ္ထင်္ဂတာ၊-တူ)
- ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ဖြစ်ပြီး၍ ၊ ဝိဂတာ-ကင်းကုန်သည် ။
- အတီတာ-ကုန်သော ၊ အတီတံသေန သင်္ဂဟိတာ-ကုန်သည်၊ အပေသုံ-ကုန်ပြီ။

၁၀၄၅။<u>အနာဂတာ။</u> ယေ ဓမ္မာ အဇာတာ အဘူတာ အသဉ္ဇာတာ အနိဗ္ဗတ္တာ အနဘိနိဗ္ဗတ္တာ အပါတုဘူတာ အနုပ္ပန္နာ အသမုပ္ပန္နာ အနုဋ္ဌိတာ အသမုဋ္ဌိတာ အနာဂတာ အနာဂတံသေန သင်္ဂဟိတာ။ပ။ဝိညာဏံ။ (ပါ၊၂၁၃။သျ၊၃၃၈)

<u>အနက်ပေး</u>

- ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အဇာတာ-မဖြစ်သေးကုန်သည် ။
- အဘူတာ-မထင်သေးကုန်သည် ။ (ကြွင်းပုဒ်များ ဥပ္ပန္န-ပုဒ်ကို မှီး၍ ပေးလေ) ။

၁၀၅၀။<u>အဇ္ဈတ္တာ ။</u> ယေ ဓမ္မာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ နိယတာ ပါဋိပုဂ္ဂလိကာ ဥပါဒိဏ္ဏာ ။ပ။ ဝိညာဏံ ။ (ပါ။၂၁၃။သျ၊၃၃၉)

<u>အနက်ပေး</u>

ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ-ထိုထိုသို့သော သတ္တဝါတို့၏=

- အဇ္ဈတ္တံ- အသီးသီးသော မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သည်။
- ပစ္စတ္တံ- မိမိကို စွဲ၍ ဖြစ်သော တရားသည် ။
- နိယတာ- မိမိ၌ ဖြစ်သော တရားတို့သည်။
- ပါဋိပုဂ္ဂလိကာ- အသီးသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သည် ။
- ဥပါဒိဏ္ဏာ- ကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်သည် ။

၁၁၀၃။ <u>ကာမာသဝေါ။</u> ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေါ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ ကာမသိနေဟော ကာမပရိဠာဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမဇ္ဈောသာနံ။ (ပါ။၂၂၂။သျ၊၃၆၂)

<u>အနက်ပေး</u>

ကာမေသု-ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌=

http://www.dhammadownload.com

- ယော ကာမစ္ဆန္ဒော- အကြင်လောဘသာလျှင်ဖြစ်သော အလိုသည်။
- ယော ကာမရာဂေါ- အကြင်လောဘသာလျှင် ဖြစ်သော တပ်မက်ခြင်းသည် ။
- ယာ ကာမနန္ဒီ- အကြင်လောဘသာလျှင် ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်းသည် ။
- ယာ ကာမတဏှာ - အကြင် - ဖြစ်သော တပ်မက်တတ်သော တရားသည်။
- ယော ကာမသိနေဟော-အကြင် - ဖြစ်သော အစေးသည်။
- ယော ကာမပိပါသော - အကြင် - ဖြစ်သော မွတ်သိပ်ခြင်းသည်။ (ပါဠိတော်၌ မပါ)။
- ယော ကာမပရိဠာဟော-အကြင် - ဖြစ်သော ပူပန်ခြင်းသည်။
- ယာ ကာမမုစ္ဆာ - အကြင် - ဖြစ်သော မိန်းမောခြင်းသည်။
- ယံ ကာမဇ္ဈောသာနံ- အကြင် - ဖြစ်သော မျိုချ၍ ငြိဆိုးစေခြင်းသည်။ ဟောတိ-၏။

၁၁၀၅။<u>ဒိဋ္ဌာသဝေါ</u>။"သဿတော လောကော"တိ ဝါ၊"အသဿတော လောကော"တိ ဝါ၊"အန္တဝါ လောကော"တိ ဝါ၊ အနန္တဝါ လောကော"တိ ဝါ၊"တံ ဇီဝံ တံ သရီရ"န္တိ ဝါ၊"အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ"န္တိ ဝါ။"ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ"တိ ဝါ၊"န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ"တိ ဝါ၊"ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ"တိ ဝါ၊ "နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ"တိ ဝါ။ (ပါ။၂၂၂။သျှ။၃၆၃။)

<u>အနက်ပေး</u>

-လောကော-ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော လောကသည်၊ သဿတော-မြဲ၏၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။

-လောကော-သည်၊ အသဿတော-အမြဲမရှိ(ဝါ) မမြဲ၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။

-လောကော-သည်၊ အန္တဝါ- အဆုံးရှိ၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော ။ပ။ ယူသော သဿတ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။ (အနန္တဝါ-အဆုံးမရှိ။ ကြွင်းတူ)။

-တံ-ထိုကိုယ်သည်၊ ဇီဝံ-အသက်တည်း၊ တံ-ထိုအသက်သည်၊ သရီရံ-ကိုယ်တည်း၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့ ။ပ။ ယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။ (ဌ။ ၄၀၃-ကြည့်)။

-ဇီဝံ-အသက်သည်၊ အညံ-တစ်ပါး၊ သရီရံ-ကိုယ်သည်၊ အညံ-တစ်ပါး၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့၊ ။ပ။ ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။ (ဌ၊ ၄၀၃-ကြည့်)။

-တထာဂတော-သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ-သေသည်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဟောတိ-ထင်၏။ ဣတိဝါ-ဤသို့ ။ပ။ ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။ (ကြွင်း ပေးလေ)။

http://www.dhammadownload.com

၁၁၂၆။ ကြ္ဆာသဉ္ဉောဇန်။ ယာ ပရလာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္ဒန, ပူဇနာသု ဣဿာ ဣဿာယနာ ဣဿာယိတတ္တံ ဥသူယာ ဥသူယနာ ဥသူယိတတ္တံ။ (ပါ။၂၂၆။သျ။၃၇၆။)

အနက်ပေး:

ပရလာဘသက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနပူဇနာသု-သူတစ်ပါးတို့၏ သက်န်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ရခြင်း,ကောင်းစွာ ပြုစီရင်အပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို တစ်ဖန်ရခြင်း, အလေးအမြတ်ပြုခြင်း,စိတ်ဖြင့် မြတ်နိုးစွာပြုခြင်း,ငါးပါးသောထိခြင်းဖြင့် ရှိခိုးခြင်း,နံ့သာပန်းစသည်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းတို့၌= (၄၊၄၀၄)

- ယာ ဣဿာ - အကြင်ငြူစူခြင်းသည်။
- ယာ ဣဿာယနာ - အကြင်ငြူစူသော အခြင်းအရာသည်။
- ယံ ဣဿာယိတတ္တံ- အကြင်ငြူစူခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောစိတ်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ ဥသူယာ - အကြင်အပြစ်ကို ထင်စွာပြုခြင်းသည်။
- ယာ ဥသူယနာ - အကြင်အပြစ်ကို ထင်စွာပြုသော အခြင်းအရာသည်။
- ယာ ဥသူယိတတ္တံ- အကြင်အပြစ်ကို ထင်စွာပြုခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သည်၊

ဟောတိ-၏။ (ဥသူယ-စသည် သုံးပုဒ်တို့ကား ဣဿာ-၏ ဝေဝုစ်တည်း၊ အနက်ပေးထားခြင်းသည် သျ-အာဘော်မျှသာ) (၄၊၄၀၄)။

၁၁၆၂။ ထိန်။ ယာ စိတ္တဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ ဩလီယနာ သလ္လီယနာ လီနံ လီယနာ လီယိတတ္တံ ထိနံ ထိယနာ ထိယိတတ္တံ စိတ္တဿ။ (ပါ။၂၃၃။သျ။၃၈၉။)

အနက်ပေး:

စိတ္တဿ-၏ =

- ယာ အကလ္လတာ - အကြင်နာသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အကမ္မညတာ - အကြင်အမှု၌ မကောင်းသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ ဩလီယနာ- အကြင်အောက်သို့တွဲလွဲဆွဲသောအခြင်းအရာသည်။(သလ္လီယနာ-တူ)။
- ယံ လီနံ - အကြင်တွန့်ခြင်းသည်။
- ယာ လီယနာ - အကြင်တွန့်သော အခြင်းအရာသည်။
- ယံ လီယိတတ္တံ - အကြင်တွန့်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

- ယံ ထိနံ - အကြင်မပြန့်ခြင်းသည်။
- ယာ ထိယနာ - အကြင်မပြန့်သော အခြင်းအရာသည်။
- စိတ္တဿ-၏၊ ယံ ထိယိတတ္တံ-အကြင်မပြန့်တတ်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၁၆၃။မိဒ္ဓံ။ ယာ ကာယဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ ဩနာဟော ပရိယောနာဟော အန္တောသမောရောဓော မိဒ္ဓံ သောပ္ပံ ပစလာယိကာ သောပ္ပံ သုပနာ သုပိတတ္တံ။ (ပါ၊၂၃၃။သျှ၊၃၈၉)

အနက်ပေး.

ကာယဿ-နာမက္ခန္ဓာသုံးပါးအပေါင်းဟုဆိုအပ်သော နာမကာယ၏=
- ယာ အကလ္လတာ- အကြင်နာသည်၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အကမ္မညတာ- အကြင်အမှု၌ မကောင်းသော ခန္ဓာသုံးပါး၏အဖြစ်သည်။
- ယော ဩနာဟော- အကြင်ဖွဲ့တတ်သော တရားသည်။
- ယော ပရိယောနာဟော-အကြင်ခပ်သိမ်းသောအဘို့မှ ဖွဲ့တတ်သော တရားသည်။
- ယော အန္တောသမောရောဓော-အကြင်အတွင်း၌ ကောင်းစွာ ပိတ်ပင်တတ်သော တရားသည်။
- ယံ မိဒ္ဓံ- အကြင်နှိပ်စက်တတ်သော တရားသည် ။
- ယံ သောပ္ပံ- အကြင်အိပ်ကြောင်း တရားသည်။
- ယံ သုပိတတ္တံ- အကြင်အိပ်တတ်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်။

၁၁၆၆။ကုက္ကုစ္စံ။ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ၊ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာ၊ အဝဇ္ဇေ ဝဇ္ဇသညိတာ ၊ ဝဇ္ဇေ အဝဇ္ဇသညိတာ ။ ယံ ဧဝရူပံ ကုက္ကုစ္စံ ကုက္ကုစ္စာယနာ ကုက္ကုစ္စာယိတတ္တံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခေါ။ (ပါ။၂၃၃။သျှ။၃၉၀။)

<u>အနက်ပေး</u>

- အကပ္ပိယေ-မအပ်သောဘောဇဉ်၌၊ ကပ္ပိယသညိတာ-အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဘုဉ္ဇတိ-သုံးဆောင်၏။ (ကြွင်းတူ)
- အဝဇ္ဇေ-အပြစ်မရှိသည်၌၊ ဝဇ္ဇသညိတာ-အပြစ်ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝီတိက္ကမတိ-လွန်ကျူး၏ ။ပ။ ဧဝရူပံ-သော=
- ယံ ကုက္ကုစ္စံ- အကြင်စက်ဆုပ်အပ်သော ဒုစရိုက် သုစရိုက်အမှုကို အာရုံပြု၍ နှလုံးမသာယာသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၏အဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

- ယာ ကုက္ကုစ္စာယနာ - အကြင်ကုက္ကုစ္စကို ပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။
- ယံ ကုက္ကုစ္စာယိတတ္တံ- အကြင်ကုက္ကုစ္စဖြင့် ဖြစ်တတ်သောသူ၏အဖြစ်သည်။
- ယော စေတသောဝိပ္ပဋိသာရော - အကြင်စိတ်၏ ဖောက်ပြန်သော ရေးရှု သွားခြင်းသည်။
- ယော မနောဝိလေခနော-အကြင်စိတ်ကို ရေးခြစ်တတ်သော တရားသည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၂၂၁။ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။"နတ္ထိ ဒိန္နံ၊နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ၊နတ္ထိ ဟုတံ၊နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော၊ နတ္ထိ အယံ လောကော၊နတ္ထိ ပရောလောကော၊ နတ္ထိ မာတာ၊ နတ္ထိ ပိတာ၊ နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ၊ နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ"တိ။ (ပါ၊၂၄၁။သျ။၄၀၁။)

<u>အနက်ပေး</u>

- ဒိန္နံ - ဒါန၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။
- ယိဋ္ဌံ - ကြီးစွာပူဇော်အပ်သော အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။
- ဟုတံ - အရိုအသေပူဇော်ခြင်း မင်္ဂလာအကျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။
- သုကဋဒုက္ကဋာနံ-ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏၊ ဖလံ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။
- အယံ လောကော - ဤပစ္စုပ္ပန်လောကသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ပ။ မရှိ။
- အယံ လောကော - ဤပစ္စုပ္ပန်လောကသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ပ။ မရှိ။
- ပိတာ - အဖ၌ အရိုအသေပြုသော အကျိုးသည်။ နတ္ထိ-မရှိ။ပ။ မရှိ။
- ဩပပါတိကာ - စုတိပဋိသန္ဓေနေကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်။
- သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ-လျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏။
- ယေ သမ္ဗုဒ္ဓါ-အကြင်မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၊ ဣမဉ္စ လောကံ-ဤပစ္စုပ္ပန်လောကကို လည်းကောင်း ။ပ။ သယံ-မိမိအလိုလို၊ အဘိညာ-ထူးသောအဘိညာဉ်ဖြင့်သိ၍၊ သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ပဝေဒေန္တိ-ကြားကုန်၏၊ တေ သမ္ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်။

၁၃၁၃။အဓိဝစနာ။ ယာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယျံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါ။ (ပါ၊၂၅၆။သျ။၄၃၄)

<u>အနက်ပေး</u>

တေသံ တေသံ-ထိုထိုသို့သော သဘောရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏=

http://www.dhammadownload.com

- ယာ သဉ္ဇ်ါ - အကြင်ဆိုအပ်သော အမည်သည်။
- ယာ သမညာ - အကြင်ကောင်းစွာဆိုအပ်သော အမည်သည်။
- ယာ ပညတ္တိ - အကြင်အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော အမည်သည်။
- ယော ဝေါဟာရော - အကြင်ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်သည်။
- ယံ နာမံ - အကြင်ညွှတ်တတ် ညွှန်စေတတ်သော အမည်သည်။
- ယံ နာမကမ္မံ - အကြင်မှည့်အပ်သော အမည်သည်။
- ယံ နာမဓေယျံ - အကြင်ထားအပ်သော အမည်သည်။
- ယာ နိရုတ္တိ - အကြင်ထုတ်၍ ဆိုအပ်သော အမည်သည်။
- ယံ ဗျဉ္ဇနံ - အကြင်အနက်ကို ပြတတ်သော အမည်သည်။
- ယော အဘိလာပေါ - အကြင်မှည့်အပ်သော အမည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၃၃၃။<u>ပါပမိတ္တတာ။</u> ယေ တေ ပုဂ္ဂလာ အဿဒ္ဓါ ဒုဿီလာ အပ္ပဿုတာ မစ္ဆရိနော ဒုပ္ပညာ။ ယာ တေသံ သေဝနာ နိသေဝနာ သံသေဝနာ ဘဇနာ သမ္ဘဇနာ ဘတ္တိ သမ္ဘတ္တိ တံသမ္ပဝင်္ကတာ။ (ပါ။၂၅၈။သျှ။၄၃၉။)

<u>အနက်ပေး</u>

ယေ တေ ပုဂ္ဂလာ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်=

- အဿဒ္ဓါ - သဒ္ဓါခြင်း မရှိကုန်။
- ဒုဿီလာ - သီလ မရှိကုန်။
- အပ္ပဿုတာ-ကင်းသော အကြားအမြင်ရှိကုန်၏ (ဝါ)နည်းသော အကြားအမြင် ရှိကုန်၏။
- မစ္ဆရိနော - ငါးပါးသော ဝန်တိုခြင်း ရှိကုန်၏။
- ဒုပ္ပညာ - ပညာမရှိကုန်။
- တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏=
- ယာ သေဝနာ - အကြင်မှီဝဲခြင်းသည်။
- ယာ နိသေဝနာ - အကြင်အားရှိသော မှီဝဲခြင်းသည်။
- ယာ သံသေဝနာ - အကြင်ထက်ဝန်းကျင်အဘို့အားဖြင့် မှီဝဲခြင်းသည်။
- ယာ ဘဇနာ - အကြင်ဆည်းကပ်ခြင်းသည်။
- ယာ သမ္ဘဇနာ - အကြင်ထက်ဝန်းကျင်အဘို့အားဖြင့် ဆည်းကပ်ခြင်းသည်။
- ယာ ဘတ္တိ - အကြင်မြဲမြံစွာ ဆည်းကပ်ခြင်းသည်။

http://www.dhammadownload.com

- ယာ သံမ္ဘတ္တိ - အကြင်ထက်ဝန်းကျင်အဘို့အားဖြင့် မြဲမြံစွာ ဆည်းကပ်ခြင်းသည်။
- ယာ တံသမ္ပဝင်္ကတာ- အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ကိုယ်စိတ်ဖြင့် ညွတ်ခြင်း ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၃၄၈။ခန္တိ။ယာ ခန္တိ ခမနတာ အဓိဝါသနတာ အစဏ္ဍိက္ကံ အနသုရောပေါ အတ္တမနတာ စိတ္တဿ။ (ပါ။၂၆၀။သျှ။၄၄၅။)

အနက်ပေး

- ယာ ခန္တိ - အကြင်သည်းခံခြင်းသည်။
- ယာ ခမနတာ - အကြင်သည်းခံသော အခြင်းအရာသည်။
- ယာ အဓိဝါသနတာ - အကြင်သည်းခံကြောင်း တရားသည်။
- ယံ အစဏ္ဍိက္ကံ - အကြင်မကြမ်းတမ်းသော စိတ်၏အဖြစ်သည်။
- ယော အနသုရောပေါ- အကြင်မကောင်းစွာ ဆိုအပ်သောစကား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ (ဝါ) ကောင်းစွာ ဆိုအပ်သော စကားသည်။
- စိတ္တဿ-၏၊ ယာ အတ္တမနတာ-အကြင်မိမိစိတ် ဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၁၃၅၀။သာခလျံ။ ယာ သာ ဝါစာ အဏ္ဍကာ ကက္ကသာ ပရကဋုကာ ပရာဘိသဇ္ဇနီ ကောဓသာမန္တာ အသမာဓိသံဝတ္တနိကာ တထာရူပိံ ဝါစံ ပဟာယ ယာ သာ ဝါစာ နေဠာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။ ယာ တတ္ထ သဏှဝါစတာ သခိလဝါစတာ အဖရုသဝါစတာ။ (ပါ။၂၆၀။သျှ။၄၄၅။)

အနက်ပေး

ယာ သာ ဝါစာ - အကြင် စကားသည်=

- အဏ္ဍကာ - အဖုရှိ၏။
- ကက္ကသာ - ဆွေးသော သစ်ပင်ကဲ့သို့ ယိုသော အမှုန့်ရှိ၏။
- ပရကဋုကာ - သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်နှလုံးကို မပွားစေတတ်။
- ပရာဘိသဇ္ဇနီ - ဆူးကောက်ကဲ့သို့ သူတစ်ပါးကို အလွန်ငြိတတ်၏။
- ကောဓသာမန္တာ - အမျက်ဒေါသ၏ အနီး၌ ဖြစ်၏။
- အသမာဓိသံဝတ္တနိကာ- သမာဓိကို မဖြစ်စေတတ်။

တထာရူပိံ - ထိုသို့ရန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော သဘောရှိသော၊ ဝါစံ-ကို၊ ပဟာယ-၍၊

http://www.dhammadownload.com

ယာ သာ ဝါစာ–အကြင်စကားသည်=
- နေဠာ – အပြစ်မရှိသည်။
- ကဏ္ဏသုခါ – နား၌ ချမ်းသာသည်။
- ပေမနီယာ – ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်။
- ဟဒယင်္ဂမာ – ချမ်းသာသဖြင့် စိတ်နှလုံးသို့ ဝင်တတ်သည်။
- ပေါရီ–ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည်၊(ဝါ)ပြေပြစ်သည်၊(ဝါ) ပြည်ကြီး၌နေသော သူတို့၏ စကားသည်။
- ဗဟုဇနကန္တာ – များစွာသောသူတို့ကို နှစ်သက်စေတတ်သည်။
- ဗဟုဇနမနာပါ – များစွာသော သူတို့၏ စိတ်ကို ပွားစေတတ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊

တထာရူပိံ ဝါစံ–ထိုသို့သဘောရှိသောသိမ်မွေ့သော စကားကို၊ ဘာသိတာ–သည်၊ ဟောတိ–၏။
တတ္ထ–ထိုစကားတို့တွင်=
- ယာ သဏှဝါစတာ– အကြင်ပြေပြစ်သော စကား၏အဖြစ်သည်။
- ယာ သခိလဝါစတာ– အကြင်နူးညံ့သော စကား၏အဖြစ်သည်။
- ယာ အဖရုသတာ – အကြင်မကြမ်းတမ်းသော စကား၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ–၏။

၁၃၅၂။ ကူဠန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတာ။ ဣဓေကစ္စော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ န ပဋိပဇ္ဇတိ န ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုန္ဒြိယေ န သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ (ပါ။၂၆၀။သျှ။၄၄၇။)

<u>အနက်ပေး</u>

–ဣဓ လောကေ–ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော–သည်၊ စက္ခုနာ–မျက်စိဖြင့်(ဝါ)စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ရူပံ–ကို၊ ဒိသွာ–၍၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ–ဣတ္ထိ ပုရိသတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းစသော ကိလေသာ၏အာရုံကို အာကြီးသောရာဂဖြင့် ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏။

–အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ–လက် ခြေ ဦးခေါင်းအစရှိသော အခြင်းအရာကို အာကြီးသောရာဂဖြင့် ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏။

–ယတွာဓိကရဏံ–အကြင်စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ယံ စက္ခုန္ဒြိယံ–ကို၊ အသံဝုတာ–မစောင့်စည်းသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရန္တံ–နေသော၊ ဧနံဘိက္ခုံ–သို့၊ ပါပကာ–ကုန်သော၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ–အလိုကြီးခြင်း နှလုံးမသာယာခြင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာ–ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–သဘောတရားတို့သည်၊ အန္ဝာဿဝေယျုံ–အစဉ်လိုက်၍ နှိပ်စက်လေကုန်၏။

(ဤတွင် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် ပြီးဆုံးသည်)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၈၁)

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ
(ပထမနေ့)

= ကရုဏာ ဝိယ သတ္တေသု၊ ပညာ ယဿ မဟေသိနော။
ဉေယျဓမ္မေသု သဗ္ဗေသု၊ ပဝတ္တိတ္ထ ယထာရုစိ။ကို ဝါကျအပြန်အလှန် အနက်ယောဇနာပါ။ (၁၃၁၉၊၁၃၅၀–အစိုးရ)။ (၄။၁။ပြည်သျှ၊၁။၁။).

= ဒယာယ တာယ သတ္တေသု၊ သမုဿာဟိတမာနသော။
ပါဠိဟီရာဝသာနမှိ၊ဝသန္တော တိဒသာလယေ။၌ အနိယတ်ထည့်၍ တိဒသာလယေ–ကို သဒ္ဒါနက်ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။(၁၃၄၂–အစိုးရ)(၄။၁။ပြည်သျှ၊၁။၅)

= ယံ ဒေဝဒေဝေါ ဒေဝါနံ၊ ဒေသေတွာ နယတော ပုန။
ထေရဿ သာရိပုတ္တဿ၊ သမာစိက္ခိ ဝိနာယကော။ ဟူသော ဂါထာကို ဒေဝါနံ–၌ အဘိဓေယျတ္ထ ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။
(၁၃၂၉–အစိုးရ) (၄။၂။ပြည်သျှ၊၁။၈။)

= အပနေတွာ တတော ဘာသံ ၊ တမ္ဗပဏ္ဏိနိဝါသိနံ ။
အာရောပယိတွာ နိဒ္ဒေါသံ ၊ ဘာသံ တန္တိနယာနုဂံ ။ကို ဘာသံ–ပုဒ်၏ အနက်တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂။ပြည်သျှ၊၁။၁၁)

= ဣတိ မေ ဘာသမာနဿ၊ အဘိဓမ္မကထံ ဣမံ။
အဝိက္ခိတ္တာ နိသာမေထ၊ဒုလ္လဘာ ဟိ အယံ ကထာ။ကို ဣတိ–အနက်မှန်ကန် စေလျက် ဝါကျပရိဝတ္တနနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂။ပြည်သျှ၊၁။၂၂။)

= တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန အဘိဓမ္မော။ဓမ္မာတိရေက ဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေန။ကို ပါဌသေသ သဗ္ဗနာမ်အစွဲ ပြည့်စုံစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃။ပြည်သျှ၊၁။၂၄။)

= အဘိဓမ္မံ ပန ပတွာ တိဏ္ဏမ္ပိ နယာနံ ဝသေန ဘူမန္တရပရိစ္ဆေဒေါ နိပ္ပဒေသတောဝ ဝိဘတ္တော။ ကို ပါဌသေသစုံလင်စေလျက် နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။(၄။၄။ပြည်သျှ၊၁။၂၈။)

= ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ ကထာဝတ္ထု ကသ္မာ ဂဟိတံ ၊ နနု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗာနတော အဋ္ဌာရသဝဿာဓိကာနိ ဒွေ ဝဿသတာနိ အတိက္ကမိတွာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေနေတံ

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုချချက် (၈၂)

ဥပိတံ ၊ တသ္မာ သာဝကဘာသိတတ္တာ ဆဋ္ဌေထ န ' န္တိ။ကို **ဝိတဏ္ဍဝါဒီ–ပုဒ်၏ အနက် ထင်စေလျက် အာကာရကို အနက်အားဖြင့် အပြင်ထုတ်၍ အနက်ပေးပါ ။** (ဍ၊၄။ပြည်သျှ၊၁။၂၈)

= ဣတိ သတ္ထာရာ ဒိန္ននယေန ဥပိတမာတိကာယ ဒေသိတတ္တာ သကလမ္ပေတံ ပကရဏံ ဗုဒ္ဓဘာသိတမေဝ နာမ ဇာတံ။ **ကို ဒေသိတတ္တာ–ကို ဟေတုသမ္ဗန်ထည့်၍ နိသျှည်း ကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၁–အစိုးရ) (ဍ။၅။ပြည်သျှ၊၁။၃၆။)**

= ထေရော ပုစ္ဆိတမတ္တကေနေဝ အကထေတွာ ဒသဗလဿ အပစိတိဒဿနတ္ထံ 'သေယျထာပိ အာဝုသော ပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသီ 'တိသာရောပမံ အာဟရိတွာ သာရရုက္ခော ဝိယ ဘဂဝါ ၊ သာခါပလာသသဒိသာ သာဝကာ။**ကို ထေရော–ပုဒ်၏ နာမတ္ထထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဍ။၅။ပြည်သျှ၊၁။၃၆။)**

= တံ ဝါစနာမဂ္ဂတော အတိရေကဆဘာဏဝါရံ ၊ ဝိတ္ထာရိယမာနံ ပန အနန္တမပရိမာဏံ ဟောတိ။**ကို နိပါတ်နက် ၊ သဗ္ဗနာမ်နက်ပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။** (ဍ။၆။ပြည်သျှ၊၁။၄၂။)

= ယတော မဟာပကရဏိယာ ဘိက္ခူ မဟာပကရဏော ဂဏနစာရံ အသလ္လက္ခေန္တာ ဂဏနစာရံ သမာနေန္တိ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်ကန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဍ။ရ။ပြည်သျှ၊၁။၄၃။)

= စိတ္တဝိဘတ္တိ ရူပဉ္စ ၊ နိက္ခေပေါ အတ္ထဇောတနာ ။
ဂမ္ဘီရံ နိပုဏံ ဌာနံ ၊ တမ္ပိ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (ဍ။ရ။ပြည်သျှ၊၁။၄၃။)

= ဣမေ ဥပေန္တော ပန ထေရော န သာမုက္ကံသိကေန အတ္တနော ဉာဏေန ဥပေသိ။ ဧကေတ္တရိယံ ပန ဧကနိပါတဒုကနိပါတသင်္ဂီတိဒသုတ္တရသုတ္တန္တေဟိ သမောဓာနေတွာ အာဘိဓမ္မိကတ္ထေရာနံ သုတ္တန္တံ ပတွာ အကိလမတ္ထံ ဥပိတာ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၀–အစိုးရ) (ဍ။၉။ပြည်သျှ၊၁။၄၈။)**

= ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊သံသာရောတိ ပဝုစ္စတိ။**ကို အနက်ပေးပါ။(ဍ။၁၁။ပြည်သျှ၊၁။၅၀။)**

http://www.dhammadownload.com

= တတ္ထ ဥဒကဿ အာဋ္ဌကသတေဟိပိ အာဠှကသဟဿေဟိပိ အာဠှကသတသဟဿေဟိ ပိ ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ ၊ အထ ခေါ အသင်္ချေယျော အပ္ပမေယျော မဟာဥဒကက္ခန္ဓော- တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။အယံ ဖလသာဂရော နာမ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁။ပြည်သျှ၁။၅၂။)

= ဒွေပိ ဟိ တန္တိယော ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာနံ ပသာဒဗဟုလာနံ ဉာဏုတ္တရာနံ ကုလပုတ္တာနံ အနန္တံ ပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။**ကို ဒွိ-အရ ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၂။ပြည်သျှ၁။၅၂။)

= သော "ကိံ နု ခေါ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦမိဝေဂေါ ဗလဝါ ၊ ဥဒါဟု စတုဝီသတိပ္ပဘေဒေ သမန္တပဋ္ဌာနေ နယမုခံ ဗလဝ" န္တိ စိန္တေသိ။**ကို သော-၌ နာမတ္ထထင်ရှားစေလျက် အာကာရဇဟိကရဏနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၂။ပြည်သျှ၁။၅၂။)

= အတ္ထေဝ ဂမ္ဘီရဂတံ သုဒုဗ္ဗုဓံ၊ သယံ အဘိညာယ သဟေတုသမ္ဘဝံ။ ယထာနုပုဗ္ဗံ နိခိလေန ဒေသိတံ၊ မဟေသိနာ ရူပဂတံဝ ပဿတိ။**ဂါထာ၌ ပဿဝ` - ကြိယာ၏ကရိုဏ်းထည့်လျက်အနက်ပေးပါ။(၁၃၄၄-အစိုးရ)(၄။၁၃။ပြည်သျှ၁။ ၅၄။**

= အယမ္ပိ ဘဂဝါ ဗောဓိမူလေ နိသိန္နော ဣမံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ 'ဣမံ ဝတ မေ ဓမ္မံ ဧသန္တဿ ဂဝေသန္တဿ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဝီတိဝတ္တာနိ။**ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက် · အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၃။ပြည်သျှ၁။၅၆။)

= တတော တမှာ ပလ္လင်္ကာ ဝုဋ္ဌာယ 'ဣမသ္မိံ ဝတ မေ ပလ္လင်္ကေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓ'န္တိ အနိမိသေဟိ စက္ခူဟိ သတ္တာဟံ ပလ္လင်္ကံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၃။ပြည်သျှ၁။၅၇။)

= တတော ဒေဝတာနံ "အဇ္ဇာပိ နူန သိဒ္ဓတ္ထဿ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အတ္ထိ၊ ပလ္လင်္ကသ္မိံဟိ အာလယံ န ဝိဇဟတီ"တိ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ-နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၃။ပြည်သျှ၁။၅၇။)

= မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကသ္မိံ ဟိ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ ဉာတိသမာဂမေ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ ပါထိကပုတ္တသမာဂမေ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ သဗ္ဗံ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ကတပါဋိဟာရိယ

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုချချက် (၁၄)

–သဒ္ဒိသမေဝ အဟောသိ။ကို နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဋ။၁၃။ပြည်သျ၊၁။၅၈။)

= ရတနဃရံနာမ နေဝ သတ္တရတနမယံ ဂေဟံ၊ သတ္တန္နံ ပန ပကရဏာနံ သမ္မသိတဋ္ဌာနံ "ရတနဃရ" န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ကို ဝေဒိတဗ္ဗ-၏ ကတ္တားထည့်၍၊ ပန-၏ ဇောတကတ္ထ ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၇၊အစိုးရ) (ဋ။၁၃။ပြည်သျ၊၁။၅၈။)

= ယထာ ဟိ တိမိရပိင်္ဂလမဟာမစ္ဆော စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ မဟာသမုဒ္ဒေယေဝ သြကာသံ လဘတိ၊ဧဝမေဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဧကန္တတော မဟာပကရဏေယေဝ သြကာသံ လဘတိ။ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။ (ဋ။၁၄။ပြည်သျ၊၁။၅၈။)

= ယာသံ ဝသေန ဂဂနတလံ အဥ္ဇနစုဏ္ဏသမောကိဏ္ဏံ ဝိယ ဥမာပုပ္ဖနီလုပ္ပလဒလသဥ္ဆန္နံ ဝိယ ဝီတိပတန္တမဏိတာလဝဏ္ဍံ ဝိယ သမ္ပသာရိတမေစကပဋံ ဝိယ စ အဟောသိ။ ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၇-အစိုးရ)(ဋ။၁၄။ပြည်သျ၊၁။၅၉။)

= ယာသံ ဝသေန ဒိသာဘာဂါ သုဝဏ္ဏရသဓာရာဘိသိဉ္စမာနာ ဝိယ၊ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပသာရိတာ ဝိယ၊ ကုင်္ကုမစုဏ္ဏကဏိကာရပုပ္ဖသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယစ ဝိရောစိံသု။ကို ယာသံ-အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၂-အစိုးရ) (ဋ။၁၄။ပြည်၊သျ။၁။၅၉။)

= ယာသံ ဝသေန ဒိသာဘာဂါ စီနပိဋ္ဌစုဏ္ဏရဉ္ဇိတာ ဝိယ၊ သုပက္ကလာခါရသသိဉ္စမာနာ ဝိယ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တာ ဝိယ၊ ဇယသုမနပါရိဘဒ္ဒကဗန္ဓုဇီဝကကုသုမသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲတိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။(ဋ။၁၄။ပြည်၊သျ။ ၁။ ၆၀။)

= ယာသံ ဝသေန ဒိသာဘာဂါ ရဇတဃဋေဟိ အာသိဉ္စမာနခီရဓာရာသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ သမ္ပသာရိတရဇတပဋ္ဋဝိတာနာ ဝိယ၊ ဝီတိပတန္တရဇတတာလဝဏ္ဍာ ဝိယ၊ ကုန္ဒကုမုဒသိန္ဒုဝါရသုမနမလ္လိကာဒိကုသုမသဉ္ဆန္နာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု ။ ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။ (ဋ။၁၄။ပြည်သျ၊၁။၆၀။)

= တေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ တာဝတိံသေ ၊ တတော ယာမေ ၊ တတော တုသိတေ ၊ တတော နိမ္မာနရတိံ ၊ တတော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ။ကို အာဓာရပုဒ်၊ ကြိယာပုဒ်များထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (ဋ။၁၅။ပြည်သျ၊၁။၆၁။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုချချက် ([illegible])

= တယော မာသေ နိရန္တရံ ပဝတ္တိတဒေသနာ ဝေဂေန ပဝတ္တာ အာကာသဂင်္ဂါဝိယ အဓော- မုခဌပိတဉဒကဃဋ္ဋာ နိက္ခန္တဉဒကဓာရာ ဝိယ စ ဟုတွာ အနန္တာ အပရိမာဏာ အဟောသိ။ **ကို တယော မာသေ-၌ မာသသရုပ်ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၆။ပြည်သျှ၊၁။၆၄။)**

= ကသ္မာ ဗုဒ္ဓါနဉ္စိ ဘဝင်္ဂပရိဝါသော လဟုကော၊ ဒန္တာဝရဏံ သုဖုသိတံ၊ မုခါဒါနံ သိလိဋ္ဌံ၊ ဇိဝှါ မုဒုကာ၊ သရော မဓုရော၊ ဝစနံ လဟုပရိဝတ္တံ၊ တသ္မာ တံ မုဟုတ္တံ ဒေသိတဓမ္မောပိ ဧတ္တကော ဟောတိ။**ကို ဘဝင်္ဂပရိဝါသော- ၌ သဒ္ဒတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယတ္ထ ထင်ရှားစေလျက် နိသျှမှန်စွာ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၆။ပြည်သျှ၊၁။၆၄။)**

= ထေရဿ ဟိ အနုပဒံ ဉဒ္ဒေသံ ဒဒမာနော အညော ဒါတုံ န သက္ကောတိ၊ န သမ္မာပုဏာတိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဝ သမ္မာပုဏေယျ။**ကို ထေရဿ-၏ နာမတ္ထထင်စေလျက်၄င်း၊ နိပါတ်နက် မှန်စေလျက်၄င်း အနက်ပေးပါ။(၄။၁၆။ပြည်သျှ၊၁။၆၄။)**

= တံ ခါဒိတွာ အနောတတ္တဒဟေ သရီရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ မနောသိလာတလေ ဌိတော သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ စာတုမဟာရာဇဒတ္တိယံ သေလမယံ ပတ္တံ အာဒါယ ဉတ္တရကုရုံ ဂစ္ဆတိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊စီဝရ-ပုဒ်၏ အနက်တိကျစေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၇။ပြည်သျှ၊၁။၆၇။)**

= ဉဘိန္နမ္ပိ ဟိ တေသံ ရသ္မိသု ဝါ သရေသု ဝါ ဝစနေသု ဝါ နာနတ္တံ နတ္ထိ ။**ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲ တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၇။ပြည်သျှ၊၁။၆၈။)**

= ထေရော သတ္ထာရာ ဒေသိတံ ဒေသိတံ ဓမ္မံ အာဟရိတွာ တေသံ ဒေသေသိ။**ကို ထေရ- ပုဒ်၏ နာမတ္ထ၊သဗ္ဗနာမ်အစွဲတိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၇။ပြည်သျှ၊၁။၆၉။)**

= ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊ အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။
အထဿ ကင်္ခါ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ၊ ယတော ခယံ ပစ္စယာနံ အဝေဒိ။ကို နိယတ် အနိယတ် **ပြည့်စုံအောင်ထည့်စပ်ယောဇနာပါ။ (၁၃၄၈-အစိုးရ)(၄။၁၈။ပြည်၊သျှ၊၁။၇၁။)**

= ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊ အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ၊
ဝိဓူပယံ တိဋ္ဌတိ မာရသေနံ၊ သူရိယောဝ ဩဘာသယမန္တလိက္ခံ။ကို အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၃-အစိုးရ) (၄။၁၈။ပြည်သျှ၊၁။၇၁။)

ရွှေသင်္ဂဇာပါဠိတော် မိုချုချက် (၈၆)

= ယမကသာလာနမန္တရေ နိပဇ္ဇန္န ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ "ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ၊ ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ ၊ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထာ "တိ ဝုတ္တဝစနံ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနံ။၌ **အာကာရကို အနက်အားဖြင့်အပြင်ထုတ်၍ အနက်ယောဇနာပါ။(၄။၁၉။ပြည်သျှ၊၁။ရ၅။)**

= ဥဘိန္နံမန္တရေ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿာနိ ပုပ္ဖဒါမံ ဂန္ထေန္တေန ဝိယ ၊ ရတနာဝလိံ အာဝုနန္တေန ဝိယ စ ကထိတော အမတပ္ပကာသနော သဒ္ဓမ္မော မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနံ နာမ ။**ကို ဥဘ–အနက် ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။(၄။၁၉။ပြည်သျှ၊၁။ရ၅။)**

= ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ ၊ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ ။
ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ ၊ ဝိနယော "ဝိနယော"တိ အက္ခာတော။**ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၉။ပြည်သျှ၊၁။ရ၆။)**

= အတ္ထာနံ သူစနတော ၊ သုဝုတ္တတော သဝနတောထ သူဒနတော ။
သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာ–ဂတော စ "သုတ္တ"န္တိ အက္ခာတံ။**ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၀။ပြည်သျှ၊၁။ရ၈။)**

= တဉှိ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ သူစေတိ၊ သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ ဝေနေယျဇ္ဈာ – သယာနုလောမေန ဝုတ္တတ္တာ။**ကိုအနက်ပေးပါ။(၁၃၂၇–အစိုးရ)(၄။၂၀။ပြည်သျှ၊၁။ ရ၈။)**

= ယထာ စ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတာနိ ပုပ္ဖါနိ န ဝိကိရိယန္တိ န ဝိဒ္ဓံသီယန္တိ၊ ဧဝမေတေန သင်္ဂဟိတာ အတ္ထာ။၌ **ဝိကိရိယန္တိ ဝိဒ္ဓံသီယန္တိ–ပုဒ်များကို ကတ္တုရုပ်၊ကမ္မရုပ်နှစ်နည်းကြံ၍ ကုန်စုံအောင်ယောဇနာပါ။(၁၃၄၈–အစိုးရ) (၄။၂၀။ပြည်သျှ၊၁။ရ၉။)**

= ယံ ဇတ္ထ ဝုမိမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။
ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတော။**ဟူသော ဂါထာကို ကတ္တား အစုံအလင်ထည့်လျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၀–အစိုးရ)(၄။၂၀။ပြည်သျှ၊၁။၈၀။)**

= ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ၊ ဝိပတ္တိဥ္စာပိ ယံ ယဟိံ။
ပါပုဏာတိ ယထာ ဘိက္ခု၊ တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေ။**ကို နိသျှကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၁။ပြည်သျှ၊၁။၈၅။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှီချက် (၈၇)

= တထာ ပဌမံ ယေ တေ ပစုရာပရာဓာ သတ္တာ ၊ တေ ယထာပရာဓံ ဧတ္ထ သာသိတာတိ ယထာပရာဓသာသနံ။ကို **နိသျကျကျအနက်ယောဇနာပါ။** (၄။၂၂။ပြည်သျ၊၁။၈၅။)

= တတိယံ ဓမ္မပုဉ္ဇမတ္တေ “အဟံ မမာ” တိသညိနော သတ္တာ ယထာဓမ္မံ ဧတ္ထ သာသိတာတိ ယထာဓမ္မသာသနန္တိ ဝုစ္စတိ။ကို **ဓမ္မ-ပုဒ်၏ အဘိဓေယျတ္ထထင်ရှားစေလျက် အနက်ယောဇနာပါ။** (၄။၂၂။ပြည်သျ၊၁။၈၆။)

= တီသုပိ စေတေသု တိဿော သိက္ခာ ၊ တီဏိ ပဟာနာနိ ၊ စတုဗ္ဗိဓော စ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ကို **စတုဗ္ဗိဓ-သရုပ်ပေါ်လွင်စေလျက် ဒီပကနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၂။ပြည်သျ၊၁။၈၈။)

= တီသုပိ စေတေသု ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာ ယသ္မာ သသာဒီဟိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒေါ မန္ဒဗုဒ္ဓီဟိ ဒုက္ခောဂါဟာ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာစ၊ တသ္မာ ဂမ္ဘီရာ။ကို ဒုက္ခောဂါဟာ - ၌ **သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထထင်စေလျက် ဥပမာ ဥပမေယျ ကွဲပြားအောင် အနက်ပေးပါ။** (၁၃၄၇-အစိုးရ) (၄။၂၃။ပြည်သျ၊၁။၈၉)။

= ဒေသနာတိ ပညတ္တိ၊ ယထာဓမ္မံ ဓမ္မာဘိလာပေါတိ အဓိပ္ပါယော။ အနုလောမပဋိလောမ-သင်္ခေပဝိတ္ထာရာဒိဝသေန ဝါ ကထနံ။ကို **နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၄။၂၃။ပြည်သျ၊၁။၉၃။)

= သော စ လောကိယလောကုတ္တရော ဝိသယတော၊ အသမ္မောဟတော စ အတ္ထာနုရူပံ ဓမ္မေသု၊ ဓမ္မာနုရူပံ အတ္ထေသု၊ ပညတ္တိပထာနုရူပံ ပညတ္တီသု အဝဗောဓော။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၃။ပြည်သျ၊၁။၉၃။)

= တေသံ တေသံ ဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော သလက္ခဏသင်္ခါတော အဝိပရီတသဘာဝေါ။ကို **နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၆၁-အစိုးရ)(၄။၂၃။ပြည်သျ၊၁။၉၃။)

= သဗ္ဗမ္ပေတံ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ ဒုပ္ပညေဟိ သသာဒီဟိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဒုက္ခောဂါဟံ၊ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌဉ္စ၊ တသ္မာ ဂမ္ဘီရံ။ကို **ဥပမာပိဏ္ဍိနည်းဖြင့် အနက်ယောဇနာပါ။** (၁၃၃၉-အစိုးရ) (၄။၂၃။ပြည်သျ၊၁။၉၃။)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၈၈)

= တေသံ တေ ဓမ္မာ ပညာယ အတ္ထံ အနုပပရိက္ခတံ န နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ၊ တေ ဥပါရမ္ဘာနိ - သံသာ စေဝ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခာနိသံသာ စ။ကို **ပါဠ္ဍာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။** (၁၃၅၃-အစိုးရ) (၅။၂၄။ပြည်သျှ၁။၉၅။)

= ယဿ စတ္ထာယ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ၊ တဉ္စဿ အတ္ထံ နာနုဘောန္တိ။ တေသံ တေ ဓမ္မာ ဒုဂ္ဂဟိတာ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာန''န္တိ။ကို **ပါဠ္ဍာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။**(၅။၂၄။ ပြည်သျှ၁။ ၉၇။)

= အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော ပညာသမ္ပဒံ နိဿာယ စတသော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ၊ တာသဉ္စ တတ္ထေဝ ပဘေဒဝစနတော။ကို **ဝါကျအပြန်အလှန် အနက်ယောဇနာပါ။** (၁၃၄၉-အစိုးရ) (၅။၂၄။ပြည်သျှ၁။၉၈။)

= ဝုတ္တဉှေတံ-''တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ယေမေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ၊ တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာ''တိ။ကို **ဝုတ္တံ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။** (၅။၂၅။ပြည်သျှ၁။၉၉။)

= ဝုတ္တဉှေတံ-'' စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ အစိန္တေယျာနိ န စိန္တေတဗ္ဗာနိ၊ ယာနိ စိန္တေန္တော ဥမ္မာဒဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ''တိ။ကို **နိသျှကျကျအနက်ပေးပါ။** (၅။၂၅။ပြည်သျှ၁။၁၀၀။)

= ဌပေတွာ စတုရောပေတေ ၊ နိကာယေ ဒီဃအာဒိကေ ။
တဒညံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ၊ နိကာယော ခုဒ္ဒကော မတော ။ကို **တဒည-အနက် တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၅။၂၆။ပြည်သျှ၁။၉၈။)

= ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိ သဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော။ ကို **ဘိက္ခု အရထင်စေလျက် အနက်ယောဇနာပါ။** (၁၃၃၂-အစိုးရ) (၅။၂၇။ပြည်သျှ၁။၁၀၅။)

= တသ္မိံ ဌာနေ ဧကော ဘိက္ခု နိသိန္နော''ဓမ္မကထိက တွံ သိနေရုံ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ ဒီဃ-သုတ္တံ အာဟရသိ၊ ကိံ သုတ္တံ နာမေတ''န္တိ အာဟ။ကို **အာဟ-၏ ကံပုဒ်ထည့်၍အနက် ပေးပါ။** (၅။၂၉။ပြည်သျှ၁။၁၁၁။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၈၉)

= တမ္ပိ တေ ဒုဂ္ဂဟိတံ ၊ ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိတွာ နိဒ္ဒါယန္တေန ဥဂ္ဂဟိတံ ဘဝိဿတိ၊ တုမှာဒိသေ ဟိ ပစ္စာဓေန္တော ဝါ ဥပသမ္ပာဒေန္တော ဝါ သာတိသာရော ဟောတိ။**ကို ထည့်သင့်သော ပါဌ်များထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၉။ပြည်သျှ၊၁။၁၁၂။)**

= အဘိဓမ္မံ ပဋိဗာဟေန္တော ဣမသ္မိံ ဇိနစက္ကေ ပဟာရံ ဒေတိ၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဗာဟတိ၊ သတ္ထု ဝေသာရဇ္ဇညာဏံ ပဋိနိဝတ္တေတိ၊ သောတုကာမံ ပရိသံ ဝိသံဝါဒေတိ။**၌ ပဋိဗာဟေန္တော ပုဒ်ကို ဝိသေသျှကြံ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၀။ပြည်သျှ၊၁။၁၁၅။)**

= အရိယမဂ္ဂေ အာဝရဏံ ဗန္ဓတိ ၊ အဋ္ဌာရသသု ဘေဒကရဝတ္ထူသု ဧကသ္မိံ သံန္ဒိဿတိ၊ ဥက္ခေပနီယကမ္မတဇ္ဇနီယကမ္မာရဟော ဟောတိ၊ တံ တံ ကမ္မံ ကတွာ ဥယျောဇေတဗ္ဗော "ဂစ္ဆ ဝိဃာသာဒေါ ဟုတွာ ဇီဝိဿသီ"တိ ။**ကို အာကာရဗဟိကရဏနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၀။ပြည်သျှ၊၁။၁၁၅။)**

= ဣမေဟိ မဟာနာဂေဟိ အာဘတော ၊ တတော ဥဒ္ဓံ တေသံယေဝ သိဿာနုသိဿ- သင်္ခါတာယ အာစရိယပရမ္ပရာယ ယာဝဇ္ဇတနကာလာ အာဘတော။**ကို မဟာနာဂ-၏သရုပ် ထင်စေလျက်ငင်း၊ကံပုဒ်ထည့်၍ငင်းအနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၄။)**

= သော အည့် ကမ္မံ အကတွာ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှိ ၊ တဿ ဒဟရကာလေယေဝ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၅။)**

= သော ရညော အာရောစေတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ မဟာဇနဿ ဒါနံ ဒတွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲတိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၆။)**

= ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ ၊ စတုရော စ အသင်္ခိယေ ။
အမရံ နာမ နဂရံ၊ ဒဿနေယျံ မနောရမံ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၆။)**

= ယံနူနိမံ ပူတိကာယံ၊ နာနာကုဏပပူရိတံ။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆေယျံ၊ အနပေက္ခော အနတ္ထိကော။**ကို ကတ္တားနှင့် အနတ္ထိကော-၏ ကရိုဏ်းထည့်၍ အနက်ပေးပါ။(၁၃၄၃-အစိုးရ) (၄။၃၄။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၈။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၉၀)

= အတ္ထိ ဟောဟိတိ သော မဂ္ဂေါ၊ န သော သက္ကာ န ဟောတုယေ။
ပရိယေသိဿာမိ တံ မဂ္ဂံ၊ဘဝတော ပရိမုတ္တိယာ။**ကိုပရိယေသိဿာမိ–၏ဝါစ္စထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ။** (၁၃၅၁–အစိုးရ) (၅။၃၄။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၈။)

= ယထာပိ ဥဏှေ ဝိဇ္ဇန္တေ ၊ အပရံ ဝိဇ္ဇတိ သီတလံ ။
ဇဝံ တိဝိဂ္ဂေ ဝိဇ္ဇန္တေ ၊ နိဗ္ဗာနံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကံ ။**ကို တိဝိဓ–သရုပ် ထင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။** (၅။၃၄။ပြည်သျှ၊၁။၁၂၉။)

= တတ္ထပ္ပမာနံ ပဒဟိံ ၊ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမေ ။
အဗ္ဘန္တရမှိ သတ္တာဟေ ၊ အဘိညာဗလ ပါပုဏိံ ။**ကို နိသျကျအနက်ပေးပါ။** (၁၃၆၁–အစိုးရ) (၅။၃၆။ပြည်သျှ၊၁။၁၃၅။)

= သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တံ အာမန္တေသိ "ဂစ္ဆ တာတ၊ အယံ သုမေဓပဏ္ဍိတော 'ပဗ္ဗဇိဿာမိ'တိ နိက္ခန္တော၊ ဧတဿ ဝသနဋ္ဌာနံ မာပေဟီ"။**ကို အာကာရအတွင်း သွင်းလျက် အနက်ပေးပါ။** (၁၃၁၉–အစိုးရ) (၅။၃၆။ပြည်သျှ၊၁။၁၃၅)။

= အဿမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ။
စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ၊ ပဉ္စဒေါသဝိဝဇ္ဇိတံ။**ကို အနက်ပေးပါ။**(၅။၃၇။ပြည်သျှ၊၁။၁၃၅။)

= ပဉ္စဒေါသဝိဝဇ္ဇိတန္တိ ပဉ္စိမေ စင်္ကမဒေါသာ နာမ ထဒ္ဓဝိသမတာ ၊ အန္တောရုက္ခတာ ၊ ဂဟနစ္ဆန္နတာ ၊ အတိသမ္ဗာဓတာ ၊ အတိဝိသာလတာတိ။**ကို နိသျကျအနက်ပေးပါ။** (၅။၃၇။ပြည်သျှ၊၁။၁၃၆။)

= အတိသမ္ဗာဓေ စင်္ကမေ ဝိတ္ထာရတော ရတနိကေ ဝါ အဍ္ဎရတနိကေ ဝါ စင်္ကမန္တဿ ပရိစ္ဆေဒေ ပက္ခလိတွာ နခါပိ အင်္ဂုလိယောပိ ဘိဇ္ဇန္တီတိ အတိသမ္ဗာဓော စတုဒ္ဒေါ ဒေါသော။ **ကို နိကျသျှသျှအနက်ပေးပါ။** (၅။၃၇။ပြည်သျှ၊၁။၁၃၇။)

= အဋ္ဌိမာနိ သမဏသုခါနိ နာမ ဓနဓညပရိဂ္ဂဟာဘာဝေါ၊ အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍပရိယေသနဘာဝေါ နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍဘုဉ္ဇနဘာဝေါ၊ ရဋ္ဌံ ပီဠေတွာ ဓနသာရံ ဝါ သီသကဟာပဏာဒီနိ ဝါ ဂဏှန္တေသု ရာဇကုလေသု ရဋ္ဌပီဠနကိလေသာဘာဝေါ ၊ ဥပကရဏေသု နိစ္ဆန္ဒရာဂဘာဝေါ ၊ စောရဝိလောပေ နိဗ္ဘယဘာဝေါ၊ ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိ အသံသဋ္ဌဘာဝေါ၊ စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတဘာဝေါတိ။**ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၅။၃၇။ပြည်သျှ၊၁။၁၃၈။)

http://www.dhammadownload.com

= "ယထာ တသ္မိံ အသမေ ဝသန္တေန သက္ကာ ဟောန္တိ ကမ္မာနိ အဋ္ဌ သမဏာသုခါနိ ဝိန္ဒိတုံ၊ ဇဝံ အဋ္ဌဂုဏာသမုပေတံ တံ အသမံ မာပေသိ"န္တိ။ကို **'ယထာ တထာ၊ ဥပမာ မဟုတ်'စသော နိယံနှင့်အညီ အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၈။ပြည်သျှ၁။၁၃၇။)

= ယထာ တသ္မိံ ဝသန္တော တံ ဗလံ အာဟရိတုံ သက္ကောမိ ၊ ဇဝံ တံ အသမံ တသ အဘိညတ္ထာယ ဝိပဿနာဗလဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ မာပေသိန္တိ အတ္ထော။ကို **သမ္ဗန္ဓာမ် အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၈။ပြည်သျှ၁။၁၃၉။)

= ဝါကစီရံ နိဝါသေသိန္တိ တဒါ အဟံ သာရိပုတ္တ ကမ္မေ နဝ ဒေါသေ ဒိသွာ သာဋကံ ပဟာယ ဝါကစီရံ နိဝါသေသိ၊ မုဉ္စတိဏံ ဟီရံ ဟီရံ ကတွာ ဂန္ထေတွာ ကတံ ဝါကစီရံ နိဝါသနပါရုပနတ္ထာယ အာဒိယိန္တိ အတ္ထော။ကို **နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၉။ပြည်သျှ၁။၁၃၉။)

= "နာဟံ 'အာဟာရံ န လဘာမိ'တိ ပဗ္ဗဇိတော၊ သိနိဒ္ဓါဟာရော နာမေသ မာနမဒပုရိသမဒေ ဝဍ္ဎေတိ၊ မာဟာရမူလကဿ ဒုက္ခဿ အန္တော နတ္ထိ၊ ယံနူနာဟံ ဝါပိတံ ရောပိတံ ဓညနိဗ္ဗတ္တကံ အာဟာရံ ပဇဟိတွာ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ဘဝေယျ"န္တိ။ကို **နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၄၁။ပြည်သျှ၁။၁၅၀။)

= ယဒိ ဗုဒ္ဓဿ သောဓေထ၊ ကောကာသံ ဒဒါထ မေ။
အဟမ္ပိ သောဓယိဿာမိ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။ကို **ပုဗ္ဗမှ-၌ ကတ္တားထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာပါ။ (၁၃၄၇-အစိုးရ)** (၄။၄၂။ပြည်သျှ၁။၁၅၅။)

= ဗိလာသယာ ဒရီသယာ၊ နိက္ခမိန္တွ သကာသယာ။
တေပဓ္မ အာသယာ ဆုဒ္ဒါ၊ ဒုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။ကို **ကြောင်းကျိုးပေါ်အောင် (၁၃၃၁)။ကတ္တားနှင့် အဆုံးတွင် ပါ၌သေသထည့်စွက်လျက် (၁၃၄၀)အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၁၊၁၃၄၀-အစိုးရ)** (၄။၄၇။ပြည်သျှ၁။၁၆၈။)

= န ဟေတော ဇတ္တကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။ကို **အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၉-အစိုးရ)** (၄။၄၉။ပြည်သျှ၁။၁၇၄။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၉၂)

= ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ တသိတာ ဘီတာ၊ ဘန္တာ ဗျထိတမာနသာ။
မဟာဇနာ သမာဂမ္မ၊ ဒီပင်္ကရမုပါဂမုံ။ **ကိုပါဌာနုသာရီ အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၃၉=ခုနှစ်ဦးအစိုးရ) (ဋ္ဌ၊၅၃။ပြည်သျှ၊၁။၁၇၄)

= ယေ ကေစိ တေန သမယေန၊ ဇဟန္တိ မာနုသံ ဘဝံ။
အပ္ပတ္တမာနသာ သေက္ခာ၊ ဂရဟိတာ ဘဝန္တိ တေ။ **ကို နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၅၀-နှစ်ဦး၊အစိုးရ) (ဋ္ဌ။၅၆။ပြည်သျှ၊၁။၁၉၇။)

= အသီတိဟတ္ထမုဗ္ဗေဓော၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
သောဘတိ ဒီပရုက္ခောဝ၊ သာလရာဇာဝ ပုပ္ဖိတော။ **ကို အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၂-အစိုးရ) (ဋ္ဌ။၅၆။ပြည်သျှ၊၁။၁၉၈။)

= သော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ရဇ္ဇံ နိယျာတေတွာ ပဗ္ဗဇိ၊ သော တီဟိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော ဥပ္ပါဒေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲတိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။**
(ဋ္ဌ။၅၇။ပြည်သျှ၊၁။၂၀၂။)

= ဝေမာတိကဘာတာ ပနဿ အာနန္ဒကုမာရော နာမ နဝုတိကောဋိသင်္ချာယ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဓမ္မသဝနတ္ထာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ၊ သတ္ထာ တဿ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ **ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဋ္ဌ။၅၇။ပြည်သျှ၊၁။၂၀၃။)**

= ယထာ ပန အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ သမန္တာ အသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏာယေဝ သရီရပ္ပဘာ ဟောတိ၊ န ဧဝံ တဿ။ တဿ ပန ဘဂဝတော သရီရပ္ပဘာ နိစ္စကာလံ ဒသသဟဿိလောက- ဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ **၌ အည-အပါဒါန်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-၌ ဗုဒ္ဓသရုပ်၊ သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဋ္ဌ။၅၇။ပြည်သျှ၊၁။၂၀၃။)**

= ကိံ ပန အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အယမာနုဘာဝေါ နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ၊ တေပိ ဟိ အာကင်္ခမာနာ ဒသသဟဿိံ ဝါ လောကဓာတုံ၊ တတော ဝါ ဘိယျော အာဘာယ ဖရေယျုံ။ **၌ အည- အပါဒါန်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-၌ ဗုဒ္ဓသရုပ်၊ "နှစ်ခုပဋိသေ ၊ ခွဲဝေမရှိ"စသောနိယံနှင့်အညီ အနက်ပေးပါ။**
(ဋ္ဌ။၅၈။ပြည်သျှ၊၁။၂၀၅။)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၉၃)

= မဟာပုရိသဿ ယက္ခံ ဩလောကေတွာ ဝိဝဋ္ဋမတ္တေ အင်္ဂဇာလံ ဝိယ လောဟိတဓာရံ ဥဂ္ဂိရမာနံ တဿ မုခံ ဒိသွာပိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဒေါမနဿံ နုပ္ပဇ္ဇိ။**ကို လက္ခဏာဝန္တကံ ထည့်လျက်** အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၆-အစိုးရ) (၄။၅၈။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၀။)။

= သော "ဣမဿ မေ နိဿန္ဒေန အနာဂတေ ဣမိနာဝ နီဟာရေန သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခမန္တု"တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၅၈။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၀။)။

= ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတိ။ ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ။**ကို ပါဌာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။** (၄။၅၉။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၀။)

= ဗြာဟ္မဏော သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဂေဟံ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ "အဟံ ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဂုဘတ္တဝတ္ထာဒီနိ ဒါတုံ နော န သက္ကောမိ၊ နိသီဒနဋ္ဌာနံ ပန ကထံ ဘဝိဿတီ"တိ။**ကို ဗြာဟ္မဏ-ပုဒ်၏ နာမတ္တထင်စေလျက် ဆရာနည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၅၉။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၃။)

= အယံ သုရုစိ ဗြာဟ္မဏော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ နိသီဒနဋ္ဌာနတ္ထာယ စိန္တေသိ၊ မယာပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ပုညကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။**ကို တတ္ထ-အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၅၉။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၃။)

= မဟာပုရိသော တံ ဒိသွာ "ကိံ ကမ္မံ ကရိဿတီ"တိ အာဟ။ မမ အဇာနနသိပ္ပံ နာမ နတ္ထိ၊ ဂေဟံ ဝါ မဏ္ဍပံ ဝါ ယော ယံ ကာရေတိ၊ တဿ တံ ကာတုံ ဇာနာမီတိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၅၉။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၃။)

= တဿ သုဝဏ္ဏမယေသု ထမ္ဘေသု ရဇတမယာ ဃဋကာ အဟေသုံ၊ရဇတမယေသု ထမ္ဘေသု သုဝဏ္ဏမယာ၊ မဏိတ္ထမ္ဘေသု ပဝါဠမယာ၊ ပဝါဠတ္ထမ္ဘေသု မဏိမယာ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၆၀။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၅။)

= မဟာပုရိသော ဂန္တွာ မဏ္ဍပံ ဩလောကေသိ ဩလောကေန္တဿေဝဿ သကလသရီရံ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋံ အဟောသိ။**၌ အဿ-ပုဒ်ကို ကာကောလောကနနည်း ကြံ၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၆၀။ပြည်သျှ၊၁။၂၁၆။)

http://www.dhammadownload.com

မေ့သင်္ဂဏီပါဠိတော် မှီချချက် (၉၄)

= အထဿ မဏ္ဍပ် သြလောကေတွာ စေတဒဟောသိ"နာယံ မဏ္ဍပေါ မနုဿဘူတေန ကတော၊ မယှံ ပန အဇ္ဈာသယံ မယှံ ဂုဏံ အာဂမ္မ အဒ္ဓါ သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှံ အဟောသိ၊ တတော သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှံ အဟောသိ၊ တတော သက္ကေန ဒေဝရညာ အယံ မဏ္ဍပေါ ကာရိတော ဘဝိဿတီ"တိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၀။ပြည်သျ၊၁။၂၁၆။)**

= ဂဝါပနတ္ထိ မဟာန္တေ မဟာန္တေ ကောလမ္ဗေ ခီရဿ ပူရေတွာ ဥဒ္ဓနေသု အာရောပေတွာ ဃနပါကပက္ကေ ခီရေ ထောကေ တဏ္ဍုလေ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကမဓုသက္ကရစုဏ္ဏသပ္ပိဟိ အဘိသင်္ခတံ ဘောဇနံ ဝုစ္စတိ။**ကို ခီရဿ–ပုဒ်၏ ဝိဘတ်ျတ္တမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၁။ပြည်သျ၊၁။၂၁၈။)**

= တေ ပန ဘိက္ခူ အတ္တနော အာနုဘာဝေန နိသီဒိံသု။ ပရိယောသာနဒိဝသေ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ ပတ္တာနိ ဓောဝါပေတွာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သပ္ပိနဝနီတတေလမဓုဖာဏိတာနံ ပူရေတွာ တိစီဝရေဟိ သဒ္ဓိံ အဒါသိ။**ကို အတ္တနော–ပုဒ်၏ အနက်တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၁။ပြည်သျ၊၁။၂၁၉။)**

= သော "ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော"တိ သုတွာ ဉာတိသံဃပရိဝုတော နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ တဿ ဘဂဝတော ဒိဗ္ဗတူရိယေဟိ ဥပဟာရံ ကာရာပေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပစ္စေကံ ဒုဿယုဂါနိ ဒတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာသိ။**ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲနှင့် ဗုဒ္ဓ–၏နာမတ္ထထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၂။ပြည်၊၁။၂၂၁)။**

= သော "ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော"တိ သုတွာ အာဂန္တွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္ထာပိ နံ "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၃။ပြည်၊၁။၂၂၄)။**

= သတ္ထာ တဿ မာနသံ သြလောကေတွာ "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၄။ပြည်၊၁။၂၂၆)။**

= သော ကိရ မန္ဒတ္ထိဒ္ဓေါ ဃနက္ခန္ဓော ဥပရိနိဂ္ဂတာဟိ မဟာသာခါဟိ မောရပိဉ္ဆကလာပေါ ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။**ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၆၆။ပြည်၊၁။၂၃၀)။**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မိုချချက် (၉၅)

= သော တေန သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရဒ္ဓဝီရိယော တိဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တာဝတ္တသမ္ပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓသာသနံ သောဘေသိ။**ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။ရ၁။ပြည်သျှ၊၁။၂၄၁။)

= မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတိ။**ကိုအနက်ပေးပါ။**(၄။ရ၁။ပြည်သျှ၊၁။၂၄၂)

= သုဒ္ဓါဝါသေသု ဒေဝေသု၊ ဟေတု နာမ န ဝိဇ္ဇတိ။
နေက္ခမ္မနိန္နာ သပ္ပုရိသာ ၊ ဝိသံယုတ္တာ ဘဝါဘဝေ။
စရန္တိ လောကတ္ထစရိယာယော၊ ပူရေန္တိ သဗ္ဗပါရမီ။**ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**
(၄။ရ၂။ပြည်သျှ၊၁။၂၅၀။)

= အစေတနံဝ ကောဋ္ဌေန္တေ ၊ တိဏ္ဏေန ဖရသုနာ မမံ ။
ကာသိရာဇေ န ကုပ္ပါမိ ၊ ဧသော မေ ခန္တိပါရမီ ။**ကို ဥပမာအန္တောကရဏနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။** (၄။ရ၄။ပြည်သျှ၊၁။၂၅၃။)

= မာတာ ပိတာ န မေ ဒေဿာ၊ နပိ ဒေဿံ မဟာယသံ။
သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ၊ တသ္မာ ဝတမဓိဋ္ဌဟိံ။**၌ မေ၊ မယှံ–တို့၏ အဘိဓေယျတ္ထကို ဖော်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၂–အစိုးရ) (၄။ရ၄။ပြည်သျှ၊၂၅၃။)**

= သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေမိ၊ ဆဝဋ္ဌိကံ ဥပနိဓာယဟံ။
ဂါမဏ္ဍလာ ဥပါဂန္တွာ၊ ရူပံ ဒဿေန္တိ နပ္ပကံ။**၌ အနပ္ပကံ၊ ရူပံတို့၌ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖော်လျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၇–အစိုးရ) (၄။ရ၅။ပြည်သျှ၊၁။၂၅၄။)**

= အစေတနာယံ ပထဝီ ၊ အဝိညာယ သုခံ ဒုခံ ။
သာပိ ဒါနဗလာ မယှံ၊သတ္တက္ခတ္တုံ ပကမ္ပထ။**၌ ဒါနဗလာ–ပုဒ်၏ ဝိဘတျတ္ထ၊ ပကမ္ပထ–၌ ဥပသာရပုဒ်အနက်ထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။ရ၅။ပြည်သျှ၊၁။၂၅၆။)

= တ္ကမသ္မိံ တ္ကဒါနိ အညံ ဒေဝလောကံ အနုပဂန္တွာ မနုဿလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပတ္တော ပုညာနိ ကတွာ စုတာ စုတာ မနုဿာ ဒေဝလောကံ ပရိပူရေဿန္တိ။**ကို အည–အပါဒါန်ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။ရ၅။ပြည်သျှ၊၁။၂၅၇။).

http://www.dhammadownload.com

= နိဗ္ဗုတာ နူန သာ မာတာ၊ နိဗ္ဗုတော နူန သော ပိတာ။
နိဗ္ဗုတာ နူန သာ နာရီ၊ ယဿာယံ ဤဒိသော ပတိ။**ကို နိယမာနိယမ စုံလင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၁၃၃၀–အစိုးရ) (၄။၇၆။ပြည်သျှ၁။၂၅၉။)

= တေ အနနုစ္ဆဝိကေန သမုဒါစာရေန သမုဒါစရန္တေ သညာပေတွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေန္တော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရပ္ပမုခါ အဋ္ဌာရသ ဗြဟ္မကောဋိယော အမတပါနံ ပါယေသိ။**ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၄။၇၇။ပြည်သျှ၁။၂၆၄။)

= ဣတော ပဋ္ဌာယ ဂမ္ဘီရံ၊ အဘိဓမ္မကထံ ဣမံ။
ဝုစ္စမာနံ နိသာမေထ၊ ဧကဂ္ဂါ သာဓု သာဓဝေါ။**ကို အနက်ပေးပါ။**
(၄။၇၉။ပြည်သျှ၁။၂၆၆။)

= "ဟေတူ ဓမ္မာ၊ န ဟေတူ ဓမ္မာ"တိအာဒယော ဟိ ဆ ဒုကာ ဂန္ထတော စ အတ္ထတော စ အညမညသမ္ဗန္ဓေန ကဏ္ဏိကာဝိယ ဃဋာ ဝိယ ဟုတွာ ဌိတတ္တာ"ဟေတုဂေါစ္ဆကော"တိ ဝုစ္စတိ။**ကို နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**
(၄။၇၉။ပြည်သျှ၁။၂၆၈။)

= တေသု ဟိ နဝ တိကာ ၊ ဧကေသတ္တတိ စ ဒုကာ သပ္ပဒေသာနံ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ သပ္ပဒေသာ နာမ။ အဝသေသာ တေရသ တိကာ ၊ ဧကေသတ္တတိ စ ဒုကာ နိပ္ပဒေသာ နာမ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊ နိပါတ်နက်မှန်စေလျက်အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၀။ပြည်သျှ၁။၂၇၀။)

= "ကတမော ပန ဘန္တေ ကာယသမာစာရော ကုသလော၊ ယော ခေါ မဟာရာဇ ကာယသမာစာရော အနဝဇ္ဇော"တိ စ "အပရံ ပန ဘန္တေ ဧတဒါနုတ္တရိယံ၊ ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ"တိ စ ဧဝမာဒီသု အနဝဇ္ဇေ ။**ကို နိသျနက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၀။ပြည်သျှ၁။၂၈၂။)

= န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော။
အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိံ။**ကို အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၇–အစိုးရ) (၄။၈၁။ပြည်သျှ၁။၂၇၄။)

= ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ ကုစ္ဆိတေ ပါပကေ ဓမ္မေ သလယန္တိ စလယန္တိ ကမ္ပေန္တိ ဝိဒ္ဓံသေန္တီတိ ကုသလာ။**ကို နိသျနက်ပြည့်စုံစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၁။ပြည်သျှ၁။၂၈၄။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ဗိုလ်ချက် (၉၇)

= ကုစ္ဆိတာနံ ဝါ သာနတော တနုကရဏတော ဩသာနကရဏတော ဉာဏံ ကုသံ နာမ၊ တေန ကုသေန လာတဗ္ဗာတိ ကုသလာ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ၌/ အတ္ထော-၏ သမ္ဗန္ဓ်ခံလျက် အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၇-အစိုးရ)(၄။၈၁။ပြည်သျှ၁။၂၇၇)

= (က) အတ္တနော ပန သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိ ဓမ္မာ။
(ခ) ဓာရိယန္တိ ဝါ ပစ္စယေဟိ၊ ဓာရိယန္တိ ဝါ ယထာသဘာဝတောတိ ဓမ္မာ။ကို (က)၌ ကတ္တား (ခ)၌ ကံထည့်၍ ထိုကတ္တား ကံတို့၏ အဘိဓေယျတ္ထကိုဖော်၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၅၆-အစိုးရ) (၄။၈၁။ပြည်သျှ၁။၂၇၇။)

= ကိစ္စေတ္ထ ယုဒ္ဒိ တာဝ ဧကေတ္ထာနိ၊ ကုသလာ ဓမ္မာတိ ဣဒံ ကုသလာကုသလာတိဝုတ္တ - သဒိသံ ဟောတိ။ကို ကိစ္စေတ္ထ-၌ သဒ္ဒတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယတ္ထ ထင်ရှားစေ၍ ဆရာနည်း ကျနစေလျက် ပြည့်စုံစွာ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၂။ပြည်သျှ၁။၂၈၁။)

= ယာပိ စေသာ ပရတော "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"တိ ပုစ္ဆာ၊ တာယပိ သဒ္ဓိံ ဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ။နေဝ ဟိ ဓမ္မာ ကုသလာ၊အထ စ ပနိဒံ ဝုစ္စတိ "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"တိ။ကို ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၂။ပြည်သျှ၁။၂၈၂။)

= တသ္မာ ဓမ္မတ္တယေန သဒ္ဓိံ အတ္ထတော နိန္နာနတ္တာနံ ကုသလာဒီနမ္ပိ ဧကတ္တံ အာပဇ္ဇတိ "ယဒေဝ ကုသလံ၊ တံ အကုသလံ၊ တံ အဗျာကတ" န္တိ။ကို အနက်မှန်မှန်ပေးပါ။ (၁၃၂၅-အစိုးရ) (၄။၈၂။ပြည်သျှ၁။၂၈၃။)

= တေဟိ စ အညော ကုသလပရောပိ။ ဇဝံ အဘာဝတ္တံ အာပန္နေဟိ ဓမ္မေဟိ အနညေ ကုသလာဒယောပိ အဘာဝါယေဝ သိယုန္တိ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၂။ပြည်သျှ၁။၂၈၄။)

= သော ဇတေသံ အညတရာနန္တရေ ဝုစ္စမာနော အတ္တနော အတ္ထသာမညံ ဒီပေတိ။ သဗ္ဗေဝ ဟိ ဇတေ သဘာဝဓာရဏာဒိနာ လက္ခဏေန ဓမ္မာ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊ဒီပေတိ-၏ သမ္ဗဒါန် ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၃။ပြည်သျှ၁။၂၈၆။)

= "ယာဝဠိုဒံ ဘိက္ခဝေ န သုကရံ အက္ခာနေန ပါပုဏိတုံ, ယာဝ သုခါ သဂ္ဂါ။န တေ သုခံ

http://www.dhammadownload.com

ပဓာနန္တိ၊ ယေ န ပယာသန္တိ နန္ဒနန္တိ"အာဒီသု သုခပစ္စယဋ္ဌာနေ။**ကို အာကာရအတွင်းသွင်း၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၃။ပြည်သျ၊၁။၂၈၉။)**

= ဝစနတ္တော ပနေတ္ထ သုခယတီတိ သုခါ၊ ဒုက္ခယတီတိ ဒုက္ခာ၊ န ဒုက္ခာ န သုခါတိ အဒုက္ခမသုခါ။ မကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။**ကို ပါဌ်သေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၄။ပြည်သျ၊၁။၂၉၁။)**

= အညမညဝိသိဋ္ဌာနံ ကုသလာကုသလာနံ ပါကာတိ ဝိပါကာ၊ ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနံ အရူပဓမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၆-စိုး)(၄။၈၄။ပြည်သျ၊၁။၂၉၄)**

= ဖဝံ ဝိပါကဓနကဋ္ဌေန ဝိပါကသဘာဝါ ဝိပါကပကတိကာ ဓမ္မာတိ အတ္ထော။တတိယပဒံ ဥဘယသဘာဝပဋိက္ခေပဝသေန ဝုတ္တံ။**ကို အတ္ထော-၏ သမ္ဗန်၊ ဝုတ္တံ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၄။ပြည်သျ၊၁။၂၉၄။)**

= သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကတ္တိကေ သံကိလေသေတီတိ သံကိလေသော၊ ဝိဗာဓတိ ဥပတာပေတိစာတိ အတ္ထော ၊ သံကိလေသေန သမန္နာဂတာတိ သံကိလိဋ္ဌာ။**ကို သံကိလေသေတိ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အတ္ထော-၏သမ္ဗန်ခံလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၁၉၊၁၃၄၁-အစိုးရ) (၄။၈၅။ပြည်သျ၊၁။၂၉၆။)**

= ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဝိစာရော၀ မတ္တာ ပမာဏံ ဧတေသန္တိ ဝိစာရမတ္တာ။**ကို ပါဌ်သေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၅။ပြည်သျ၊၁။၂၉၆။)**

= ဥပေက္ခာတိ ဧတ္ထ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ၊ သာ ဟိ သုခဒုက္ခာကာရပ္ပဝတ္တိံ ဥပေက္ခတိ၊မဇ္ဈတ္တာကာရသဏ္ဌိတတ္တာ တေနာကာရေန ပဝတ္တတီတိ ဥပေက္ခာ။၌ ဝုတ္တာ-၏ **ကတ္တားနှင့် ဟေတု-၏ သမ္ဗန်ထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ။ (၁၃၃၉-အစိုးရ) ,(၄။၈၅၊ပြည်သျ၊၁။၂၉၈။)**

= သာ ဟိ သုခဒုက္ခာကာရပ္ပဝတ္တိံ ဥပေက္ခတိ၊ မဇ္ဈတ္တာကာရသဏ္ဌိတတ္တာ တေနာကာရေန ပဝတ္တတီတိ ဥပေက္ခာ။**ကို သာ-၏ အစွဲထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၃-အစိုးရ) (၄။၈၅။ပြည်သျ၊၁။၂၉၆။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှိုချက် (၉၉)

= နိဗ္ဗာနံ ဒိသွာပိ ကတ္တဗ္ဗဿ ကိလေသပ္ပဟာနဿာဘာဝါ န "ဒဿန" န္တိ ဝုစ္စတိ။တဍ္ဍိ ဉာဏံ မဂ္ဂဿ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ကို **ကံပုဒ်ထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ။ (၁၃၃၂-အစိုးရ) (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၀။)**

= ဘာဝနာယာတိ သေသမဂ္ဂတ္တယေန၊ သေသမဂ္ဂတ္တယဉ္ဟိ ပဌမမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌသ္မိံယေဝ ဓမ္မေ ဘာဝနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ကိဉ္စိ န ပဿတိ၊ တသ္မာ "ဘာဝနာ"တိ ဝုစ္စတိ။**ကို နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၁။)**

= ဣတရထာ ဟိ အဟေတုကာနံ အဂ္ဂဟဏံ ဘဝေယျ၊ ဟေတုယေဝ ဟိ တေသံ နတ္ထိ၊ ယော ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗော သိယာ။ကို **"ဣတရထာ၊ အံညထာနောက်" စသော နိယံနှင့်အညီ အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၁။)**

= သဟေတုကေသုပိ ဟေတုဝဇ္ဇာနံ ပဟာနံ အာပဇ္ဇတိ၊ န ဟေတူနံ၊ ဟေတုယေဝ ဟိ ဧတေသံ နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တော၊ န တေ ဓမ္မာ။**ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၁။)**

= တတော ဧဝ အာစယသင်္ခါတာ စယာ အပေတတ္တာ နိဗ္ဗာနံ အပေတံ စယာတိ အပစယော၊ တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တနတော၊ အပစယံ ဂစ္ဆန္တီတိ အပစယဂါမိနော။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၁။)**

= အပိစ ပါကာရံ ဣဋ္ဌကဝဍ္ဎကီ ဝိယ ပဝတ္တံ အာစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တီတိ အာစယဂါမိနော၊ တေနေ စိတံ စိတံ ဣဋ္ဌကံ ဝိဒ္ဓံသယမာနော ပုရိသော ဝိယ တဒေဝ ပဝတ္တံ အပစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တီတိ အပစယဂါမိနော။ကို **ဥပမာအပြင်ထုတ်၍ ပဝတ္တံ-ပုဒ်သောကံကို ထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၀-အစိုးရ) (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၄။)**

= အပရိယောသိတသိက္ခတ္တာ သယမေဝ သိက္ခန္တီတိပိ သေက္ခာ။ကို **သိက္ခန္တိ-ကြိယာ၏ ကံထည့်၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ။(၁၃၄၅-အစိုးရ) (၄၅။ဇဖ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၄)။**

= သမန္တတော ခဏ္ဍိတတ္တာ အပ္ပမတ္တကံ ပရိတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ "ပရိတ္တံ ဂေါမယပိဏ္ဍ"န္တိ အာဒီသု ဝိယ။ကို **ဝါကျပရိဝတ္တနနည်း ယောဇနာပါ။ (၁၃၂၀-အစိုးရ)(၄၅။ဇရ။ပြည်၊၁။၃၀၉။)**

= ပမာဏကရာ ဓမ္မာ ရာဂါဒယော ပမာဏံ နာမ။ကို **ဝုစ်မလွဲအောင် ကြိယာပုဒ်ထည့်၍ နိယမာနိယမနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၃-အစိုးရ) (၄၅။ဇရ။ပြည်သျ၊၁။၃၀၉။)**

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၀)

= "ဟိတသုခါဝဟာ မေ ဘဝိဿန္တီ"တိ ဧဝံ အာသီသိတာပိ တထာ အဘာဝတော ၊ "အသု- ဘာဒီသုယေဝ သုဘ"န္တိအာဒိဝိပရီတပ္ပဝတ္တိတော စ မိစ္ဆာသဘာဝါတိ မိစ္ဆတ္တာ။ **ကို နိဿယကျနစေလျက်အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၇၊ပြည်သျှ၊၁။၃၁၁။)

= ဝုတ္တဝိပရီတေန အတ္ထေန သမ္မာ သဘာဝါတိ သမ္မတ္တာ၊ သမ္မတ္တာ စ တေ နိယတာ စ အနန္တရမေဝ ဖလဒါနေနာတိ သမ္မတ္တနိယတာ။ ဥဘယထာပိ န နိယတာတိ အနိယတာ။ **ကို နိယမာနယမာနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၇၊ပြည်သျှ၊၁။၃၁၁။)

= ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဘင်္ဂါ ဥဒ္ဓံ ပန္နာ ဂတာ ပဝတ္တာတိ ဥပ္ပန္နာ။ န ဥပ္ပန္နာတိ အနုပ္ပန္နာ။ **ကို အနက် ၂-နည်းပေးပါ။** (၄။၈၈၊ပြည်သျှ၊၁။၃၁၃။)

= အဇ္ဈတ္တတ္တိကေ "ဧဝံ ပဝတ္တမာနာ မယံ အတ္တာတိ ဂဟဏံ ဂမိဿာမာ" တိ ဣမိနာ ဝိယ အဓိပ္ပါယေန အတ္တာနံ အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တာတိ အဇ္ဈတ္တာ။ **ကို ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၃-အစိုးရ) (၄။၈၈၊ပြည်သျှ၊၁။၃၁၄။)**

= တေနာကနန္တ ဘိက္ခုနာ တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေ - တဗ္ဗံ အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော။ **ကို ပါဌသေသ စုံလင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၈၈။ပြည်သျှ၊၁။၃၁၅။)**

= အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **ကို ပါဌသေသ စုံလင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၈၊ပြည်သျှ၊၁။၃၁၆။)

= အယံ ခေါ ပနာနန္ဒ ဝိဟာရော တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ယဒိဒံ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ **ကို ပါဌသေသစုံလင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၈၈၊ပြည်သျှ၊၁။၃၁၇။)

= ဣမေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဒုကာနံ ကိဉ္စာပိ အတ္ထတော နာနတ္တံ နတ္ထိ၊ ဒေသနာဝိလာသေန ပန တထာ ဗုဇ္ဈန္တာနံ ဝါ ပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တာ။ **ကို အနက်မှန်မှန်ပေးပါ။ (၁၃၂၇၊၁၃၅၁-အစိုးရ)** (၄။၈၉။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၀။)

= တသ္မာ ဝသေန အယံ အတိရေကတ္ထော သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ? န ကေဝလံ နဟေတုဓမ္မာဝ ၊ အထ ခေါ အဉ္ဉေပိ၊ သဟေတုကာအဟေတုကာဣစ္စေဝ ၊ အထ ခေါ အညထာပီတိ။ **ကို နိဿယနက်ကျနစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၉၀။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၃။) 14B

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၁)

= နတ္ထိ ဧတေသံ ဥပ္ပါဒေ ဝါ ဌိတိယံဝါ ပစ္စယောတိ အပ္ပစ္စယာ။ကို **ဧတေသံ-၌ ဝိဘတ်ချွတ် မမှားစေမှု၍ အနက်ပေးပါ။** (၁၃၄၅-အစိုးရ) (ဋ္ဌ။၉၀။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၃။)

= တေနေဝ စက္ခုဝိညာဏေန ဝါ သောတဝိညာဏေန ဝါ န ဝိဇာနိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သန္တေ ဒွိန္နမ္ပိ ပဒါနံ အတ္ထာနုတ္တတော ဒုက္ကော ဟောတိ ။ကို **ဒွိန္နံ ပဒါနံ-၏သရုပ် ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၉၀။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၄။)

= အာသဝန္တီတိ အာသဝါ၊ စက္ခုတောပိ ။ပ။ မနတောပိ သန္ဒန္တိ၊ ပဝတ္တန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ကို **ပဝတ္တန္တိ-၏ ကရိုဏ်းနှင့် ပါဌသေသစုံလင်စွာ ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၉၀။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၃။)

= ဝုတ္တဥှေတံ "ပုရိမာ ဘိက္ခဝေ ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ 'ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသိ'တိ"အာဒိ။ကို **နိသျှနက်ကျနစေလျက် အနက်ပေးပါ။**(ဋ္ဌ။၉၀။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၄။)

= ယထာ တတ္ထ "န ဟေတူ ခေါ ပန ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ ၊အဟေတုကာပီ"တိ အယံ ဩသာနဒုကော ပဌမဒုကဿ ဒုတိယပဒံ အာဒိမှိ ဌပေတွာ ဝုတ္တော၊ ဧဝံ ဣဓ "နော အာသဝါ ခေါ ပန ဓမ္မာ သာသဝါပိ ၊အနာသဝါပီ"တိ န ဝုတ္တော။ကို **ပမာပမေယထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၉၁။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၆။)

= ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တော၊ အထ ခေါ အယုဉ္စ အညော စ ဘေဒေါ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ကို **ပါဌသေသစုံလင်စွာ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။**(ဋ္ဌ။၉၁။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၆။)

= ယထာ စ ဣဓ၊ ဧဝံ ဣတော ပရေသုပိ ဝုတ္တာဝသေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ကို **ပါဌသေသပြည့်စုံစွာ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။**(ဋ္ဌ။၉၁။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၈။)

= ယောဂဂေါစ္ဆကေ ဝဋ္ဋသ္မိံ ယောဇေန္တီတိ ယောဂါ၊ ယောဂနိယာ ဩဃနိယာ ဝိယ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၉၁။ပြည်သျှ၊၁။၃၂၈။)

= ဥပါဒိယန္တေဝ ဘူတာနိ၊ န ဘူတာနိ ဝိယ ဥပါဒိယန္တီတိ ဥပါဒါ။ကို **ကတ္တား ၊ ကံ အားလျော်စွာ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။**(၁၃၃၁-အစိုးရ) (ဋ္ဌ။၉၂။ပြည်သျှ၊၁။၃၃၂။)

= ရဏန္တိ ဧတေဟီတိ ရဏာ၊ယေဟိ အဘိဘူတာ သတ္တာ နာနပ္ပကာရေန ကန္ဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၂)

တေသံ ရာဂါဒီနံ တော် အဓိဝစနံ။ကို ရဏန္တိ-၏ ကတ္တားကို ထည့်စွက်လျက်၊ ယတေ-သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲမလွဲစေပဲ အနက်ပေးခဲ့ပါ။
(၁၃၄၆-အစိုးရ) (၄။၉၃။ပြည်သျှ၊၁။၃၃၆။)

= ဝိဇ္ဇ ဘဇေန္တီတိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော၊ဝိဇ္ဇာဘာဂေ ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသေ ပဝတ္တန္တီတိပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော။ကို **ဝိဇ္ဇ-၌ သဒ္ဒတ္ထ ၂ အဓိပ္ပါယတ္ထထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။**(၄။၉၃။ပြည်သျှ၊၁။၃၃၇။)

= ပုန အဇ္ဈောတ္ထရဏဘာဝေန ကိလေသန္ဓကာရံ ဝိဒ္ဓံသေတုံ အသမတ္ထတာယ ဝိဇ္ဇု ဥပမာ ဧတေသန္တိ ဝိဇ္ဇူပမာ ။ နိဿေသံ ဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထတာယ ဝဇိရံ ဥပမာ ဧတေသန္တိ ဝဇိရူပမာ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၉၃။ပြည်သျှ၊၁။၃၃၈။)

= တတ္ထ ဒုက္ခပဋိစ္ဆာဒကံ တမော သမုဒယာဒိပဋိစ္ဆာဒကန္တိ စတဿော အဝိဇ္ဇာ။ကို **အနက်ပေးပါ။** (၁၃၂၅-အစိုးရ) (၄။၉၃။ပြည်သျှ၊၁။၃၃၈။)

= ဗာလေသု ဋ္ဌိတတ္တာ ယတ္ထ ဋ္ဌိတာ တဒုပစာရေန ဗာလာ။ပဏ္ဍိတေသု ဋ္ဌိတတ္တာ ပဏ္ဍိတာ။ ဗာလကရတ္တာ ဝါ ဗာလာ။ ပဏ္ဍိတကရတ္တာ ပဏ္ဍိတာ။ဝါကျကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲထင်စေလျက် လိုက်သင့်ရာပုဒ်များလိုက်၍ အနက်ယောဇနာပါ။**
(၁၃၃၄-အစိုးရ) (၄။၉၃။ပြည်သျှ၊၁။၃၃၉။)

= ကဏှာတိ ကာဠကာ၊ စိတ္တဿ အပဘဿရဘာဝကရဏာ။ သုက္ကာတိ ဩဒါတာ၊ စိတ္တဿ ပဘဿရဘာဝကရဏာ။ ကဏှာဘိဇာတိဟေတုတောဝါ ကဏှာ။ သုက္ကာဘိဇာတိ-ဟေတုတော သုက္ကာ။၌ **ထည့်ရမည့်ဝိသေသျနှင့် ကြိယာပုဒ်များထည့်၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ။** (၁၃၃၇-အစိုးရ) (၄။၉၃-၄။ပြည်သျှ၊၁။၃၄၀။)

= နာမကရဏဋ္ဌေန နမနဋ္ဌေန နာမနဋ္ဌေနစ နာမံ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၆-အစိုးရ) (၄။၉၄။ပြည်သျှ၊၁။၃၄၅။)

= ဒေါ၀စဿတာဒီသု ဒုက္ခံ ဝစော ဧတသ္မိံ ဝိပ္ပစ္စနီကဂါဟိမှိ ဝိပစ္စနီကသာတေ အနာဒရေ ပုဂ္ဂလေတိ ဒုဗ္ဗစော။ တဿ ကမ္မံ ဒေါ၀စဿံ၊ တဿ ဘာဝေါ ဒေါ၀စဿတာ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၉၄။ပြည်သျှ၊၁။၃၄၅။)

= ဌာနန္တိ ကာရဏံ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံဟိ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ ဖလံ တိဋ္ဌတိ နာမ။ တသ္မာ "ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၉၅။ပြည်သျှ၊၁။၃၄၅။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၃)

= ဥဇုဘာဝေါ အဇ္ဇဝေါ။ မုဒုဘာဝေါ မဒ္ဒဝေါ။ အဓိဝါသနသင်္ခါတော ခမနဘာဝေါ ခန္တိ။ သုရတဿ ဘာဝေါ သောရစ္စံ။ ကို **ပါဠာနုသာရီနည်းအနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၉-အစိုးရ) (၄။၉၅။ပြည်သျှ၁။၃၅၀။)**

= ယထာ ပရေဟိ သဒ္ဓိံ အတ္တနော ဆိဒ္ဒံ န ဟောတိ၊ ဧဝံ ဓမ္မာမိသေဟိ ပဋိသန္ထရဏံ ပဋိသန္ထာရော။ ကို **အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၆-အစိုးရ) (၄။၉၅။ပြည်သျှ၁။၃၅၁။)**

= သရတီတိ သတိ။ သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇညံ။ ကို **အနိယမနိယမထည့်၍လည်းကောင်း၊ သံ၊ပ-တို့၏ အနက်ထင်ရှားစေ၍လည်းကောင်း အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၃၃၂၈-အစိုးရ) (၄။၉၅။ပြည်သျှ၁။၃၅၂။)**

= ခယေ ဉာဏန္တိ ကိလေသက္ခယကရေ အရိယမဂ္ဂေ ဉာဏံ။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏန္တိ ပဋိသန္ဓိ-ဝသေန အနုပ္ပါဒဘူတေ တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသာနံ အနုပ္ပါဒပရိယောသာနေ ဥပ္ပန္နေ အရိယဖလေ ဉာဏံ။ ကို **အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၂၊၁၃၂၄-စိုး)(၄။၉၆။ပြည်သျှ၁။၃၅၇)**

= တ္တဒါနိ ယထာနိက္ခိတ္တာယ မာတိကာယ သင်္ဂဟိတေ ဓမ္မေ ပဘေဒတော ဒဿေတုံ "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"တိ တ္တဒံ ပဒဘာဇနီယံ အာရဒ္ဓံ။ ကို **ပုစ္ဆာနုသန္ဓေထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၉၇။ပြည်သျှ၁၃၆၀။)**

= ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ၊ တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ပဉ္စ ပုစ္ဆတိ။ ကို **နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၉၇။ပြည်သျှ၁၃၆၀။)**

= တထာ ယဒေတံ ဒေဝမနုဿနိရယတိရစ္ဆာနဘေဒါသု ဂတီသု ကမ္မလိင်္ဂသညာဝေါဟာ-ရာဒိဘေဒံ အဇ္ဈတ္တိကံ စိတ္တံ၊ တမ္ပိ စိတ္တကတမေဝ။ ကို **နိသျှည်းကျကျအနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၄။၁၀၇။ပြည်သျှ၁။၄၁၈။)**

= ကမ္မတော လိင်္ဂတော စေဝ၊ လိင်္ဂသညာ ပဝတ္တရေ။
သညာတော ဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတ္ထာယံ ပုရိသောတိဝါ။ ကို **နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၀၈။ပြည်သျှ၁။၄၂၄။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၄)

= ကမ္မုနာ ဝတ္တတေ လောကော၊ ကမ္မုနာ ဝတ္တတေ ပဇာ။
ကမ္မနိဗန္ဓနာ သတ္တာ၊ ရထဿာဏီဝ ယာယတော။ကို **အနက်မှန်စွာပေးပါ။**
(၁၃၂၄–အစိုးရ) (၄။၁၀၈။ပြည်သျှ၊၁။၄၂၅။)

= ကမ္မေန ကိတ္တိံ လဘတေ ပသံသံ၊ ကမ္မေန ဇာနိဥ္စ ဝဓဥ္စ ဗန္ဓံ။
တံ ကမ္မနာနာကရဏံ ဝိဒိတွာ၊ ကသ္မာ ဝဒေ "နတ္ထိ ကမ္မံ" န္တိ လောကေ။ကို **နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၀၈။ပြည်သျှ၊၁။၄၂၆။)

= ဥပ္ပန္နံ ဟောတီတိ ဧတ္ထ ဝတ္တမာနဘူတာပဂတောကာသကတဘူမိလဒ္ဓဝသေန ဥပ္ပန္နံ နာမ အနေကပ္ပဘေဒံ။ကို **ဥပ္ပန္နပဘေဒပြပါဠိတို့၌ သဒ္ဒတ္ထဖော်၍ အနက်ယောဇနာပါ။**
(၁၃၅၂–အစိုးရ) (၄။၁၀၈။ပြည်သျှ၊၁။၄၂၉။)

= ဘူမိတိ ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ တေဘူမကာ ပဥ္စက္ခန္ဓာ။ ဘူမိလဒ္ဓံ နာမ တေသု ခန္ဓေသု ဥပ္ပတ္တာရဟံ ကိလေသဇာတံ။ကို **ကိလေသဇာတံ–၌ ဇာတသဒ္ဒါ၏ အနက်များ ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၀၉။ပြည်သျှ၊၁။၄၃၄။)

= ဥပ္ပန္နံ ဂမိယစိတ္တံ ဒုပ္ပဋိဝိနောဒနီယံ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ။ကို **ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါ၏ သဒ္ဒတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယတ္ထများကို ပေါ်လွင်စေလျက်၊ အန္တရဓာပေတိ–၏ ကတ္တားပါ ထည့်စွက်ကာ အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။**
(၁၃၄၆–အစိုးရ) (၄။၁၀၉။ပြည်သျှ၊၁။၄၃၅–၆။)

= န ကေဝလဉ္စ ဝိနယပရိယာယံ၊ အညမ္ပိ လောကိယဒေသနံ ဒေသေန္တော စိတ္တမေဝ ဓုရံ ကတွာ ဒေသေတိ။ကို **ဒီပကနည်းကြံ၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၀။ပြည်သျှ၊၁။၄၃၉။)

= တတ္ထ "ယာယံ တဏှာ ပေါနောဘဝိကာ နန္ဒိရာဂသဟဂတာ"တိ တဗ္ဗာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။နန္ဒိရာဂဘူတာတိ အတ္ထော။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲနှင့် အတ္ထော–၏သဏ္ဌာန်ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၁။ပြည်သျှ၊၁။၄၄၄)

= ယာ ဘိက္ခဝေ ဝီမံသာ ကောသဇ္ဇသဟဂတာ ကောသဇ္ဇသမ္ပယုတ္တာတိ ဝေါကိဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။ကို **ပါဌာနုသာရီနည်းအနက်ပေးပါ။** (၁၃၁၈–အစိုးရ)(၄။၁၁၁။ပြည်သျှ၊၁။၄၄၆)

= အယဥ္စ "ကိသေ ထူလေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ သံသဋ္ဌာ ယောဇိတာ ဟယာတိ" ဧတ္ထ သဒိသေ အာဂတော။ကို **အယံ–ပုဒ်၏အစွဲကို မှတ်ကန်စေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။**
(၁၃၂၉–အစိုးရ) (၄။၁၁၂။ပြည်သျှ၊၁။၄၄၆–၇)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၅)

= တတ္ထ သဟဂတံ အသဟဇာတံ အသံသဋ္ဌံ အသမ္ပယုတ္တံ နာမ နတ္ထိ၊ သဟဇာတံ ပန သံသဋ္ဌံ သမ္ပယုတ္တံ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲ ၊ နိပါတ်နက်တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၂။ပြည်သျှ၊၁။၄၄၇)

= တထာ အရူပံ ရူပေန၊ ရူပဉ္စ ရူပေန၊ အရူပံ ပန အရူပေန သဒ္ဓိံ နိယမတော ဝ သဟဂတံ သဟဇာတံ သံသဋ္ဌံ သမ္ပယုတ္တမေဝ ဟောတီတိ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "သောမနဿ-သဟဂတ"န္တိ။ကို **ဆရာနည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၂။ပြည်သျှ၊၁။၄၄၇)

= တ္ထမိနာ လက္ခဏေနေတံ သမ္ပယုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော စေသ၊ အရူပေ ပန ဝိနာပိ ဧကဝတ္ထုကဘာဝံ သမ္ပယောဂေါ လဗ္ဘတိ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊ နိပါတ်နက် တိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၂။ပြည်သျှ၊၁။၄၄၈)

= ဘဂဝါ ဟိ အရူပဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဝတ္ထုနာ ဝါ ဒဿေတိ အာရမ္မဏေန ဝါ ဝတ္ထာရမ္မ-ဏေဟိ ဝါ သရသဘာဝေန ဝါ။၌ **နိပါတ်နက်, သရသဘာဝပုဒ်၏ အနက်ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၃။ပြည်သျှ၊၁။၄၅၄။)

= ဧတေသညို ရူပါရမ္မဏာဒီနိ ဂေါစရဝိသယော နာမ၊ တာနိ မနေန ပစ္စနုဘဝိယမာနာနိပိ ရူပါရမ္မဏာဒီနိယေဝါတိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ။ကို **နိသျနက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၄။ပြည်သျှ၊၁။၄၅၉။)

= အထဿ တံ စိတ္တံ တသ္မိံ ရူပေဝါ သဒ္ဒေဝါ ပသာဒဝသေန၊ ဂန္ဓာဒီသု အရိယာနံ ဒါတုကာမတာဝသေန၊ အညေဟိ ဒိန္နေသု အနုမောဒနာဝသေန ဝါ ပဝတ္တတိ။ကို **တံစိတ္တံ-၌ စိတ္တအရ ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၆။ပြည်သျှ၊၁။၄၇၀။)

= တ္ထဒမ္ပိ စ မုခမတ္တမေဝ၊ သဒ္ဒါ ရုစိ အာကာရပရိဝိတက္က ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိအာဒီနံ ပန ဝသေန ဝိတ္ထာရတော ဧတေသံ မနောဒွါရေ အာပါထဂမနံ ဝေဒိတဗ္ဗမေဝ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၁၆။ပြည်သျှ၊၁။၄၇၀။)

= တဿ တ္ထမိနာ နိယမိတဝသေန ,ပရိဏာမိတဝသေန ,သမုဒါစာရဝသေန ,အာဘုဇိတ-ဝသေန စ ကုသလံ နာမ ဇာတံ ဟောတိ။ကို **နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**
(၄။၁၁၇။ပြည်သျှ၊၁။၄၇၄။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၆)

= သဒ္ဒါဗဟုလတာဒီနိ ပေတ္တ ကာရဏာနိ ဌယေ၀။ အသဿဒ္ဓါနဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီနဉ္စ ဧကန္တ–ကုသလာရမ္မဏာဘူတံ တထာဂတရူပမ္ပိ ဒိသွာ သောမနဿံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ကို အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၅၀–အစိုးရ) (၄။၁၁၇။ပြည်သျှ၊၄၇၄။)

= ကမ္မတော ဥပပတ္တိတော ဣန္ဒြိယပရိပါကတော ကိလေသဒူရီဘာဝတောတိ ဣမေဟိ ပနေတ္ထ ကာရဏေဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ကိုပန–၏ ဇောတကတ္တ၊တွေ့–အစွဲ မလွဲစေဘဲ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၁–အစိုးရ) (၄။၁၁၇။ပြည်သျှ၊၄၇၅။)

= အဗျာပဇ္ဇေ လောကေ ဥပ္ပန္နဿဝါပိ တဿ တတ္ထ သုခိနော ဓမ္မပဒါ ပလဝန္တိ။ကို တ–အစွဲထင်စေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။(၁၃၃၆–အစိုးရ)(၄။၁၁၈။ပြည်သျှ၊၁။၄၇၆။)

= ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –“ယောဂါ ဝေ ဇာယတီ ဘူရိ၊ အယောဂါ ဘူရိသင်္ခယော” တိ။ ဧဝံ ကမ္မတော ဥပပတ္တိတော ဣန္ဒြိယပရိပါကတော ကိလေသဒူရီဘာဝတောတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။၌ ဝုတ္တံ–၏ ကတ္တားထည့်လျက် အနက်အားဖြင့် အာကာရအတွင်းသွင်း၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၄–အစိုးရ) (၄။၁၁၈။ပြည်သျှ၊၄၇၆။)

= ဘဏ္ဍာဂါရိကသံဃမိတ္တော ကိရ ဧကံ သုဝဏ္ဏစေတိံ ဝတ္တံ လဘိတွာ “ကုဒမ္ပိ ဝတ္တံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဝတ္တံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏဿေဝ အနုစ္ဆဝိကံ၊ အမှာကန္တု ဝဏ္ဏဒါနံ ဘဝိဿတီ”တိ။ကို အာရောပေသိ–၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၁၈။ပြည်သျှ၊၄၇၆။)

= တတ္ထ သဒ္ဒံ ကန္ဒမူလံ ဝိယ ဥပ္ပါဋေတွာ ၊နီလုပ္ပလဟတ္ထကံ ဝိယ စ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဒါတုံ နာမ န သက္ကာ၊ သဝတ္ထုကံ ပန ကတွာ ဒေန္တော သဒ္ဒဒါနံ ဒေတိ နာမ။ကို တတ္ထ–အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၂၀။ပြည်သျှ၊၄၈၁။)

= ဓမ္မကထိကဘိက္ခူနံ သရဘာသဇ္ဈတေလဖာဏိတာဒီနိ ဒေတိ၊ ဓမ္မသဝနံ ဃောသေတိ၊ သရဘညံ ဘဏတိ၊ ဓမ္မကထံ ကထေတိ၊ ဥပနိသိန္နကကထံ အနုမောဒနကထံ ကရောတိ။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၂၀။ပြည်သျှ၊၄၈၂။)

= ယော တတ္ထ ကာဠကစ္ဆကာဒိဂန္ဓော၊ ဣဒံ ဂန္ဓာရမ္မဏံ။ ရသာရမ္မဏံ ပန ပရိဘောဂရသဝသေန ကထိတံ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ ၊ ပရိဘောဂရသဝသေန–၌ ရသ–အနက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၂၃။ပြည်သျှ၊၁။၄၉၀)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၇)

= ဣမဿ ပန စိတ္တဿ အာရမ္မဏမေဝ နိဗဒ္ဓံ ဝိနာ အာရမ္မဏေန အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ ဒွါရံ ပန အနိဗဒ္ဓံ။ ကသ္မာ? ကမ္မဿ အနိဗဒ္ဓတ္တာ၊ ကမ္မသ္မိဉှိ အနိဗဒ္ဓေ ဒွါရမ္ပိ အနိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။**ကို နိပါတ်နက် ၊ စိတ္တဿ–၏ အဘိဓေယျတ္ထပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (ဌ၊၁၂၃။ပြည်သျှ၊၁။၄၉၀)

= တေသု ကာယကမ္မဒွါရန္တိ နေဝ ဥပါဒိန္နကကာယဿ နာမံ ၊န ဣတရေသံ။**ကို ဣတရ အပါဒါန်နှင့် ဣတရ–အရ ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဌ၊၁၂၄။ပြည်သျှ၊၁။၄၉၃)**

= သာ အတ္တနာ သဟဇာတံ ရူပကာယံ သန္ထမ္ဘေတိ သန္ဓာရေတိ စာလေတိ အဘိက္ကမာပေတိ ပဋိက္ကမာပေတိ။**ကို သမ္ဗန္ဓနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။(ဌ၊၁၂၄။ပြည်သျှ၊၁။၄၉၅)**

= တတ္ထ ဧကာဝဇ္ဇနဝီထိယံ သတ္တသု ဇဝနေသု ပဌမစိတ္တသမုဋ္ဌိတာ ဝါယောဓာတု အတ္တနာ သဟဇာတံ ရူပကာယံ သန္ထမ္ဘေတုံ သန္ဓာရေတုံ သက္ကောတိ၊ အပရာပရံ ပန စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ကို ဧကာဝဇ္ဇနဝီထိယံ–၌ အဘိဓေယျတ္ထထင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (ဌ၊၁၂၄။ပြည်သျှ၊၁။၄၉၅)

= သတ္တမယုဂေ ပန ဂေါဏေ ယောဇေတွာ ယဒါ ဆေကော သာရထိ ဓုရေ နိသီဒိတွာ ယောတ္တာနိ အာဒါယ သဗ္ဗပုရိမတော ပဌာယ ပတောဒလဋ္ဌိယာ ဂေါဏေ အာကောဋ္ဋေတိ။**ကို နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (ဌ၊၁၂၅။ပြည်သျှ၊၁။၄၉၈)**

= ယထာ ပန အနိစ္စာဒိဘေဒါနံ ဓမ္မာနံ ဇရာမရဏတ္တာ "ဇရာမရဏံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ သင်္ခတ" န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ဝိညတ္တိတာယ သာပိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ နာမဟောတိ။ **ကို အနက်မှန်မှန်ပေးပါ။(၁၃၄၈–အစိုးရ)(ဌ။၁၂၅။ ပြည်သျှ၊၅၀၀။)**

= အန္ဓော ဥဒကေ မန္ဒော စလန္တေ ဥပရိ ဗုဗ္ဗုဠကာနိ ဥဋ္ဌဟန္တိ၊ မဟောဃဿ ဂတမဂ္ဂပရိယန္တေ တိဏပဏ္ဏသကသဋံ ဥဿာရိတံ ဟောတိ။**ကို ဥဿာရိတံ–၌ အနက်မှန်စေလျက်အနက် ပေးပါ။ (ဌ၊၁၂၅။ပြည်သျှ၊၁။၅၀၃)**

= န ကေဝလဉ္စေသာ ဝိညာပနတောဝ ဝိညတ္တိ နာမ၊ ဝိညေယျတောပိ ပန ဝိညတ္တိယေဝ နာမ။ အယဉှိ ပရေသံ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ ပါကဋာ ဟောတိ။**ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (ဌ၊၁၂၆။ပြည်သျှ၊၁။၅၀၄)**

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၈)

= စိတ္တသမုဋ္ဌာနိကေ ပန ကာယေ စလန္တေ တိသမုဋ္ဌာနိကော စလတိ န စလတီတိ။ သော၀ိ တထေ၀ စလတီ ၊ တံဂတိကော တဒနု၀တ္တကော၀ ဟောတိ။ကို **နိပါတ်နက် သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄၁၁၂၆၊ပြည်သျှ၁၊၄၉၈)

= ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနိ၊ န ဒွါရာ ဒွါရစာရိနော။
တသ္မာ ဒွါရေဟိ ကမ္မာနိ၊ အညမညံ ၀၀တ္ထိတာ။**ကို အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၁၈၊၁၃၂၆-အစိုးရ) (၄။၁၂၆။ပြည်သျှ၊၅၀၇။)

= ယထာ ပန တသ္မိံ တသ္မိံ ရက္ခေ အဓိ၀တ္ထာ ဒေ၀တာ သိမ္ဗလိဒေ၀တာ ပလာသဒေ၀တာ ပုစိမန္ဒဒေ၀တာ ဖန္ဒနဒေ၀တာတိ တေန တေန ရုက္ခေန နာမံ လဘတိ၊ ဧ၀မေ၀ ကာယဒွါရေန ကတံ ကမ္မမ္ပိ ကာယကမ္မန္တိ ဒွါရေန နာမံ လဘတိ။ **ကို အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၇-အစိုးရ) (၄။၁၂၇။ပြည်သျှ၁။၅၀၈။)

= ကာယေန စေ ကတံ ကမ္မံ၊ "ကာယကမ္မ" န္တိ ၀ုစ္စတိ။
ကာယော စ ကာယကမ္မဥ္စ၊ အညမညံ ၀၀တ္ထိတာ။**ကို အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၁၉-အစိုးရ) (၄။၁၂၇။ပြည်သျှ၁။၅၀၈။)

= တေနဿ "ကာယကမ္မ"န္တိ ၀၀တ္ထာနံ န ယုဇ္ဇတီတိ။ နော န ယုဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ယေဘုယျ၀ုတ္တိတာယ စေ၀ တဗ္ဗလ၀ုတ္တိတာယ စ။**ကို တာ-သမ္ဗန်ထည့်၍ ဆရာနည်း ကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄၁၁၂၇။ပြည်သျှ၁။၅၀၄)

= ဇွောဟ "ကမ္မံ နာမေတံ ကိံ ကရောတီ" တိ။ကို **"ဇွောဟမှာ၊ ကြိယာ၀ိသေသန" စသောနိယံ၊"ဣတိသဒ္ဒါ၊ အာကာရတ္ထ"စသောနိယံတို့နှင့်အညီ အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၄၃-အစိုးရ) (၄။၁၃၀။ပြည်သျှ၁။၅၁၄)

= ''စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ၀ဒါမိ ၊ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရောတိ ကာယေန ၀ါစာယ မနသာ ၊ ကာယေ ၀ါ ဟိ အာနန္ဒ သတိ ကာယသဉ္စေတနာဟေတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဇ္ဈတ္တံ သုခဒုက္ခံ။**ကို ၀ါသဒ္ဒါကို အဋ္ဌာနပယုဂ်ကြံ၍ ထည့်သင့်သောပါဠိများကို ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၃၀။ပြည်သျှ၁။၅၂၄)

= တတ္ထ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဘာဇာပိယမာနော ကာယကမ္မာဒီနိ တီဏိ ကမ္မာနိ ဘဇတိ။ ယဉ္စိ ကာယေန ဒုဿီလျံ အဇ္ဈာစရတိ၊ တမှာ သံ၀ရော ကာယိကောတိ ၀ေဒိတဗ္ဗော။ကို **ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၃၂။ပြည်သျှ၁။၅၃၀)

http://www.dhammadownload.com

မေးသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၁၀၉)

= တတ္ထ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဘဇာပိယမာနော ကာယကမ္မာဒီနိ တီဏိ ကမ္မာနိ ဘဇတိ။ ယဥ္စိ ကာယေန ဒုသီလျံ အဇ္ဈာစရတိ၊ တမှာ သံဝရော ကာယိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ကို ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၃၂။ပြည်သျှ၊၁။၅၃၀)

= တတြာယံ နယော – ယော "မိဂဝံ ဂမိဿာမီ" တိ ခနုံ သဇ္ဇေတိ၊ ဓိယံ ဝဋ္ဋေတိ၊ သတ္တိံ နိသေတိ၊ ဘတ္တံ ဘုဥ္ဇတိ၊ ဝတ္ထံ ပရိဒဟတိ။ ဧတ္တာဝတာ ကာယဒွါရေ စောပနံ ပတ္တံ ဟောတိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၅၊၁၃၃၀–အစိုးရ) (၄။၁၃၂။ပြည်သျှ၊၁။၅၃၂။)

= "ဧဝံ စိတ္တိတမတ္တေယေဝ မနသာ ကုစ္ဆိဂတော ဂဗ္ဘော ဖေဏပိဏ္ဍော ဝိယ ဝိလီယတိ ၊ဧတ္ထ ကုတော ကာယင်္ဂစောပနံ ဝါ ဝါစင်္ဂစောပနံ ဝါ၊ မနောဒွါရသ္မိံယေဝ ပန ဣဒံ အကုသလံ ကာယကမ္မံ သမုဋ္ဌာတိ"တိ။ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၁၃၃။ပြည်သျှ၊၁။၅၃၆)

= ဧဝံ သန္တေ တဝ ပဥ္စော နေဝ ကုသလတ္တိကေန သမေတိ၊ န ဝေဒနာတ္တိကေန န ဝိတက္ကတ္တိကေန၊ န ဘူမန္တရေနာတိ။ကို အစွဲမှန်စေလျက်၄င်း၊ဣတိ–သဒ္ဒါ၏ စပ်ပုဒ်မှန်စေလျက်၄င်း အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၃၄။ပြည်သျှ၊၁။၅၃၉)

= တပံ စရိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သုသာနဘူမိံ သဇ္ဇေတွာ သတ္တမေ ပဒေ ဌတွာ ဟတ္ထံ ဝဋ္ဋေတွာ ဝဋ္ဋေတွာ မုခေန ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပန္တိ ၊ အထ နေသံ ကမ္မံ သမိဇ္ဈတိ။ကို နေသံ–၏ စွဲရာအနက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၃၄။ပြည်သျှ၊၁။၅၄၀)

= အနာလပန္တော မနုဇေန ကေနစိ၊ ဝါစာဂိရံ နော စ ပရေ ဘဏေယျ။
အာပဇ္ဇေယျ ဝါစသိကံ န ကာယိကံ၊ ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၅–အစိုးရ) (၄။၁၃၆။ပြည်သျှ၊၁။၅၄၄။)

= မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသဟဂတေန စေတသာ " ခန္ဓသိဝါဒယော သေဋ္ဌာ"တိ တေသံ အဘိဝါဒနအဉ္ဇလိ–ကမ္မဘူတပဗ္ဗဇကပရိဘဏ္ဍာဒီနိ ကရောတိ ၊ တဒိ ကမ္မံ မနောကမ္မံ ဟောတိ။ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၃၆။ပြည်သျှ၊၁။၅၄၄)

= ယဒါ ပန အဘိဇ္ဈာသဟဂတေန စေတသာ ဝါစင်္ဂ စောပေန္တော "အဟော ဝတ ယံ ပရဿ၊ တံ မမဿာ" တိ ပရဝိတ္တူပကရဏံ အဘိဇ္ဈာယတိ။ကို အနက်အားဖြင့် အာကာရအပြင်ထုတ်၍ အနက်ပေးပါ။(၁၃၅၀–အစိုးရ) (၄။၁၃၆။ပြည်သျှ၊၁။၅၄၆။)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁၀)

= တေ အတ္တတော ဒုဿီလျံ မုဋ္ဌသစ္စံ အညာဏံ အက္ခန္တိ ကောသဇ္ဇန္တိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။**ကို တေ-အစွဲ မှန်ကန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၁၁၃၈။ပြည်သျှ၁။၅၅၅)**

= ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဝိတ္ထာရိယမာနေ အတိပပဉ္စော ဟောတိ ၊ တသ္မာ တံ န ဝိတ္ထာရယာမ အညည္ဆ ဝေရူပံ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်၄င်း၊ ဒုတိယဝိဘတ်ကျ၍ ကြိယာ၏ ကတ္တားထည့်စွက်၍၄င်း အနက်ပေးပါ။ (၄၁၁၄၀။ပြည်သျှ၁။၅၆၅)**

= ဓနက္ကီတာ ဆန္ဒဝါသိနီ ဘောဂဝါသိနီ ပဋဝါသိနီ ဩဒပတ္တကိနီ ဩဘဋစုမ္ဗဋာ ဒါသီ စ ဘရိယာ ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ ဓဇာဟဋာ မုဟုတ္တိကာတိ ဓဇာ ဓနက္ကီတာဒယော ဒသ။**ကို ပါဌ္ဌာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။ (၄၁၁၄၁။ပြည်သျှ၁။၅၆၉)**

= ပဗ္ဗဇိတာနံ အပ္ပကမ္ပိ တေလံ ဝါ သပ္ပိံ ဝါ လဘိတွာ ဟာသာဓိပ္ပါယေန "အဇ္ဇ ဂါမေ တေလံ နဒီ မညေ သန္ဒတီ"တိ ပူရဏကထာနယေန ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော။၌ **တုလျတ်၊ လိင်္ဂတ်နည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၇-နှစ်ဦးအစိုးရ) (၄။၁၄၂။ပြည်သျှ၁။၅၇၂။)**

= ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဧကန္တဖရုသစေတနာ ဖရုသဝါစာ။၌ **နိယမာနိယမနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၉၊၁၃၄၅-စိုး)(၄။၁၄၃။ပြည်သျှ၁။၅၇၅)**

= တတ္ထ ဓမ္မတောတိ ဓေတေသု ဟိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ စေတနာဓမ္မာဝ ဟောန္တိ၊ အဘိဇ္ဈာ - ဒယော တယော စေတနာသမ္ပယုတ္တာ။**ကို အနက်ပေးပါ။**

(၁၃၂၄-အစိုးရ)(၄။၁၄၄။ပြည်သျှ၁။၅၂၈။)

= ပရေသု ဟိ သာဓုကာရံ ဒေန္တေသု စေလုက္ခေပါဒီနိ ခိပန္တေသု ဟဋ္ဌတုဋ္ဌဿ သီတာဟရဏ-ဘာရတယုဒ္ဓါဒီနိ ကထနကာလေ သော သုခဝေဒနော ဟောတိ။**ကို နိပါတ်နက် သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၁၁၄၅။ပြည်သျှ၁။၅၈၆)**

= အနဘိဇ္ဈာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ ဒွိမူလာ ဟောတိ ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဧကမူလာ။**ကို အနက်မှန်စေလျက် သင်္ချာပုဒ်တို့၏ သရူပတ္ထပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။**

(၄၁၁၄၇။ပြည်သျှ၁။၅၉၇)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁၁)

= ဣဒ္ဓါနိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ နာမ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဥ္စဖဿဒွါရဝသေန ဟိ ဥပ္ပန္နော အသံဝရော အကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၁-အစိုးရ) (၄။၁၄၈။ပြည်သျှ၊၁။၅၉၄။)

= ယံယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘာတိ ဧတ္ထ အယံ ယောဇနာ၊ ယေဟဒ္ဓာ ဝုတ္တေသု ရူပါရမ္မဏာဒီသု ရူပါရမ္မဏံ ဝါ အာရဗ္ဘ၊ အာရမ္မဏံ ကတွာတိ **အတ္ထော။ ဥ္ခ အတ္ထော-၏ သမ္ဗန္ဓံလျက် ဖလယောဇနာနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။**(၁၃၄၄-အစိုးရ) (၄။၁၄၉။ပြည်သျှ၊၂။၁။)

= ကသ္မာ နေတ္ထ ဖဿော ပဥ္စမံ ဝုတ္တောတိ? စိတ္တဿ ပဌမာဘိနိပါတတ္တာ။အာရမ္မဏသ္မိံ ဥ္ခ စိတ္တဿ ပဌမာဘိနိပါတော ဟုတွာ ဖဿော အာရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ကို အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၂၄-အစိုးရ) (၄။၁၅၀။ပြည်သျှ၊၂။၇။)

= ထမ္ဘသဒိသော ဟိ ဧသ ၊ အဝသေသာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရသဒိသာတိ၊ တသ္မာပိ ပဌမံ ဝုတ္တော။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲ နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။**(၄၊၁၅၁။ပြည်သျှ၊၂။၈)

= သေယျထိဒံ - ဖုသတီတိ ဖဿော၊ သွာယံ ဖုသနလက္ခဏော၊ သင်္ဃဋ္ဋနရသော၊ သန္နိပါတပစ္စုပဋ္ဌာနော၊ အာပါထဂတဝိသယပဒဋ္ဌာနော။ကို **နိသျည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။**
(၄။၁၅၁။ပြည်သျှ၊၂။၁၀။)

= တိကသန္နိပါတသင်္ခါတဿ ပန အတ္တနော ကာရဏဿ ဝသေန ပဝေဒိတတ္တာ သန္နိ - ပါတပစ္စုပဋ္ဌာနော။ အယဥ္စိ တတ္ထ တတ္ထ "တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော" တိ ဧဝံ ကာရဏဿ ဝသေန ပဝေဒိတော။ကို **အယံ-အစွဲထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၃၂-အစိုးရ) (၄။၁၅၂။ပြည်သျှ၊၂။၁၄။)

= ဧဝံ ပဝေဒိတတ္တာ ပန တေနေဝါကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ သန္နိပါတပစ္စုပဋ္ဌာနောတိ ဝုတ္တော၊ ဖလဋ္ဌေန ပန ပစ္စုပဋ္ဌာနေနေသ ဝေဒနာပစ္စုပဋ္ဌာနော နာမ ဟောတိ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၂။ပြည်သျှ၊၂။၁၁)

= တဇ္ဇာသမန္နာဟာရေန ပန ဣန္ဒြိယေန စ ပရိက္ခတေ ဝိသယေ အနန္တရာယေန ဥပ္ပဇ္ဇ - နတော ဧသ "အာပါထဂတဝိသယပဒဋ္ဌာနော" တိ ဝုစ္စတိ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။**(၁၃၃၄-၁၃၅၆-အစိုးရ) (၄။၁၅၂။ပြည်သျှ၊၂။၁၅။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မိုချုပ် (၁၁၂)

= ဝေဒယတီတိ ဝေဒနာ၊ သာ ဝေဒယိတလက္ခဏာ၊ အနုဘဝနရသာ ဣဋ္ဌာကာရသမ္ဘောဂ-ရသာ ဝါ၊ စေတသိကအဿာဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ပဿဒ္ဓိပဒဋ္ဌာနာ။**ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၂။ပြည်သျ၊၂။၁၆)

= ကေသတော ပန ဣဋ္ဌသဂုဏာယ ဝိဿဝိတာယ သာမိဘာဝေန ဝေဒနာဝ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝတိ။**ကို နိပါတ်နက်ထင်စေလျက်၄င်း၊ ကေသတော-၌ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထထင်စေလျက်၄င်း အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၃။ပြည်သျ၊၂။၁၈)

= ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ အယံ ဣဋ္ဌ အဓိပ္ပေတာ ဝေဒနာ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ အာရမ္မဏဿ ဣဋ္ဌာကာရမေဝ သမ္ဘုဉ္ဇတီတိ "ဣဋ္ဌာကာရသမ္ဘောဂရသာ"တိ ဝုတ္တာ။**ကို ဣဋ္ဌ-အစွဲမှန်စေလျက် နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**(၄၊၁၅၃။ပြည်သျ၊၂။၂၁)

= နီလာဒိဘေဒံ အာရမ္မဏံ သဉ္ဇာနာတီတိ သညာ၊ သာ သဉ္ဇာနနလက္ခဏာ၊ ပစ္စာဘိညာဏ-ရသာ။**ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၃။ပြည်သျ၊၂။၂၁)

= အပရော နယော သဗ္ဗာသင်္ဂါဟိကဝသေန ဟိ သဉ္ဇာနနလက္ခဏာ သညာ၊ ပုနသဉ္ဇာနန-ပစ္စယနိမိတ္တကရဏရသာ ဒါရုအာဒီသု တစ္ဆကာဒယော ဝိယ။**ကို ဥပမာအန္တောကရဏနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၄။ပြည်သျ၊၂။၂၂)

= လက္ခဏာဒိတော ပန ဝိဇာနနလက္ခဏံ စိတ္တံ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမရသံ၊ သန္ဓာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ နာမရူပ-ပဒဋ္ဌာနံ။**ကို အနက်ပေးခဲ့ပါ။**(၁၃၁၅-အစိုးရ) (၄။၁၅၅။ပြည်သျ။၂။၂၉။)

= ယာ ပနေတ္ထ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ဟောတိ၊ သာ သညာ ဉာဏမေဝ အနုဝတ္တတိ၊ သသမ္ဘာရ-ပထဝီအာဒီသု သေသဓမ္မာ ပထဝီအာဒီနိ ဝိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။**ကို နိပါတ် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်၊သေသဓမ္မာ-၌ အပါဒါန်ထည့်၍အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၄။ပြည်သျ၊၂။၂၄)

= သာ ပနေသာ သံဝိဒဟနပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သံဝိဒဟမာနာ ဟိ အယံ ဥပဋ္ဌာတိ၊ သကိစ္စပရကိစ္စ-သာဓကော ဇေဋ္ဌသိဿမဟာဝဍ္ဎကီအာဒယော ဝိယ။**ကို ဥပမာအန္တောကရဏနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၅၅။ပြည်သျ၊၂။၂၈)

= "အာရမ္မဏံ စိန္တေတီတိ စိတ္တ"န္တိအာဒိနာ နယေန စိတ္တဿ ဝစနတ္ထော ဝုတ္တော ဧဝ။လက္ခ-ဏာဒိတော ပန ဝိဇာနနလက္ခဏံ စိတ္တံ၊ပုဗ္ဗင်္ဂမရသံ၊သန္ဓာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊နာမရူပပဒဋ္ဌာနံ။**ကို ပါဌသေသထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။**(၄၊၁၅၅။ပြည်သျ၊၂။၂၄)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁၃)

= တဒေတံ ပစ္စိမံ ပစ္စိမံ ဥပ္ပန္နမာနံ ပုရိမံ ပုရိမံ နိရုန္ဓရံ ကတွာ သန္ဒဟာနမေဝ ဥပဋ္ဌာတီတိ သန္ဒဟာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ ပဋ္ဌဝေါကာရဘဝေ ပနဿ နိယမတော နာမရူပံ၊ စတုဝေါကာရဘဝေ နာမမေဝ ပဒဋ္ဌာနံ၊ တသ္မာ "နာမရူပပဒဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။**ကို လိုအပ်သည့် ပါဌသေသများ ထည့်၍အနက်ပေးပါ။** (ဌ၁၅၆။ပြည်သျှ၂။၃၁)

= ဝိတက္ကေတီတိ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက္ကနံ ဝါ ဝိတက္ကော၊ဦဟနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။သွာယံ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏော ။ သော ဟိ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အာရောပေတိ။**ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (ဌ၁၅၇။ပြည်သျှ၂။၃၆)

= ယထာ ဟိ ကောစိ ရာဇဝလ္လဘံ ဉာတိံ ဝါ မိတ္တံ ဝါ နိဿာယ ရာဇဂေဟံ အာရောဟတိ၊ ဧဝံ ဝိတက္ကံ နိဿာယ စိတ္တံ အာရမ္မဏံ အာရောဟတိ။**ကို နိပါတ်နက်မှန်စေလျက်၄င်း၊ ပဓာနာပဓာနအစဉ်ကျစေလျက်၄င်း အနက်ပေးပါ။** (ဌ၁၅၇။ပြည်သျှ၂။၃၆)

= တထာ ဟိ ဝေန ယောဂါဝစရော အာရမ္မဏံ ဝိတက္ကာဟတံ ဝိတက္ကပရိယာဟတံ ကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်၄င်း၊ ဝုစ္စတိ-၏ ကတ္တားထည့်၍၄င်း အနက်ပေးပါ။** (ဌ၁၅၇။ပြည်သျှ၂။၃၆)

= သန္တေပိ စ နေသံ ကတ္ထစိ အဝိယောဂေ ဩဠာရိကဋ္ဌေန, ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန စ ဃဏ္ဍာဘိဃာတော ဝိယ အဘိနိရောပနဋ္ဌေန စ စေတသော ပဌမာဘိနိပါတော ဝိတက္ကော။**ကို နိပါတ်နက် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် ပမာပမေထင်ရှားစေလျက်အနက်ပေးပါ။**(ဌ၁၅၇။ပြည်သျှ၂။၃၆)

= တထာ မဏ္ဍလံ ကရောန္တဿ မဇ္ဈေ သန္နိရုမ္ဘိတွာ ဌိတကဏ္ဍကောဝိယ အဘိနိရောပနော ဝိတက္ကော၊ ဗဟိပရိဗ္ဘမနကဏ္ဍကောဝိယ အနုမဇ္ဇမာနော ဝိစာရော။**ကို ပါဌာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။** (၁၃၅၃-အစိုးရ) (ဌ။၁၅၈။ပြည်သျှ၂။၄၀။)

= ပီဏယတီတိ ပီတိ၊သာ သမ္ပိယာယနလက္ခဏာ၊ကာယစိတ္တပီဏနရသာ, ဖရဏရသာ ဝါ၊ ဩဒဂျပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သာ ပနေသာ ခုဒ္ဒိကာပီတိ ခဏိကာပီတိ ဩက္ကန္တိကာပီတိ ဥဗ္ဗေဂါ- ပီတိ ဖရဏာပီတီတိ ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ။**ကို နိသျကျကျအနက်။**(ဌ၁၅၈။ပြည်သျှ၂။၃၆)

= သုခယတီတိ သုခံ၊ ယဿ ဥပ္ပန္နတိ၊ တံ သုခိတံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ သုဋ္ဌု ဝါ

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁၄)

ခါဒတိ၊ ခနတိ စ ကာယစိတ္တာဗာဓေန္တိ သုခံ။ကို **နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄၊၁၆၀။ပြည်သျှ၊၂။၄၅။)

= အပရော နယော သာတလက္ခဏံ သုခံ၊ သမ္ပယုတ္တာနံ ဥပဗြူဟနရသံ၊ အနုဂ္ဂဟဏပစ္စု - ပဋ္ဌာနံ။**ကို နိသျှည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၆၀။ပြည်သျှ၊၂။၄၆။)

= အပရော ပန နယော အယံ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာသင်္ခါတော သမာဓိနာမ အဝိသာရလက္ခ - ဏော၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏော ဝါ၊ သဟဇာတဓမ္မာနံ သမ္ပိဏ္ဍနရသော၊ နှာနိယစုဏ္ဏာနံ ဥဒကံဝိယ။**ကို အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၆၂။ပြည်သျှ၊၂။၅၂။)

= ဝီရဿ ဘာဝေါ ဝီရိယံ၊ ဝီရာနံ ဝါ ကမ္မံ ဝီရိယံ၊ ဝိဓိနာ ဝါ နယေန ဥပါယေန ဤရယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တယိတဗ္ဗန္တိ ဝီရိယံ၊တဒေဝ ကောသဇ္ဇဿ အဘိဘဝနတော အဓိပတိယ- ဋ္ဌေန ဣန္ဒြိယံ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၈-အစိုးရ)** (၄။၁၆၃။ပြည်သျှ၊၂။၅၉။)

= ယထာ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ပရိဏာယကရတနံ ရညော အဟိတေစ ဟိတေစ ဉတွာ အဟိတေ အပယာပေတိ၊ ဟိတေ ဥပယာပေတိ။**ကို ပါဠိအနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၇-အစိုးရ)** (၄။၁၆၅။ပြည်သျှ၊၂။၆၅။)

= မနတီတိ မနော၊ ဝိဇာနာတီတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ပနာဟု "နာဠိယာ မိနမာနော ဝိယ မဟာတုလာယ ဓာရယမာနော ဝိယ စ အာရမ္မဏံ မိနတိ ပဇာနာတီတိ မနော"တိ။ **ကို မနတိ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်။(၁၃၄၁-အစိုးရ)**(၄။၁၆၆။ပြည်သျှ၊၂။၇၁)

= သန္တေပိ စ အနုပါလနလက္ခဏာဒိမှိ ဝိဓာနေ အတ္ထိက္ခဏေယေဝ တံ တေ ဓမ္မေ အနုပါလေတိ ၊ ဥဒကံ ဝိယ ဥပ္ပလာဒီနိ။**ကို ဥပမာအတွင်းသွင်းသောနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၅-အစိုးရ)** (၄။၁၆၇။ပြည်သျှ၊၂။၇၃)

= ဂရဟိဿန္တိ တံ ဝိညူ၊ အသုစိံ နာဂရိကော ယထာ။
ဝဇ္ဇိတော သီလဝန္တေဟိ၊ ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသိ။**ကို ဝဇ္ဇိတော-၏ ဝါစ္စဝါစကထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၇၊၁၃၃၁-အစိုးရ)** (၄။၁၆၉။ပြည်သျှ၊၂။၈၀-၁)

= န လုဗ္ဘန္တိ ဧတေန၊ သယံ ဝါ န လုဗ္ဘတိ၊ အလုဗ္ဘနမတ္တမေဝ ဝါ တန္တိ အလောဘော။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၀၅)

အဒေါသာမောဟောသုပိ ဧသေဝ နယော။ကို **ကတ္တားများ ထည့်၍ ဧသေဝ–၌ (၂)နည်း ကြံကာ အနက်ပေးခဲ့ပါ။(၁၃၅၅–အစိုးရ) (၄။၁၇၀။ပြည်သျှ၊၂။၈၅။)**

= သီတလဿ ဂူထမက္ခနဇိဂုစ္ဆာယ အဂဏှနံ ဝိယ အစ္ဆုတ္တံ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩတ္တပ္ပမိတ္တာ ပါပဿ အကရဏံ ၊ ဥဏှဿ ဍာဟာဘယေန အဂဏှံ ဝိယ အပါယဘယေန ပါပဿ အကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ကို **ကြိယာပုဒ်များထည့်စွက်လျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၇၀။ပြည်သျှ၊၂။၈၄)**

= တေသု စ အလောဘေန အနဓိကံ ဂဏှာတိ လုဒ္ဓဿ အဓိကဂ္ဂဟဏတော။ အဒေါသော အနူနံ ဒုဋ္ဌဿ ဦနဂ္ဂဟဏတော၊အမောဟေန အဝိပရီတံ မူဠှဿ ဝိပရီတဂ္ဂဟဏတော။ကို **ဝါကျပရိဝတ္တနနည်း အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၇၁။ပြည်သျှ၊၂။၈၇)**

= အလောဘေန စ ဂဟဋ္ဌာနံ၊ အမောဟေန ပဗ္ဗဇိတာနံ၊ အဒေါသေန ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ သုခ–သံဝါသတာ ဟောတိ။ကို **ပါဌ်သေသများ စုံလင်စွာ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ ။ (၄၊၁၇၁။ပြည်သျှ၊၂။၉၀)**

= ပုရိမာနိ စ ဒွေ သတိပဋ္ဌာနာနိ ပုရိမာနံ ဒွိန္နံ အာနုဘာဝေန ပစ္ဆိမာနိ ပစ္ဆိမဿေဝ အာနု–ဘာဝေန တ္ထဗ္ဗာနိ။ကို **သချာသဒ္ဒါတို့၏ သချေယျသရုပ်ပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၇၂။ပြည်သျှ၊၂။၉၂)**

= အလောဘော စေတ္ထ အာရောဂျဿ ပစ္စယော ဟောတိ၊ အလုဒ္ဓေါ ဟိ လောဘနီယမ္ပိ အသပ္ပါယံ န သေဝတိ၊ တေန ခေါ အရောဂေါ ဟောတိ။ကို **အနက်မှန်အောင် ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၄၆–အစိုးရ) (၄။၁၇၂။ပြည်သျှ၊၂။၉၃။)**

= အဒေါသော ယောဗ္ဗနဿ၊ အဒုဋ္ဌော ဟိ ဝလိပလိတာဝဟေန ဒေါသဂ္ဂိနာ အဍယှမာနော ဒီဃရတ္တံ ယုဝါ ဟောတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။(၁၃၁၅–အစိုးရ)(၄။၁၇၂။ပြည်သျှ၊၂။၉၃–၄)**

= ကော ဟိ နာမ "အနိစ္စမိဒ"န္တိ သမ္မာ ဥတွာ တဿတ္ထာယ ပိဟံ ဥပ္ပါဒေယျ၊ သင်္ခါရေ ဝါ "ဒုက္ခ"န္တိ ဇာနန္တော အပရမ္ပိ အစ္စန္တတိခိဏံ ကောဓဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒေယျ၊ အတ္တသုညတဉ္စ ဗုဇ္ဈိတွာ ပုန သမ္မောဟမာပဇ္ဇေယျာတိ။ကို **'လိုက် လှမ်း ပြန်ထည့်'စသောနိယံနှင့်အညီ အနက်ပေးပါ။ (၄၊၁၇၃။ပြည်သျှ၊၂။၉၆)**

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁၆)

= သာတ္တကသမ္ဘဝည် သပ္ပါယသမ္ဘဝည် ဂေါစရသမ္ဘဝည် အသမ္မောဟသမ္ဘဝည္တိ ဣမေသံ စတုန္နံ ပနဿ ဝသေန ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။**ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** **(၄၊၁၇၅။ပြည်သျ၊၂။၁၀၆)**

= ဣတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝေတံ ဓမ္မဒွယံ ပုန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဥပကာရဝသေန ဂဟိတံ။**ကို ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၃-အစိုးရ) (၄။၁၇၅။ပြည်သျ၊၂။၁၀၆။)**

= ကိရိယာ ကာရော၊ မနသ္မိံ ကာရော မနသိကာရော၊ ပုရိမမနတော ဝိသဒိသံ မနံ ကရောတီတိပိ မနသိကာရော။**ကို ပုရိမမန ဝိသဒိသမန-ပုဒ်တို့၌ မန-အရ ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၇၇။ပြည်သျ၊၂။၁၁၆။)**

= သွာယံ အာရမ္မဏပဋိပါဒကော ဝီထိပဋိပါဒကော ဇဝနပဋိပါဒကောတိ တိပ္ပကာရော။**ကို** **သဒ္ဒတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထများ ထင်ရှားပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** **(၄။၁၇၇။ပြည်သျ၊၂။၁၁၆။)**

= တေသု ဓမ္မေသု မဇ္ဈတ္တတာ တတြမဇ္ဈတ္တတာ။သာစိတ္တစေတသိကာနံ သမဝါဟိတ-လက္ခဏာ၊ဦနာဓိကနိဝါရဏရသာ၊ ပက္ခပါတုပစ္ဆေဒနရသာ ဝါ၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။**ကို** **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၇၇။ပြည်သျ၊၂။၁၁၆။)**

= အပရဒီပနာ ပန ပဒတ္ထုတိ ဝါ ဟောတိ ဒဠှီကမ္မံ ဝါတိ ဧဝံ ဒွေ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ **ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၅-အစိုးရ) (၄။၁၈၂။ပြည်သျ၊၂။၁၄၂။)**

= ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဥပ္ပီဠေန္တေန ဝိယ ဟိ သကိမေဝ ဖဿောတိ ဝုတ္တေ ဧတံ ပဒံ ဖုလ္လိတမဏ္ဍိတဝိဘူသိတံနာမ န ဟောတိ။**ကို ပါဠိသေသထည့်လျက် နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၈၂။ပြည်သျ၊၂။၁၄၂။)**

= ယံ တသ္မိံ သမယေတိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ကတမာ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနာ ဟောတီတိ အာရဒ္ဓံ၊ သာတပဒဝသေန ပန "ယ"န္တိ ဝုတ္တံ။**ကို အနက်ပေးပါ။** **(၁၃၂၃-အစိုးရ) (၄။၁၈၃။ပြည်သျ၊၂။၁၄၅။)**

= တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇန္တိ ဧတ္ထ တဇ္ဇာ ဝုစ္စတိ တဿ သာတသုခဿ အနုစ္ဆဝိကာ

http://www.dhammadownload.com

သာရုပ္ပါ၊ အနုစ္ဆဝိကတ္တောပိ ဟိ အယံ တဒ္ဓာသဒ္ဒေါ ဟောတိ။ကို **မှန်ကန်စွာ အနက်ပေးခဲ့ပါ။** (၁၃၃၉-အစိုးရ) (၄။၁၈၃။ပြည်သျှ၊၂။၁၄၅။)

= ပရတော တီဏိ ပဒါနိ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဝုတ္တာနိ ၊ သာတာ ဝေဒနာ၊ န အသာတာ၊ သုခါ ဝေဒနာ၊ န ဒုက္ခာတိ အယမေဝ ပနေတ္ထ အတ္ထော။ကို **တီကာ-၏ သချိုးယူပေါ်လွင်စေလျက် ကြိယာပုဒ်များထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၁၈၄။ပြည်သျှ၊၂။၁၄၇။)

= "အန္တလိက္ခစရော ပါသော၊ ယွာယံ စရတိ မာနသော" တိ ဟိ ဧတ္ထ ပန သမ္ပယုတ္တကမ္မော "မာနသော" တိ ဝုတ္တော။ကို **ပါဌသေသထည့်၍ အနက်။**(၄။၁၈၄။ပြည်သျှ၊၂။၁၄၇)

= ကထံ ဟိ ဘဂဝါ တုယှံ၊ သာဝကော သာသနေ ရတော။
အပ္ပတ္တမာနသော သေက္ခော၊ ကာလံ ကယိရာ ဇနေ သုတာ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၁၆-အစိုးရ) (၄။၁၈၄။ပြည်သျှ၊၂။၁၄၈)။

= ယထာဟ "ပဘဿရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဉ္စ ခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ" န္တိ။ကို **ဆရာနည်းကျအနက်ပေးပါ။** (၄။၁၈၅။ပြည်သျှ၊၂။၁၄၉)။

= "တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ "တိ အာဒီသု ကာရဏံ။ကို **အနက်မှန်မှန်ပေးပါ။(၁၃၂၅-အစိုးရ)** (၄။၁၈၅။ပြည်သျှ၊၂။၁၅၁)

= ဝိတက္ကနဝသေန ဝိတက္ကော။ ဗလဝတရတက္ကသေတံ နာမံ။ သုဋ္ဌုကပ္ပနဝသေန သင်္ကပ္ပေါ၊ ဧကဂ္ဂံ စိတ္တံ အာရမ္မဏေ အပ္ပေတီတိ အပ္ပနာ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၁၅-အစိုးရ) (၄။၁၈၇။ပြည်သျှ။၁၅၇။)

= ဝိတ္တီတိ ဝိတ္တံ၊ ဓနသေတံ နာမံ။ အယံ ပန သောမနဿပစ္စယတ္တာ ဝိတ္တိသရိက္ခတာယ ဝိတ္တိ။ယထာ ဟိ ဓနိနော ဓနံ ပဋိစ္စ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ပီတိမတောပိ ပီတိံ ပဋိစ္စ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ "ဝိတ္တိ" တိ ဝုတ္တာ။ကို **ကံပုဒ်ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၃၃-အစိုးရ) (၄။၁၈၇။ပြည်သျှ၊၂။၁၅၉)

= အနဘိရဋ္ဌဿ ဟိ မနော ဒုက္ခပဒဋ္ဌာနတ္တာ အတ္တနော မနော နာမ န ဟောတိ၊ အဘိရဋ္ဌဿ သုခပဒဋ္ဌာနတ္တာ အတ္တနော မနော နာမ ဟောတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၀-အစိုးရ) (၄။၁၈၈။ပြည်သျှ၊၂။၁၆၀)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၁၈)

= သာ ပန ယသ္မာ န အညဿ ကဿစိ အတ္တနော မနတာ၊ စိတ္တဿေဝ ပနေသော ဘာဝေါ စေတသိကော ဓမ္မော၊ တသ္မာ "အတ္တမနတာ စိတ္တဿာ"တိ ဝုတ္တာ။**ကို အနက်ပေးခဲ့ပါ။** (၁၃၃၄-အစိုးရ) (ဌ။၁၈၈၊ပြည်သျှ၊၂။၁၆၀-၁)

= ဥဒ္ဒစ္စဝိစိကိစ္ဆာဝသေန ပဝတ္တဿ ဝိသာဟာရဿ ပဋိပက္ခတော အဝိသာဟာရော။**ကို အနက်ပေးခဲ့ပါ။** (၁၃၂၅-အစိုးရ) (ဌ။၁၈၈။ပြည်သျှ၊၂။၁၆၃။)

= ဥဒ္ဒစ္စဝိစိကိစ္ဆာဝသေနေဝ စ စိတ္တံ ဝိသာဟဋံ နာမ ဟောတိ၊ ဣတော စိတော စ ဟရီယတိ၊ အယံ ပန ဧဝံ အဝိသာဟဋဿ မာနသဿ ဘာဝေါတိ အဝိသာဟဋမာနသတာ။**ကို အနက်ပေးပါ။** (၁၃၂၁-အစိုးရ) (ဌ။၁၈၈။ပြည်သျှ၊၂။၁၆၄။)

= ယံကိဉ္စိ ဒုက္ခံ သမ္ဘောတိ၊ သဗ္ဗံ အာရမ္ဘပစ္စယာ။
အာရမ္ဘာနံ နိရောဓေန၊ နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါ။**ကို အနက်မှန်ကန်စွာပေးခဲ့ပါ။** (၁၃၃၆-အစိုးရ) (ဌ။၁၉၀။ပြည်သျှ၊၂။၁၆၈။)

= သော ဇဏ္ဏုနာ ဘူမိံ ဥပ္ပီဠေန္တောပိ ခုရံ ဝဟတိ၊ ဘူမိယံ ပတိတုံ န ဒေတိ၊ ဧဝမေဝ ဝီရိယံ ကုသလကမ္မကရဏဌာနေ ခုရံ ဥက္ခိပတိ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ တသ္မာ ခုရသမ္ပဂ္ဂါဟောတိ ဝုတ္တံ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။**(ဌ။၁၉၁။ပြည်သျှ၊၂။၁၇၂။)

= ယထာ ဟိ လာဗုကဋာဟာဒီနိ ဥဒကေ ပ္လဝန္တိ န အနုပဝိသန္တိ၊ န တထာ အာရမ္မဏေ သတိ၊ အာရမ္မဏဉ္ဟေသာ အနုပဝိသတိ၊ တသ္မာ အပိလာပနတာတိ ဝုတ္တာ။**ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။** (ဌ။၁၉၁။ပြည်သျှ၊၂။၁၇၄။)

= ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိယံ သမ္မယုတ္တဓမ္မေ စ ယာထာဝလက္ခဏ- ပဋိဝေဓေ ပရိနေတီတိ ပရိဏာယိကာ။**ကို အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၃၂-အစိုးရ) (ဌ။၁၉၂။ပြည်သျှ၊၂။၁၇၇)။

= ရတိကရဏဋ္ဌေန ပန ရတိဒါယကဋ္ဌေန ရတိဇနကဋ္ဌေန စိတ္တီကတဋ္ဌေန ဒုလ္လဘပါတုဘာဝ- ဋ္ဌေန အတုလဋ္ဌေန အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေန စ ပညာဝ ရတနံ ပညာရတနံ။**ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။** (ဌ။၁၉၂။ပြည်သျှ၊၂။၁၇၇)။

http://www.dhammadownload.com

မေ့သင်္ဂဏီပါဠိတော် မိုချက် (၁၁၉)

= ကသ္မာ ပနေတံ ပုန ဝုတ္တန္တိ။ အမောဟဿ မောဟပဋိပက္ခဘာဝဒီပနတ္ထံ။ကို သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် အစွဲမလွဲစေဘဲ အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၄။၁၉၃။ပြည်သျ၊၂။၁၈၀။)

= ယော ဟိ ပါပံ ကတွာဝ "န ကရောမိ" တိ ဘာသတိ၊ သော ဂန္ထာ ပဋ္ဌောသက္ကနတာယ ဝေါမုတ္တာဝဏ္ဏော နာမ ဟောတိ။ကို ဟိ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၉-အစိုးရ) (၄။၁၉၅။ပြည်သျ၊၂။၁၉၂။)

= ကိံ ပနေတေ အညမညံဝါ တံသမုဋ္ဌာနရူပဿဝါ ပစ္စယာ န ဟောန္တီတိ ? နော န ဟောန္တိ၊ ဣမေ ပန တထာ စ ဟောန္တိ အညထာစာတိ သမာနေပိ ပစ္စယတ္တေ အတိရေက - ပစ္စယာ ဟောန္တိ၊တသ္မာ "အာဟာရာ"တိ ဝုတ္တာ။၌ လိုက်သင့်ထည့်သင့်ပုဒ်များလိုက်ထည့်၍ တေ-အစွဲမလွဲအောင်အနက်ပေးပါ။(၁၃၄၂-စိုး)(၄။၁၉၇။ပြည်သျ၊၂။၁၉၉။)

= နနု စ သော ဝိပါကောဝ၊ ဣဒံ ပန ကုသလဝိညာဏန္တိ? ကိဉ္စာပိ ကုသလဝိညာဏံ၊ တံသရိက္ခတာယ ပန "ဝိညာဏာဟာရော"တွေဝ ဝုတ္တံ။ကို နိပါတ် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်၄င်း၊ပါဌသေသထည့်စွက်၍၄င်းအနက်ပေးပါ။ (၄။၁၉၇။ပြည်သျ၊၂။၂၀၆။)

= ကိဉ္စာပိ ဟိ အင်္ဂိကော အရိယမဂ္ဂေါ၊ လောကိယစိတ္တေ ပန ဇကက္ခဏေ တိသော ဝိရတိယော န လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ "ပဉ္စင်္ဂိကော" တိ ဝုတ္တော။၌ စောဒနာ ဝါကျသွင်း၍ အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။ (၁၃၄၀-အစိုးရ) (၄။၁၉၇-၈။ပြည်သျ၊၂။၂၀၃။)

= တတ္ထ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မာယေဝ ဟိ ဣဓာပိ ဝုတ္တာ၊န ဟေတ္ထ သတ္တော ဝါ ဘာဝေါ ဝါအတ္တာ ဝါ ဥပလဗ္ဘတိ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲများမှန်ကန်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄။၁၉၉။ပြည်သျ၊၂။၂၀၇။)

= သဟ သင်္ခါရေနာတိ သသင်္ခါရော၊ တေန သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန သဥပါယေန ပစ္စယဂဏေနာတိ အတ္ထော။ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။(၄။၁၉၉။ပြည်သျ၊၂။၂၁၀။)

= ကေဝလဉှိ ဣမေသု ဝေဒနာပရိဝတ္တနဝသေန ပီတိပရိဟာနဝသေန ဟောတိ၊ သေသံ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတ္တိနယေန တာဒိသမေဝ။ကို ဣမေသု-အရတို့ကို ပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၀၁။ပြည်သျ၊၂။၂၁၄။)

http://www.dhammadownload.com

= မဟာလ္လက် ပန ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂမန ပတ္တ စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏ အဘိဝါဒန မဂ္ဂသမ္ပဒါနာဒိဝသေန အပစိတိသဟဂတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ကို **ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။**
(၄၊၂၀၂။ပြည်သျ၊၂။၂၁၇။)

= ကော "ဇဝံ မံ 'ဓမ္မကထိကော' တိ ဇာနိဿန္တိ" တိ ဣစ္ဆာယ ဌတွာ လာဘဂရုကော ဟုတွာ ဒေသေတိ၊တံ န မဟပ္ဖလံ။ကော အတ္တနော ပဂုဏံ ဓမ္မံ အပစ္စာသီသမာနော ဝိမုတ္တာယတနသီသေန ပရေသံ ဒေသေတိ၊ ဣဒံ ဒေသနာမယံ ပုညကိရိယဝတ္ထုနာမ။ကို **အနက်ပေးပါ။** (၁၃၄၈–အစိုးရ) (၄။၂၀၃။ပြည်သျ၊၂။၂၁၉။)

= ပုညဥ္စ အတ္ထိ သယံကာရံ၊ အတ္ထိ ပရံကာရံ၊ အတ္ထိ သာဟတ္ထိကံ၊ အတ္ထိ အာဏတ္တိကံ၊ အတ္ထိ သမ္ပဇာနကတံ၊ အတ္ထိ အသမ္ပဇာနကတံ။ကို **နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**
(၄။၂၀၅။ပြည်သျ၊၂။၂၂၈)

= ဣမသ္မိံ ဌာနေ စတသော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယော ဂဟိတာ ပစ္စယာနံ ဓမ္မိကတာ စေတနာမဟတ္တံ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ ဂုဏာတိရေကတာတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၆–အစိုးရ) (၄။၂၀၆။ပြည်သျ၊၂။၂၂၉။)

= တာနိ ယာထာဝတော ဉတွာ ဘဂဝါ သဗ္ဗညူ ဂဏီဝရော မုနိသေဋ္ဌော အာစိက္ခတိ ဒေသေတိ ပညပေတိ ပဋ္ဌပေတိ ဝိဝရတိ ဝိဘဇတိ ဥတ္တာနီကရောတီတိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**(၄။၂၀၆။ပြည်သျ၊၂။၂၂၉။)

= ကိံ ပနေတေန နိယမတော ရူပဘဝေ ဥပပတ္တိ ဟောတီတိ ? န ဟောတိ။ "သမာဓိံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ပဿတိ" တိ ဇဝံ ဝုတ္တေန ဟိ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေန ရူပဘဝါတိက္ကမောပိ ဟောတိ၊ ရူပူပပတ္တိယာ ပန ဣတော အညော မဂ္ဂေါနာမ နတ္ထိ။ **ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။**(၄။၂၀၇။ပြည်သျ၊၂။၂၃၂။)

= သဒ္ဓါ ဟိရိယံ ကုသလဉ္စ ဒါနံ၊ ဓမ္မာ ဧတေ သပ္ပုရိသာနုယာတာ။
ဧတံ ဟိ မဂ္ဂံ ဒိဝိယံ ဝဒန္တိ၊ ဧတေန ဟိ ဂစ္ဆတိ ဒေဝလောကံ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၁၈–အစိုးရ) (၄။၂၀၇။ပြည်သျ၊၂။၂၃၃။)

= ယသ္မာ ပန ဈာနစေတနာ ပဋိသန္ဓိံ အာကမုတိ၊ တသ္မာ စေတနာ စေတနာသမ္ပယုတ္တ–

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၁)

ဓမ္မာပိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ကို အာကာရနှင့်သမ္ဗန္ဓ်ထည့်၍ (၁၃၃၄-အစိုးရ) ။ နောက်ဝါကျ၌ ကြိယာ၏သမ္ဗန္ဓ်နှင့်တကွ လိုအပ်သောပါဌသေသများကို အပြည့်အစုံထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၆-အစိုးရ) (၄။၂ဝ၇။ပြည်သျှ၊၂။၂၃၄။)

= ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စိတွာ ဝိနာ ဟုတွာ အပက္ကမိတွာ။ ယော ပနာယမေတ္ထ စေကာရော၊ သော နိယမတ္ထော။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂ဝ၈။ပြည်သျှ၊၂။၂၃၇။)

= တေသံ ပရိစ္စာဂေနေဝ စဿ အဓိဂမော ဟောတိ သြရိမတီရပရိစ္စာဂေန ပါရိမတီရဿေဝ။ တသ္မာ နိယမံ ကရောတီတိ ။ကို ကရောတိ-၏ ကတ္တားထည့်၍အနက်ပေးပါ။ (၄။၂ဝ၈။ပြည်သျှ၊၂။၂၃၇။)

= တံနိဿရဏတော ဟိ ပုဗ္ဗပဒေ ဧသ ဝုတ္တော။ ကာမဓာတုသမတိက္ကမနတော ဟိ ကာမရာဂပဋိပက္ခတော စ ဣဒံ ဈာနံ ကာမာနမေဝ နိဿရဏံ။ကို နိပါတ်ပုဒ်တို့၏ အနက်နှင့် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂ဝ၈။ပြည်သျှ၊၂။၂၄၃)

= ပဌမေန လောလဘာဝဿ ဟေတုပရိစ္စာဂေါ၊ ဒုတိယေန ဗာလဘာဝဿ။ကို ပါဌသေသ စုံလင်စေလျက် နိသျှကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂ဝ၉။ပြည်သျှ၊၂။၂၄၃။)

= ဝိဝေကဇန္တိ ဧတ္ထ ဝိဝိတ္တိ ဝိဝေကော၊ နီဝရဏဝိဂမောတိ အတ္ထော၊ ဝိဝိတ္တောတိ ဝါ ဝိဝေကော၊ နီဝရဏဝိဝိတ္တော ဈာနသမ္ပယုတ္တဓမ္မ ရာသီတိ အတ္ထော။ကို ဝိဝိတ္တော-၌ ယထာသမ္ဘဝ အားဖြင့် ကတ္တားထည့်စွက်၍ နှစ်နည်းပြုကာအနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၇-အစိုးရ) (၄၊၂၁၁။ပြည်သျှ၊၂။၂၅၁။)

= ယထေဝ ဟိ ဈာနံ၊ ဧဝံ ပီတိသုခမ္ပေတ္ထ ဝိဝေကဇမေဝ ဟောတိ၊ တဉ္စဿ အတ္ထိ၊ တသ္မာ ဧကပဒေနေဝ "ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခ"န္တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅ဝ-အစိုးရ) (၄။၂၁၁။ပြည်သျှ၊၂၅၅။)

= ဝိဟရတီတိ တဒနုရူပေန ဣရိယာပထဝိဟာရေန ဣတိဝုတ္တပ္ပကာရဈာနသမင်္ဂီဟုတွာ အတ္တဘာဝဿ ဣရိယနံ ဝုတ္တိံ ပါလနံ ယပနံ ယာပနံ စာရံ ဝိဟာရံ အဘိနိပ္ဖါဒေတိ။ကို နိသျှကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၁၂။ပြည်သျှ၊၂၅၅။)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၂)

= ပထဝီကသိဏန္တိ ဧတ္ထ ပထဝီမဏ္ဍလမ္ပိ သကလဋ္ဌေန ပထဝီကသိဏန္တိ ဝုစ္စတိ၊ တံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓံ နိမိတ္တမ္ပိ ပထဝီကသိဏနိမိတ္တေ ပဋိလဒ္ဓဈာနမ္ပိ။**ကို ပါဌသေသနှင့်တကွ အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၂၁၂။ပြည်သျှ၊၂။၂၅၇။)

= တတ္ထ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ဈာနံ ပထဝီကသိဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပထဝီကသိဏသင်္ခါတံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။**ကို နိသျကျကျ အနက်မှန်မှန် ယောဇနာပါ။ (သဗ္ဗနာမ်အစွဲများဂရုပြု)** (ဋ္ဌ။၂၁၂။ပြည်သျှ၊၂။၂၅၇။)

= အဇ္ဈတ္တန္တိ ဣဓ နိယကဇ္ဈတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ ဝိဘင်္ဂေ ပန "အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ" န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ နိယကဇ္ဈတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ တသ္မာ အတ္တနိ ဇာတံ၊ အတ္တနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။**၌ နိပါတ်နက်၊ သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊ ပါဌသေသများ စုံလင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၂၁၃။ပြည်သျှ၊၂။၂၆၅။)

= တတြာယံ အတ္ထယောဇနာ - ဧကော ဥဒေတီတိ ဧကောဒိ၊ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ အနဇ္ဈာ - ရုဠှတ္တာ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော ဟုတွာ ဥဒေတီတိ အတ္ထော။**ကို သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲများ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၂၁၃။ပြည်သျှ၊၂။၂၆၇။)

= အထဝါ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဥဒါယတီတိ ဥဒိ၊ ဥဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော၊ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဧကော စ သော ဥဒိ စာတိ ဧကောဒိ။သမာဓိဿေတံ အဓိဝစနံ။**၌ ဥဋ္ဌာပေတိ-၏ ကာရိုက်ကတ္တား၊ ကာရိုက်ကံတို့ကိုထည့်၍အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၉-အစိုးရ)**(ဋ္ဌ။၂၁၄။ပြည်သျှ၊၂၁၀။)

= ဣမသ္မိံ ပန ဈာနေ ဝိတက္ကဝိစာရပလိဗောဓာဘာဝေန လဒ္ဓေါကာသာ ဗလဝတီ သဒ္ဓါ၊ ဗလဝသဒ္ဓါသဟာယပဋိလာဘေနေဝ သမာဓိပိ ပါကဋော။**ကို ဣမသ္မိံ ဈာနေ-၌ ဈာန သရုပ်ထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။(၁၃၅၀-နှစ်ဦးအစိုးရ)**(ဋ္ဌ။၂၁၄။ပြည်သျှ၊၂။၂၇၀။)

= "ဣတိ အယဉ္စ ဝိတက္ကော အယဉ္စ ဝိစာရော သန္တာ ဟောန္တိ သမိတာ ဝူပသန္တာ အတ္ထင်္ဂတာ အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာ အပ္ပိတာ ဗျပ္ပိတာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဗျန္တီကတာ၊ တေန ဝုစ္စတိ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ"။**ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၂၁၄။ပြည်သျှ၊၂။၂၇၁)

= ဧတ္ထာဟ "နနု စ 'ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ'တိ ဣမိနာပိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ၊ အထ ကသ္မာ ပုန ဝုတ္တံ 'အဝိတက္ကံ အဝိစာရ'န္တိ"။ ဝုစ္စတေ၊ ဧဝမေတံ သိဒ္ဓေါဝါယမတ္ထော။**ကို ဆရာနည်းကျကျ နိသျမှန်မှန် အနက်ပေးပါ။** (ဋ္ဌ။၂၁၄။ပြည်သျှ၊၂။၂၇၁)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၃)

= ပီတိယာစ ဝိရာဂါတိ ဝိရာဂေါ နာမ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ပီတိယာ ဇိဂုစ္ဆနံ ဝါ သမတိက္ကမော ဝါ၊ ဥဘိန္နံ ပန အန္တရာ စသဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော၊ သော ဝူပသမံ ဝါ သမ္ပိဏ္ဍေတိ ဝိတက္က-ဝိစာရဝူပသမံ ဝါ။ ကို **အနက်ပေးပါ။(၁၃၁၈–အစိုးရ)(၄။၂၁၅။ပြည်သျှ၊၂။၂၇၆–၇။)**

= ကာမစ္ဆေတော ဝိတက္ကဝိစာရာ ဒုတိယစ္ဈာနေယေဝ ဝူပသန္တာ။ ဣမဿ ပန ဈာနဿ မဂ္ဂပရိဒီပနတ္ထံ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထဉ္စေတံ ဝုတ္တံ။ ၌ "ကိဉ္စာပိဂုံ၊ ပါဠိတိုင်ရုံကား" စသော **နိယ်များနှင့်အညီ စောဒကာဘောဂစသည် ပေါ်လွင်စေလျက်၊ စောဒကပရိဟာရပက္ခ အားလျှော်စွာ ဝုတ္တံ–၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၂–အစိုးရ)(၄။၂၁၆။ပြည်သျှ၊၂။၂၇၇။)**

= ဥပေက္ခကောစ ဝိဟရတီတိဧတ္ထ ဥပပတ္တိတော ဣက္ခတီတိ ဥပေက္ခာ၊ သမံ ပဿတိ၊ အပက္ခပတိတာ ဟုတွာ ပဿတီတိ အတ္ထော။၌ **ဧတ္ထ–၏စပ်ရာပုဒ်နှင့် အတ္ထော–၏ သမ္ဗန်တို့ကို ထည့်စွက်လျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၀–အစိုးရ)(၄။၂၁၆။ပြည်သျှ၊၂။၂၇၈။)**

= ယာ "ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ၊ တံ ပဇဟတိ၊ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတီ" တိ ဧဝမာဂတာ ဝိစိ–နနေ မဇ္ဈတ္တဘူတာ ဥပေက္ခာ၊ အယံ ဝိပဿနုပေက္ခာ နာမ။ကို **ပါဌသေသများနှင့် တကွ နိသျကျကျ အနက်ယောဇနပါ။ (၄။၂၁၇။ပြည်သျှ။၂။၂၈၄။)**

= ယထာ စေတာသံ အတ္ထတော ဧကီဘာဝေါ၊ ဧဝံ သင်္ခါရုပေက္ခာဝိပဿနုပေက္ခာနမ္ပိ။ ပညာဧဝ ဟိ ဧသာ၊ ကိစ္စဝသေန ဒွိဓာ ဘိန္နာ။ကို **နိပါတ်နက် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲများ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။(၄။၂၁၈။ပြည်သျှ၊၂။၂၈၆။)**

= ဣဒါနိ သတောစ သမ္ပဇာနောတိဧတ္ထ သရတီတိ သတော။ သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနော။ ကို **ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ ဝါကျထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။ ၂၁၉။ ပြည်သျှ၊ ၂။ ၂၉၀။)**
(ဧဝံ "ဥပေက္ခကောစ ဝိဟရ တီတိဧဝံ ဿ သဗ္ဗသော အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝတွာ)(ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ)

= သြဠာရိကင်္ဂပ္ပဟာနေန ပန သုခုမတ္တာ ဣမဿ ဈာနဿ ပုရိသဿ ခုရဓာရာယံ ဝိယ သတိသမ္ပဇညကိစ္စပရိဂ္ဂဟိတာ ဧဝ စိတ္တဿ ဂတိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ ဣဓေဝ ဝုတ္တံ။ကို နိပါတ် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် ပမာပမေထင်ရှားစေကာအနက်ပေးပါ။(၄။၂၁၉။ပြည်သျှ၊၂။၂၉၂။)

17A

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၄)

= ယံ ဝါ တံ နာမကာယသမ္ပယုတ္တံ သုခံ၊ တံသမုဋ္ဌာနေနဿ ယသ္မာ အတိပဏီတေန ရူပေန ရူပကာယော ဖုဋ္ဌော၊ ယဿ ဖုဋ္ဌတ္တာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌိတောပိ သုခံ ပဋိသံဝေဒေယျ၊ တသ္မာ ဧတမတ္ထံ ဒဿေန္တော "သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတီ"တိ အာဟ။ကို **အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၁၉။ပြည်သျ၊၂။၂၉၂။)

= ကသ္မာ ပန တံ တေ ဧဝံ ပသံသန္တီတိ ? ပသံသာရဟတော။ကို **သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲများ မှန်စေလျက် အနက်မှန်မှန်ပေးပါ။** (၄။၂၂၀။ပြည်သျ၊၂။၂၉၃။)

= ဥပစာရေ ဝါ နိရုဒ္ဓမ္ပေတံ န သုဋ္ဌု နိရုဒ္ဓံ ဟောတိ၊ ပဋိပက္ခေန အဝိဟတတ္တာ။ အန္တောအပ္ပနာယံ ပန ပီတိဖရဏေန သဗ္ဗော ကာယော သုခေါက္ကန္တော ဟောတိ။ကို **နိသျကျကျအနက်။** (၄။၂၂၁။ပြည်သျ၊၂။၂၉၉)

= အပ္ပဟီနာ ဧဝ စ ဒုတိယဇ္ဈာနုပစာရေ ဝိတက္ကဝိစာရာတိ တတ္ထဿ သိယာ ဥပ္ပတ္တိ၊ နတွေဝ ဒုတိယဇ္ဈာနေ၊ပဟီနပစ္စယတ္တာ။ကို **နိပါတ် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၂၃။ပြည်သျ၊၂။၂၉၉)

= ဧတ္ထာဟ "အထေဝံ တဿ တဿ ဈာနဿုပစာရေ ပဟီနာပိ ဧတာ ဝေဒနာ ဣဓ ကသ္မာ သမာဟဋာ" တိ။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ ကို **သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲများနှင့်တကွ ဆရာနည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၂၁။ပြည်သျ၊၂။၂၉၉)

= ဧဝဉ္စ သမာဟဋာ တော ဒဿေတွာ " ယံ နေဝ သုခံ , န ဒုက္ခံ , န သောမနဿံ, န ဒေါမနဿံ၊ အယံ အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာ"တိ သက္ကာ ဟောတိ ဧသာ ဂါဟယိတုံ။ကို **သဗ္ဗနာမ် နိပါတ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၂၂။ပြည်သျ၊၂။၃၀၀)

= အပိစ အဒုက္ခမသုခါယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ပစ္စယဒဿနတ္ထဉ္စာပိ ဧတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုခဒုက္ခပ္ပဟာနာဒယော ဟိ တဿာ ပစ္စယာ။ကို **နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၄။၂၂၂။ပြည်သျ၊၂။၃၀၃။)

= ယထာ ဝါ အညတ္ထ ပဟီနာပိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒယော တတိယမဂ္ဂဿ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထံ တတ္ထ ပဟီနာတိ ဝုတ္တာ၊ ဧဝံ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထမ္ပေတဿ ဈာနဿေတာ ဣဓ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ကို **နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၄။၂၂၂။ပြည်သျ၊၂။၃၀၃။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၅)

= န ကေဝလဉ္စေတ္တ တာယ သတိယေဝ ပရိသုဒ္ဓါ၊ အပိစ ခေါ သဗ္ဗေပိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ သတိသီသေန ပန ဒေသနာ ဝုတ္တာ။ **ကို အနက်။ (၃၀-စိုး)(၄။၂၂၂။ပြည်သျှ၊၂။၃၀၃)**

= ဣဓ ပန ဝိတက္ကာဒိပစ္စနီကဓမ္မတေဇာဘိဘဝါဘာဝါ, သဘာဂါယ စ ဥပေက္ခာဝေဒနာရတ္တိယာ ပဋိလာဘာ အယံ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာစန္ဒလေခါ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓါ။ **ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲနှင့် ကြိယာပုဒ်ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၂၃။ပြည်သျှ၊၂။၃၀၅။)**

= တဿ တဿ ဝသေန ယထာ ယထာ ဣစ္ဆတိ၊ တထာ တထာ ဒေသနံ နိယာမေတီတိ သော ဣဓ ပဉ္စင်္ဂိကံ ပဉ္စမဇ္ဈာနံ ဘာဇေသိ၊ စတုရင်္ဂိကံ အဝိတက္ကံ ဝိစာရမတ္တံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဘာဇေသိ။ **ကို ဣစ္ဆတိ-ကြိယာ၏ ထည့်သင့်ရာ ကံပုဒ် သမ္ဗန္ဓါန်ပုဒ်တို့ကို ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၂၄။ပြည်သျှ၊၂။၃၀၇။)**

= သော ဧကေဒိဝသမေဝ ရာဇာနံ ဒိသွာ ပါနဗျသနေန သဗ္ဗံ ဝိဘဝဇာတံ နာသေသိ။ တံ ဧကဒိဝသံ သုရာမဒမတ္တံ နိစ္စောဠံ့ ကတွာ ဗိဏ္ဏကမ္ဗသာရက်မတ္တေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပါနာဂါရတော နီဟရိံသု။ **၌ ပါနဗျသနေန-ပုဒ်ကို သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၂၄။ပြည်သျှ၊၂။၃၁၁။)**

= အထ နံ တေ သယနံ အာရောပေသုံ၊ ပါနာဂါရဂမနပဋိဗာဟနတ္ထဉ္စ နံ စတ္တာရော ထာမဇနာ စတူသု ဟတ္ထပါဒေသု ဥပ္ပီဠေတွာ အဌံသု။ **ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၂၅။ပြည်သျှ၊၂။၃၁၂။)**

= အထေဝံ အနုက္ကမေန ပဟီနကိလမထုပ္ပီဠနပရိမဒ္ဒနဝါတပ္ပဟာရဂီတဝါဒိတသဒ္ဒုပဒ္ဒဝေါ သုခံ သယိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ရညော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ရာဇာပိဿ မဟန္တံ ဣဿရိယမဒါသိ၊ သော မဟာဇနဿ အဝဿယော ဇာတော။ **ကို အဂမာသိ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၅၆-အစိုးရ) (၄။၂၂၅။ပြည်သျှ၊၂။၃၁၃။)**

= ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ အဿာတိ ဒုက္ခပဋိပဒံ။ ဒန္ဓာ အဘိညာ အဿာတိ ဒန္ဓာဘိညံ။ **ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၁-အစိုးရ) (၄။၂၂၇။ပြည်သျှ၊၃၁၈။)**

= တတ္ထ ပဌမသမန္နာဟာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ တဿ တဿ ဈာနဿ ဥပစာရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တာဝ ပဝတ္တာ ဈာနဘာဝနာ "ပဋိပဒါ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ကို နိသျနက် မှန်ကန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၂၇။ပြည်သျှ၊၂။၃၁၉။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၆)

= တသ္မာ ယော အာဒိတော ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော ဒုက္ခေန သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန ကိလမန္တော ဝိက္ခမ္ဘေတိ၊ တဿ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ နာမ ဟောတိ။**ကို ဝိက္ခမ္ဘေတိ–ကြိယာ၏ ကာရိုက်ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄၅။၂၂၇။ပြည်သျ၊၂။၃၁၉။)**

= ယော ပန ဝိပဿနာယ အကတာဓိကာရော ဟောတိ၊ တဿ ဒန္ဓာ အဘိညာ ဟောတိ၊ ကတာဓိကာရဿ ခိပ္ပါ။**ကို အနက်ပေးပါ။(၁၃၃၃–အစိုးရ) (၄၅။၂၂၈။ပြည်သျ၊၂။၃၂၃။)**

= တတ္ထ "တဒနုဓမ္မတာ သတိ သန္တိဋ္ဌတိ၊ ဌိတိဘာဂိနီ ပညာ" တိ ဧဝံ ဝုတ္တသတိယာဝါ တံတံစျာနနိကန္တိယာဝါ ဝိက္ခမ္ဘနေ ပဋိပဒါ၊ တံတံ စျာနုပစာရပ္ပတ္တဿ အပ္ပနာယ ပရိဝါသေ အဘိညာစ ဝေဒိတဗ္ဗာ။**ကို အနက်ပေးပါ။(၁၃၅၄–အစိုးရ) (၄၅။၂၂၉။ပြည်သျ။၂။၃၂၄။)**

= တတ္ထ ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမ္မဏန္တိအာဒီသု ယံ အပ္ပဂုဏံ ဟောတိ၊ ဥပရိဈာနဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ၊ဣဒံ ပရိတ္တံ နာမ။**ကို တတ္ထ–အစွဲ၊ အပ္ပဂုဏံ–၌ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထ ထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၅။၂၂၉။ပြည်သျ၊၂။၃၂၇။)**

= ယံ ပန အဝုဒ္ဓိတေ သုပ္ပမတ္တေဝါ သရာဝမတ္တေဝါ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တံ၊ တံ ပရိတ္တံ အာရမ္မဏံ အဿာတိ ပရိတ္တာရမ္မဏံ။**ကို သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၂–အစိုးရ) (၄၅။၂၂၉။ပြည်သျ၊၂။၃၂၈။)**

= ကသ္မာ ပနာယံ နယော ဒေသိတောတိ ? စျာနုပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ ပထဝီကသိဏေ သုဒ္ဓိကဈာနံ စတုက္ကနယဝသေန ပဉ္စကနယဝသေန စ ဒဿိတံ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၈–အစိုးရ) (၄၅။၂၃၀။ပြည်သျ၊၂။၃၃၀။)**

= တေသု သဗ္ဗော ပါဠိနယော စ အတ္ထဝိဘာဝနာ စ စိတ္တဂဏနာ စ ဝါရသင်္ခေပေါ စ ပထဝီကသိဏေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေပြီး၊ ပါဠိနယော–၌ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထထင်စေ၍ အနက်ပေးပါ။(၄၅။၂၃၁။ပြည်သျ၊၂။၃၃၄။)**

= ယထာ စေတံ၊ ဧဝံ ပုရိမကသိဏေသု ဥပ္ပန္နံ စျာနမ္ပိ။ နိရောဓပါဒကဘာဝေါ ပနေတ္ထ ဝိသေသော။**ကို ဆရာနည်းကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄၅။၂၃၁။ပြည်သျ၊၂။၃၃၄။)**

= ဝိကုဗ္ဗနပ္ပတ္တဿာပိ ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ နာမ ဘာရော၊ သတေသု သဟဿေသု ဝါ ဧကောဝ ခိပ္ပနိသန္တိ ဟောတိ။**၌ ခိပ္ပနိသန္တိ–ပုဒ်ကို သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထထင်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄၅။၂၃၂။ပြည်သျ၊၂။၃၄၀။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၇)

= ဗဟိဒ္ဓါ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု ကဏှပရိကမ္မတာယ ပရိကမ္မဝသေန စေဝ အပ္ပနာဝသေန စ တာနိ ဗဟိဒ္ဓါ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု ရူပါနိ ပဿတိ။၌ အဋ္ဌသု-ဝယ် အဋ္ဌ-သရုပ် ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၃၃။ပြည်သျ၊၂။၃၄၄။)

= အာဂမဋ္ဌကထာသု ပန ဝုတ္တံ "ဣမိနာ ပနဿ အာဘောဂေါ ကထိတော၊ သော စ ခေါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ၊ န အန္တောသမာပတ္တိယ"န္တိ ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲနှင့် ပါဌသေသ ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၃၃။ပြည်သျ၊၂။၃၄၄။)

= "ဣမသ္မိံ ဌာနေ စတ္တာရိ စတ္တာရိ အာရမ္မဏာနိ အဂ္ဂဟေတွာ ဒွေ ဒွေဝ ဂဟိတာနိ၊ ကိံ ကာရဏာ? စတူသု ဟိ ဂဟိတေသု ဒေသနာ သောဠသက္ခတ္တုကာ ဟောတိ။ကို စတ္တာရိ ဒွေ-သချ်ာတို့၏သချေ်ယျပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။(၄။၂၃၃။ပြည်သျ၊၂။၃၄၄။)

= တတ္ထ ဝါ ဟိ ဣဓ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနေဝ အဘိဘဝိတဗ္ဗာနိ။ တသ္မာ တာနိ နိယမတော ဝတ္တဗ္ဗာနီတိ တတြပိ ဣဓပိ ဝုတ္တာနိ။ကို သဗ္ဗနာမ် နိပါတ်ပုဒ်တို့၏ အနက်မှန်ကန်စေလျက်၊ဝုတ္တာနိ-၏ ကတ္တားပုဒ်ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။(၄။၂၃၄။ပြည်သျ၊၂။၃၇၄။)

= ယထာ စ ပထဝီကသိဏေ၊ ဧဝမေတ္ထ ဧကေကသ္မိံ အဘိဘာယတနေ ပဥ္စဝီသတိ ပဥ္စဝီသတိ နဝကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ကို တွေ-အစွဲမှန်ကန်စေလျက် ဆရာနည်းကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၃၅။ပြည်သျ၊၂။၃၅၀။)

= ရူပီတိ အဇ္ဈတ္တံ ကေသာဒီသု ဥပ္ပါဒိတံ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ၊ တဒဿတ္ထီတိ ရူပီ။ ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၃၅။ပြည်သျ၊၂။၃၅၁။).

= အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတိ အဇ္ဈတ္တံ န ရူပသညီ၊ အတ္တနော ကေသာဒီသု အနုပ္ပါဒိတ-ရူပါဝစရဇ္ဈာနောတိ အတ္ထော။ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။(၄။၂၃၆။ပြည်သျ၊၂။၃၅၃။)

= "အဝေရာ ဟောန္တူ" တိအာဒိဗျာပါရပ္ပဟာနေန မဇ္ဈတ္တဘာဝူပဂမနေနစ ဥပေက္ခတီတိ ဥပေက္ခာ။၌ ဝိဘတျတ္ထ၊ ဓာတွတ္ထများ ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၄။၂၃၇။ပြည်သျ၊၂။၃၆၁။)

= မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရဿ ဟိ သမီပစာရော ဝိယ ပုရိသဿ သပတ္တော ဂုဏဒဿနသဘာဂ-

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၂၈)

-တာယ ရာဂေါ် အာသန္နပစ္စတ္တိကော။ကို ဥပမာ အပြင်ထုတ်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၀-ခုနှစ်ဦး အစိုးရ) (၄၊၂၃၈။ပြည်သျှ၊၂။၃၆၀)

= သဘာဝဝိသဘာဂတာယ ရာဂပဋိဃာ ဒူရပစ္စတ္တိကာ၊ တသ္မာ တတော နိဗ္ဗာယေန ဥပေက္ခိတဗ္ဗံ၊ ဥပေက္ခိသတိ စ နာမ ရဇ္ဇိဿတိ စ ပဋိဟညိဿတိ စာတိ အဠာနမေတံ။ကို ပါဌာနုသာရီ နည်းအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၃၉။ပြည်သျှ၊၂။၃၆၀။)

= ဝုစ္စတေ ၊ သေဠွေန, တာဝ နိဒ္ဒေါသဘာဝေန စေတ္တ ဗြဟ္မဝိဟာရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။သတ္တေသု သမ္မာပဋိပတ္တိဘာဝေန ဟိ သေဠာ ဇတေ ဝိဟာရာ။ကို ဆရာနည်းကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၄၀။ပြည်သျှ၊၂။၃၇၀။)

= ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ စတသော၊ ဟိတာဒိအာကာရဝသာ ပနာသံ။ ကမော ပဝတ္တန္တိ စ အပ္ပမာဏော၊ တာ ဂေါစရေ ယေန တဒပ္ပမညာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၄-အစိုးရ) (၄။၂၄၀။ပြည်သျှ၊၂။၃၈၄။)

= ဧကေသတ္တဿာပိ စ ဧတ္တကေ ပဒေသေ မေတ္တာဒယော ဘာဝေတဗ္ဗာတိ ဧဝံ ပမာဏံ အဂ္ဂဟေတွာ သကလဖရဏဝသေနေဝ ပဝတ္တာတိ။ ကို ဧကေသတ္တဿာပိ - ၌ သဒ္ဒတ္ထ၊ ဝေါဟာရတ္ထ ထင်ရှားစေလျက်လည်းကောင်း၊ နိပါတ်နက်ပေါ်လွင်စေလျက်လည်းကောင်း၊ လဒ္ဒဂုဏ်အညွှန်. ဆက်၍လည်းကောင်း ကျနစွာ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၄၁။ပြည်သျှ၊၂။၃၈၉-၃၉၀။)

= ဘဿာ ဝိယ ဝါယုနာ ဥဒ္ဒိ ဓီဝိတပရိယာဒါနာ ယထာနုက္ကမံ သမုဂ္ဂတေန သူနဘာဝေန ဓမာတတ္တာ ဥဒ္ဓုမာတံ။ကို ပါဌာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၈-အစိုးရ) (၄။၂၄၂။ပြည်သျှ၊၂။၃၉၃။)

= ပဋိက္ကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိနီလန္တိ ဝိနီလကံ၊ မံသုဿဒဌာနေသု ရတ္တဝဏ္ဏဿ, ပုဗ္ဗသန္နိစယ- ဌာနေသု သေတဝဏ္ဏဿ, ယေဘုယျေန စ နီလဝဏ္ဏဿ နီလဌာနေ နီလသာဋကပါရုတဿေဝ ဆဝသရီရဿေတံ အဓိဝစနံ။ကို အနက်ပေးပါ။(၄။၂၄၂။ပြည်သျှ၊၂။၃၉၃)

= ပုဗ္ဗဝါ ဝုစ္စန္တိ ကိမယော၊ ပုဠဝေ ဝိကိရတီတိ ပုဠဝကံ၊ ကိမိပရိပုဏ္ဏဿ ဆဝသရီရဿေတ အဓိဝစနံ။ကို နိသျှကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၄၃။ပြည်သျှ၊၂။၃၉၈။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၁၂၉)

= ဣမာနိ စ ပန ဥဒ္ဓမ္မာတကာဒီနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တာနမ္ပိ နိမိတ္တေသု ပဋိလဒ္ဓဗ္ဘာနမ္ပိ ဓေတာနေဝ နာမာနိ။ကို **နိပါတ်နက် သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက်အနက်ပေး:ပါ။**
(၄။၂၄၃။ပြည်သျ၊၂။၃၉၀။)

= ဣတိ အသုဘာနိ သုဘဂုဏော၊ ဒသသတလောစနေန ထုတကိတ္တိ။
ယာနိ အဝေါစ ဒသဗလော၊ ဧကေကဇ္ဈာနဟေတူနိ။**ကို အနက်ပေး:ပါ။**
(၄။၂၄၃။ပြည်သျ၊၂။၃၉၈။)

= ဝိက္ခာယိတကံ မံသူပစယသမ္ပတ္တိဝိနာသပ္ပကာသနတော ထနာဒီသု သရီရပ္ပဒေသေသု မံသူပစယရာဂိနော သပ္ပါယံ၊ ဝိက္ခိတ္တကံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ဝိက္ခေပပ္ပကာသနတော အင်္ဂပစ္စင် - လီလာရာဂိနော သပ္ပါယံ။**ကို အနက်ပေး:ပါ။(၁၃၅၆-အစိုးရ)(၄။၂၄၄။ပြည်သျ၊၂။၄၀၁။)**

= ပဋိက္ကူလေပိ စေတသ္မိံ အာရမ္မဏေ "အဒ္ဓါ ဣမာယ ပဋိပဒါယ ဇရာမရဏမှာ ပရိမုစ္စိ - ဿာမိ" တိ ဧဝံ အာနိသံသဒဿာဝိတာယ စေဝ နီဝရဏသန္တာပပ္ပဟာနေန စ ပီတိ- သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။**ကို အပိ၊ စ-တို့၏ အနက်ထင်စေလျက် အနက်ပေး:ပါ။**
(၁၃၃၁-အစိုးရ) (၄။၂၄၄။ပြည်သျ၊၂။၄၀၃။)

= အသုဘလက္ခဏံ ပနေတ္ထ အာဂန္တုကေန အလင်္ကာရေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န ပညာယတိ။**ကို တွေ-အစွဲမှန်စေလျက်၊ ဟိတ်ပုဒ်၏ သမ္ဗန်ထည့်ကာ အနက်ပေး:ပါ။**
(၁၃၅၄-အစိုးရ) (၄။၂၄၅။ပြည်သျ၊၂။၄၀၅။)

= ကိံ ပန ပဌဝီကသိဏံ အာဒိံ ကတွာ အဋ္ဌကသညာပရိယောသာနာဝေသာ ရူပါဝစရ - ပ္ပနာ၊ ဥဒါဟု အညာပိ အတ္ထီတိ။**ကို အနက်ပေး:ပါ။**
(၁၃၂၃-အစိုးရ)(၄။၂၄၅။ပြည်သျ၊၂။၄၀၅။)

= ရူပသညာနန္တိ သညာသီသေန ဝုတ္တရူပါဝစရဇ္ဈာနာနဉ္စေဝ တဒါရမ္မဏာနဉ္စ။**ကို အနက် ပေး:ပါ။ (၁၃၁၇-အစိုးရ) (၄။၂၄၅။ပြည်သျ။၂။၄၀၅။)**

= ဧဝံ သန္တေပိ အညတ္ထ ပဟီနာနံ သုခဒုက္ခာနံ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ ဝိယ သင်္ကာယဒိဋ္ဌာဒီနံ တတိယမဂ္ဂေ ဝိယ စ ဣမသ္မိံ ဈာနေ ဥဿာဟဇနနတ္တံ ဣမဿ ဈာနဿ ပသံသာဝသေန ဓေတာသံ ဓေတ္ထ ဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။**ကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။**
(၁၃၅၂-အစိုးရ) (၄။၂၄၆။ပြည်သျ၊၂။၄၁၂။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၁၃၀)

= အာဠာရောစ ကာဠာမော အာရုပ္ပသမာပန္နော ပဌမတ္တာနိ သကဋ္ဌသတာနိ နိဿာယ နိဿာယ အတိက္ကန္တာနိ နေဝ အဒ္ဒသ၊န ပန သဒ္ဒံ အဿောသိ။၌ ပဌမတ္တာနိ သကဋ္ဌ-သတာနိကို သဒ္ဒတ္တ အဓိပ္ပါယတ္တပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၇-နှစ်ဦးအစိုးရ) (၄။၂၄၇။ပြည်သျှ၊၂။၄၁၄။)

= ပလောဘနတ္ထဥ္စာပိ နေသံ ဧတိဿာ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ ဝိသကဏ္ဍကဝါဏိဇော ဝိယ၊ ဝိသကဏ္ဍကဝါဏိဇော နာမ ဂုဠဝါဏိဇော ဝုစ္စတိ။ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက်လည်းကောင်း၊ပမာ-ပမေထင်ရှားစေလျက်လည်းကောင်း အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၄၈။ပြည်သျှ၊၂။၄၁၈။)

= နာဿ အန္တောတိ အနန္တံ၊ အာကာသံ အနန္တံ အာကာသာနန္တံ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၄။၂၄၉။ပြည်သျှ၊၂။၄၂၀။)

= အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မာတိဧတ္တ တာဝ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန အာကာသာနဉ္စံ အာယတနမဿ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေနာတိ ဈာနမ္ပိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၅၀။ပြည်သျှ၊၂။၄၂၃။)

= "သန္တာ ဝတာယံ သမာပတ္တိ၊ယတြ ဟိ နာမ နတ္ထိဘာဝမ္ပိ အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဌဿတိ" တိ ဧဝံ သန္တာရမ္မဏတာယ နံ "သန္တာ"တိ မနသိကရောတိ။၌ ဟိတ်သမ္ဗန်နှင့် ဗျတိရေက ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၃-အစိုးရ)(၄။၂၅၁။ပြည်သျှ၊၂။၄၂၉။)

= ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ ဩဠာရိကာယ သညာယ အဘာဝတော သုခုမာယစ ဘာဝတော နေဝဿ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဿ ဈာနဿ သညာ နာသညန္တိ နေဝသညာနာသညံ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊ ပါဌသေသများ စုံလင်မှန်ကန်စေလျက် အနက်ယောဇနာပါ။ (၄။၂၅၂။ပြည်သျှ၊၂။၄၃၄။)

= တတ္ထ ယထာ အန္တောဝုတ္ထတ္တာ ယာဂုယာ သဒ္ဓိံ အကပ္ပိယဋ္ဌေန "တေလံ အတ္ထိ" တိ ဟောတိ၊ နာဠိပူရဏာဒီနံ အဘာဝဝသေန "နတ္ထိ"တိ ဟောတိ။၌ တ္တ-သမ္ဗန်ခံ၍ အန္တောဝုတ္ထ-ကို သဒ္ဒါနက်ထင်စေလျက် ထည့်သင့်ရာပါဌ်များ ထည့်ပြီး အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၂-အစိုးရ) (၄။၂၅၃။ပြည်သျှ၊၄၃၆။)

http://www.dhammadownload.com

= ဒဟာနကိစ္စမိဝံ ဟိ သုခေါဒကေ တေဇောဓာတု သဥ္ဇာနနကိစ္စမွေသာ ပဋ္ဌိ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ကို ဝါကျအပြန်အလှန် အနက်ပေးပါ။(၄၆-စိုး)(၄၅။၂၅၃။ပြည်သျှ၊၂။၄၃၇)

= သောပိ "ဇဝံ ကိရိမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ၊ ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ" တိ ဇဝံ ကလာပ-သမ္မသနဝသေနေဝ၊နော အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာဝသေန။ကို ပါဌာနုသာရီနည်း အနက်။ (၁၃၅၃-အစိုး၊ရ) (၄၅။၂၅၃။ပြည်သျှ၊၂။၄၃၈-၉။)

= အသဒိသရူပေါ နာထော၊ အာရုပ္ပံ ယံ စတုဗ္ဗိခံ အာဟ။
တံ ကုလတိ ဥတွာ တသ္မိံ၊ ပကိဏ္ဏကကထာပိ ဝိညေယျာ။ကို အသဒိသရူပေါ-၌ ရူပ-သဒ္ဒါ၏ အနက်များ ထင်ရှားစေလျက် နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။
(၄၅။၂၅၄။ပြည်သျှ၊၂။၄၄၁။)

= သုပ္ပဏီတတရာ ဟောန္တိ၊ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ ဣဓ။
ဥပမာ၊ တတ္ထ ဝိညေယျာ၊ ပါသာဒတလသာဋိကာ။ကို အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၉-အစိုး၊ရ) (၄၅။၂၅၄။ပြည်သျှ၊၂။၄၄၂-၃။)

= အာရမ္မဏံ ကရောတေဝ၊ အညာဘာဝေန တံ ဣဒံ။
ဒိဋ္ဌဒေါသမ္ပိ ရာဇာနံ၊ ဝုတ္တိဟေတု ယထာ ဇနော။ကို တံ ဣဒံပုဒ်များ၏ သရုပ်ကို ဖော်ပြ၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၀-၁၃၄၆-အစိုး၊ရ) (၄၅။၂၅၆။ပြည်သျှ၊၂။၄၄၇)

= အာရုဠှော ဒီဃနိဿေဏိံ၊ ယထာ နိဿေဏိဗာဟုကံ။
ပဗ္ဗတဂ္ဂဉ္စ အာရုဠှော၊ ယထာ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ။ကို ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ပေးပါ။
(၄၅။၂၅၆။ပြည်သျှ၊၂။၄၄၈။)

= ယထာ ဝါ ဂိရိမာရုဠှော၊ အတ္တနောယေဝ ဇဏ္ဏုကံ။
ဩလုမ္ဗတိ တထေဝေတံ၊ ဈာနမောလုမ္ဗ ဝတ္တတိ။ကို အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၃-အစိုး၊ရ) (၄၅။၂၅၆။ပြည်သျှ၊၂။၄၄၈။)

= ဒိဋ္ဌိယာ ဝါ ဂတံ ဧတေသန္တိပိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ၊ ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနာနိ ဒိဋ္ဌိသဒိသပ္ပဝတ္တာနီတိ အတ္ထော။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၆-အစိုး၊ရ) (၄၅။၂၅၉။ပြည်သျှ၊၂။၄၆၁။)

18A = အပရော နာမရူပမ္ပိ ဝဝတ္ထပေတွာ ပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၁၃၂)

ဟရိဂ္ဂဏှာတိ၊ပစ္စယေစ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနာပရိဝါသံ ဝသန္တော စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၁–အစိုးရ) (၄။၂၆၀။ပြည်သျှ၊၂။၄၆၈။)

= အပရော လက္ခဏာနိပိ ပဋ္ဌပေတွာ ဝိပဿနာဉာဏေ တိက္ခေ သူရေ ပသန္နေ ဝဟန္တေ ဥပ္ပန္နံ ဝိပဿနာနိကန္တိံ ပရိယာဒိယမာနော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော ပရိယာဒိယတိ။ကို နိသျှကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၂၆၁။ပြည်သျှ၊၂။၄၆၈။)

= "အနမတဂ္ဂေ သံသာရဝဋ္ဋေ အနညာတံ အမတံ ပဒံ၊စတုသစ္စဓမ္မမေဝ ဝါ ဇာနိဿာမိ"တိ ပဋိပန္နဿ ဣမိနာ ပုဗ္ဗာဘောဂေန ဥပ္ပန္နံ ဣန္ဒြိယံ။ကို ပါဌာနုသာရီနည်းဖြင့် အနက်ယောဇနာပါ။ (၄။၂၆၁။ပြည်သျှ၊၂။၄၆၉။)

= ယထာ စ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဧဝံ သေသေဟိပိ သဒ္ဓိံ "အနညာတာနံ ဉာဏာယ, အဒိဋ္ဌာနံ ဒဿနာယ, အပ္ပတ္တာနံ ပတ္တိယာ, အဝိဒိတာနံ ဝေဒါယာ"တိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ကို ကံပုဒ်တို့၏ အနက်တိကျစေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၆၃။ပြည်သျှ၊၂။၄၇၈။)

= လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ ယေဝ လဗ္ဘတိ၊ တိဝိဓာယ ဟိ ကာယဒုစ္စရိတ–စေတနာယ ပဒစ္ဆေဒံ ကုရုမာနာ မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ ဝိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ကို သဗ္ဗာပုဒ်၏ သရုပ်ပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၆၄။ပြည်သျှ၊၂။၄၈၀။)

= အာဇီဝေါစ နာမေသ ပါဋိယေက္ကော နတ္ထိ၊ ဝါစာကမ္မန္တေသု ဂဟိတေသု ဂဟိတောဝ ဟောတိ တပ္ပက္ခိကတ္တာ၊ဓုဝပဋိသေဝနဝသေန ပနာယံ တတော နီဟရိတွာ ဒဿိတော။ကို နိပါတ်နက်၊သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်။(၄၇–စိုး)(၄။၂၆၄။ပြည်သျှ၊၂။၄၈၄)

= ယံ ပန အာဇီဝဟေတု နေသာဒမစ္ဆဗန္ဓာဒယော ပါဏံ ဟနန္တိ၊ အဒိန္နံ အာဒိယန္တိ၊ မိစ္ဆာ–စာရံ စရန္တိ၊ အယံ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ တတော ဝိရတိ သမ္မာအာဇီဝေါ နာမ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၆–အစိုးရ)(၄။၂၆၅။ပြည်သျှ၊၂။၄၈၆။)

= အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။ကို အနက်ပေးပါ။
(၁၃၂၄–အစိုးရ) (၄။၂၆၇။ပြည်သျှ၊၂။၄၉၅။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၃၃)

= ဝိပဿနာ ဟိ နိစ္စနိမိတ္တံ ဓုဝနိမိတ္တံ သုခနိမိတ္တံ အတ္တနိမိတ္တဉ္စ ဥဂ္ဃါဋေတိ၊ တသ္မာ အနိမိတ္တာတိ ကထိတာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၄-အစိုးရ) (၄။၂၆၇။ပြည်သျှ၊၂။၂၉၅။)

= သာ စ ကိဉ္စာပိ တံ နိမိတ္တံ ဥဂ္ဃါဋေတိ၊ သယံ ပန နိမိတ္တဓမ္မေသု စရတီတိ သနိမိတ္တာဝ ဟောတိ။ကို သာ-၏ အစွဲထင်အောင် အနက်။(၃၆-စိုး)(၄။၂၆၇။ပြည်သျှ၊၂။၄၉၅)

= န ဟိ သော သင်္ခါရနိမိတ္တာရမ္မဏာယ အနိစ္စာနုပဿနာယ ပဋိပက္ခော။ အနိစ္စာနုပဿနာ ပနဿ အနုလောမဘာဝေ ဌိတာတိ သဗ္ဗထာပိ အဘိဓမ္မပရိယာယေန အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ နာမ နတ္ထိ။ကို နိပါတ်နက်၊ သဗ္ဗနာမ်အစွဲများမှန်အောင် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၆၈။ပြည်သျှ၊၂။၅၀၀။)

= လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဟိ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာတိ၊ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ အဘိနိဝိသိတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ အဘိနိဝိသိတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာတိ။ကို ဝိဘတျတ္ထထင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၀-နှစ်ဦး) (၄။၂၇၀။ပြည်သျှ၊၂။၅၀၄။)

= ယထာ ဟိ ဆာတဇ္ဈတ္တဿ ပုရိသဿ မဇ္ဈေ ဂူထပိဏ္ဍံ ဌပေတွာ နာနဂ္ဂရသဘောဇန - ပုဏ္ဏံ ပါတိံ ဥပနေယျုံ။၌ ဆာတဇ္ဈတ္တ-ဝယ် သဒ္ဒတ္ထထင်ရှားပြည့်စုံစေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၄။၂၇၁။ပြည်သျှ၊၂။၅၀၈။)

= သော ဗျဉ္ဇနံ ဟတ္ထေန ဝိယူဟန္တော တံ ဂူထပိဏ္ဍံ ဒိသွာ "ကိမိဒ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဂူထပိဏ္ဍော"တိ ဝုတ္တေ "ဓိ ဓိ၊ အပနေထ တိ" ဘတ္တေပိ ပါတိယမ္ပိ နိရာလယော ဟောတိ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၇၁။ပြည်သျှ၊၂။၅၀၈)

= ဧဝံ တယောပိ ထေရာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာဝ၊ တေန တေသံ ဝါဒံ တန္တိံ ကတွာ ဌပယိံသု၊ ဣဓ ပန အတ္ထမေဝ ဥဒ္ဓရိတွာ တယောပေတေ ဝါဒေ ဝိပဿနာဝ နိယမေတိ။၌ ဣဓ-အစွဲနှင့် သင်္ချာပုဒ်၏ သင်္ချေယျပေါ်လွင်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၇၄၊ပြည်သျှ၊၂၊၅၂၂)

= အထေကော ဝါတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ထူလထူလေ ဝလာဟကေ ဝိဒ္ဓံသေတိ၊ အပရော မဇ္ဈိမေ၊ အပရော သုခုမေ။၌ လိုက်သင့်ရာပုဒ်တို့ကို လိုက်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၇၆၊ပြည်သျှ၊၂၊၅၂၉)

http://www.dhammadownload.com

မြွှသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၃၄)

= မဂ္ဂေါပိ တေန ဒိန္နသည့် အမုဋ္ဌိတ္တာ၀ အဝိစိသန္တတိ၀သေန တံ ဉာဏံ အနုဗန္ဓမာနော အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပဒါလိတပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ ဒေါသက္ခန္ဓံ မောဟက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈမာနော၀ ပဒါလယမာနော၀ နိဗ္ဗတ္တတိ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲများ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၇၆။ပြည်သျ၊၂။၅၃၀။)

= မဂ္ဂဿ ဟိ ဧကမေ၀ ကိစ္စံ အနုသယပ္ပဇဟာနံ။ ဣတိ သော အနုသယေ ပဇဟန္တော နိမိတ္တာ ၀ုဋ္ဌာတိ နာမ၊ ပ၀တ္တံ ဆိန္ဒတိ နာမ။ကို နိမိတ္တာ-၀ယ် အဘိမေယျတ္ထပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၇၇၊ပြည်သျ၊၂၊၅၃၄)

= တတ္ထ သစေ တေသံ အရိယာနံ တေ မဂ္ဂါ အဘာဝိတာ အဿု၊ တာနိ စိတ္တာနိ ဆသု အာရမ္မဏေသု ပရိယုဋ္ဌာနံ ပါပုဏေယျုံ ။၌ တေ မဂ္ဂါ-၀ယ် သရူပတ္ထပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၇၇၊ပြည်သျ၊၂၊၅၃၅)

= သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဒွေ ဘဝေ ဌပေတွာ ပဉ္စသု ဘဝေသု ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝူပသမန္တိ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။၌ ဒွေ ဘဝေ-၀ယ် သရူပတ္ထပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၇၉၊ပြည်သျ၊၂၊၅၃၅)

= သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ကိရ သတ္တာဟံ ဒဟရကုမာရကံ ဝိယ ထေရံ ပရိဟရိ၊ ထေရောပိ ဧကဒိ၀သံ နိဒ္ဒါယမာနော နိသီဒိ။၌ ထေရံ-၀ယ် နာမတ္ထပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၈၀၊ပြည်သျ၊၂၊၅၄၃)

= သကဒါဂါမိဿ ဟိ ၀ဋ္ဋာနုသာရိမဟာဇနဿေ၀ ကိလေသာ အဘိဏှံ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကဒါစိ ကဒါစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ ဝိရဠာကာရာ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဝိရဠဝါပိတခေတ္တေ အင်္ကုရာ ဝိယ။၌ ပါဌသေသထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၈၁၊ပြည်သျ၊၂၊၅၅၀)

= ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ စ ၀ဋ္ဋာနုသာရိမဟာဇနဿေ၀ မဒ္ဒန္တာ ဖရန္တာ ဆာဒေန္တာ အန္ဓကာရံ ကရောန္တာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ကို နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်။(၄။၂၈၁။ပြည်သျ၊၂။၅၅၀)

= ပုတ္တဓီတရော ဟိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသနမတ္တေနပိ ဟောန္တိ၊ ဒွိဟိ ပန မဂ္ဂေဟိ ပဟီနတ္တာ

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၃၅)

နတ္ထိ ကိလေသာနံ ဗဟလတာတိ ဒ္ဒိဟိ ဝေ ကာရဏေဟိသ ကိလေသာနံ တနုဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ၌ **သချ်ာပုဒ်၏ သချေ်ယျပေါ်လွင်စေလျက် ဟိတ်ပုဒ်၏ သမ္ဗန်ထည့်၍** အနက်ပေးပါ။ (၄၊၂၈၂၊ပြည်သျ၊၂၊၅၅၁)

= အညိန္ဒြိယန္တိ အာဇာနနကံ ဣန္ဒြိယံ၊ ပဌမမဂ္ဂေန ဉာတမရိယာဒံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ တေသံ - ယေဝ တေန မဂ္ဂေန ဉာတာနံ စတုသစ္စဓမ္မာနံ ဇာနနကံ ဣန္ဒြိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ၌ **အာဇာနနကံဝယ် အာ-၏ အနက်ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။** (၄။၂၈၂။ပြည်သျ၊၂။၅၅၂။)

= ယထာ ဝိသံ အတ္ထိ ဝါ ဟောတု, မာ ဝါ၊ အဂဒေါ "အဂဒေါ"တွေဝ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အတ္ထိ ဝါ ဟောတု, မာ ဝါ၊ အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဧဝ နာမ။ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၈၃။ပြည်သျ၊၂။၅၅၂။)

= ယဒိ ဧဝံ နာမမတ္တမေဝေတံ ဟောတိ၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယေ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ကိစ္စာဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ န ပရိပူရေန္တိ။ကို **"ယဒိဧဝမ်း၊ နှစ်ပါးပြွမ်းလျက်" (ရှင်တိပိဋကနာဂနိယံ-၂၅-ပဒ)စသော နိယံနှင့်အညီလည်းကောင်း၊ ပါဌသေသများ ထည့်စွက်၍ လည်းကောင်း** အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၈၃။ပြည်သျ၊၂။၅၅၅။)

= သော ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ၊ သာ တံ မာနံ ပဇဟတီတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ တသေ့ဝ သတ္တအကုသလ- စိတ္တသဟဇာတော သင်္ကပ္ပေါ အတ္ထိ၊ တေဟေဝ စိတ္တေဟိ ဝါစင်္ဂစောပနံ အတ္ထိ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲတိကျစေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၈၃။ပြည်သျ၊၂။၅၅၇။)

= တသေ့ဝ သတ္တဟိ စိတ္တေဟိ သဟဇာတာ သင်္ကပ္ပါဒယော၊တေသံ ပဟာနေန အနာဂါမိမဂ္ဂေ အင္ဂန္နံ အင်္ဂါနံ သကိစ္စကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။၌ **သချ်ာ၏ သချေ်ယျပေါ်လွင်စေလျက်** အနက်ပေးပါ။ (၄။၂၈၄။ပြည်သျ၊၂။၅၅၈။)

= တံ့ ဗုဒ္ဓေဟိပိ အဒိဋ္ဌံ ပဿသိ၊ ဗဟုသစ္စကော နာမ တွံ။ ဧဝံ မာ ဂဏှ၊ သစ္စဒဿနံ နာမ အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ ကိလေသေ ပန အပ္ပဟီနေ ပဇဟတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။** (၁၃၂၅-အစိုးရ) (၄။၂၈၄။ပြည်သျ၊၂။၅၆၀။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၃၆)

= ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တန္တိ ဧတ္ထ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ ဒိဋ္ဌိဂတံ "ဂူထဂတံ မုတ္တဂတံ"န္တိအာဒီနိ ဝိယ၊ ဂန္တဗ္ဗာ-ဘာဝတော ဝါ ဒိဋ္ဌိယာ ဂတမတ္တမေဝေတန္တိပိ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ **ကို နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။** (၄။၂၈၉။ပြည်သျ၊၃။၂။)

= မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ ဂဟဏတော ဝါ ဝိတထာ ဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အနတ္ထာဝဟတ္တာ ပဏ္ဍိတေဟိ ဇိဂုစ္ဆိတာ ဒိဋ္ဌီတိပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။**ကို အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၉၀။ပြည်သျ၊၃။၅။)

= သာ အယောနိသော အဘိနိဝေသလက္ခဏာ၊ ပရာမာသရသာ၊ မိစ္ဆာဘိနိဝေသပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ အရိယာနံ အဒဿနကာမတာဒိပဒဋ္ဌာနာ။**ကို သာ-အစွဲ မှန်ကန်စေလျက် နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၉၀။ပြည်သျ၊၃။၆။)

= အဘိဇ္ဈာယန္တိ တာယ၊ သယံ ဝါ အဘိဇ္ဈာယတိ၊ အဘိဇ္ဈာယနမတ္တမေဝ ဝါ ဧသာတိ အဘိဇ္ဈာ။ သာ ပရသမ္ပတ္တီနံ သကကရဏဣစ္ဆာလက္ခဏာ။**၌ ဧဝ-၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗကို ထုတ်လျက် ပြည့်စုံစွာ အနက်ပေးပါ။** (၁၃၄၀-အစိုးရ) (၄။၂၉၁။ပြည်သျ၊၃။၁၀။)

= ကိံ ပန ဒိဋ္ဌိဂတိကာ အတ္တနော အတ္တနော သတ္ထာရာနံ န သဒ္ဒဟန္တီတိ ? သဒ္ဒဟန္တိ၊ သာ ပန သဒ္ဓါ နာမ န ဟောတိ၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနမတ္တမေဝေတံ။ အတ္ထတော အနုပပရိက္ခာ ဝါ ဟောတိ ဒိဋ္ဌိ ဝါ။**ကို အနက်ပေးပါ။** (၁၃၂၁-အစိုးရ) (၄။၂၉၂။ပြည်သျ၊၃။၁၁)

= ကူဒံ ပနံ စိတ္တံ သဒရထံ ဂရုကံ ဘာရိယံ ကက္ခဠံ ထဒ္ဓံ အကမ္မညံ ဂိလာနံ ဝင်္ကံ ကုဋိလံ၊ တသ္မာ ပဿဒ္ဓါဒီနိ ဆ ယုဂဠကာနိ န ဂဟိတာနိ။**ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ န ဂဟိတာနိ-၏ အာဓာရ ကတ္တားထည့်၍အနက်ပေးပါ။** (၄။၂၉၂။ပြည်သျ၊၃။၁၅)

= သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ဝိလောမနဋ္ဌေန စ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ။ မိစ္ဆာဒဿနဉှိ ဥပ္ပဇ္ဇ-မာနံ သမ္မာဒဿနံ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ စေဝ ဝိလောမေတိ စ။**ကို ပုရိမဝါကျ၌ ပကတိကတ္တားနှင့် ကြိယာ ထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာပါ။**(၁၃၄၇-အစိုးရ)(၄။၂၉၅။ပြည်သျ၊၃။၂၂။)

= သုသုမာရာဒယော ဝိယ ပုရိသံ အာရမ္မဏံ ဒဠှံ ဂဏှာတီတိ ဂါဟော။**၌ ဥပမာကို နောက်ထားလျက် အနက်သွားခဲ့ပါ။**(၁၃၃၇-နှစ်ဦးအစိုးရ)(၄။၂၉၅။ပြည်သျ၊၃။၂၃။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှီချက် (၁၃၇)

= တတ္ထေဝ ပရိဗ္ဗမနတော တရန္တိ ဇတ္တေ ဗာလာတိ တိတ္ထံ၊ တိတ္ထဥ္စ တံ အနတ္ထနဥ္စ အာယ – တနန္တိ တိတ္ထာဘယတနံ၊ တိတ္ထာယတနံ၊ တိတ္ထိယာနံ ဝါ သဥ္စာတိဒေသဋ္ဌေန နိဝါသဌာ – နဋ္ဌေန စ အာယတနန္တိပိ တိတ္ထာယတနံ။ကို နိသျကျကျ ပါဌသေသျများနှင့်တကွ ယောဇနာပါ။ (၄။၂၉၅။ပြည်သျ၊၃။၂၄။

= ဒုရုဋ္ဌါဋ္ဌနဋ္ဌေန ဝါ လဂ္ဂီ။ ယထာ ဟိ မဟာပလိဃသင်္ခါတာ လဂ္ဂီ ဒုရုဋ္ဌါဋ္ဌာ ဟောတိ၊ ဧဝံမယမ္ပိ လဂ္ဂီ ဝိယာတိ လဂ္ဂီ။ကို အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၇၊၁၃၅၅–အစိုးရ)(၄။၂၉၆။ပြည်သျ၊၃။၂၉)

= တံ ပစ္စာနုတာပလက္ခဏံ၊ ကတာကတာနုသောစနရသံ၊ ဝိပ္ပဋိသာရပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ ကတာကတပဒဋ္ဌာနံ၊ ဒါသဗျံဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ကို အနက်ပေးပါ။(၄။၂၉၉။ပြည်သျ၊၃။၄၁။)

= န ဇောနေ သုရောပိတံ ဝစနံ ဟောတိ၊ ဒုရုတ္တံ အပရိပုဏ္ဏမေဝ ဟောတီတိ အသုရော – ပေါ။ ကုဒ္ဓကာလေ ဟိ ပရိပုဏ္ဏဝစနံ နာမ နတ္ထိ၊ သစေပိ ကဿစိ ဟောတိ၊ တံ အပ္ပမာဏံ။ကို ဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့၏ အနက်ပြည့်စုံစေလျက် အနက်ယောဇနာပါ။ (၄။၂၉၉၊ပြည်သျ၊၃။၄၂–၃။)

= ဣဓ ပန ထိနမိဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တ ဧယဝါပနကာ ဟောန္တိ၊ ဥဘယတ္ထာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရိဟာယတိ။၌ဥဘယ–သရုပ်ပေါ်လွင်စေလျက်အနက်ပေးပါ။(၄။၃၀၁။ပြည်သျ၊၄၉)

= ယသ္မာ ပနေသာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ မနံ ဝိလိခန္တီ ဝိယ၊ တသ္မာ မနော – ဝိလေခေါတိ ဝုတ္တာ။၌ ဖြစ်သင့်သော ပုစ္ဆာဝါကျ ထည့်သွင်း၍ အနက်ပေးပါ။
(၁၃၅၁–အစိုးရ) (၄။၃၀၁။ပြည်သျ၊၄၉။)

= ယထာ ဟိ ဝဋ္ဋစတုရဿေသု ဒွီသု မဏိသု ပဗ္ဗာရဋ္ဌာနေ ပဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌေသု ဝဋ္ဋမဏိ ဧကန္တေနေဝ ပဝဋ္ဋတိ၊စတုရဿော ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာယ ပဝဋ္ဋတိ။ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၄၊၁၃၅၃–အစိုးရ) (၄။၃၀၂။ပြည်သျ၊၃။၅၁။)

= စိတ္တဿေကဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသေ "စိတ္တဿ ဌိတိ" တိ ဧကမေဝ ပဒံ ဝုတ္တံ။ ဣဒမ္ပိ ဟိ ဒုဗ္ဗလံ စိတ္တံ၊ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တမေဝေတ္ထ လဗ္ဘတိ၊သဏ္ဌိတိအဝဋ္ဌိတိဘာဝံ ပါပုဏိတုံ န သက္ကောတိ။၌ ဣဒံ၊ဧတ္ထ–သဗ္ဗနာမ်တို့၏ အစွဲတို့ကို တိကျအောင်စွဲ၍ အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၉–အစိုးရ) (၄။၃၀၃–၄၊ပြည်သျ၊၃။၆၁။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၃၈)

= ထေရာ "ယထာ ကေသ္မာ အမ္ဗဝီဇာ ကောဝ အင်္ကုရော နိက္ခမတိ၊ ဧဝံ ကောဝ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီ"တိ သညာပေသုံ။ ၌ **ထေရာ-၏ နာမတ္ထပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၀၈၊ပြည်သျ၊၃။၇၇။)

= အထေက်ာ အမ္ဗပက္ကံ ဝဏ္ဏတော မုစ္စိတွာ တဿ ကဏ္ဏာသက္ခလိံ ပုဉ္ဆမာနံ ဝိယ "ထ"န္တိ ဘူမိယံ ပတိ၊ သော တဿ သဒ္ဒေန ပဗုဇ္ဈိတွာ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေသိ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မလွဲစေမူ၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၄-အစိုးရ)(၄။၃၁၁။ပြည်သျ၊၃။၈၉။)**

= ကုလတ္ထဂစ္ဆဿ ဥတ္တရဂ္ဂဘာဝေါ ဒက္ခိဏာဝလ္လိယာ ဒက္ခိဏတော ရုက္ခပရိဟရဏံ သူရိယာဝဋ္ဋပုပ္ဖါနံ သူရိယာဘိမုခဘာဝေါ မာလုဝလတာယ ရုက္ခာဘိမုခဂမနမေဝ နာဠိကေရဿ မတ္ထကေ ဆိဒ္ဒသဗ္ဘာဝေါတိ တေသံ တေသံ ဗီဇာနံ တံတံသဒိသဖလဒါနံ ဗီဇနိယာမော နာမ။ကို **အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၈-၂၉-အစိုးရ)** (၄။၃၁၂။ပြည်သျ။၃။၉၁။)

= န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။
န ဝိဇ္ဇတေ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော၊ ယတ္ထဋ္ဌိတော မုစ္စေယျ ပါပကမ္မာ။**ကို** အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၄-အစိုးရ) (၄။၃၁၃။ပြည်သျ၊၃။၉၄။)

= အာဝဇ္ဇနေန ဟိ ယောနိသော အာဝဋ္ဋိတေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနေန ယောနိသော ဝဝတ္ထာပိတေ ဇဝနံ အကုသလံ ဘဝိဿတီတိ အဋ္ဌာနမေတံ။၌ **အနိယတ်ထည့်၍လည်းကောင်း၊အဋ္ဌာနံ-ဝယ် အ-၏ ပဋိသေဓ ထင်ရှားစေလျက်လည်းကောင်း နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။**
(၄။၃၁၇။ပြည်သျ၊၃။၁၀၄။)

= သုတ္တံ ဒေါဝါရိကော စ၊ ဂါမိလ္လော အမ္ဗော ကောလိယကေနစ၊
ဇစ္စန္ဓော ပီဠသပ္ပီစ၊ ဝိသယဂ္ဂါဟောစ ဥပနိဿယမတ္တသော။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၂၂-အစိုးရ) (၄။၃၁၈။ပြည်သျ၊၃။၁၀၈။)

= ဧကော ပန္ထမက္ကဋကော ပဉ္စသု ဒိသာသု သုတ္တံ ပသာရေတွာ ဇာလံ ကတွာ မဇ္ဈေ နိပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စမဒိသာယ ပသာရိတသုတ္တေ ပါဏကေနဝါ ပဋင်္ဂေနဝါ မက္ခိကာယဝါ ပဟဋ္ဌေ နိပန္နဋ္ဌာနတော စလိတွာ နိက္ခမိတွာ သုတ္တာနုသာရေန ဂန္တွာ တဿ ယူသံ ပိဝိတွာ ပုန အာဂန္တွာ တတ္ထေဝ နိပဇ္ဇတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၁၈။ပြည်သျ၊၃။၁၀၈။)

http://www.dhammadownload.com

= တတ္ထေကဿ ဟတ္ထေ ကဟာပဏော ပဋိဟညိ၊ သော "မယ္ဟံ ဟတ္ထေ ပဋိဟတံ ကိံ နု ခေါ တေ" န္တိ အာဟ။၌ **သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၂၀။ပြည်သျှ၊၃။၁၁၂။)

= အသမ္ဘိန္နတ္တာ သောတဿ အာပါထဂတတ္တာ သဒ္ဒါနံ အာကာသသန္နိဿိတံ မနသိကာရဟေတုကံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တ - ဓမ္မေဟိ။**ကို အနက်ပေးပါ။** (၁၃၂၂-အစိုးရ) (၄။၃၂၂။ပြည်သျှ၊၃။၁၁၈။)

= တတ္ထ "အာကာသသန္နိဿိတ" န္တိ အာကာသသန္နိဿယံ လဒ္ဓါဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊န ဝိနာ တေန။၌ **သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲများမှန်စေလျက်လည်းကောင်း၊ ပါဠိသေသ ထည့်စွက်၍ လည်းကောင်း အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၂၂။ပြည်သျှ၊၃။၁၁၈။)

= အသမ္ဘိန္နတ္တာ ဃာနဿ အာပါထဂတတ္တာ ဂန္ဓာနံ ဝါယောသန္နိဿိတံ မနသိကာရ - ဟေတုကံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ။**ကို အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၂၂၊ပြည်သျှ၊၃။၁၁၈-၉။)

= တတ္ထ "ဝါယောသန္နိဿိတ" န္တိ ဃာနဗိလံ ဝါယုံ လဒ္ဓါဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န ဝိနာ တေန။ သုက္ခဂန္ဓံ သုက္ခဂေါမယံ ဂန္ဓံ ဃာယိ တေပိ ဃာနဝိညာဏံ နုပ္ပဇ္ဇတေဝ။၌ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏ **ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။** (၁၃၃၀၊၁၃၃၉-အစိုးရ)(၄။၃၂၂။ပြည်သျှ၊၃။၁၁)

= တံ နိရုဒ္ဓမ္ပိ၊ အာဝဇ္ဇနစိတ္တဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသမတ္ထံ မန္ဒထာမဂတမေဝ ပဝတ္တမာနမ္ပိ သမ္ဘိန္နံ နာမ ဟောတိ။**ကို သဗ္ဗနာမ် အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၂၂။ပြည်သျှ၊၃။၁၁၉။)

= ဣမေသံ ပန တိဏ္ဏံ ထေရာနံ ကတရဿ ဝါဒေါ ဂဟေတဗ္ဗောတိ?န ကဿစိ ဧကံသေန၊ သဗ္ဗေသံ ပန ဝါဒေသု ယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။၌ **တိဏ္ဏံ ထေရာနံ-၏ သရူပတ္ထပေါ်လွင် စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၂၆။ပြည်သျှ၊၃။၁၂၈။)

= လောကုတ္တရံ ပန တေန အာစိတမ္ပိ အပစိနာတိ၊ သယမ္ပိ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန န အာစိနာတိ၊ တေနေတ္ထ "ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ"တိ အဝတွာ "ကတတ္တာ ဘာဝိတတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။၌ **ဝုတ္တံ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၂၈။ပြည်သျှ၊၃။၁၃၂။)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၀)

= လောကုတ္တရာနိ ပန တာယ သဒ္ဓါယ တသ္မိံ ဝီရိယေ တာယ သတိယာ တသ္မိံ သမာဓိမှိ တာယ ပညာယ အဂ္ဂုပသန္တာယ အပဏ္ဏကံ အဝိရဒ္ဓံ မဂ္ဂါနန္တရမေဝ ဝိပါကံ ပဋိလဘန္တိ၊ တေန အတ္တနော ဝိပါကံ အဓိပတိံ လဘာပေတုံ သက္ကောန္တိ။၌ လိုက်သင့်သော ပုဒ်များ **လိုက်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၂၉။ပြည်သျှ၊၃။၁၂၈။)**

= အညာတာဝိန္ဒြိယန္တိ အညာတာဝိနော စတူသု သစ္စေသု နိဋ္ဌိတဉာဏကိစ္စဿ ဣန္ဒြိယံ၊ အညာတာဝီနံ ဝါ စတူသု သစ္စေသု နိဋ္ဌိတကိစ္စာနံ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဉတွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဋ္ဌိတာနံ ဓမ္မာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဣန္ဒဋ္ဌသာဓနေန ဣန္ဒြိယံ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃၀။ပြည်သျှ၊၃။၁၃၈။)**

= သမ္ဗဝေသုယေဝ ဟိ ကိရိယစိတ္တေသု ယံ ဇဝနဘာဝံ အပ္ပတ္တံ၊ တံ ဝါတပုပ္ဖံ ဝိယ၊ ယံ ဇဝနဘာဝပ္ပတ္တံ၊ တံ ဆိန္နမူလကရုက္ခပုပ္ဖံ ဝိယ အဖလံ ဟောတိ။**ကို နိပါတ်နက် သမ္ဗန္ဓာမ် ပုဒ်တို့၏အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃၁။ပြည်သျှ၊၃။၁၄၃။)**

= တေသံ ပန ဒွိန္နံ ဉာဏာနံ စိတ္တပရိယန္တေ ဣဒံ စိတ္တံ ဟာယယမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။၌ **သချာ၏ သချေပေါ်လွင်စေလျက် စိတ္တံ-၏ အဘိမေယျတ္တထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃၃။ပြည်သျှ၊၃။၁၄၇။)**

= မဟာဂဇံနာမေတံ စိတ္တံ။ ဣမဿ အနာရမ္မဏံနာမ နတ္ထိ။ "အသဗ္ဗညုတညာဏံ သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကံ နာမ ကတမ" န္တိ ဝု တ္တေ "ဣဒ" န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။**ကို သမ္ဗန္ဓာမ်အစွဲများ မှန်ကန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃၃။ပြည်သျှ၊၃။၁၅၀။)**

= တေနာနိ ဟိ မဟန္တုပါတုဘာဝတော၊ မဟာဘူတသာမညတော၊ မဟာပရိဟာရတော၊ မဟာဝိကာရတော၊ မဟန္တဘူတတ္တာစာတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ "မဟာဘူတာနိ" တိ ဝုစ္စန္တိ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၆၊၁၃၂၃-အစိုးရ) (၄။၃၃၆။ပြည်သျှ၊၃။၁၅၆)**

= (က) ကေဉ်ဂ် စက္ကဝါဠံ အာယာမတောစ ဝိတ္ထာရတောစ ယောဇနာနံ ဒွါဒသ သတ-သဟဿာနိ တီဏိ သဟဿာနိ စတ္တာရိ သတာနိ ပညာသဉ္စ ယောဇနာနိ။

(ခ) ပရိက္ခေပတော ----

သဗ္ဗံ သတသဟဿာနိ၊ ဆတ္တိံသ ပရိမဏ္ဍလံ။

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၁)

ဒသဧဝ သဟာယာနိ၊ အမူမှာနိ သတာနိစ။ ၌ (က)ကို "ဝါစကော ပကတိ သဒ္ဒေ၊ ဂဏှာတိယာ ပဓာနတော"ဟူသော သဒ္ဒါငယ်နှင့်ညီအောင် ကြိယာထည့်၍လည်းကောင်း၊ (ခ)ကို ဗျတိရေကထည့်၍လည်းကောင်း အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၂-အစိုးရ) (၄။၃၃၆။ပြည်သျှ၊၃။၁၅၆-၇)

ဒွေ သတသဟာယာနိ၊ စတ္တာရိ နဟုတာနိ စ။ တွေက်ဗဟာလတ္တေန၊ သင်္ခါတာယံ ဝသုန္ဓရာ။ကို ပါဌာနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၉-နှစ်ဦးအစိုးရ) (၄။၃၃၆။ပြည်သျှ၊၃။၁၅၇။)

= ဒွေအသီတိသဟာယာနိ၊ အဇ္ဈောဂါဠ္ဟော မဟဏ္ဏဝေ ။
အစ္စုဂ္ဂတော တာဝဒေဝ၊ စက္ကဝါဠသိလုစ္စယော ။
ပရိက္ခိပိတွာ တံ သဗ္ဗံ၊ လောကဓာတုမယံ ဌိတော။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃၇။ပြည်သျှ၊၃။၁၆၀။)

= မဟာပရိဟာရတောတိ မဟန္တေဟိ ပစ္စယေဟိ ပရိဟရိတဗ္ဗတော။ တောနိ ဟိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဥပနေတဗ္ဗတ္တာ မဟန္တေဟိ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီဟိ ဘူတာနိ ပဝတ္တာနီတိ မဟာဘူတာနိ၊ မဟာပရိဟာရာနိ ဝါ ဘူတာနီတိ မဟာဘူတာနိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၈-အစိုးရ) (၄။၃၃၈။ပြည်သျှ၊၃။၁၆၄။)

= ဘူမိတော ဝုဋ္ဌိတာ ယာဝ၊ ဗြဟ္မလောကာ ဝိဓာဝတိ။ အစ္စိ အစ္စိမတော လောကေ၊ ဒယှမာနမှိ တေဇသာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၂-အစိုးရ) (၄။၃၃၈၊ပြည်သျှ၊၂။၁၆၅။)

= ပတ္တဒွေါ ဘဝတိ ကာယော၊ ဒဋ္ဌော ကဋ္ဌမုခေန ဝါ။ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန၊ ဟောတိ ကဋ္ဌမုခေဝ သော။ကို "ဝါသဒ္ဒေါ ဥပမတ္ထော"ဟူသော ဋီကာနှင့်အညီ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၃၉။ပြည်သျှ၊၃။၁၆၆။)

= မဟန္တာဘူတတ္တာစာတိ တောနိ ဟိ မဟန္တာနိ မဟတာ ဝါယာမေန ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ ဘူတာနိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာတိ မဟန္တာဘူတတ္တာ မဟာဘူတာနိ။ ဧဝံမဟန္တပါတုဘာဝါဒီဟိ ကာရဏေဟိ မဟာဘူတာနိ။၌ တောနိ-၏ အစွဲနှင့် ဟိ-သဒ္ဒါ၏ ဇောတကတ္ထတို့ကို ထင်စေလျက် မမှားအောင် အနက်ပေးပါ။ (၄၀-စိုး)(၄။၃၃၉။ပြည်သျှ၊၃။၁၆၈)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၂)

= သဗ္ဗဒုကာဟိ ပဌိမပဌိမေဟော၀ သဒ္ဓိံ ယောဇိတာ၊ အယမေတ္ထ ကမော။ ပုရိမေဟိ ပန သဒ္ဓိံ ကမာဘာ၀ေါတိ။ကို အယံ-နှင့် ဧတ္ထ-အစွဲမလွဲစေဘဲ အနက်ဖော်ပြပါ။ (၁၃၅၁-အစိုးရ) (၄။၃၄၁။ပြည်သျ၊၃။၁၇၄။)

= ယထာ ဟိ ဒုကာဒီသု ဥပါဒါရူပမ္ပိ အတ္ထိ နောဥပါဒါရူပမ္ပိ၊ ဧ၀မိဓ ဟေတု န ဟေတူ - တိပိ သဟေတုကမဟေတုကန္တိပိ ဘေဒေါ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ပုန္တံ အကတွာ၀ ၀ိဘတ္တံ။ ကို နိပါတ်နက်၊သဗ္ဗနာမ်အစွဲများမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၄၂။ပြည်သျ၊၃။၁၇၅)

= "ကထံ၀ိစံ သီလ၀န္တံ ၀ဒန္တိ၊ကထံ၀ိစံ ပည၀န္တံ ၀ဒန္တိ"တိအာဒီသု သဏ္ဌာနံ။ကထံ ၀ိဓန္တိ ဟိ ပဒဿ ကထံသဏ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ကို အနက်ပေးပါ။(၄၄-စိုး)(၄။၃၄၃။ပြည်သျ၊၃။၁၈၁)

= ယော ပနေတ္ထ သိတော ဧတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓေါ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ပသာဒေါ၊ ဣဒံ ပသာဒစက္ခုနာမ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၁-အစိုးရ) (၄။၃၄၅။ပြည်သျ၊၃။၁၉၀။)

= "ယေန စက္ခုပ္ပသာဒေန၊ ရူပါနိ မနုပဿတိ။
ပရိတ္တံ သုခုမံ ဧတံ၊ဦကာသိရသမူပမံ"။ကို ပါဌသေသစသည် စုံလင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၄၅။ပြည်သျ၊၃။၁၉၂။)

= အတီတံ ၀ါ ရူပံ အတီတေန စက္ခုနာ ပဿိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နေန ပဿတိ၊ အနာဂတံ အနာဂတေန ပဿိဿတိ။ကို အာဒိဒီပကနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၄၆။ပြည်သျ၊၃။၁၉၅။)

= အတီတဥ္စ ရူပံ အတီတေ စက္ခုသ္မိံ ပဋိဟညိ နာမ၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နေ ပဋိဟညတိ နာမ၊ အနာဂတံ အနာဂတေ ပဋိဟညိဿတိ နာမ။၌ လိုက်သင့်သော ပုဒ်များလိုက်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၄၇။ပြည်သျ၊၃။၁၉၈။)

= ဃာယတီတိ ဃာနံ၊ တံ သသမ္ဘာရဃာနဗိလဿ အန္တော အဇပဒသဏ္ဌာနေ ပဒေသေ ယထာ၀ုတ္တပ္ပကာရဥပကာရုပတ္ထမ္ဘနာနုပါလနပရိ၀ါရံ ဟုတွာ ဃာနဝိညာဏာဒီနံ ယထာ - ရဟံ ၀တ္ထုဒွါရဘာ၀ံ သာဓယမာနံ တိဋ္ဌတိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၁၉-အစိုးရ) (၄။၃၄၈။ပြည်သျ၊၃။၂၀၁။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၃)

= သာယနဋ္ဌေန ဇိဝှါ၊ သာ သသမ္ဘာရဇိဝှါမဇ္ဈဿ ဥပရိ ဥပ္ပလဒလဂ္ဂသဏ္ဌာနေ ပဒေသေ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရဥပကာရပတ္ထမ္ဘနာနုပါလနပရိဝါရာ ဟုတွာ။ကို **ပါဠိအနုသာရီနည်း အနက်ပေးပါ။** (၁၃၅၅-အစိုးရ) (၄။၃၄၈။ပြည်သျှ၊၃။၂၀၁-၂)

= တတ္ထ သိယာ "ယဒိ ယာဝတာ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဥပါဒိန္နကရူပံ နာမ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗတ္ထ ကာယာယတနံ ကပ္ပါသပဋလေ သ္နေဟော ဝိယ၊ဧဝံ သန္တေ လက္ခဏသမ္မိဿတာ အာပဇ္ဇတီ"တိ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးခဲ့ပါ။** (၄။၃၄၉။ပြည်သျှ၊၃။၂၀၃။)

= ယထာ ဟိ ရူပရသာဒယော ဝါလိကာစုဏ္ဏာနိ ဝိယ ဝိဝေစေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အညမညဗျာပိနောတိ ဝုစ္စန္တိ၊ န စ ပရမတ္ထတော ရူပေ ရသော အတ္ထိ၊ ယဒိ သိယာ၊ ရူပဂ္ဂဟဏေနေဝ ရသဂ္ဂဟဏံ ဂစ္ဆေယျ။ကို **ဟိတ်ဓာတကတ္တပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၄၉။ပြည်သျှ၊၃။၂၀၃။)

= ကိံ ပန တံ၊ ယံ အညမညဿ အသာဓာရဏံ? ကမ္မမေဝ နေသံ ဝိသေသကာရဏံ၊ တသ္မာ ကမ္မဝိသေသတော ဧတေသံ ဝိသေသော၊န ဘူတဝိသေသတော။ကို **သဗ္ဗနာမ် ပုဒ်တို့၏ အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၅၀။ပြည်သျှ၊၃။၂၁၃။)

= သောတမ္ပေတံ ဗိလဗ္ဗောယသံ အာကာသသန္နိဿိတံ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒကူပကေယေဝ အဗ္ဗောသယံ ကရောတိ၊ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒါကာသောယေဝ တဿ သဒ္ဒသဝနေ ပစ္စယော ဟောတိ။ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၅၁။ပြည်သျှ၊၃။၂၁၆။)

= သုသဏ္ဌိတဿပိ ဟိ သယနဿ, ဟတ္ထေ ဌပိတာနမ္ပိ ဝါ ဖလာနံ န သက္ကာ အနိသီဒန္တေန ဝါ အနိပ္ပီဠေန္တေန ဝါ ထဒ္ဓမုဒုဘာဝေါ ဇာနိတုန္တိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာပထဝီ ဧတဿ ကာယပသာဒဿ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဇာနနေ ပစ္စယော ဟောတိ။**ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၅၂။ပြည်သျှ၊၃။၂၂၂။)

= တံ တံ နိဿာယ ပန တထာ တထာ ဌိတံ "ဒီဃံ ရဿ"န္တိ တေန တေန ဝေါဟာရေန ရူပါယတနမေဝေတ္ထ ဘာသိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။**ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၅၄။ပြည်သျှ၊၃။၂၂၈။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၄)

= သောဝဏ္ဏမယံ ဖလိကပဋိစ္ဆန္နံ သမပဏ္ဏာသယောဇနာယာမဝိတ္ထာရံ သူရိယဿ ဒေဝပုတ္တဿ ဝိမာနံ သူရိယမဏ္ဍလံနာမ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၅၅။ပြည်သျှ၊၃။၂၂၉။)

= ဓာတူနံ သန္နိဃာတသဒ္ဒေါတိ ရုက္ခာနံ အညမညနိဃံသနဃဏ္ဋိကာကောဋ္ဋနာဒိသဒ္ဒေါ။ကို ဣတိ-သဒ္ဒါကို နာမဝါစကကြံ၍လည်းကောင်း၊ပကတိ ဝိကတိ၊တုလျက် လိင်္ဂတ်၊ နိယမာနိယမနည်းဖြင့်လည်းကောင်း အနက်။ (၅၅-စိုး)(၄။၃၅၆။ပြည်သျှ၊၃။၂၃၂)

= မူလဂန္ဓောတိ ယံကိဉ္စိ မူလံ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တော ဂန္ဓော။ သာရဂန္ဓာဒီသုပိ ဧသေဝနယော။ ၌ ဧသေဝနယော-ကို ဧဝ-ဣဝ ပဒစ္ဆေဒပြု၍ အနက်ပေးပါ။(၄။၃၅၆။ပြည်သျှ၊၃။၂၃၅။)

= မဓု ပန ကသာဝယုတ္တံ စိရနိက္ခိတ္တံ ကသာဝံ ဟောတိ၊ ဖာဏိတံ ခါရိယယုတ္တံ စိရနိက္ခိတ္တံ ခါရိယံ ဟောတိ၊ သပ္ပိ ပန စိရနိက္ခိတ္တံ ဝဏ္ဏဂန္ဓေ ဇဟန္တမ္ပိ ရသံ န ဇဟာတီတိ တဒေဝ ဧကန္တမဓုရံ။ကို နိပါတ်နက်နှင့် တဒေဝ-၌ ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၅၇။ပြည်သျှ၊၃။၂၃၆။)

= ဣတ္ထိယော ဟိ ဂစ္ဆမာနာ အဝိသဒါ ဂစ္ဆန္တိ၊ တိဋ္ဌမာနာ၊ နိပဇ္ဇမာနာ၊ နိသီဒမာနာ၊ ခါဒမာနာ၊ဘုဉ္ဇမာနာ အဝိသဒါ ဘုဉ္ဇန္တိ။ကို “လိုက်၊လှမ်း၊ပြန်ထည့်”စသော နိယံကို သတိရလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၃-အစိုးရ)(၄။၃၅၇။ပြည်သျှ၊၃။၂၃၈-၉)

= ယထာ ဟိ ဗီဇေ သတိ ဗီဇံ ပဋိစ္စ ဗီဇပစ္စယာ ရုက္ခော ဝဍ္ဎိတွာ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နော ဟုတွာ အာကာသံ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ၊ ဧဝမေဝ ဣတ္ထိဘာဝသင်္ခါတေ ဣတ္ထိန္ဒြိယေ သတိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ ဟောန္တိ။ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။(၄။၃၅၈။ပြည်သျှ၊၃။၂၃၉။)

= ကာယဝိပ္ဖန္ဒနေန အဓိပ္ပါယဝိညာပနဟေတုတ္တာ, သယဉ္စ တထာ ဝိညေယျတ္တာ ကာယေန ဝိညတ္တီတိပိ ကာယဝိညတ္တိ။ကို အန္တဒီပကနည်းဖြင့် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၆၀။ပြည်သျှ၊၃။၂၄၉။)

= ဝါစာယ အတ္တနော ဘာဝံ ဝိညာပေန္တာနံ တိရစ္ဆာနေဟိပိ ပုရိသာနံ၊ ပုရိသေဟိ ဝါ တိရစ္ဆာနာနမ္ပိ ဝစီဂဟဏာနုသာရေန ဂဟိတာယ ဧတာယ ဘာဝေါ ဝိညာယတီတိ ဝိညတ္တိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၃-အစိုးရ)(၄။၃၆၁။ပြည်သျှ၊၃။၂၅၃။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှီချချက် (၁၄၅)

= နဒိတီရေ ခတကူပသ္မိံ ဥဒကုဂ္ဂမနကာလော ဝိယ အာစယော နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပရိပုဏ္ဏကာလော ဝိယ ဥပစယော ဝမ်ိ၊အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂမနကာလော ဝိယ သန္တတိ ပဝတ္တိ တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၀-အစိုးရ) (၄။၃၆၃။ပြည်သျ၊၃။၂၆၇။)

= ဇဝံ ကိံ ကထိတံ ဟောတီတိ? အာယတနေန ဟိ အာစယော ကထိတော၊ အာစယေန အာယတနံ ကထိတံ။ အာစယောဝ ကထိတော၊ အာယတနမေဝ ကထိတံ။၌ ဇဝ-ကို အဋ္ဌာနပယုဂ်ကြံ၍ လိုက်သင့်သော ပုဒ်လိုက်စေ၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၆၃။ပြည်သျ၊၃။၂၆၇။)

= ရူပပရိပါကလက္ခဏာ ရူပဿ ဇရတာ၊ ဥပနယနရသာ၊ သဘာဝါနပဂမေပိ နဝဘာဝါ - ပဂမပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ဝီဟိပုရာဏဘာဝေါ ဝိယပရိပစ္စမာနရူပပဒဋ္ဌာနာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၁-အစိုးရ) (၄။၃၆၅။ပြည်သျ၊၃။၂၇၉။)

= အဋ္ဌဝိဂတံ ပေါထေတွာ ပထဝိယံ ပါတနပစ္စာမိတ္တသဒိသာ ဇရာ နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓာနံ ဒုဗ္ဗလ-ပရာဓီနမဋ္ဌပရာယဏဘာဝကရဏတော။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၆-အစိုးရ) (၄။၃၆၅။ပြည်သျ၊၃။၂၈၂)

= "ယဒါယံ ကာယော အာယုသဟဂတော စ ဟောတိ ဥသ္မာသဟဂတော စ ဝိညာဏ-သဟဂတော စ၊ တဒါ လဟုတရော ဟ ဟောတိ မုဒုတရော စ ကမ္မညတရော စာ"တိ သုတ္တေပိ လဟုမုဒုဘူတံ ပထဝီဓာတုမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ကို ဝုတ္တံ-၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၆၈။ပြည်သျ၊၃။၂၉၆။)

= သုခသမ္ဖဿာ တေဇောဓာတု သီတသမယေ အင်္ဂါရကပလ္လံ အာဟရိတွာ ဂတ္တံ သေဒေန္တေ အဿာဒေတွာ အဿာဒေတွာ "သေဒေဟိ တာတ၊ သေဒေဟိ တာတာ"တိ ဝဒါပနာကာရံ ကရောတိ။ကို နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၆၉။ပြည်သျ၊၃။၂၉၇။)

= ဗန္ဓနတ္တံ ရူပဿာတိ ပထဝီဓာတုအာဒိကဿ ဘူတရူပဿ ဗန္ဓနဘာဝေါ။ အယော-ပိဏ္ဍိအာဒီနိ ဟိ အာပေါဓာတု အာဗန္ဓိတွာ ဗဒ္ဓါနိ ကရောတိ၊ တာယ အာဗဒ္ဓတ္တာ တာနိ ဗဒ္ဓါနိ နာမ ဟောန္တိ။ကို သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အစွဲမလွဲစေဘဲ အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၁၃၅၆-အစိုးရ) (၄။၃၇၁။ပြည်သျ၊၃။၃၀၂။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၆)

= သာ ဟိ ရသာကာရေန ဌိတဘာဝံ ဝိဇဟတိ၊ လက္ခဏံ န ဝိဇဟတိ။ ဖာဏိတပိဏ္ဍော ဝိလီယမာနေပိ ပထဝီဓာတု န ဝိလီယတိ။ကို **အနက်ပေးပါ။**
(၁၃၄၅-အစိုးရ) (၄။၃၇၁။ပြည်သျှ၊၃။၃၀၄။)

= ဣမာနိ စ ဒွေ ရူပါနိ နေဝ ကမ္မတော, န အညသ္မာ ရူပဇနကပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ န ဂဟိတာနိ။၌ သံချုံ၏ သဒ္ဒေါယျနှင့် န ဂဟိတာနိ-၏ **ကတ္တားထည့်စွက်၍အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၇၂။ပြည်သျှ၊၃။၃၇၂။)

= ယဒိ ဧဝံ တယမ္ပေတံ အဇာတတ္တာ သသဝိသာဏံ ဝိယ နတ္ထိ၊နိဗ္ဗာနံဝိယ ဝါ နိစ္စန္တိ စေ?။ န၊ နိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတော။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် ဆရာနည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။** (နိယံ-ဂရုပြု)။(၄။၃၇၇။ပြည်သျှ၊၃။၃၁၉။)

= ယထာ ဥစ္ဆုဘူမိ သာလိဘူမိတိ ဥစ္ဆုသာလီနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနာနိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ သုခဿ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနံ စိတ္တမ္ပိ သုခဘူမိ နာမ၊တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲ မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။**
(၄။၃၈၁။ပြည်သျှ၊၃။၃၂၉။)

= တာနိ ဟိ ယထာ ဒီဝသံ သန္တတ္တော အယောဂုဠော မက္ခိကာနံ အဘိနိသီဒနဿ ပစ္စယော န ဟောတိ၊ ဧဝမေဝ တေဇုဿဒတ္တာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ဂဟဏဿ ပစ္စယော န ဟောန္တိ။ကို **နိပါတ်နက်၊သဗ္ဗနာမ်စွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။**
(၄။၃၈၂။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၂။)

= သက္ကာယဒိဋ္ဌီတိ ဝိဇ္ဇမာနဋ္ဌေန သတိ ခန္ဓပဥ္စကသင်္ခါတေ ကာယေ၊သယံ ဝါ သတီ တသ္မိံ ကာယေ ဒိဋ္ဌီတိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ကို **အနက်ပေးပါ။**(၂၃-စိုး)(၄။၃၈၃။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၂)

= ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတော။
ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေါ၊ဧဝံ ဇာနာဟိ မာရိသ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် ပါဌသေသ ထည့်စွက်ကာ အနက်ပေးပါ။** (၄။၃၈၃။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၄။)

= ပုထူနံ ဇနနာဒီဟိ၊ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။
ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ၊ ပုထုဝါယံ ဇနော ဣတိ။ကို **နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။**
(၄။၃၈၃။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၅။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၅၇)

= ပုထု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောသန္နာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါတိ ပုထုဇ္ဇနာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၈၄။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၇)

= ပုထု ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ အာဝုတာ နိဝုတာ ဩဝုတာ ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဇ္ဇိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၁-အစိုးရ) (၄။၃၈၄။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၇။)

= အရိယာတိ အာရကတ္တာ ကိလေသေဟိ၊အနယေ န ဣရိယနတော၊အယေ ဣရိယနတော၊ သဒေဝကေန လောကေန စ အရဏီယတော ဗုဒ္ဓါစ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါစ ဗုဒ္ဓသာဝကာစ ဝုစ္စန္တိ။ကို အာရကတ္တာ-၏ သမ္ပန်အစုံအလင်ထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ။
(၁၃၅၂-အစိုးရ) (၄။ ၃၈၄။ ပြည်သျှ၊ ၃။ ၃၃၈။)

= ယော ဝေ ကတညူ ကတဝေဒိ ဓီရော၊ ကလျာဏမိတ္တော ဒဠှဘတ္တိ စ ဟောတိ။ ဒုခိတဿ သက္ကစ္စ ကရောတိ ကိစ္စံ၊ တထာဝိဓံ သပ္ပုရိသံ ဝဒန္တိ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၈၄။ပြည်သျှ၊၃။၃၃၉။)

= ဒုဝိဓော ဝိနယော နာမ၊ ဧကမေကေတ္ထ ပဉ္စဓာ။ အဘာဝတော တဿ အယံ၊ "အဝိနီတော" တိ ဝုစ္စတိ။ကို ဒုဝိဓော-၌ သရုပ် ပေါ်လွင် စေလျက် မှန်ကန်စွာ အနက်ယောဇနပါ။(၁၃၅၄-အစိုးရ)(၄။၃၈၅။ပြည်သျှ၊၃။၃၄၂)

= ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ (အဇိတာတိ ဘဂဝါ)၊ သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။ သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ။ ပညာယေတေ ပိဓီယရေ။ကို ပါဠိသေသများ ထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၈၆။ပြည်သျှ၊၃။၃၄၃။)

= ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီတိ ဣဓေကစ္စော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ "ယံ ရူပံ၊ သော အဟံ၊ ယော အဟံ၊တံ ရူပ" န္တိ ရူပဉ္စ အတ္တာနဉ္စ အဒွယံ သမနုပဿတီ။၌ ဣဓ-အစွဲနှင့် အဒွယံ-ဝယ် အ-သဒ္ဒါ၏ ရဟိတတ္ထကိုလည်း ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၁-အစိုးရ) (၄။၃၈၇။ပြည်သျှ၊၃။၃၄၉။)

= ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဣဒပ္ပစ္စယတာယစ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသုစ ဓမ္မေသု ကန်္ခတီတိ။ကို နိသျှနက်ကျနစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၈၉။ပြည်သျှ၊၃။၃၅၄။)

http://www.dhammadownload.com

မေ့သင်္ဂဏိပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၄၈)

= တတ္ထ ခဏာပ္ပတ္တံ ဥပ္ပန္နံ နာမ၊ အပ္ပတ္တံ အနုပ္ပန္နံ နာမ၊ တဿ ဝိပါကော စိတ္တာနန္တရေ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတု ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ ဝါ၊ ဓုဝပစ္စယဋ္ဌေန အနုပ္ပန္နံ နာမ န ဟောတိ၊ ဥပ္ပါဒိနော မေ့ာ နာမ ဇာတာ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၉၃။ပြည်သျ၊၃။၃၆၆။)**

= အယံ မုစ္စယော, ဣဒံ ပစ္စယုပ္ပန္နံ, ဣမံ ပဋိစ္စ ဣဒံ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ဧဝံ ပစ္စယေသု စ ပစ္စယုပ္ပန္န-မေ့သု စ ဉာဏံ။ကို **သဗ္ဗနာမ်အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၉၅။ပြည်သျ၊၃။၃၇၀။)**

= တတ္ထ ကေသို့ အာရမ္မဏေ သကိံ ဥပ္ပန္နာ တဏှာ နန္ဒီ၊ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ နန္ဒီရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ။ကို **တတ္ထ-အစွဲမှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၉၅။ပြည်သျ၊၃။၃၇၀။)**

= ဣမိနာ သတ္တာ ဂိဇ္ဈန္တိ ဂေဓံ အာပဇ္ဇန္တီတိ ဂေဓော၊ ဗဟလဋ္ဌေန ဝါ ဂေဓော။ "ဂေဓံ ဝါ ပဝနသဏ္ဍာ"န္တိ ဟိ ဗဟလဋ္ဌေနေဝ ဝုတ္တံ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၉၅။ပြည်သျ၊၃။၃၇၂၊)**

= အာကမုနဝသေန ဇော၊ "ဇော ဣမံ ပုရိသံ ပရိကမုတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ"တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ကို **ကရိဏ်းပုဒ်ထည့်၍ နိသျကျကျအနက်ပေးပါ။ (၄။၃၉၅။ပြည်သျ၊၃။၃၇၂။)**

= အယဥ္စ ဝဋ္ဋသ္မိံ သတ္တေ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန သိဗ္ဗတိ ဃဋ္ဋေတိ, တုန္နကာရော ဝိယ ပိလောတိကာယ ပိလောတိကံ၊ တသ္မာ ဃဋ္ဋနဋ္ဌေန "သိဗ္ဗနီ"တိ ဝုတ္တာ။ကို **နိသျကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄။၃၉၆။ပြည်သျ၊၃။၃၇၂။)**

= အာကမုနဋ္ဌေန သိဃသောတာ သရိတာ ဝိယာတိ သရိတာ။အလ္လဋ္ဌေန ဝါ သရိတာ။ကို **အနက်ပေးပါ။ (၄။ ၃၉၆။ ပြည်သျ၊ ၃။ ၃၇၃။)**

= ဝိသတာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသဋာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသာလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသက္ကတီတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသံဟာရတီတိ၊ဝိသတ္တိကာ။ကို **အနက် မှန်ကန်စွာ ပေးခဲ့ပါ။ (၄။၃၉၆။ပြည်သျ၊၃။၃၇၄။)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပိုချချက် (၁၄၉)

= ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသဖလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသတာ ဝါ။ပ။ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ကို အနက်ပေးပါ။(ဌ။၃၉၆။ပြည်သျ၊၃။၃၇၄။)

= တဏှာ ဒုတိယော ပုရိသော၊ ဒီဃမဒ္ဓါန သံသရံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။ကို အနက်ပေးပါ။
(ဌ။၃၉၆။ပြည်သျ၊၃။၃၇၆)

= ဝနံ ဆိန္ဒထ မာ ရုက္ခံ၊ ဝနတော ဇာယတေ ဘယံ။
ဆေတွာ ဝနဉ္စ ဝနထဉ္စ၊နိဗ္ဗနာ ဟောထ ဘိက္ခဝေါ။ကို အနက်ပေးပါ။
(ဌ။၃၉၇။ပြည်သျ၊၃။၃၇၆။)

= "ဇေတံ မယှံ၊ ဇေတံ မယှ" န္တိ ဝါ "အသုကေန မေ ကာဒံ ဒိန္နံ၊ ကာဒံ ဒိန္န" န္တိ ဝါ ဇဝံ သတ္တေ ဇပ္ပါပေတီတိ ဇပ္ပါ။ကို အနက်ပေးပါ။ (ဌ။၃၉၇။ပြည်သျ၊၃။၃၇၈။)

= ပုစ္ဆိုက်ကတာတိ ယာယ တဏှာယ လာဘဋ္ဌာနေသု ပုဏ္ဏံ စာလယမာနာ သုနခါ ဝိယ ကမ္ပမာနာ ဝိစရန္တိ၊ တံ တဿာ ကမ္ပနတဏှာယ နာမံ။ကို ဥပမာအတွင်းပြု၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၇-အစိုးရ) (ဌ၊၃၉၈။ပြည်သျ၊၃။၃၇၉)

= ဥပ္ပန္နမာနာ စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတီတိ ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ဥပ္ပန္နိတုံ အပ္ပဒါနေန ကုသလစာရံ ဂဏှာတီတိ အတ္ထော၊ "စောရာ မဂ္ဂေ ပရိယုဋ္ဌိံသု"၊ "ဓုတ္တာ မဂ္ဂေ ပရိယုဋ္ဌိံသူ"တိအာဒီသု ဟိ မဂ္ဂံ ဂဏှိံသူတိ အတ္ထော။၌ မဂ္ဂေ-ဝယ် ဝိဘတျတ္ထနှင့် သရူပတ္ထပေါ်လွင်လျက် အနက်ပေးပါ။ (ဌ။၃၉၈။ပြည်သျ၊၃။၃၈၁။)

= ယထာ သုနခါ ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓါ ယဒိစ္ဆကံ နီယန္တိ၊ ဇဝံ တဏှာဗဒ္ဓါ သတ္တာပီတိ ဒဋ္ဌဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂဒ္ဒုလံ ဝိယာတိ ဂဒ္ဒုလံ၊ တဏှာဝ ဂဒ္ဒုလံ တဏှာဂဒ္ဒုလံ။ကို နီယန္တိ-ဟူသောကြိယာ၏ ကတ္တားများကို ဥပမာန၊ဥပမေယျအားလျော်စွာ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။
(၁၃၃၇-အစိုးရ) (ဌ။၃၉၉။ပြည်သျ၊၃။၃၈၂။)

= တတ္ထ သေယျာသ သေယျမာနော၀ ယာထာဝမာနော၊ ဣတရေ ဒွေ အယာထာဝမာနာ။၌ ဒွေ-သရုပ်ပေါ်လွင်စေလျက် ကြိယာထည့်၍အနက်ပေးပါ။(ဌ။၄၀၄။ပြည်သျ၊၃။၄၀၄)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၅၀)

= ကုလမစ္ဆရိယေန တသ္မိံ ကုလေ အညေသံ ဒါနမာနနာဒီနိ ကရောန္တေ ဒိသွာ "ဘိန္နံ ဝတိဒံ ကုလံ မမာ" တိ စိန္တယတော လောဟိတမ္ပိ မုခတော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ကုစ္ဆိဝိရေစနမ္ပိ ဟောတိ၊ အန္တာနိပိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍာနိ ဟုတွာ နိက္ခမန္တိ။**ကို အနက်မှန်အောင်ပေးပါ။**
(၁၃၃၉–အစိုးရ) (၄၅။၄၀၆။ပြည်သျှ၊၃။၄၀၄။)

= ကဒရိယော ပါပသင်္ကပ္ပေါ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အနာဒရော။
ဒဒမာနံ နိဝါရေတိ၊ယာစမာနာန ဘောဇနံ။**ကို အနက်ပေးပါ။(၄၅။၄၀၇။ပြည်သျှ၊၃။၄၀၇)**

= ယာစကေ ဒိသွာ ကဋုကဘာဝေန စိတ္တံ အဉ္စတိ သင်္ကောစေတီတိ ကဋုကဉ္စုကော၊ တဿ ဘာဝေါ ကဋုကဉ္စုကတာ။**ကို အနက်ပေးပါ။(၁၃၁၆–အစိုးရ)(၄၅။၄၀၇။ပြည်သျှ၊၃။၄၀၈)**

= ကဋုကဉ္စုကတာ ဝုစ္စတိ ကဋစ္ဆုဂ္ဂါဟော၊ သမတိတ္တိကပုဏ္ဏာယ ဟိ ဥက္ခလိယာ ဘတ္တံ ဂဏှန္တော သဗ္ဗတောဘာဂေန သင်္ကုဋိတေန အဂ္ဂကဋစ္ဆုနာ ဂဏှာတိ ပူရေတွာ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။**ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၃–အစိုးရ)(၄၅။၄၀၇။ပြည်သျှ၊၃။၄၀၈)**

= ပရေသံ ဥပကာရကရဏေ ဒါနာဒိနာ အာကာရေန ယထာ န သမ္ပသာရိယတိ၊ ဧဝံ အာဝရိတွာ ဂဟိတဘာဝေါ စိတ္တဿ။**ကို ရှေးနိယံများနှင့်အညီပြင်၍ ထည့်သင့်ရာကို ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၃၆–အစိုးရ) (၄၅။၄၀၇။ပြည်သျှ။၃။၄၀၉)**

= ဩလီယနာတိ ဩလီယနာကာရော။ ဣရိယာပထိကစိတ္တဉှိ ဣရိယာပထံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တံ ရုက္ခေ ဝဂ္ဂုလိ ဝိယ၊ ခီလေ လဂ္ဂိတဖာဏိတဝါရကောဝိယ စ ဩလီယတိ။**ကို ပါဠိနှသာရီနည်းအနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၅–အစိုးရ) (၄၅။၄၀၈။ပြည်သျှ၊၃။၄၁၁)**

= တတ္ထ သိယာ--"န မိဒ္ဓံ အကုသလံ။ ကသ္မာ? ရူပတ္တာ။ ရူပဉှိ အဗျာကတံ၊ ဣဒဉ္စ ရူပံ။ တေနေဝေတ္ထ 'ကာယဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ'တိ ကာယဂ္ဂဟဏံ ကတ"န္တိ။**ကို ဆရာနည်းကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၄၅။၄၁၀။ပြည်သျှ၊၃။၄၁၄)**

= စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရောတိ ဧတ္ထ ကတာကတဿ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇဿ ဝါ အဘိမုခဂမနံ ဝိပ္ပဋိသာရော နာမ။**ကို ပါဠိသေသများ ထည့်စွက်၍လည်းကောင်း၊ သ–ဝိဘတ်၏ စပ်ရာပုဒ် အားလျော်စွာ ဝိဘတ်ချတ္တထင်ရှားစေလျက်လည်းကောင်း အနက်ပေးပါ။ (၄၅။၄၁၄။ပြည်သျှ၊၃။၄၂၈)**

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မှတ်ချက် (၁၅၁)

= န ဟိ အရဟတော “ဒုဋ္ဌု မယာ ကြဒံ ကတ”န္တိ ဧဝံ အနုတာပေါ အတ္ထိ၊ နိဝရဏပတိရူပကံ ပနေတံ “ကပ္ပတိ န ကပ္ပတီ”တိ ဝီမံသနသင်္ခါတံ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ နာမ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစစ် မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၅။၄၁၄။ပြည်သျှ၊၃။၄၂၉)

= အသဒ္ဓေယျာနိ နာမာနိ၊ သဂုဏေန မဟောသိနော။
ဂုဏေန နာမမုဒ္ဓေယျံ၊ အပိ နာမသဟဿတော။ကို အနက်ပေးပါ။
(၅။၄၂၀။ပြည်သျှ၊၃။၄၄၈။)

= ကထံ ။ အယဥ္စ နာမပညတ္တိ ဧကဓမ္မော၊ သော သဗ္ဗေသု စတုဘူမကဓမ္မေသု နိပတတိ။ သတ္တောပိ သင်္ခါရောပိ နာမတော မုတ္တကော နာမ နတ္ထိ။ကို ပါဠိသေသထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။ (၅။၄၂၁။ပြည်သျှ၊၃။၄၄၉။)

= တံသမ္ပဝင်္ကတာတိ တေသု ပုဂ္ဂလေသု ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ သမ္ပဝင်္ကဘာဝေါ၊ တန္နိန္နတာ တပ္ပေါဏတာ တပ္ပဗ္ဘာရတာတိ အတ္ထော။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၅။၄၂၃။ပြည်သျှ၊၃။၄၆၀။)

= အနသုရောပေါတိ အသုရောပေါ ဝုစ္စတိ န သမ္မာရောပိတတ္တာ ဒုရုတ္တဝစနံ၊ တပ္ပဋိပက္ခတော အနသုရောပေါ၊ သုရုတ္တဝါစာတိ အတ္ထော။ကို နိသျှကျကျ အနက်ပေးပါ။ (၅။၄၂၄။ပြည်သျှ၊၃။၄၆၀။)

= ကက္ကသာတိ ပူတိကာ၊ သာ ယထာ နာမ ပူတိရုက္ခော ကက္ကသော ဟောတိ ပဂ္ဃရိတစုဏ္ဏော၊ ဧဝံ ကက္ကသာ ဟောတိ။သောတံ ဃံသယမာနာ ဝိယ ပဝိသတိ။တေန ဝုတ္တံ “ကက္ကသာ”တိ။ ကို ဝုတ္တံ-၏ ကတ္တားထည့်၍အနက်ပေးခဲ့ပါ။ (၅၆-စိုး)(၅။၄၂၅။ပြည်သျှ၊ ၃။၄၆၁)

= ပရာဘိသဇ္ဇနီတိ ကုဋိလကဏ္ဋကသာခါ ဝိယ စမ္မေသု ဝိဇ္ဈိတွာ ပရေသံ အဘိသဇ္ဇနီ၊ ဂန္တုကာမာနမ္ပိ ဂန္တုံ အဒတွာ လဂ္ဂနကာရီ။၌ အဘိဓေယျတ္ထပေါ်စေလျက် ဥပမာနကို အပြင်ထုတ်၍ အနက်ပေးပါ။ (၁၃၄၃-အစိုးရ) (၅။၄၂၅။ပြည်သျှ၊၃။၄၆၂။)

= ထေရီ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ထေရဿ ဒတွာ အာဟ“အဇ္ဇ တာဝ ဘိက္ခာစာရေန ကိလမိဿထ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပန ဝေါ ဘိက္ခာစာရပရိတ္တာသော နာမ န ဘဝိဿတိ တာတာ”တိ။၌ ထေရီ, ထေရာ-ပုဒ်တို့၏ နာမတ္ထထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၅။၄၂၇။ပြည်သျှ၊၃။၄၆၈။)

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ပို့ချချက် (၁၅၂)

= အယံ ဝုစ္စတီတိ အယံ အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂဝသေန ပဝတ္တာ ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ နာမ ဝုစ္စတိ။ကို ပါဌ်သေသထည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။(၄။၄၂၉။ပြည်သျှ၊၃။၄၇၃။)

= တတ္ထ အာဟာရဟတ္ထကော အလံသာဋကော တတ္ထဝဋ္ဋကော ကာကမာသကော ဘုတ္တဝမိ-တကောတိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘောဇနံ န ဖာသုဝိဟာရေနာမ။ဧတေသု ဟိ အာဟာရဟတ္ထကော နာမ ဗဟုံ ဘုဉ္ဇိတွာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဥဋ္ဌာတုံအသက္ကောန္တော "အာဟာရ ဟတ္ထ"န္တိ ဝဒတိ။၌ အာကာရကို အနက်အားဖြင့်အပြင်ထုတ်၍ ယောဇနာပါ။ (၁၃၄၂-အစိုးရ) (၄။၄၃၂။ပြည်သျှ၊၃။၄၇၈။)

= စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။၌ ပဟိတတ္တဿ-ဝယ် အတ္တသဒ္ဒတ္ထကို ထင်စွာပြ၍ အနက်ယောဇနာပါ။(၁၃၂၉-အစိုးရ) (၄။၄၃၂။ပြည်သျှ၊၃။၄၇၉။)

= တာယ ဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော အာဓာနပ္ပတ္တော နိဓာနက္ခမော န ဟောတိ။ကို သဗ္ဗနာမ်အစွဲ၊နိပါတ်နက်မှန်စေလျက် အနက်ပေးပါ။(၄။၄၃၃။ပြည်သျှ၊၃။၄၈၁။)

= ကမ္မဿကတညာဏန္တိ "ဣဒံ ကမ္မံ သကံ၊ ဣဒံ နော သက" န္တိ ဇာနနပညာ။တတ္ထ အတ္တနာ ဝါ ကတံ ဟောတု ပရေန ဝါ။ကို ဣဒံ-စွဲနက် ကွဲပြားစေလျက် အနက်ပေးပါ။ (၁၃၅၅-အစိုးရ) (၄။၄၃၃။ပြည်သျှ၊၄၈၂။)

= တီသုပိ ဟိ ပိဋကေသု ဓမ္မန္တရံ အာဂတံ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိနိစ္ဆိတံ သုဝိနိစ္ဆိတံ နာမ ဟောတိ။ကို အနက်။ (၁၃၂၂-အစိုးရ) (၄။၄၃၇။ပြည်သျှ၊၃။၄၉၉။)

= သဗ္ဗမ္ပိ တံ "စတူသု ဘူမိသု ကုသလံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ" တိ ဣမိနာ နယေန ကဏ္ဍကဏ္ဍ ကဏ္ဍကဏ္ဍ ဃဋ္ဋံ ဃဋ္ဋံ ဂေါစ္ဆကံ ဂေါစ္ဆကံ ကတွာ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ကုသလာဒိ -ဓမ္မေ ဒဿေန္တော ကထေတွာ အဒါသိ။ကို အနက်။၅၂-စိုး)(၄။၄၃၇။ပြည်သျှ၊၃။၄၉၁)

= အဋ္ဌ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ သေက္ခာသေက္ခာနံ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂါနံ ပစ္စဝေက္ခ-ဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏာ၊ မဂ္ဂေန ပန အသဟဇာတတ္တာ န မဂ္ဂဟေတုကာ။ကို အနက်ပေးပါ။ (၁၃၂၆-အစိုးရ) (၄။၄၄၁။ပြည်သျှ၊၃။၅၀၁။)

(ဤတွင် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာပို့ချချက် ပြီးဆုံးသည်)

http://www.dhammadownload.com